

TABL. 22. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW GÓRNICZYCH, HUTNICZYCH I PRZEMYSŁOWYCH W NIKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1913, 1928, 1934 i 1935 (c. d.)

Kraje	1913	1928	1934	1935	Kraje	1913	1928	1934	1935
Fosforyty naturalne w tysiącach ton					Bawełna-włókno w tysiącach ton^{bc} (dok.)				
Prod. światowa	7 194	10 230	10 359	11 676	Argentyna	1 ^a	29	64	81
w tym:					Uganda	4	37	45	59
Z.S.R.R.	25	104	2 285	3 306	Meksyk	44 ^a	60	48	54
Stany Zj. Am.	3 161	3 580	2 917	3 141	Turcja	22 ^f	25	35	52
Tunis	2 170	2 789	1 766	1 500	Sudan Bryt.	3	31	49	42
Maroko Franc.		1 263	1 116	1 152	Korea	4	33	30	41
Oceania	539	833	816	944	Iran	24 ^d	20	28	28
Alger	461	876	532	604	Kongo Belg.		7	23	27
Polska		20	8	7	Haiti	2	5	6	
Żuźle Thomasa w tysiącach ton					Len-włókno w tysiącach ton^{bc}				
Prod. światowa	4 501	5 510	4 050	4 205	Prod. światowa	758	537	690	770
w tym:					w tym:				
Niemcy	1 887	1 639	1 400		Z.S.R.R.	513	324	530	550
Francja	730	1 594	879	933	Polska	42	52	31	40
Belgia	655	956	635	675	Litwa	24	35	22	32
Luksemburg	250	598	409	396	Łotwa	30	15	16	25
Saara	393	330	323		Francja	18	33	15	22
Anglia	404	222	266	276	Belgia	24 ^d	22	12	16
Czechosłow.		155	94		Estonia	16,9	7,8	7,1	10,5
Polska	164	3			Jugosławia		6,9	10,6	10,1
Sole potasowe w przeliczeniu na K₂O w tysiącach ton					Rumunia		1,8	7,5	9,5
Prod. światowa	1 341	2 280	2 120	2 522	Holandia		7,8	13,9	5,4
w tym:					Irlandia Płn.		8,7	6,0	3,7
Niemcy	1 268	1 691	1 329	1 597	Czechosłow.			10,1	5,6
Francja	58	447	387	370	Węgry		2,9	1,3	2,7
Stany Zj. Am.		54	131	181	Włochy		2,9	2,1	1,9
Hiszpania		24	140	112	Konopie-włókno^{bc} w tysiącach ton				
Polska		58	56	73	Prod. światowa	559	551	318	337
Kauczuk^a w tysiącach ton					w tym:				
Prod. światowa	114	673	1 034	887	Z.S.R.R.	329	353	134	140
w tym:					Włochy	84	86	61	64
Zw. Malajski	33	304	475	424	Jugosławia		18	38	38
Indie Holend.	5	233	386	288	Rumunia		16	25	23
Cejlon	11	59	80	55	Korea		8	21	18
Borneo Bryt.	1	18	29	29	P o l s k a		21	20	10
Indochiny		9	20	29	Japonia			9	8
Syjam		4	18	28	Juta^e w tysiącach ton				
Indie Bryt.	1	12	13	14	Prod. światowa	1 546	1 803	1 560	1 323
Bawełna-włókno w tysiącach ton^{bc}					w tym				
Prod. światowa	4 789	5 806	5 175	5 740	Indie Bryt.	1 528	1 797	1 547	1 309
w tym:					Wełna^e w tysiącach ton				
Stany Zj. Am.	2 826	3 139	2 089	2 307	Prod. światowa	1 393	1 754	1 656	1 656
Indie Bryt.	777	1 049	881	1 077	w tym:				
Z.S.R.R.		255	363	531	Australia		323	439	463
Chiny		534	677	493	Stany Zj. Am.		142	174	204
Egipt	315	362	339	384	Argentyna		151	157	171
Brazylia	91 ^d	120	305	375	N. Zelandia		82	123	125
Peru		49	74	86	Zw. Płd. Afr.		72	132	101

^a Szacunek na podstawie wywozu. ^b Lata gospodarcze. ^c Zamiast 1913 r. przeciętna lat 1909–1913. ^d Lata 1911–1913. ^e Lata 1910–1913. ^f 1910 r.

(c. d. str. 132)

TABL. 22. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW GÓRNICZYCH, HUTNICZYCH I PRZEMYSŁOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1913, 1928, 1934 i 1935 (c. d.)

Kraje	1913	1928	1934	1935	Kraje	1913	1928	1934	1935
Włna ^a w tysiącach ton (dok.)					Celuloza i masa drzewna w tysiącach ton (dok.)				
Z.S.R.R.	145	178	64	76	Norwegia	668	882	982	1 000
Anglia	62	52	52	50	Japonia	76	583	716	748
Urugwaj	60	55	53	48	Z.S.R.R.	211	172	236	.
Indie Bryt.	30	45	45	45	Austria	550	311	319	335
Hiszpania	32	38	33	30	Polska	.	97	123	124
Rumunia	21	26	26	30	Papier i tektura w tysiącach ton				
Francja	37	27	24	24	Prod. światowa 11420 21530 22114 .				
Turcja	27	19	17	20	w tym:				
Alger	16	17	18	.	Stany Zj. Am.	4 780 ^e	10106 ^f	8 333	9 351
Niemcy	20	15	15	17	Kanada	550	2 585	2 785	.
Chile	8	15	13	.	Niemcy	1 981 ^g	2 547	2 289	2 772
Jugosławia	16	12	14	13	Szwecja	333	600	791	.
Polska	6	4	5	5	Japonia	105 ^e	523	656	780
Jedwab naturalny ^b w tysiącach ton					Z.S.R.R.	350	324	620	703
Prod. światowa	29,3	58,4	56,0	49,9	Finlandia	227	358	506	.
w tym:					Włochy	260	324	427	497
Japonia	14,1 ^c	39,7	45,2	39,3	Holandia	234	418	437	435
Chiny ^d	9,0 ^e	10,2	3,5	4,6	Norwegia	194 ^h	376	361	.
Korea	0,1	0,9	1,8	1,6	Austria	258	286	231	246
Włochy	3,6	4,8	2,9	1,6	Belgia	169	181	164	195
Z.S.R.R.	.	1,2	.	1,5	Polska	65	156	169	177
Jedwab sztuczny w tysiącach ton					Spirytus ^f w tysiącach hl				
Prod. światowa	16,2	163,3	361,9	462,0	Francja	2 954	2 153	4 707	.
w tym:					Niemcy	3 753	2 806	3 583	3 755
Stany Zj. Am.	0,7	44,1	94,6	116,4	Stany Zj. Am.	3 659	3 197	3 120	3 414
Japonia	.	7,6	70,4	98,6	Anglia	1 308	897	1 351	.
Anglia	5,2	22,9	41,0	49,1	Czechosłow.	.	595	964	.
Włochy	0,2	26,0	48,6	.	Polska	2 595 ^j	729	598	721
Niemcy	3,5	22,2	40,9	47,0	Włochy	349	459	373	381
Francja	2,9	13,6	26,0	32,0	Szwecja	227	193	331	.
Belgia	2,9	6,8	4,3	10,3	Węgry	.	407	264	.
Holandia	.	6,8	10,0	9,4	Austria	.	258	210	.
Kanada	.	1,6	3,9	5,8	Holandia	393	320	270	.
Z.S.R.R.	.	0,2	5,4	5,6	Kanada	167	302	166	.
Polska	.	2,4	4,4	5,4	Belgia	368	216	189	.
Szwajcaria	0,1	4,5	4,6	3,7	Cygara i cygaretki ^k w milionach sztuk				
Celuloza i masa drzewna w tysiącach ton					Niemcy	8 000 ^k	6 989 ^l	7 922	8 054
Prod. światowa	8 485	15260	17948	19380	Stany Zj. Am.	8 531	6 972 ^m	4 819	4 985
w tym:					Holandia	1 091	1 346 ⁿ	1 428	1 429
Stany Zj. Am.	2 657	4 092	4 024	4 082	Szwecja	179	180	194	207
Kanada	763	3 193	3 298	.	Polska	.	74	33	30
Szwecja	1 186	1 900	2 870	2 945	w tysiącach kg				
Niemcy	1 484	1 986	2 011	2 153	Włochy	11 366	6 849	.	.
Finlandia	299	896	1 568	1 800	Francja	2 517	.	847	.

^a Zamiast 1913 r. przeciętna lat 1909 - 1913. ^b Zamiast 1913 r. przeciętna lat 1911 - 1915. ^c 1914 r. ^d Szacunek na podstawie wywozu. ^e 1913 r. ^f 1929 r. ^g 1912 r. ^h Lata 1911 - 1913. ⁱ Lata kalendarzowe lub gospodarcze. ^j 1909/10. ^k Szacunek.

(dok. str. 133)

TABL. 22. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW GÓRNICZYCH, HUTNICZYCH I PRZEMYSŁOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1913, 1928, 1934 i 1935 (dok.)

Kraje	1913	1928	1934	1935	Kraje	1913	1928	1934	1935
Papierosy w miliardach sztuk					Cukier trzcinowy w wartości cukru surowego w tysiącach ton ^e (dok.)				
Stany Zj. Am.	15,6	119,0 ^a	125,7	134,7	Meksyk . . .	148	183	265	308
Niemcy . . .	12,4	33,1 ^a	36,0	37,8	Stany Zj. Am.	265	120	212	302
Polska . . .		10,3	5,8	5,9	Mauritius . . .	221	253	179	281
Austria . . .	2,0	5,1 ^a	4,4		Egipt	61	109	137	132
Holandia . . .	2,1	3,2 ^a	3,9	4,0	Cukier buraczany w wartości cukru surowego w tysiącach ton ^e				
Szwecja . . .	0,4	1,7 ^a	1,9	1,9	Prod. światowa	7 939	9 290	9 618	9 554
w milionach kg					w tym:				
Francja . . .	3,8	16,1 ^a	16,6		Z.S.R.R.	1 435	1 221 ^g	1 440 ^g	2 000 ^g
Włochy . . .	3,7	14,7			Niemcy . . .	1 872	1 864	1 683	1 676
Australia . . .	1,3	2,4	2,1		Stany Zj. Am.	629	1 035	1 130	1 156
Szwecja . . .		1,1			Francja . . .	733	907	1 223	920
Tytoń w tysiącach ton^b					Czechosłow.				
Stany Zj. Am.	186,4	153,2 ^a	139,3	138,0	Anglia		1056	636	571
Niemcy . . .		36,2 ^a	30,7	31,8	Polka	686	745	447	445
Japonia . . .	24,6	23,3 ^a			Hiszpania . . .	105	215	340	
Polska . . .		14,0	11,8	12,3	Włochy	210	393	330	321
Holandia . . .	16,0	11,3 ^a	10,5	10,6	Szwecja	139	161	272	295
Węgry	20,1	9,1			Dania	115	162	90	244
Włochy . . .	6,1	8,2 ^a	6,6		Belgia	260	275	266	237
Austria . . .	3,9	5,1 ^a	4,2		Holandia . . .	224	315	232	227
Szwecja . . .	0,3	1,0 ^a	1,0	1,0	Austria		107	223	206
Cukier trzcinowy w wartości cukru surowego w tysiącach ton ^e					Rumunia . . .				
Prod. światowa	9571	18 450	16 073	18507	Węgry	454	220	129	147
w tym:					Jugosławia . .	9	128	63	90
Indie Bryt.	2404	2 747	5 370	6 240	Wino w milionach hl^e				
Kuba	2101	5 239	2 615	2 620	Prod. światowa	141,1	185,0	205,5	211,0
Brazylia . . .	280 ^d	967	775	1 171	w tym:				
Filipiny . . .	370 ^e	847	765	1 089	Francja	50,2	60,3	78,1	76,0
Japonia i For-					Włochy	46,0	46,8	30,5	48,0
moza	239	881	1 080	1 012	Alger	7,9	13,7	22,0	18,9
Wyspy Hawaj.	516	830	864	973	Hiszpania . . .	14,9	21,5	21,2	16,0
Portoriko . . .	330	531	709	840	Rumunia . . .	1,4	7,1	8,7	10,0
Australia . . .	196	546	657	661	Portugalia . .	4,1 ^h	4,6	10,9	5,9
Jawa	1347	2 871	510	576	Argentyna . . .	4,4	8,3	4,4	5,8
San Domingo	95 ^f	360	431	457	Jugosławia . .		4,3	3,9	5,4
Peru	184	362	390	406	Grecja	3,8 ^j	2,8	3,2	4,7
Argentyna . .	176	375	342	390	Niemcy	1,5 ^k	1,9	4,2	3,9
Zw. Pld. Afr.	83	269	325	379	Chile	2,1	3,3	2,9	
					Bułgaria	0,3 ^j	1,5	2,4	2,8
					Węgry	2,0 ^k	2,8	2,3	2,6

a 1929 r. b Lata kalendarzowe i gospodarcze. c Lata gospodarcze. Zamiast 1913 r. przeciętna lat 1909–1913. d Lata 1909–1911. e 1913/14 r. f Lata 1910–1913. g Lata kalendarzowe, cukier mialki. h 1911 r. i Lata 1911–1913. j 1914 r.

Źródła: *Annuaire Statistique de la Société des Nations 1935/36*, Geneva 1936; *Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich*, Berlin 1936; *The Mineral Industry of the British Empire and Foreign Countries*, Londyn 1936; roczniki statystyczne poszczególnych państw.

TABL. 23. STATKI HANDLOWE NOWOZBUDOWANE^a W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1928 - 1936

Kraje budowy	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w tysiącach ton rejestrowych brutto								
Wszystkie statki									
Ogółem	2 674	2 759	2 889	1 617	726	489	967	1 302	2 118
w tym:									
Anglia ^b	1 446	1 523	1 478	502	188	133	460	499	856
Niemcy	376	249	246	104	81	42	74	226	380
Japonia	104	164	151	84	54	74	152	146	295
Szwecja	107	107	132	113	43	61	50	106	154
Stany Zjedn. Am.	91	126	247	205	144	11	25	33	112
Dania	139	111	137	126	22	34	62	122	98
Holandia	167	187	153	120	26	36	47	57	94
Francja	82	82	101	103	89	34	16	43	39
Norwegia	10	40	54	18	11	10	19	26	33
Statki parowe									
Ogółem	1 472	1 493	1 252	683	456	142	391	478	878
w tym:									
Anglia ^b	1 013	1 056	712	270	184	83	269	247	442
Niemcy	199	156	128	24	4	2	29	101	125
Japonia	45	30	27	7	23	9	27	35	155
Szwecja	3	3	12	5	6	.	2	2	3
Stany Zjedn. Am.	33	76	149	150	141	2	10	27	76
Dania	5	17	17	9	6	13	8	8	18
Holandia	82	55	25	6	.	.	4	11	6
Francja	27	16	79	77	86	14	15	27	17
Norwegia	6	24	36	11	1	7	13	12	22
Statki motorowe									
Ogółem	1 162	1 247	1 583	920	268	338	564	813	1 202
w tym:									
Anglia ^b	428	464	759	228	2	48	189	250	408
Niemcy	177	93	117	80	79	40	45	125	255
Japonia	59	134	124	77	31	65	125	110	139
Szwecja	104	104	119	108	37	61	48	104	151
Stany Zjedn. Am.	28	36	72	48	3	2	6	1	6
Dania	134	94	120	117	16	21	54	114	80
Holandia	85	131	128	114	26	36	43	46	87
Francja	55	63	20	26	3	20	1	16	22
Norwegia	4	16	18	7	10	3	6	14	11
Statki żaglowe									
Ogółem	40	19	54	14	2	9	12	11	38
w tym:									
Anglia ^b	5	3	7	4	2	2	2	2	6
Stany Zjedn. Am.	30	14	26	8	—	7	9	5	30

^a Statki handlowe o pojemności powyżej 100 ton rejestrowych brutto.

^b Z Irlandią W. P.

Uwaga. Światowa flota handlowa morska, ob. dział XI, tabl. 21, str. 188.

TABL. 24. RUCH BUDOWLANY W MIASTACH W POLSCE W LATACH
1932-1936^a (dok.)
B. Mieszkania i izby w budynkach mieszkalnych

Rodzaj budynków Lata Województwa	Mieszkania						Izby
	ogół- tem	o liczbie izb					
		1	2	3	4	5	
Wszystkie miasta^b							
Budynki rozpoczęte							
1932	28 078	4 217	10 777	7 420	3 846	1 147	671 73 635
1933	28 290	3 907	9 977	7 475	4 431	1 478	1 022 78 170
1934	26 871	3 729	9 835	6 937	4 179	1 295	896 73 423
1935	35 599	5 450	13 133	9 304	5 311	1 613	788 94 418
Woj. centralne	18 302	3 605	7 192	4 454	2 182	628	301 45 347
„ wschodnie	1 757	175	436	507	407	158	74 5 490
„ zachodnie	8 759	620	2 909	2 518	1 809	600	303 26 242
„ południowe	6 721	1 050	2 596	1 825	913	227	110 17 339
Budynki zakończone							
1932	19 381	3 107	7 355	4 905	2 665	903	446 50 689
1933	20 609	2 960	7 524	5 525	3 091	916	593 55 514
1934	22 989	3 379	8 079	6 087	3 581	1 108	755 62 646
1935	25 471	3 375	9 670	6 868	3 604	1 225	729 68 921
Woj. centralne	11 414	1 822	4 766	2 735	1 300	491	300 29 194
„ wschodnie	1 790	138	403	622	398	160	69 5 699
„ zachodnie	5 186	314	1 723	1 535	1 078	309	227 15 755
„ południowe	1 701	1 101	2 778	1 976	828	265	133 18 273
Miasta ponad 20 000 mieszkańców^c							
Budynki rozpoczęte							
1932	16 713	2 357	6 185	4 520	2 480	738	433 44 737
1933	18 462	2 386	6 125	5 020	3 106	1 072	753 52 442
1934	18 333	2 538	6 399	4 824	2 973	930	669 50 808
1935	26 691	4 129	9 426	7 152	4 142	1 266	576 71 245
Woj. centralne	14 471	2 969	5 322	3 606	1 798	534	242 35 992
„ wschodnie	1 056	106	246	306	250	103	45 3 330
„ zachodnie	7 375	519	2 499	2 108	1 496	495	258 22 014
„ południowe	3 789	535	1 359	1 132	598	134	31 9 909
1936	34 605	4 663	11 480	10 123	5 696	1 799	844 95 412
Woj. centralne	19 512	2 864	6 946	5 560	2 910	788	444 51 949
„ wschodnie	1 200	83	273	346	337	103	58 3 916
„ zachodnie	7 573	857	2 192	2 072	1 427	719	306 22 831
„ południowe	6 320	859	2 069	2 145	1 022	189	36 16 716
Budynki zakończone							
1932	12 958	2 048	4 708	3 296	1 925	669	312 34 461
1933	12 483	1 727	4 273	3 477	1 987	625	394 34 395
1934	14 912	2 278	4 835	4 029	2 482	742	546 41 260
1935	17 797	2 211	6 537	4 907	2 684	902	556 48 980
Woj. centralne	8 356	1 369	3 245	2 063	1 016	405	258 21 818
„ wschodnie	1 121	60	253	411	252	98	47 3 640
„ zachodnie	4 442	238	1 515	1 314	914	259	202 13 532
„ południowe	3 878	544	1 524	1 119	502	140	49 9 990
1936	20 168	3 209	6 952	5 205	3 279	1 021	502 54 395
Woj. centralne	8 757	1 903	2 989	2 165	1 196	345	159 21 923
„ wschodnie	1 089	58	245	347	296	84	59 3 572
„ zachodnie	5 568	598	1 860	1 320	1 088	459	243 16 537
„ południowe	4 754	650	1 858	1 373	699	133	41 12 363

^a Bez budynków wojskowych i górniczych oraz niektórych przemysłowych i użyteczności publicznej, a w 1936 r. ponadto bez wszystkich budynków państwowych. ^b Z ogólnej liczby 603 miast uwzględniono w opracowaniu w 1932 r. - 576, w 1933 r. - 570, w 1934 r. - 582, w 1935 r. - 588 miast, przy czym brak danych dla wszystkich (12) miast poniżej 20 000 mieszkańców w woj. śląskim. ^c Z ogólnej liczby 71 miast brak danych za lata 1932 i 1933 dla m. Siemianowice Śląskie.

TABL. 24. RUCH BUDOWLANY W MIASTACH W POLSCE W LATACH 1932-1936^a (dok.)

B. Mieszkania i izby w budynkach mieszkalnych

Rodzaj budynków	Lata Województwa	Mieszkania						Izby	
		ogół- tem	o liczbie izb						
			1	2	3	4	5 6 i więcej		
Wszystkie miasta^b									
Budynki rozpoczęte	1932	28 078	4 217	10 777	7 420	3 846	1 147	671	73 635
	1933	28 290	3 907	9 977	7 475	4 431	1 478	1 022	78 170
	1934	26 871	3 729	9 835	6 937	4 179	1 295	896	73 423
	1935	35 599	5 450	13 133	9 304	5 311	1 613	788	94 418
Woj. centralne		18 302	3 605	7 192	4 454	2 182	628	301	45 347
„ wschodnie		1 757	175	436	507	407	158	74	5 490
„ zachodnie		8 759	620	2 909	2 518	1 809	600	303	26 242
„ południowe		6 721	1 050	2 596	1 825	913	227	110	17 339
Budynki zakończone	1932	19 381	3 107	7 355	4 905	2 665	903	446	50 689
	1933	20 609	2 960	7 524	5 525	3 091	916	593	55 514
	1934	22 989	3 379	8 079	6 087	3 581	1 108	755	62 646
	1935	25 471	3 375	9 670	6 868	3 604	1 225	729	68 921
Woj. centralne		11 414	1 822	4 766	2 735	1 300	491	300	29 194
„ wschodnie		1 790	138	403	622	398	160	69	5 699
„ zachodnie		5 186	314	1 723	1 535	1 078	309	227	15 755
„ południowe		7 081	1 101	2 778	1 976	828	265	133	18 273
Miasta ponad 20 000 mieszkańców^c									
Budynki rozpoczęte	1932	16 713	2 357	6 185	4 520	2 480	738	433	44 737
	1933	18 462	2 386	6 125	5 020	3 106	1 072	753	52 442
	1934	18 333	2 538	6 399	4 824	2 973	930	669	50 808
	1935	26 691	4 129	9 426	7 152	4 142	1 266	576	71 245
Woj. centralne		14 471	2 969	5 322	3 606	1 798	534	242	35 992
„ wschodnie		1 056	106	246	306	250	103	45	3 330
„ zachodnie		7 375	519	2 499	2 108	1 496	495	258	22 014
„ południowe		3 789	535	1 359	1 132	598	134	31	9 909
1936		34 605	4 663	11 480	10 123	5 696	1 799	844	95 412
Woj. centralne		19 512	2 864	6 946	5 560	2 910	788	444	51 949
„ wschodnie		1 200	83	273	346	337	103	58	3 916
„ zachodnie		7 573	857	2 192	2 072	1 427	719	306	22 831
„ południowe		6 320	859	2 069	2 145	1 022	189	36	16 716
Budynki zakończone	1932	12 958	2 048	4 708	3 296	1 925	669	312	34 461
	1933	12 483	1 727	4 273	3 477	1 987	625	394	34 395
	1934	14 912	2 278	4 835	4 029	2 482	742	546	41 260
	1935	17 797	2 211	6 537	4 907	2 684	902	556	48 980
Woj. centralne		8 356	1 369	3 245	2 063	1 016	405	258	21 818
„ wschodnie		1 121	60	253	411	252	98	47	3 640
„ zachodnie		4 442	238	1 515	1 314	914	259	202	13 532
„ południowe		3 878	544	1 524	1 119	502	140	49	9 990
1936		20 168	3 209	6 952	5 205	3 279	1 021	502	54 395
Woj. centralne		8 757	1 903	2 989	2 165	1 196	345	159	21 923
„ wschodnie		1 089	58	245	347	206	84	59	3 572
„ zachodnie		5 568	598	1 860	1 320	1 088	459	243	16 537
„ południowe		4 754	650	1 858	1 373	699	133	41	12 363

^a Bez budynków wojskowych i górniczych oraz niektórych przemysłowych i użyteczności publicznej, a w 1936 r. ponadto bez wszystkich budynków państwowych. ^b Z ogólnej liczby 603 miast uwzględniono w opracowaniu w 1932 r. - 576, w 1933 r. - 570, w 1934 r. - 582, w 1935 r. - 588 miast, przy czym brak danych dla wszystkich (12) miast poniżej 20 000 mieszkańców w woj. śląskim. ^c Z ogólnej liczby 71 miast brak danych za lata 1932 i 1933 dla m. Siemianowice Śląskie.

TABL. 25. MIESZKANIA I IZBY W BUDYNKACH, NA KTÓRYCH BUDOWE UDZIELIŁ POŻYCZEK BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO W POLSCE W LATACH 1929 - 1936

Mieszkania Izby	1929 - 1936	1933	1934	1935	1936
Mieszkania	84 319	10 311	19 386	15 692	13 499
1-izbowe	18 808	1 782	3 886	2 778	2 348
2 „	21 349	2 764	5 155	3 786	3 290
3 „	21 779	2 885	4 862	4 478	3 893
4 „	15 465	1 952	3 745	3 127	2 882
5 „	4 963	628	1 116	1 084	808
6 „ i więcej izbowe	1 955	300	622	439	278
Izby	226 200	28 819	53 374	44 586	37 942

Uwaga. Kredyty budowlane B. G. K. ob. dział XII, tabl. 31, str. 215.

TABL. 26. DZIAŁALNOŚĆ TOWARZYSTWA OSIEDLI ROBOTNICZYCH W LATACH 1934 - 1936

Lata Kredytobiorcy	Udzielone kredyty budowlane ^a		Mieszkania i izby wybudowane przy pomocy kredytów ^a				
	Sumy w tys. zł	%	Mieszkania			Izby	
			ogó- łem	o liczbie izb			
			1	2	3		
1934-1936	21 124	100	4 916	663	3 637	616	9 785
Samorząd terytorialny	5 422	26	1 552	321	1 231	—	2 783
Organizacje społeczne	3 595	17	982	—	908	74	2 038
Tow. Osiedli Robotniczych ^b	8 517	40	1 580	342	1 008	230	3 048
Państwowy Fundusz Drogowy	1 090	5	296	—	100	196	788
Zakłady przemysłowe	2 500	12	506	—	390	116	1 128
1934	3 411	×	904	130	624	150	1 828
1935	9 297	×	2 139	410	1 549	180	4 048
1936	8 416	100	1 873	123	1 464	286	3 909
Samorząd terytorialny	2 089	25	575	105	470	—	1 045
Organizacje społeczne	1 250	15	358	—	358	—	716
Tow. Osiedli Robotniczych ^b	4 177	49	738	18	490	230	1 688
Państwowy Fundusz Drogowy	250	3	72	—	36	36	180
Zakłady przemysłowe	650	8	130	—	110	20	280

^a Kredyty T.O.R. mieszczą się częściowo w kredytach budowlanych B.G.K. (ob. dział XII, tabl. 31, str. 215). Dotyczy to także mieszkań i izb wybudowanych przy pomocy kredytów T.O.R. (ob. tabl. 25). ^b We własnym zakresie. Źródło: Dane Towarzystwa Osiedli Robotniczych.

TABL. 27. NOWE NARZĘDZIA MIERNICZE ZGŁOSZONE DO LEGALIZACJI W POLSCE W LATACH 1928 - 1936

Rodzaje narzędzi mierniczych	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w tysiącach								
Przymiary	18,4	16,1	19,8	14,2	14,7	12,5	12,7	16,7	17,9
Pojemniki zwyczajne	93,0	91,8	81,0	61,6	51,2	54,0	62,4	60,8	71,2
Odważniki	929,5	803,6	642,6	512,9	501,6	578,9	795,9	763,0	965,3
Wagi	115,4	90,3	65,8	50,9	33,5	35,5	47,0	56,9	80,9
Wodomierze	2,3	9,1	9,3	9,8	11,0	11,4	16,6	17,5	15,8
Gazomierze	14,4	23,4	16,7	16,2	10,3	10,2	12,7	9,3	12,9
Liczniki energii elektryczn.	—	15,9	22,9	31,3	39,0	33,4	46,1	47,7	59,0
Ograniczniki mocy i prądu	—	—	—	—	—	9,1	26,6	24,5	23,4
Inne narzędzia miernicze	18,5	29,1	20,0	16,6	7,4	14,7	12,4	8,9	14,2

TABL. 28. PATENTY NA WYNAŁAZKI, WZORY UŻYTKOWE I ZNAKI TOWAROWE WEDŁUG KRAJÓW ZGŁASZAJĄCYCH W POLSCE W LATACH 1924 - 1936

Kraje zgłaszające	Patenty na wynalazki			Wzory użytkowe			Znaki towarowe		
	1924- -1936	1935	1936	1924- -1936	1935	1936	1924- -1936	1935	1936
Zgłoszone ^a	38 780	3 283	3 583	9 749	1 274	1 428	23 671	1 863	2 063
Udzielone	24 706	1 723	1 791	6 229	669	903	27 752	1 054	1 402
Polska	5 022	406	428	5 680	631	858	11 861	719	968
Zagranica	19 684	1 317	1 363	549	38	50	15 891	335	434
w tym: Anglia	1 322	120	120	16	2	1	1 089	30	52
Austria	1 239	82	74	109	5	12	2 693	18	36
Belgia	413	24	16	4	—	—	114	2	—
Czechosłow.	1 196	77	68	91	4	8	1 289	10	15
Francja	1 911	113	116	30	2	5	1 727	48	59
Holandia	626	51	87	1	—	—	115	—	8
Niemcy	8 355	526	548	182	12	7	5 887	144	152
Stany Zj. Am.	1 489	95	88	17	—	—	1 240	26	33
Szwajcaria	1 003	95	98	12	5	—	522	18	27
Szwecja	681	29	41	2	—	—	208	4	8
Włochy	351	25	26	2	1	—	128	2	1

^a W latach 1918 - 1923 zgłoszono: patentów 13 320, znaków towarowych 16 693.

TABL. 29. PATENTY NA WYNAŁAZKI UDZIEŁONE W POLSCE W LATACH 1924 - 1936

Wyszczególnienie	1924- -1936	1935	1936	Wyszczególnienie	1924- -1936	1935	1936
Ogółem	24 706	1 723	1 791	Poligraficzny	469	35	37
Rolnictwo	653	28	38	Drzewny	192	11	12
Górnictwo	597	36	14	Spożywczy	1 211	104	70
Hutnictwo	799	71	64	Odzieżowo-galant.	581	33	58
Przemysły							
Metalowo-przetw.	1 943	136	126	Budownictwo	1 573	111	89
Maszynowy	3 369	204	185	Urząd. domowe	649	48	62
Elektrotechniczny	2 188	200	219	Instrum., przybory, przyrządy precyz.	1 294	98	85
Chemiczny i ceramiczny	4 968	373	365	Komunikacja			
Włókienniczy	1 253	25	122	i transport	2 114	147	183
Papierniczy	399	21	31	Inne	454	42	31

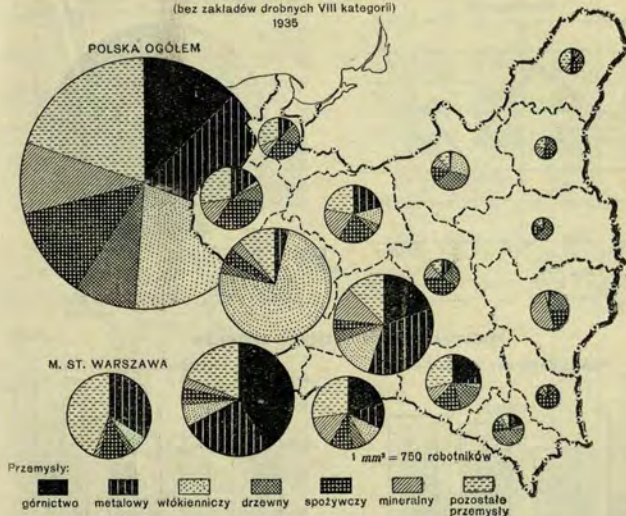
TABL. 30. PATENTY NA WYNAŁAZKI I WZORY UŻYTKOWE W NIĘKTÓRYCH KRAJACH W 1935 R.

Kraje	Zgłoszone	Udzielone	Kraje	Zgłoszone	Udzielone
Polska	4 557	2 392	Japonia	57 633	19 006
Anglia ^a	36 126	17 675	Kanada	10 882	8 007
Austria	7 478	4 000	Niemcy	109 944	52 839
Belgia	6 006	5 961	Norwegia	2 252	1 260
Czechosłowacja	7 590	3 200	Rumunia	1 125	997
Dania	2 747	1 389	Stany Zjedn. Am.	58 344	41 003
Finlandia	1 163	615	Szwajcaria	7 637	7 448
Francja	19 066	18 000	Szwecja	5 526	2 944
Hiszpania ^b	3 663	2 315	Węgry	4 447	2 270
Holandia	4 097	2 800	Włochy	8 903	9 890

^a Bez Północnej Irlandii. ^b 1934 r.

ROZMIESZCZENIE PRZEMYSŁÓW W POLSCE

ZAKŁADY I—VII KATEGORII
(bez zakładów drobnych VIII kategorii)
1935

UPRZEMYSŁOWIENIE POLSKI

ZAKŁADY I—VII KATEGORII
1935

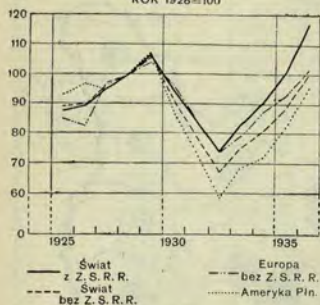

ZAKŁADY VIII KATEGORII
1935

ELEKTRYFIKACJA POLSKI
1934

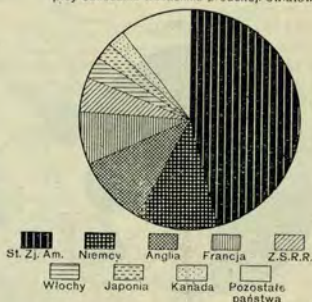
WSKAŹNIK ŚWIATOWEJ PRODUKCJI PRZEMYSŁOWEJ

ROK 1928=100

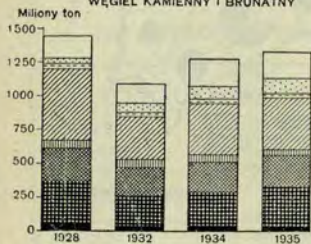
UDZIAŁ NIEKTÓRYCH KRAJÓW W OGÓLNEJ PRODUKCJI ŚWIATOWEJ

(Na podstawie szacunków Ligi Narodów przyjętych przy obliczaniu wskaźnika produkcji światowej)

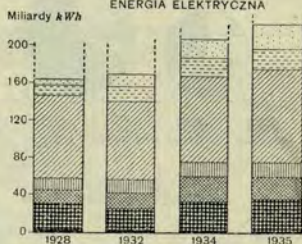

PRODUKCJA ŚWIATOWA NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW

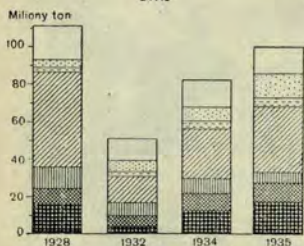
WĘGIEL KAMIENNY I BRUNATNY

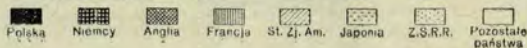
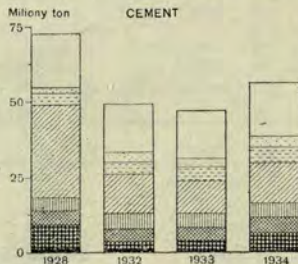
ENERGIA ELEKTRYCZNA

STAL

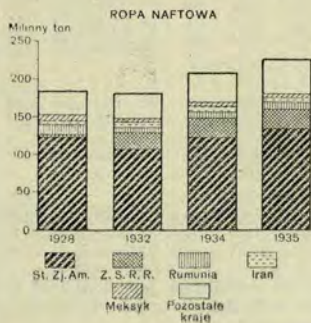
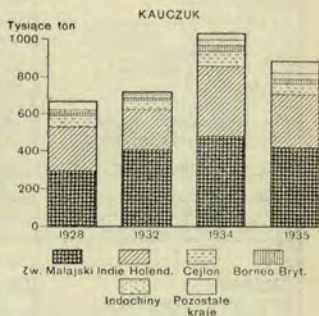
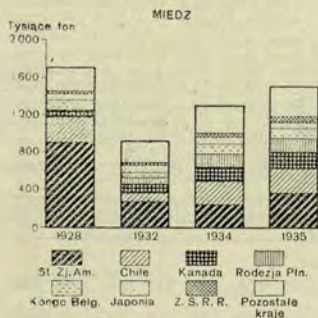
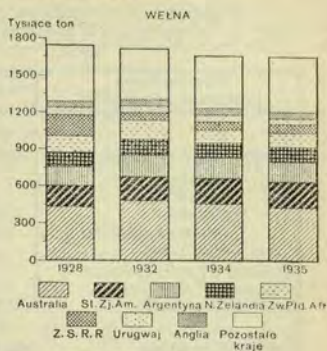
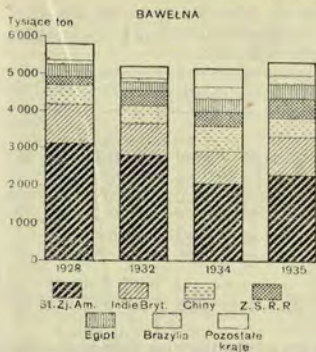
CEMENT

(dok. str. nast.)

PRODUKCJA ŚWIATOWA NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW (dok.)

DZIAŁ IX. HANDEL WEWNĘTRZNY, SPOŻYCIE

Przedsiębiorstwa handlowe ob. dział VII, tabl. 3 i 4, str. 90 – 92

TABL. 1. ZBYT WĘGLA KAMIENNEGO Z KOPALNI POLSKI WEWNĄTRZ
KRAJU W LATACH 1928–1936

Województwa Kategorie odbiorców	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
w milionach ton									
Ogółem zbyt w kraju	26,7	31,5	24,2	22,7	18,3	18,1	18,5	19,7	21,2
Woj. centralne	.	.	.	7,6	6,4	6,4	6,4	7,1	7,7
„ wschodnie	.	.	.	0,5	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4
„ zachodnie	.	.	.	11,2	8,8	8,9	9,2	9,5	10,1
„ w tym śląskie	.	.	.	9,1	7,1	7,1	7,0	7,0	7,2
„ południowe	.	.	.	3,4	2,8	2,5	2,6	2,7	3,0
Zużycie na cele techniczne kopalń i deputaty	3,8	4,4	3,9	3,7	3,1	2,8	2,7	2,7	2,6
Sprzedaż w kraju	22,9	27,1	20,3	19,0	15,2	15,3	15,8	17,0	18,6
w odsetkach									
Sprzedaż w kraju	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Razem 1—4	76,7	75,3	75,9	75,6	74,6	75,2	75,1	76,8	78,7
1. Przemysł	54,5	51,7	54,8	51,1	49,9	51,2	53,2	52,0	54,6
2. Żegluga	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
3. Pośrednicy	11,4	12,3	10,9	12,4	12,2	12,0	12,5	13,8	11,7
4. Opał domowy	10,7	11,3	10,1	12,0	12,4	11,9	9,3	10,9	12,3
Razem 5—7	23,3	24,7	24,1	24,4	25,4	24,8	24,9	23,2	21,3
5. Koleje	17,5	18,6	18,1	19,2	19,3	19,1	19,3	17,8	16,2
6. Inne instyt. państwowe	1,4	1,9	2,0	2,4	3,1	2,9	2,7	2,6	2,4
7. Instytucje miejskie	4,4	4,2	4,0	2,8	3,0	2,8	2,9	2,8	2,7

TABL. 2. SPRZEDAŻ ŻELAZA WALCOWANEGO W POLSCE W LATACH
1928–1936

Województwa Kategorie odbiorców	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
w tysiącach ton									
Ogółem	691	487	361	258	157	184	234	252	360
w tym prywatni odbiorcy ^a	515	387	288	192	99	118	165	208	252
Woj. centralne	226	173	142	85	52	63	85	115	130
„ wschodnie	17	12	12	6	5	6	9	11	17
„ zachodnie	184	131	76	69	22	29	40	44	55
„ w tym śląskie	117	86	50	29	15	25	26	27	34
„ południowe	88	71	58	32	20	20	31	38	50
Handel	233	168	141	75	47	68	94	116	143
Przemysł	282	219	147	117	52	50	71	92	109
w tym własne zużycie hut	16,7	5,8	3,6	1,9	0,7	0,9	1,8	3,2	3,6
Państwo	174	97	72	66	57	65	68	42	106
Samorzady	2,3	3,4	0,7	0,4	0,8	0,5	0,6	1,9	2,3
w odsetkach									
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Handel	33,9	34,5	39,1	29,1	29,9	37,6	41,0	46,6	39,7
Przemysł	40,6	44,9	40,8	45,3	33,7	27,7	30,3	36,5	30,3
w tym własne zużycie hut	2,5	1,2	1,0	0,7	0,4	0,5	0,8	1,3	1,0
Państwo	25,2	19,9	19,9	25,3	36,3	34,6	28,6	16,2	29,4
Samorzady	0,3	0,7	0,2	0,3	0,1	0,1	0,1	0,7	0,6

^a Obejmuje pozycje „Handel” i „Przemysł”.

TABL. 3. SPRZEDAŻ NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW W POLSCE W LATACH 1928-1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Tytonie i wyroby tytoniowe w milionach złotych (Wyroby Polskiego Monopolu Tytoniowego)									
Polska	647	705	704	636	553	486	478	468	479
Woj. centralne	253	267	271	249	218	192	183	179	186
„ wschodnie	60	63	62	55	47	41	39	40	42
„ zachodnie	149	168	169	151	133	119	126	122	117
„ południowe	185	207	202	181	155	134	130	127	134
Spirytus 100° w tys. hl (Wyroby Państwowego Monopolu Spirytusowego)									
Polska	596	613	529	396	335	431	485	529	578
w tym spirytus konsumcyjny	475	481	373	277	228	251	261	306	346 ^a
Woj. centralne	288	299	280	204	180	202	228	260	287
„ wschodnie	78	79	58	38	31	35	42	46	55
„ zachodnie	107	118	98	85	72	88	94	104	113
„ południowe	123	117	93	69	52	106	121	119	123
Sól jadalna w tysiącach ton (Wyroby Państwowego Monopolu Solnego)									
Polska	285	302	302	290	281	276	280	272	285
Woj. centralne	122	128	129	124	119	123	123	120	125
„ wschodnie	48	53	54	51	45	46	50	48	53
„ zachodnie	36	37	38	39	40	39	37	37	39
„ południowe	79	84	81	76	77	68	70	67	68
Sól bydlęca i przemysłowa w tysiącach ton (Wyroby Państwowego Monopolu Solnego)									
Polska	51	53	47	53	54	65	69	72	83
Woj. centralne	18	21	20	22	22	29	30	31	36
„ wschodnie	1,2	1,6	2,1	2,2	2,7	4,9	4,8	5,0	5,6
„ zachodnie	19	21	17	19	18	18	21	20	23
„ południowe	13	9	8	10	11	13	13	16	18
Cukier w tysiącach ton									
Polska	351	361	350	323	294	283	297	301	357
Woj. centralne	167	171	170	159	145	139	142	148	177
„ wschodnie	31	31	30	26	24	23	25	26	33
„ zachodnie	77	79	75	68	63	62	65	62	71
„ południowe	76	80	75	70	62	59	65	65	76
Drożdże piekarskie w tonach									
Polska	.	8 815	8 601	8 767	7 965	6 996	7 436	7 540	7 527
Woj. centralne	.	3 601	3 381	3 664	3 193	2 862	3 131	3 177	3 160
„ wschodnie	.	886	890	885	839	689	757	783	801
„ zachodnie	.	1 658	1 573	1 392	1 413	1 171	1 167	1 224	1 199
„ południowe	.	2 670	2 757	2 826	2 520	2 274	2 381	2 356	2 367
Piwo w tysiącach hl									
Polska	2 419	2 620	2 527	1 906	1 410	1 027	1 117	1 065	1 114
Woj. centralne	596	631	702	500	376	276	294	301	308
„ wschodnie	116	129	120	78	71	62	57	56	64
„ zachodnie	691	783	732	597	434	337	363	337	322
„ południowe	1 016	1 077	973	731	529	352	403	371	420

a W tym w woj. centralnych 183 tys. hl, wschodnich 44 tys. hl, zachodnich 71 tys. hl, południowych 48 tys. hl.

TABL. 4. SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW W POLSCE W LATACH 1929 - 1936

Na jednego mieszkańca

Artykuły Województwa	Jedno- stka	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Węgiel kamienny ^a	kg	726	540	479	378	376	383	412	458
Woj. centralne	„	618	426	409	344	344	341	384	426
„ wschodnie	„	63	44	38	27	23	22	25	32
„ zachodnie	„	2 482	1 975	1 671	1 255	1 282	1 353	1 397	1 541
„ południowe	„	395	274	246	195	179	174	190	217
Surówka	„	23	15	11	6	9	12	12	17
Stal	„	46	40	33	18	26	26	28	34
Żelazo walcowane ^b	„	12,5	9,3	6,0	3,1	3,6	5,2	6,1	7,4
Woj. centralne	„	13,5	11,0	6,4	2,4	3,0	4,1	8,1	9,1
„ wschodnie	„	2,4	2,4	1,3	0,9	1,1	1,6	1,8	2,8
„ zachodnie	„	28,8	16,4	14,5	9,2	10,8	14,3	8,7	11,5
„ południowe	„	8,7	7,1	3,9	2,3	2,3	3,4	4,3	5,5
Ołów surowy	g	694	819	358	190	365	281	507	391
Cynk surowy	„	1 500	1 600	730	300	250	330	290	370
Kwas siarkowy (50°Bé)	kg	12,4	7,9	5,5	4,4	5,6	6,3	5,3	6,3
Cegła budowlana	szt.	50	40	32	27	29	35	38	47
Cement	kg	32	26	16	11	12	22	24	27
Materiały drzewne									
tarte	m ³	0,07	0,06	0,05	0,06	0,05	0,07	.	.
Szkoło tafłowe	g	953	746	509	575	545	759	789	830
Olej lniany	„	158	109	158	117	201	150	186	.
Biel cynkowa	„	133	150	52	102	116	126	130	148
Ekstrakty garbarskie	„	505	654	551	746	593	617	648	733
Skóry podeszwowe	„	450	480	420	430	420	480	500	498
Przedza bawełniana									
i odpadki bawełniane	„	2 189	1 937	1 752	1 744	1 904	2 103	2 215	2 303
Przedza wełniana	„	923	682	729	647	697	761	863	941
Przedza jedwabiu									
sztucznego	„	85	72	93	77	91	126	148	148
Przedza lniana	„	55	45	50	68	86	132	165	178
Celuloza	kg	.	2,3	1,8	1,7	1,7	2,3	2,3	2,7
Masa drzewna	„	.	1,4	1,1	1,2	1,3	1,5	1,5	1,8
Papier gazetowy	„	.	0,8	0,8	0,7	0,7	0,8	0,9	.
Papier pakowy	„	.	1,6	1,2	1,3	1,3	1,5	1,6	.
Benzyna i gazolina	„	3,2	4,1	2,6	2,3	2,5	2,1	2,5	2,3
Nafta	„	4,4	4,2	3,5	3,0	3,3	3,5	3,6	3,7
Woj. centralne	„	4,5	4,2	3,4	3,1	.	.	.	.
„ wschodnie	„	3,5	3,3	3,3	2,3	.	.	.	.
„ zachodnie	„	4,5	4,0	3,7	3,2	.	.	.	.
„ południowe	„	4,7	4,6	3,7	3,1	.	.	.	.
Gaz świetlny	m ³	7,9	5,4	5,5	4,8	4,4	4,3	4,3	4,4
Prąd elektryczny	kWh	99	91	80	69	73	79	82	84
Zapałki	pud.	24	25	17	17	15	12,2 ^c	11,4 ^c	10,4 ^c
Cukier	kg	11,9	11,3	10,1	9,1	8,6	8,9	9,0	10,5
Woj. centralne	„	13,9	13,2	11,9	10,7	10,1	10,2	10,5	12,4
„ wschodnie	„	5,9	5,7	4,6	4,3	4,0	4,3	4,4	5,5
„ zachodnie	„	18,2	17,3	15,2	13,8	13,5	13,9	13,1	14,8
„ południowe	„	9,8	9,2	8,2	7,1	6,8	7,4	7,3	8,4

^a Bez zużycia kolei, żelugi, kopalń na cele techniczne i na deputaty. ^b Tylko sprzedaż prywatnym odbiorcom. Ob. tabl. 2, str. 142. ^c Zapałki kresowe (około 24 szt.) przeliczono na pudełko po około 48 szt.

U w a g a. Dla artykułów, dla których nie można było ustalić sprzedaży w kraju, jako spożycie przyjęto produkcję więcej przywóz z zagranicy, mniej wywóz za granicę.

(dok. str. 145)

TABL. 4. SPOŻYCIE NIĘKTÓRYCH ARTYKUŁÓW W POLSCE W LATACH 1929 - 1936 (dok.)

Na jednego mieszkańca

Artykuły Województwa	Jedno- stka	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Sól jadalna	kg	9,9	9,8	9,2	8,7	8,4	8,4	8,1	8,4
Woj. centralne	„	10,0	10,0	9,4	8,8	9,0	8,8	8,5	8,7
„ wschodnie	„	10,2	10,4	9,4	8,0	8,0	8,6	8,2	8,9
„ zachodnie	„	8,5	8,6	8,6	8,8	8,4	7,9	7,8	8,1
„ południowe	„	10,2	9,8	9,0	8,9	7,8	7,9	7,5	7,6
Ryż	„	„	1,2	1,3	1,0	1,1	1,0	1,0	1,0
Piwo	l	8,4	8,0	5,9	4,3	3,1	3,4	3,2	3,3
Woj. centralne	„	4,8	5,3	3,7	2,8	2,0	2,1	2,1	2,2
„ wschodnie	„	2,4	2,2	1,4	1,2	1,1	1,0	1,0	1,1
„ zachodnie	„	17,8	16,4	13,2	9,5	7,3	7,8	7,1	6,7
„ południowe	„	12,8	11,5	8,6	6,1	4,0	4,6	4,2	4,7
Spirytus konsumc. 100 ^o	„	1,6	1,2	0,9	0,7	0,8	0,8	0,9	1,0
Woj. centralne	„	1,9	1,5	1,1	0,9	1,0	1,0	1,2	1,3
„ wschodnie	„	1,4	1,0	0,6	0,5	0,5	0,5	0,6	0,7
„ zachodnie	„	1,9	1,5	1,2	1,1	1,2	1,2	1,4	1,5
„ południowe	„	1,1	0,8	0,5	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5
Drożdże	kg	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Woj. centralne	„	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
„ wschodnie	„	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
„ zachodnie	„	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
„ południowe	„	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Tytoń	zł	23	23	21	17	15	14	14	14
Woj. centralne	„	21	21	19	16	14	13	13	13
„ wschodnie	„	12	12	11	8	7	7	7	7
„ zachodnie	„	39	39	35	29	26	27	26	25
„ południowe	„	25	24	22	18	15	15	14	15
Mydło	kg	1,2	1,3	1,1	1,0	1,1	1,3	1,4	„

Uwaga. Ob. uwagę pod tabl. 4, str. 144.

TABL. 5. SPOŻYCIE MIĘSA W POLSCE W LATACH 1928-1932, 1934-1936

Rodzaje mięsa	Pro- dukcja	Nad- wyżka wywozu nad przy- wozem	Pozosta- łość na spożycie	Spożycie na jednego mieszkańca			
				1928- -1932 ^a	1934	1935	1936
	w tys. q			w kg			
Ogółem	7 400,8	523,5	6 877,3	18,7	18,6	19,2	20,2
Wołowe	1 851,5	0,1	1 851,4	5,9	4,8	5,0	5,4
Cielece	607,4	4,5	602,9	1,5	1,6	1,6	1,8
Wieprzowe	4 819,7	495,1	4 324,6	11,0	12,0	12,3	12,7
Baranie	104,9	6,7	98,2	0,3	0,2	0,3	0,3
Końskie	17,3	17,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Przeciętne roczne.

Uwaga. Ubój zwierząt gospodarskich ob. dział VI, tabl. 33, str. 82.

Mały Rocznik, 1937.

10

TABL. 6. SPOŻYCIE MIĘSA W WIELKICH MIASTACH W POLSCE W LATACH 1931 - 1935^a
Na jednego mieszkańca

Miasta	1931	1932	1933	1934	1935
	w kg				
Warszawa	45,9	47,4	49,7	45,0	45,7
Łódź	34,3	40,4	41,7	37,9	37,7
Lwów	.	46,0	47,3	43,6	41,7
Poznań	65,9	63,8	58,2	59,0	55,7
Kraków	67,5	62,7	55,6	52,7	58,6
Wilno	33,9	37,1	35,6	29,4	29,4
Częstochowa	42,4	40,2	37,9	36,1	36,0

^a Bez spożycia wędlin dowożonych do miast z prowincji.

TABL. 7. SPOŻYCIE WODY, GAZU I ELEKTRYCZNOŚCI W NAJWIĘKSZYCH MIASTACH W POLSCE W LATACH 1928, 1933-1935

Miasta Lata	Woda (wodo- ciągi) na jed- nego mie- szkańca w m ³	Gaz			Elektryczność			
		ogó- łem	w tym na oświe- tlenie ulic	na jed- nego mie- szkańca w m ³ ^a	ogó- łem	w tym na oświe- tlenie ulic	na jednego mieszkańca w kWh ^a	
							w tys. kWh	siła
Warszawa 1928	31,9	53 687	4 496	45,2	86 784	2 825	33,1 ^b	34,0 ^b
1933	25,9	48 042	3 773	40,6	88 112	2 780	25,9 ^b	33,0 ^b
1934	26,2	45 727	3 962	34,1	95 710	2 568	28,1 ^b	35,7 ^b
1935	25,4	46 151	4 216	34,3	107 239	2 643	34,0 ^{b,c}	38,3 ^{b,d}
Łódź . . . 1928	—	7 188	1 285	10,0	79 159	839	105,5	27,4
1933	—	7 504	1 846	9,2	87 805	2 688	109,2	28,8
1934	—	7 541	1 915	9,0	98 314	3 568	123,5	28,5
1935	—	7 675	1 890	9,1	97 423	3 403	120,4	27,3
Lwów . . . 1928	34,4	8 954	2 406	37,2	24 690	108	60,3	42,2
1933	24,4	12 006	2 907	28,9	29 283	647	55,4	35,2
1934	24,2	11 604	2 980	25,7	30 025	737	58,4	34,0
1935	24,2	12 056	2 979	26,6	34 768	780	63,8	34,0
Poznań . . 1928	37,3	21 917	6 237	69,4	17 624	.	32,4	41,2
1933	34,8	18 190	5 609	50,1	22 040	717	40,8	35,1
1934	35,4	18 254	5 563	50,2	23 679	826	45,0	36,5
1935	36,1	19 274	6 070	50,9	22 755	922	59,3	29,2
Kraków . . 1928	59,2	8 659	1 565	34,6	22 920	1 127	62,4	43,9
1933	53,9	8 877	1 909	30,8	24 307	1 959	57,5	41,2
1934	40,8	9 275	2 818	32,3	27 617	1 966	67,6	43,5
1935	37,2	9 246	1 911	31,2	29 487	2 047	72,8	43,8
Wilno . . . 1928	6,2	618	.	3,2	6 525	558	1,9	16,7
1933	7,6	398	.	1,9	7 820	908	8,9	14,8
1934	8,3	459	.	2,2	8 384	935	9,6	14,5
1935	7,1	357	.	1,7	6 678	1 076	10,8	16,2
Katowice 1928	23,8	3 255	840	19,5	.	354	.	74,4
1933	32,6	2 883	623	17,5	29 770	499	153,4	73,7
1934	31,5	3 218	623	19,9	31 530	504	162,7	75,6
1935	33,1	3 493	621	21,9	37 744	538	202,9	80,3

^a Bez zużycia na oświetlenie ulic. ^b Bez zużycia instytucji miejskich.
^{c, d} Ze spożyciem instytucji miejskich: ^c 45,6; ^d 39,9.

TABL. 8. SPOŻYCIE^a NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW W WAŻNIEJSZYCH KRAJACH W LATACH 1929–1931 i 1932–1934
 Przeciętne roczne na jednego mieszkańca

Kraje	1929– –1931	1932– –1934	Kraje	1929– –1931	1932– –1934	Kraje	1929– –1931	1932– –1934
Pszenica kg			Cukier kg (dok.)			Piwo l (dok.)		
Francja . . .	210	247	Polska . . .	10,9	8,9	Francja . . .	34,6	33,2
Hiszpania . . .	177	195	Włochy . . .	10,1	7,1	Holandia . . .	26,9	19,4
Belgia . . .	195	193	Z.S.R.R. . .	8,0	6,4	Polska . . .	7,4	3,6
Włochy . . .	199	186	Kawa kg			Spirytus czysty 100° l		
Węgry . . .	165	184	Dania . . .	7,8	7,1	Francja . . .	2,75	2,54
Anglia . . .	158	158	Szwecja . . .	7,5	6,9	Dania . . .	2,10	2,10 ^b
Szwecja . . .	112	136	Norwegia . . .	6,0	5,6	Belgia . . .	1,50	1,12 ^b
Jugosławia . . .	153	132	Belgia . . .	5,9	5,5	Polska . . .	1,2	0,8
Niemcy . . .	77	81	Holandia . . .	4,7	4,9	Norwegia . . .	1,11	1,00 ^b
Polska . . .	50	48	Francja . . .	4,3	4,5	Niemcy . . .	0,94	0,69 ^b
Zyto kg			Finlandia . . .	4,9	4,2	Tytoń kg		
Polska . . .	159	159	Niemcy . . .	2,4	2,1	Holandia . . .	3,3	3,5
Z.S.R.R. . .	136	132	Włochy . . .	1,1	0,9	Belgia . . .	3,2	3,1
Czechosłow. . .	116	129	Anglia . . .	0,4	0,4	St. Zj. Am. . .	2,8	2,5
Niemcy . . .	113	128	Polska . . .	0,3	0,2	Dania . . .	1,9	2,0
Austria . . .	92	98	Herbata kg			Niemcy . . .	2,0	1,7
Belgia . . .	75	87	Anglia . . .	4,49	4,39	Anglia . . .	1,5	1,5
Węgry . . .	68	78	Irlandia W.P. . .	3,70	3,52	Szwecja . . .	1,4	1,3
Szwecja . . .	72	75	Holandia . . .	1,71	1,61	Francja . . .	1,3	1,3
Francja . . .	20	21	Dania . . .	0,16	0,16	Norwegia . . .	1,0	1,0
St. Zj. Am. . .	8	6	Niemcy . . .	0,09	0,07	Polska . . .	0,7	0,5
Włochy . . .	4	4	Szwecja . . .	0,07	0,06	Węgiel^c kg		
Ziemniaki kg			Norwegia . . .	0,06	0,06	Anglia . . .	4 188	3 706
Polska . . .	814	768	Polska . . .	0,07	0,05	Belgia . . .	4 384	3 323
Niemcy . . .	680	705	Francja . . .	0,04	0,04	St. Zj. Am. . .	3 786	2 688
Belgia . . .	429	463	Finlandia . . .	0,04	0,03	Kanada . . .	2 750	2 224
Austria . . .	411	386	Belgia . . .	0,03	0,03	Niemcy . . .	2 277	1 837
Francja . . .	375	383	Wino l			Francja . . .	2 131	1 624
Dania . . .	275	365	Francja . . .	166,9	176,4	Holandia . . .	1 865	1 495
Holandia . . .	355	349	Włochy . . .	89,8	84,3	Czechosłow. . .	1 770	1 250
Norwegia . . .	289	327	Hiszpania . . .	74,7	76,1	Szwecja . . .	1 141	1 133
Szwecja . . .	280	325	Szwajcaria . . .	43,8	41,9	Austria . . .	923	608
Finlandia . . .	243	305	Węgry . . .	35,2	28,7	Polska . . .	854	553
Węgry . . .	207	205	Austria . . .	21,0	15,8	Prąd elektryczny kWh		
Hiszpania . . .	194	200	Belgia . . .	4,9	3,4	Szwecja . . .	824	874
Anglia . . .	113	125	Anglia . . .	1,4	1,3	Belgia . . .	521	480
Cukier kg			Norwegia . . .	1,6	1,2	Australia . . .	370	409
Dania . . .	49,9	50,4	Dania . . .	1,6	1,1	Niemcy . . .	443	408
Anglia . . .	46,4	49,3	Holandia . . .	1,7	1,0	Anglia . . .	353	403
St. Zj. Am. . .	49,2	45,1	Polska . . .	0,1	0,0	Austria . . .	370	354
Szwecja . . .	40,8	45,0	Piwo l			Francja . . .	353	348
Holandia . . .	39,2	36,1	Belgia . . .	210,5	182,1	Japonia . . .	217	269
Belgia . . .	27,4	28,0	Anglia . . .	68,7	71,9	Włochy . . .	243	264
Austria . . .	32,1	25,7	Szwajcaria . . .	64,8	60,5	Holandia . . .	228	254
Francja . . .	26,6	24,0	Dania . . .	58,2	53,5	Czechosłow. . .	204	180
Niemcy . . .	26,7	19,1	Niemcy . . .	54,8	42,1	Z.S.R.R. . .	53	102
Czechosłow. . .	31,5	18,1	Szwecja . . .	47,1	41,7	Polska . . .	90	74
Hiszpania . . .	13,4	11,0				Rumunia . . .	29	38

^a Za spożycie przyjęto produkcję więcej przywóz z zagranicy, mniej wywóz za granicę. Nie uwzględniono ruchu zapasów. Spożycie Polski łącznie z W. M. Gdańskiem. ^b Lata 1931–1933. ^c Węgiel kamienny oraz węgiel brunatny, koks i brykiety w przeliczeniu na węgiel kamienny.

TABL. 9. DOMY SKŁADOWE^a W POLSCE W LATACH 1935 i 1936
 A. Obroty towarowe

Towary	Obroty				Stan w dn. 31.XII 1936
	1935		1936		
	Przyjęto	Wydano	Przyjęto	Wydano	
	w tysiącach q				
Ogółem	1 158,8	1 105,8	2 194,2	2 004,3	397,2
Wytwory pochodzenia roślinnego, zwierzęcego i artykuły spożywcze	558,5	526,2	1047,1	961,9	171,7
w tym: strączkowe	5,0	2,7	86,9	63,8	25,8
mąki, kasze, krochmale	84,7	61,5	454,4	387,5	98,8
nasiona	10,7	8,0	41,7	39,6	6,9
owoce, jagody, — jadalne	280,0	260,6	181,5	204,4	7,6
jaja, nabiał	86,0	89,0	169,4	163,1	6,9
Przetwory chemiczne i farmaceu- tyczne	59,4	36,3	126,8	89,9	69,4
Skóry, futra, wyroby skórzanе	7,5	6,2	16,9	17,4	2,3
Surowce włókien. i wyroby z nich w tym bawełna	383,4	388,7	491,4	467,7	88,7
301,2	306,0	400,8	375,7	76,8	
Kauczuk, jego surogaty; wyroby z tych materiałów	1,2	1,4	1,7	1,3	0,8
Drewno, wyroby drzewne i koszy- karskie	27,6	29,0	24,2	23,4	1,2
Papier i wyroby z niego	15,0	14,9	21,4	16,9	7,0
Wyroby kamieniarskie, ceramicz- ne, szklane	80,0	80,7	344,7	343,2	3,4
Metale nieszlach. i wyroby z nich	8,2	6,3	28,8	28,0	4,3
Maszyny, aparaty, sprzęt elektro- techniczny	2,8	2,3	4,3	3,7	4,3
Inne	15,2	13,8	86,9	50,9	44,1

B. Obroty warrantowe

Towary	Obroty				Stan w dn. 31.XII 1936	
	1935		1936		Liczba war- rantów	Kre- dyty udzie- lone w tys. zł
	Kredyty					
	udzie- lone	spla- cone	udzie- lone	spla- cone		
	w tysiącach złotych					
<i>Liczba warrantów</i>	359	359	412	469	23	×
Ogółem	6 682	6 737	5 715	6 513	×	395
Wytwory pochodzenia roślinnego, zwierzęcego i artykuły spożywcze	1 161	1 092	1 409	1 552	11	104
w tym: mąki, kasze, krochmale	956	871	871	958	—	—
jaja, nabiał	—	13	234	273	—	—
Przetwory chemiczne i farmaceu- tyczne	425	463	229	251	—	—
Skóry, futra, wyroby skórzanе	91	162	36	40	—	—
Surowce włókien. i wyroby z nich	4 966	4 981	4 023	4 653	11	285
Kauczuk, jego surogaty; wyroby z tych materiałów	—	—	12	12	—	—
Drewno, wyroby drzewne i koszy- karskie	33	33	—	5	—	—
Maszyny i aparaty, sprzęt elektro- techniczny	6	6	6	—	1	6

^a Przedsiębiorstwa, które otrzymały koncesje na otwarcie i prowadzenie domu składowego; przedsiębiorstw takich jest w Polsce 9.

TABL. 10. TARGI MAŁE I WIELKIE W POLSCE W 1932 R.

Województwa	Miejscowości targowe				Na jedną miejscowość targową przypada przeciętnie	
	ogółem	w których odbywają się			km ²	tys. ludności
		tylko targi małe	tylko targi wielkie	targi małe i wielkie		
Polska	1 397	363	459	575	278	23
Woj. centralne	445	99	159	187	309	26
„ wschodnie	351	108	132	111	355	20
„ zachodnie	303	38	91	174	156	15
„ południowe	298	118	77	103	265	29

TABL. 11. WYSTAWY I TARGI GOSPODARCZE W POLSCE^a W LATACH 1934–1936

Wystawy i targi	Liczba wystaw							Liczba wystawców	Zwiedzających w tys.
	1934	1935	1936						
			Województwa						
			Pol-ska	cen-tral-ne	wschod-nie	za-chod-nie	południo-we		
O charakterze ogólnym	6	7	8	—	2	4	2	4 172	504.6
Płodów rolnych	7	6	5	1	—	4	—	460	19.8
Hodowlane	13	2	5	2	—	2	1	270	.
Przetworów produktów hodowlanych	8	8	2	—	1	1	—	689	32.3
Przemysłowe i rzemieślnicze	9	8	10	7 ^b	—	2	1	1 449	1 049.3
Inne	4	7	5	1	—	2	2	617	267.4

^a Łącznie z Międzynarodowymi Targami w Poznaniu i we Lwowie. ^b W tym „Pociąg–Wystawa” zorganizowany w Warszawie odwiedził 78 miejscowości.

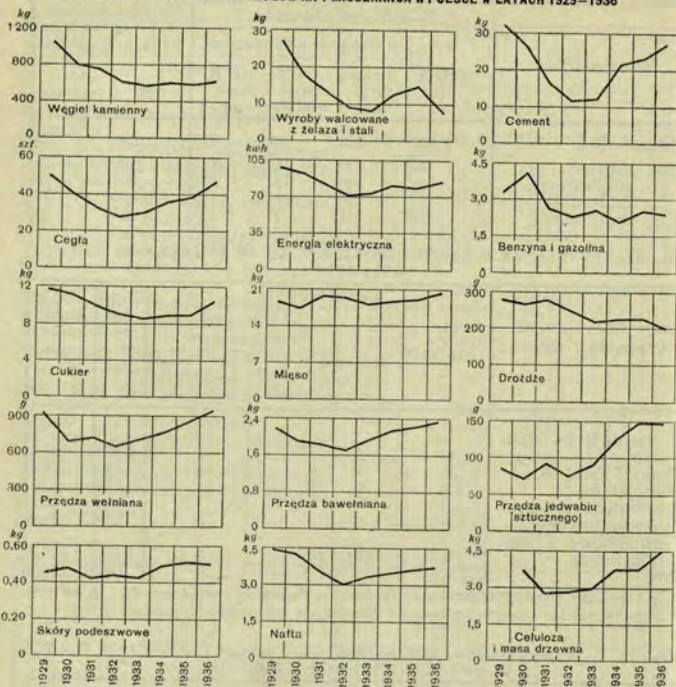
TABL. 12. WYSTAWCY NA MIĘDZYNARODOWYCH TARGACH W POLSCE W LATACH 1928, 1932, 1934–1936

Wystawcy	Międzynarodowe Targi w Poznaniu					Targi Wschodnie we Lwowie				
	1928	1932	1934	1935	1936	1928	1932	1934	1935	1936
Ogółem	1620	315	893	1331	2003	1602	1047	901	1011	1030
Wystawcy krajowi z województw:	1161 ^a	219 ^a	703	1003	1589	1132 ^a	908 ^a	778	861	848
centralnych wschodnich	} 362	75	235	355	473	} 245	} 118	100	126	136
zachodnich		—	27	48	180			18	11	16
południowych	656 ^a	126 ^a	377	483	723	116 ^a	44 ^a	51	106	129
Wystawcy z W. M. Gdańska	143	18	64	117	204	771	746	609	618	567
Wystawcy zagraniczni	.	.	8	13	20	.	.	3	5	6
Wystawcy zagraniczni	459	96	182	315	394	470	139	120	145	176

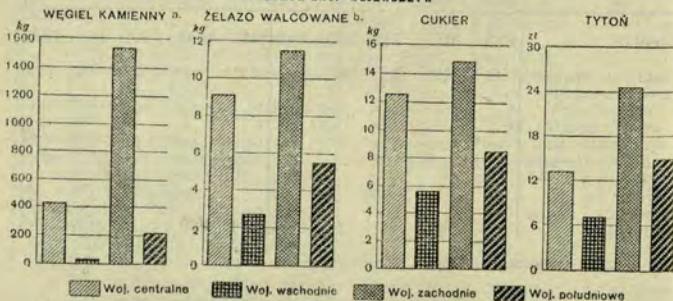
^a Łącznie z wystawcami z W. M. Gdańska.

SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW NA I MIESZKAŃCA W POLSCE W LATACH 1929–1936

SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW NA I MIESZKAŃCA W POLSCE W 1936 R. WEDŁUG GRUP WOJEWÓDZTW

a. Bez zużycia kolei, żeglugi, kopania na cele techniczne i na deputaty b. Tylko sprzedaż prywatnym odbiorcom

DZIAŁ X. HANDEL ZAGRANICZNY

Dane dla Polski odnoszą się do polskiego obszaru celnego (Rzeczpospolita Polska i W. M. Gdańsk) i dotyczą handlu specjalnego. Handel specjalny obejmuje towary przywiezione z zagranicy i dopuszczone do wewnętrznego obrotu oraz towary wywiezione za granicę, a wyprodukowane lub uszlachetnione na polskim obszarze celnym. Handel specjalny nie obejmuje tranzytu, towarów na składach wolnocelowych i obrotu czasowego.

TABL. 1. BILANS HANDLOWY POLSKI W LATACH 1926 - 1936^a

Wyszczególnienie	1926 ^b	1927 ^b	1928 ^b	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w milionach złotych										
Przywóz	1 539	2 892	3 362	3 111	2 246	1 468	862	827	799	861	1 003
Wywóz	2 246	2 515	2 508	2 813	2 433	1 879	1 084	960	975	925	1 026
Saldo	+ 707	- 377	- 854	- 298	+ 187	+ 411	+ 222	+ 133	+ 176	+ 64	+ 23

^a Bez złota i srebra oraz monet. ^b Bez obrotu uszlachetniającego.

TABL. 2. BILANS HANDLOWY NIEKTÓRYCH KRAJÓW W LATACH 1928, 1935 i 1936

Kraje	1928			1935			1936		
	Przywóz	Wywóz	Saldo	Przywóz	Wywóz	Saldo	Przywóz	Wywóz	Saldo
	w miliardach złotych								
Polska	3,4 ^a	2,5 ^a	- 0,9 ^a	0,9	0,9	+ 0,0	1,0	1,0	+ 0,0
Anglia	46,7	31,4	- 15,3	18,2	11,0	- 7,2	20,7	11,5	- 9,2
Austria	4,1	2,8	- 1,3	1,2	0,9	- 0,3	1,2	1,0	- 0,2
Belgia	7,9	7,7	- 0,2	3,3	3,0	- 0,3	3,8	3,5	- 0,3
Czechosłowacja	5,1	5,6	+ 0,5	1,5	1,6	+ 0,1	1,6	1,7	+ 0,1
Dania	3,9	3,7	- 0,2	1,5	1,4	- 0,1	1,6	1,6	- 0,0
Estonia	0,3	0,3	- 0,0	0,1	0,1	+ 0,0	0,1	0,1	- 0,0
Francja	18,6	17,9	- 0,7	7,3	5,4	- 1,9	8,0	4,9	- 3,1
Holandia	9,6	7,1	- 2,5	3,4	2,4	- 1,0	3,4	2,5	- 0,9
Niemcy	29,7	26,1	- 3,6	8,8	9,1	+ 0,3	9,0	10,1	+ 1,1
Rumunia	1,7	1,4	- 0,3	0,5	0,8	+ 0,3	0,5	0,8	+ 0,3
Szwajcaria	4,7	3,7	- 1,0	2,2	1,4	- 0,8	1,9	1,4	- 0,5
Szwecja	4,1	3,8	- 0,3	2,0	1,7	- 0,3	2,2	2,0	- 0,2
Włochy	10,5	7,0	- 3,5	3,4	2,3	- 1,1	2,3	2,1	- 0,2
Z.S.R.R.	4,4	3,7	- 0,7	1,1	1,7	+ 0,6	1,4	1,4	+ 0,0
Japonia	8,8	7,9	- 0,9	3,7	3,7	- 0,0	4,1	4,0	- 0,1
Kanada	10,9	12,0	+ 1,1	2,9	4,4	+ 1,5	3,4	5,4	+ 2,0
Stany Zjedn. Am.	36,3	44,8	+ 8,5	10,7	11,8	+ 1,1	12,8	12,7	- 0,1

^a Bez obrotu uszlachetniającego.

TABL. 3. OBROTY HANDLU ZAGRANICZNEGO NIEKTÓRYCH KRAJÓW W ZŁOTYCH NA JEDNEGO MIESZKAŃCA W LATACH 1913, 1928, 1934 i 1935

Kraje	1913	1928	1934	1935	Kraje	1913	1928	1934	1935
Szwajcaria	1 438	2 033	917	846	Czechosłow.	.	733	197	205
Dania	1 191	2 171	804	791	Estonia	.	552	159	194
Belgia	1 871	1 891	777	748	Stany Zj. Am.	382	676	153	175
Holandia	.	2 178	745	687	Japonia	125	334	130	141
Anglia	1 117 ^a	1 708	609	625	Włochy	297	433	138	96
Kanada	1 263	2 333	567	603	Węgry	.	370	90	92
Szwecja	707	1 285	574	597	Rumunia	.	183	73	73
Francja	663	901	331	303	Polska	.	193	52	53
Niemcy	658	877	276	269	Z.S.R.R.	96	53	17	17

^a Z Irlandią W. P.

Źródło: Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich, Berlin 1936.

TABL. 4. OBROTY HANDLU ŚWIATOWEGO W LATACH 1929-1936

Części świata Kraje	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
W miliardach złotych								
Ogółem	611,6	495,3	353,9	239,5	215,5	207,6	212,0	230,8
Europa	320,8	275,8	204,8	134,5	120,4	114,3	112,1	120,4
w tym:								
Anglia	79,8	66,3	47,8	31,7	29,3	28,8	29,2	32,2
Niemcy	57,2	47,6	34,7	22,1	19,3	18,0	17,9	19,1
Francja	37,9	33,3	25,4	17,3	16,4	14,3	12,7	12,9
Belgia	16,7	14,1	11,6	7,7	7,2	6,8	6,3	7,3
Holandia	17,0	14,8	11,5	7,7	6,9	6,3	5,8	5,9
Włochy	17,3	13,8	10,1	6,9	6,2	5,9	5,7	4,4
Szwecja	8,6	7,7	5,7	3,4	3,3	3,6	3,7	4,2
Szwajcaria	8,2	7,4	6,1	4,3	4,1	3,8	3,5	3,3
Czechosłowacja	10,7	8,7	6,6	3,9	3,1	3,1	3,1	3,3
Dania	8,0	7,6	6,0	3,7	3,2	3,0	2,9	3,2
Z. S.R.R.	8,3	9,6	8,8	5,9	3,9	3,0	2,8	2,8
Austria	6,8	5,7	4,3	2,5	1,9	2,0	2,1	2,2
Polska	5,9	4,7	3,3	1,9	1,8	1,8	1,8	2,0
Finlandia	3,0	2,4	1,7	1,1	1,2	1,3	1,3	1,6
Węgry	3,3	2,7	1,7	1,0	1,1	1,2	1,3	1,5
Ameryka Północna	107,9	79,4	51,4	34,1	28,0	27,0	30,2	34,6
w tym:								
Stany Zjedn. Am.	84,6	61,5	39,8	25,9	21,4	19,8	22,5	25,5
Kanada	22,5	17,1	10,9	7,8	6,3	6,9	7,3	8,8
Ameryka Środkowa i Południowa	52,3	38,8	26,0	17,2	16,2	16,3	17,4	18,9
w tym:								
Argentyna	15,4	10,1	6,9	5,3	4,5	4,0	4,3	4,5
Brazylia	7,9	5,2	3,4	2,5	2,8	2,6	2,6	3,0
Meksyk	4,2	3,4	2,3	1,4	1,2	1,4	1,7	1,8
Afryka	28,4	24,1	18,2	15,0	14,2	13,3	14,3	15,3
w tym:								
Związek Płd. Afr.	7,8	6,4	5,3	4,4	4,2	4,0	4,6	5,2
Alger	3,4	3,5	2,9	2,7	2,8	2,2	1,9	1,8
Egipt	4,6	3,4	2,3	1,7	1,6	1,6	1,7	1,7
Azja	85,7	65,2	46,6	32,7	30,5	30,9	31,7	34,2
w tym:								
Japonia	17,5	12,9	10,1	6,8	6,6	6,9	7,4	8,1
Indie Brytyjskie	18,6	14,2	9,1	6,3	5,8	5,5	5,7	6,0
Malaje Brytyjskie	9,1	6,9	4,1	2,5	2,5	3,2	3,2	3,5
Indie Holenderskie	9,2	7,3	4,8	3,3	2,9	2,8	2,6	3,0
Chiny bez Mandżurii	9,8	7,0	5,5	3,9	3,6	2,8	2,9	2,6
Oceania	16,5	12,0	6,9	6,0	6,2	5,8	6,3	7,4
w tym:								
Australia	11,6	7,8	4,3	4,0	4,3	3,9	4,4	5,0
N. Zelandia	4,4	3,6	2,2	1,7	1,5	1,6	1,7	2,1
Wskaźniki wartości obrotu. Rok 1929 = 100								
Ogółem	100,0	81,0	57,9	39,2	35,2	33,9	34,7	37,9
Europa z Z.S.R.R.	100,0	86,0	63,8	41,9	37,5	35,6	35,0	37,5
Ameryka Północna	100,0	73,6	47,6	31,6	26,0	25,1	28,0	32,1
Ameryka Środk. i Płd.	100,0	74,0	49,7	32,8	30,9	31,1	33,2	36,1
Afryka	100,0	85,0	64,3	52,8	50,1	47,0	50,5	53,8
Azja	100,0	76,2	54,4	38,3	35,7	36,0	37,0	40,0
Oceania	100,0	72,6	41,8	36,3	37,1	35,1	38,3	44,7
Wskaźniki cen w złocie ^a . Rok 1929 = 100								
Ogółem	100,0	87,1	67,8	52,9	47,0	45,0	42,0	44,0
Wskaźniki ilości obrotu ^b . Rok 1929 = 100								
Ogółem	100,0	92,8	85,3	73,9	74,9	77,2	82,1	85,5

^a Wskaźniki cen artykułów eksportowych. ^b Wskaźniki otrzymane po eliminacji wahań cen.

Źródło: *Bulletin Mensuel de Statistique*, Genewa 1937.

TABL. 5. HANDEL ZAGRANICZNY POLSKI Z POSZCZEGÓLNYMI KRAJAMI W LATACH 1928, 1935 i 1936

Części świata Kraje	1928		1935		1936			
	Przy- wóz	Wy- wóz	Przy- wóz	Wy- wóz	Przy- wóz	Wy- wóz	Przy- wóz	Wy- wóz
	w milionach złotych						%	
Ogółem	3 362	2 508	861	925	1 003	1 026	100,0	100,0
w tym:								
Europa	2 591	2 434	565	786	651	869	64,9	84,7
w tym:								
Anglia	313	227	117	181	142	222	14,1	21,6
Austria	221	311	41	59	45	59	4,5	5,7
Belgia	67	57	26	57	43	84	4,3	8,2
Bułgaria	7	2	5	2	9	5	0,9	0,5
Czechosłowacja	213	296	35	53	36	49	3,5	4,8
Dania	53	76	10	28	8	26	0,8	2,6
Estonia	2	6	1	2	2	2	0,2	0,2
Finlandia	3	25	1	16	2	17	0,2	1,7
Francja	249	43	42	33	43	44	4,3	4,3
Grecja	3	2	5	6	6	7	0,6	0,6
Hiszpania	3	5	11	16	9	7	0,9	0,7
Holandia	139	78	28	35	37	46	3,7	4,5
Jugosławia	11	25	9	8	9	8	0,9	0,8
Lotwa	18	60	1	7	1	4	0,1	0,4
Niemcy	903	859	124	140	143	145	14,2	14,2
Norwegia	16	21	9	19	15	21	1,5	2,1
Portugalia	2	0	3	2	3	4	0,3	0,4
Rumunia	38	54	5	8	5	3	0,5	0,3
Szwajcaria	89	17	24	13	23	11	2,3	1,1
Szwecja	70	110	20	49	29	60	2,9	5,8
Turcja	2	2	1	1	4	2	0,4	0,2
Węgry	44	43	5	5	5	6	0,5	0,6
Włochy	83	49	26	39	17	22	1,7	2,1
Z.S.R.R.	39	39	15	11	16	9	1,6	0,9
Azja	123	34	62	40	73	32	7,3	3,1
w tym:								
Chiny z Man- dżurią	3	9	3	7	4	5	0,4	0,5
Indie Brytyjskie	109	2	32	6	36	7	3,6	0,7
Indie Holend.	8	7	15	0	13	1	1,3	0,1
Japonia	1	11	2	5	2	6	0,2	0,6
Palestyna	0	1	4	14	6	7	0,6	0,7
Persja	0	2	1	4	1	2	0,1	0,2
Syria	0	0	0	2	2	2	0,2	0,2
Afryka	30	8	34	17	49	19	4,9	1,8
w tym:								
Egipt	14	3	15	5	17	6	1,8	0,6
Związek Połudn. Afrykański	3	3	6	5	9	7	0,9	0,6
Ameryka	594	32	175	69	183	95	18,2	9,3
w tym:								
Argentyna	42	6	16	12	28	15	2,7	1,5
Brazylia	21	3	15	5	14	5	1,4	0,5
Chile	42	1	1	0	2	0	0,2	0,0
Kanada	9	0	1	5	2	1	0,2	0,1
Kolumbia	0	0	5	0	6	1	0,6	0,1
Stany Zj. Am.	467	19	123	43	119	67	11,9	6,6
Urugwaj	1	0	3	0	2	1	0,2	0,1
Oceania	24	0	24	0	47	0	4,7	0,0
w tym:								
Australia	23	0	20	0	38	0	3,8	0,0
Nowa Zelandia	1	0	4	0	9	0	0,9	0,0

TABL. 6. UDZIAŁ PROCENTOWY POLSKI W HANDLU ZAGRANICZNYM NIEKTÓRYCH KRAJÓW^a W LATACH 1928 i 1931 - 1935

Kraje	Przywóz z Polski						Wywóz do Polski					
	1928	1931	1932	1933	1934	1935	1928	1931	1932	1933	1934	1935
Anglia	0.5	0.1	0.9	1.0	1.0	1.0	0.7	0.5	0.5	0.7	1.0	1.1
Austria	9.3	8.2	7.7	6.3	6.3	6.3	5.5	4.0	3.6	3.9	3.7	4.0
Belgia	0.8	1.1	1.2	1.3	1.8	1.8	0.5	0.6	0.6	0.8	0.8	1.0
Czechosłowacja	6.6	5.3	4.6	3.1	3.7	3.7	4.0	3.0	2.5	2.8	2.0	3.3
Dania	1.6	2.3	2.4	2.0	2.2	2.0	1.2	0.5	0.8	0.7	0.6	0.6
Estonia	4.8	7.4	3.9	3.1	3.2	1.8	0.7	0.9	1.2	1.5	0.8	0.8
Finlandia	1.2	3.6	2.8	3.4	2.8	2.5	0.2	0.1	0.2	0.2	0.1	0.2
Francja	0.4	1.1	0.8	0.7	0.8	0.7	0.8	1.0	1.6	0.9	0.9	0.8
Holandia	1.0	1.2	1.2	1.3	1.3	1.3	1.1	0.6	0.8	1.0	1.1	1.2
Jugosławia	2.7	1.4	1.9	1.7	1.9	1.7	1.4	1.0	1.9	1.2	1.3	1.7
Litwa	8.7	3.7	2.1	0.3	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.3	0.8
Łotwa	7.9	10.0	6.0	2.2	4.0	2.4	3.2	0.8	1.2	0.9	0.4	0.5
Niemcy	2.6	2.0	1.8	1.8	1.7	1.8	4.1	2.0	1.6	1.7	1.3	1.5
Norwegia	1.4	2.5	2.5	2.6	1.8	2.2	0.6	0.7	0.4	0.8	0.8	1.0
Rumunia	4.8	4.5	4.6	3.2	3.2	1.7	7.1	2.0	1.5	1.7	1.5	0.9
Stany Zjedn. Am.	0.1	0.1	0.1	0.2	0.3	0.5	0.3	0.2	0.4	0.9	0.9	1.1
Szwajcaria	0.8	1.3	1.2	1.0	1.0	1.3	2.3	2.0	1.5	1.6	1.5	1.7
Szwecja	1.7	3.0	3.6	3.5	3.0	3.1	1.3	0.7	0.7	0.9	0.9	1.1
Węgry	4.1	4.6	2.0	1.3	1.0	0.9	3.3	1.1	0.8	0.9	0.8	0.8
Włochy	0.6	0.9	1.0	0.8	1.2	1.1	0.9	1.0	1.4	1.2	1.4	1.4
Z.S.R.R.	1.0	2.8	0.8	3.7	2.2	1.1	1.8	0.9	0.8	1.0	0.9	0.9

^a Dane dotyczą wartości według statystyk odnośnych krajów.

Źródło: *Statistiques du Commerce International 1935*, Genewa 1936.

TABL. 7. WZAJEMNY UDZIAŁ PROCENTOWY NIEKTÓRYCH KRAJÓW W ICH HANDLU ZAGRANICZNYM W 1935 R. ^a

Kraje	Przywóz z krajów	Wywóz do krajów	Kraje	Przywóz z krajów	Wywóz do krajów	Kraje	Przywóz z krajów	Wywóz do krajów
	wymienionych po lewej stronie			wymienionych po lewej stronie			wymienionych po lewej stronie	
Polska			Anglia			Anglia (dok.)		
Ogółem	100,0	100,0	Ogółem	100,0	100,0	Belgia	2,0	2,7
Anglia	13,6	19,6	St. Zj. Am.	11,6	6,3	Szwecja	2,2	2,2
Niemcy	14,4	15,1	Australia	7,2	6,3	Egipt	1,7	1,6
St. Zj. Am.	14,3	4,6	Indie Bryt.	5,4	8,0	Finlandia	2,0	1,0
Austria	4,8	6,4	Kanada	7,4	4,7	Włochy	1,1	1,7
Czechosłow.	4,1	5,7	Niemcy	4,0	5,5	Hiszpania	1,5	1,2
Belgia	3,0	6,2	Argentyna	5,8	3,2	Norwegia	1,1	1,5
Francja	4,9	3,6	Zw. Płd. Afr.	1,8	7,1	Japonia	1,3	0,9
Szwecja	2,3	5,3	N. Zelandia	5,0	2,8	Polska	1,0	1,1
Holandia	3,3	3,8	Francja	2,8	4,9	Cejlon	1,3	0,7
Włochy	3,0	3,2	Irlandia W.P.	2,5	5,2	Brazylia	1,0	1,0
Dania	1,2	3,0	Dania	4,2	3,0	Chiny	0,9	1,1
Z.S.R.R.	1,7	1,2	Holandia	3,0	2,9	Szwajcaria	0,7	1,0
Inne kraje	29,4	22,3	Z.S.R.R.	2,9	2,0	Inne kraje	18,6	20,4

^a Dane dotyczą wartości według statystyk odnośnych krajów.

(dok. str. 155)

TABL. 7. WZAJEMNY UDZIAŁ PROCENTOWY NIEKTÓRYCH KRAJÓW W ICH HANDLU ZAGRANICZNYM W 1935 R.^a (dok.)

Kraje	Przywóz z krajów	Wywóz do krajów	Kraje	Przywóz z krajów	Wywóz do krajów	Kraje	Przywóz z krajów	Wywóz do krajów
	wymienio-nych po lewej stronie			wymienio-nych po lewej stronie			wymienio-nych po lewej stronie	
Francja			Japonia (dok.)			Stany Zj. Am. (dok.)		
Ogółem	100,0	100,0	Australia	9,5	3,0	Malaje Bryt.	6,3	0,2
Alger	11,0	16,7	Indie Holend.	3,2	5,7	Argentyna	3,2	2,1
Belgia	6,7	11,7	Anglia	3,3	4,8	Włochy	1,9	3,2
Anglia	7,5	10,4	Chiny	5,4	6,0	Meksyk	2,1	2,9
Niemcy	8,3	6,8	Niemcy	4,9	1,1	Chiny	3,1	1,7
St. Zj. Am.	8,5	4,6	Egipt	2,1	2,2	Belgia	2,0	2,5
Szwajcaria	2,4	6,7	Kanada	2,1	0,3	Indie Bryt.	3,1	1,4
Tunis	2,2	3,7	Polska	0,1	—	Polska	0,5	1,1
Włochy	1,9	3,8	Inne kraje	15,6	27,5	Inne kraje	27,4	26,9
Holandia	2,5	3,0	Niemcy			Włochy		
Indochiny	2,7	2,8	Ogółem	100,0	100,0	Ogółem	100,0	100,0
Afr. Wsch. Fr.	3,1	1,8	Anglia	6,2	8,8	Niemcy	18,3	16,3
Maroko	1,8	2,7	Holandia	4,7	9,5	St. Zj. Am.	11,3	8,1
Argentyna	1,9	2,0	Włochy	4,5	6,5	Anglia	7,3	8,2
Hiszpania	1,6	2,0	St. Zj. Am.	5,8	4,0	Francja	6,0	5,8
Australia	3,1	0,3	Francja	3,7	5,9	Szwajcaria	3,2	6,4
Indie Bryt.	2,9	0,4	Szwajcaria	2,7	6,0	Argentyna	3,8	3,1
Z.S.R.R.	1,8	1,1	Szwecja	3,7	4,8	Austria	3,5	2,6
Szwecja	1,3	1,2	Belgia	3,0	4,7	Indie Bryt.	3,0	1,8
Kanada	1,6	0,6	Brazylia	4,3	2,8	Jugosławia	2,5	1,9
Polska	0,7	0,8	Dania	2,9	3,3	Rumunia	3,1	1,3
Inne kraje	26,5	16,9	Z.S.R.R.	5,2	0,9	Węgry	2,0	1,7
Holandia			Czechosłow.	2,9	3,0	Egipt	1,8	1,8
Ogółem	100,0	100,0	Argentyna	3,4	2,3	Z.S.R.R.	2,4	1,1
Niemcy	25,6	19,2	Indie Bryt.	2,9	2,6	Hiszpania	1,4	1,8
Anglia	9,3	21,1	Hiszpania	2,8	2,5	Czechosłow.	1,4	1,5
Belgia	11,0	10,7	Chiny	2,4	2,2	Brazylia	1,4	1,2
St. Zj. Am.	6,9	4,9	Norwegia	2,3	2,0	Inne kraje	27,6	35,4
Francja	4,7	7,0	Austria	1,7	2,5	Z. S. R. R.		
Indie Holend.	6,1	4,7	Węgry	1,9	1,5	Ogółem	100,0	100,0
Argentyna	7,9	1,1	Rumunia	1,9	1,5	Anglia	18,0	23,5
Szwecja	1,5	3,0	Polska	1,8	1,5	Niemcy	9,0	18,0
Z.S.R.R.	2,4	1,6	Finlandia	1,0	1,1	St. Zj. Am.	12,2	7,2
Szwajcaria	1,2	2,5	Inne kraje	28,3	20,1	Iran	8,6	4,3
Włochy	1,3	2,3	Stany Zj. Am.			Holandia	8,1	4,4
Czechosłow.	1,8	1,6	Ogółem	100,0	100,0	Francja	7,3	4,9
Polska	1,3	1,2	Kanada	14,0	14,2	Belgia	3,8	5,6
Inne kraje	19,0	19,1	Anglia	7,6	19,0	Mongolia	3,3	3,2
Japonia			Japonia	7,5	8,9	Japonia	4,5	1,5
Ogółem	100,0	100,0	Francja	2,8	5,1	Włochy	2,4	3,3
St. Zj. Am.	32,7	21,4	Niemcy	3,8	4,0	Chiny	3,3	1,8
Indie Bryt.	12,4	11,0	Kuba	5,1	2,6	Czechosłow.	2,4	0,3
Kwantung	1,0	12,0	Filipiny	4,7	2,3	Polska	1,1	0,9
Mandżuria	7,7	5,0	Brazylia	4,9	1,9	Inne kraje	16,0	21,1

^a Dane dotyczą wartości według statystyk odczynnych krajów.

Źródło: *Statistiques du Commerce International* 1935, Genewa 1936.

TABL. 8. PRZYWÓZ DO POLSKI WEDŁUG WAŻNIEJSZYCH GRUP TOWARÓW Z UWZGLĘDNIENIEM HANDLU PRZEZ PORTY GDYNIĘ I GDAŃSK W LATACH 1933-1936

Grupy towarów	1933	1934	1935	1936	1933	1934	1935	1936
	w tysiącach ton				w milionach złotych			
Ogółem	2 356	2 555	2 573	3 066	827	799	861	1 003
w tym: przez Gdynię	699	776	866	1 161	297	385	451	578
przez Gdańsk	362	377	396	526	124	94	77	71
Wytwory pochodzenia roślinnego i zwierzęcego	381	334	309	296	187	162	166	169
w tym: przez Gdynię	157	187	201	197	72	78	92	95
przez Gdańsk	96	88	68	63	55	42	36	33
Wytwory pochodzenia mineralnego	1 271	1 484	1 466	1 741	37	33	35	38
w tym: przez Gdynię	57	73	131	185	3	4	5	8
przez Gdańsk	193	216	269	396	7	7	7	10
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	131	140	111	222	67	52	52	64
w tym: przez Gdynię	78	81	64	167	10	11	12	19
przez Gdańsk	30	38	28	37	10	10	9	9
Skóry, futra, wyroby skórzanego	22	29	31	29	64	70	70	85
w tym: przez Gdynię	11	23	27	25	24	41	46	55
przez Gdańsk	1	0,1	0,1	0,1	3	2	1	1
Surowce włókiennicze i wyroby z nich	118	123	130	146	245	257	253	313
w tym: przez Gdynię	86	102	112	131	144	191	200	260
przez Gdańsk	4	2	1	0,5	14	7	4	1
Kauczuk, jego surogaty; wyroby z tych materiałów	5	6	6	6	14	14	13	16
w tym: przez Gdynię	1	3	4	5	3	6	7	11
przez Gdańsk	2	2	1	1	6	5	3	2
Papier i wyroby z niego ^a	34	36	41	40	22	19	21	19
w tym: przez Gdynię	4	6	14	23	2	2	4	5
przez Gdańsk	11	12	13	8	4	3	3	1
Metale nieszlachetne i wyroby z nich	355	361	431	535	72	84	106	129
w tym: przez Gdynię	303	297	307	419	29	35	50	72
przez Gdańsk	20	12	10	15	9	8	7	8
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny	9	10	13	18	58	56	70	90
w tym: przez Gdynię	1	2	3	6	6	11	16	34
przez Gdańsk	1	1	1	0,3	10	6	3	1
Środki transportowe	4	2	4	6	16	12	27	32
w tym: przez Gdynię	0,3	0,3	2	2	2	4	14	13
przez Gdańsk	1	0,2	1	0,3	3	1	3	1
Wagi, narzędzia, instrumenty precyzyjne i muzyczne	1	0,4	1	1	20	16	21	23
w tym: przez Gdynię	0,0	0,0	0,1	0,2	1	1	3	4
przez Gdańsk	0,0	0,1	0,0	0,0	1	1	0,3	0,1

^a łącznie z książkami i wytworami graficznymi.

TABL. 9. WYWÓZ Z POLSKI WEDŁUG WAŻNIEJSZYCH GRUP TOWARÓW Z UWZGLĘDNIENIEM HANDLU PRZEZ PORTY GDYNIĘ I GDAŃSK W LATACH 1933-1936

Grupy towarów	1933	1934	1935	1936	1933	1934	1935	1936
	w tysiącach ton				w milionach złotych			
Ogółem	12986	14565	13442	12964	960	975	925	1026
w tym: przez Gdynię	4 988	5 948	6 253	6 259	239	270	311	370
przez Gdańsk	4 591	5 258	4 226	4 423	284	328	278	306
Wytwory pochodzenia roślinnego i zwierzęcego	1 111	1 410	1 556	1 632	306	313	322	404
w tym: przez Gdynię	183	183	252	221	111	97	112	153
przez Gdańsk	564	922	978	1 081	90	128	129	151
Zwierzęta żywe ^a	1 997	1 829	1 588	1 551	24	28	27	40
w tym: przez Gdynię	0,2	0,3	1	1	0,1	0,1	0,3	0,3
przez Gdańsk	1	2	1	2	0,2	0,4	0,3	1
Wytwory pochodzenia mineralnego	9 591	10593	9 532	9 029	217	210	176	172
w tym: przez Gdynię	4 522	5 412	5 543	5 503	74	81	77	84
przez Gdańsk	3 188	3 336	2 418	2 378	69	63	44	44
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	152	162	209	186	26	27	31	29
w tym: przez Gdynię	30	44	54	37	6	8	11	10
przez Gdańsk	60	48	86	94	8	6	9	10
Skóry, futra, wyrobyskórzane	10	5	7	4	19	14	17	18
w tym: przez Gdynię	1	0,3	1	1	3	4	7	8
przez Gdańsk	1	0,4	1	1	2	1	1	2
Surowce włókiennicze i wyroby z nich	24	25	33	43	61	54	62	72
w tym: przez Gdynię	2	5	8	10	9	21	24	30
przez Gdańsk	2	2	2	2	11	3	2	3
Drewno, korek, wyroby z nich; wyroby koszykarskie	1 717	1 985	1 733	1 679	155	180	158	165
w tym: przez Gdynię	207	182	228	303	21	22	32	38
przez Gdańsk	752	921	719	850	80	110	82	87
Papier i wyroby z niego ^b	11	11	14	19	6	5	7	8
w tym: przez Gdynię	1	6	8	12	1	2	3	4
przez Gdańsk	5	4	5	4	2	1	2	1
Wyroby kamieniarskie, ceramiczne, szklane	7	21	13	8	4	3	2	2
w tym: przez Gdynię	0,1	0,4	0,4	0,4	0,2	1	1	1
przez Gdańsk	0,2	1	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,5
Metale nieżelazne i wyroby z nich	357	343	336	357	120	116	103	97
w tym: przez Gdynię	41	114	156	171	13	30	38	38
przez Gdańsk	17	23	16	12	10	11	7	5
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny	3	4	3	3	9	9	6	7
w tym: przez Gdynię	0,1	0,3	1	0,5	0,3	0,4	1	1
przez Gdańsk	1	1	1	1	3	3	1	1
Środki transportowe	3	4	6	4	5	5	4	3
w tym: przez Gdynię	0,1	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	0,3	0,3
przez Gdańsk	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,0	0,0
Kapelusze, parasole, laski, artykuły mody	0,0	0,2	0,3	0,3	0,2	3	4	4
w tym: przez Gdynię	0,0	0,2	0,2	0,3	0,0	3	3	3
przez Gdańsk	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,1	0,0

^a W tysiącach sztuk. Wagi zwierząt żywych nie wlicza się do sum ogólnych.

^b Łącznie z książkami i wytworami graficznymi.

TABL. 10. PRZYWÓZ DO POLSKI WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW W LATACH 1928, 1929, 1932-1936

Towary	1928	1929	1932	1933	1934	1935	1936		
	w liczbach bezwzględnych						% ^a	wska- źnik ^b	
w tysiącach ton									
Ogółem	5 165	5 088	1 787	2 356	2 555	2 573	3 066	100,0	59,4
Bawełna i odpadki	76	66	51	61	68	67	74	2,4	96,4
Wełna i odpadki	17	21	18	21	19	23	27	0,9	157,3
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny	82	72	9	9	10	13	18	0,6	22,2
Przetwory chemiczne i far- maceutyczne; farby	687	805	118	131	140	111	222	7,2	32,3
Skóry surowe	22	15	16	18	26	28	25	0,8	114,7
Żelastwo	531	516	123	313	308	360	451	14,7	84,9
Owoce, jagody, — jadalne	32	41	33	45	55	75	61	2,0	190,3
Skóry futrzane	3	3	3	3	3	3	3	0,1	97,7
Srodki transportowe	19	18	2	4	2	4	6	0,2	29,8
Przędza, niedoprzed	7	6	3	2	2	2	3	0,1	40,8
Tytoń i wyroby tytoniowe	10	17	9	7	9	8	6	0,2	62,8
Szmaty	23	20	16	18	20	20	24	0,8	103,1
Wyroby włókienn., odzież	6	5	2	2	2	2	2	0,1	36,3
Śledzie świeże, solone	71	84	45	42	40	46	52	1,7	72,6
Tłuszcze i oleje roślinne i zwierzęce	53	72	46	33	27	24	27	0,9	51,7
Kawa, herbata, kakao	15	16	15	17	15	14	15	0,5	96,2
Papier i wyroby z niego ^c	71	62	31	34	36	41	40	1,3	56,8
Rudy, żuźle, popioły	835	1 027	229	355	356	448	552	18,0	66,0
Miedź, blacha miedziana	11	10	5	8	11	13	15	0,5	131,7
Inne towary	2 594	2 212	1 013	1 233	1 406	1 271	1 443	47,0	55,6
w milionach złotych									
Ogółem	3 362	3 111	862	827	799	861	1 003	100,0	29,8
Bawełna i odpadki	326	271	86	98	113	114	127	12,7	39,0
Wełna i odpadki	181	198	66	79	82	73	103	10,3	56,9
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny	391	373	64	58	56	70	90	9,0	23,1
Przetwory chemiczne i far- maceutyczne; farby	217	227	71	67	52	52	64	6,4	29,5
Skóry surowe	74	42	18	22	33	33	40	4,0	53,7
Żelastwo	75	76	8	21	23	26	37	3,7	49,6
Owoce, jagody, — jadalne	36	41	23	25	28	39	33	3,3	90,6
Skóry futrzane	65	71	28	24	25	25	33	3,2	50,5
Srodki transportowe	124	120	15	16	12	27	32	3,2	25,8
Przędza, niedoprzed	157	140	41	27	23	22	28	2,8	17,6
Tytoń i wyroby tytoniowe	36	52	33	22	22	21	23	2,3	64,9
Szmaty	36	27	8	8	11	14	23	2,3	64,5
Wyroby włókienn., odzież	151	146	44	25	20	21	22	2,1	14,3
Śledzie świeże, solone	45	49	19	15	14	16	19	1,9	42,9
Tłuszcze i oleje roślinne i zwierzęce	93	111	36	22	15	15	19	1,9	20,8
Kawa, herbata, kakao	71	70	32	28	22	19	19	1,9	27,2
Papier i wyroby z niego ^c	67	67	24	22	19	21	19	1,9	28,6
Rudy, żuźle, popioły	85	105	12	17	15	16	18	1,8	21,2
Miedź, blacha miedziana	32	38	6	9	11	11	16	1,6	51,0
Inne towary	1 100	887	228	222	203	226	238	23,7	21,6

a Przywóz ogółem w r. 1936=100. b Przywóz danego towaru w r. 1928=100.
c łącznie z książkami i wytworami graficznymi.

TABL. II. WYWÓZ Z POLSKI WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW W LATACH 1928, 1929, 1932-1936

Towary	1928	1929	1932	1933	1934	1935	1936		
	w liczbach bezwzględnych						% ^a	wska- źnik ^b	
	w tysiącach ton								
Ogółem	20424	21037	13504	12986	14565	13442	12964	100,0	63,5
Drewno i wyroby	4 888	3 744	1 043	1 713	1 983	1 731	1 677	12,9	34,3
Węgiel	12863	13934	10223	9 098	9 880	8 906	8 362	64,5	65,0
Jeczmień	111	244	146	145	265	285	377	2,9	339,4
Bekony	1	12	54	40	23	20	19	0,1	2 692,8
Zyto	7	200	219	366	454	414	277	2,1	3 914,3
Szynki, poledwice wieprzowe w opak. hermetycznym					2	4	11	0,1	
Mąka pszenna i żytnia	2	5	30	32	115	163	255	2,0	12181,6
Jaja	55	53	37	24	21	23	24	0,2	44,2
Wyroby włók., odzież	9	12	6	6	7	7	8	0,1	85,1
Trzoda chlewna ^c	1 279	960	193	107	155	151	197	x	15,4
Cynk i pył cynkowy	133	140	78	68	67	59	65	0,5	49,1
Nasiona	31	50	27	30	24	21	31	0,2	101,3
Żelazo i stal	32	93	54	146	93	108	142	1,1	447,8
Len i odpadki	16	17	7	6	7	14	22	0,2	134,7
Masło	11	15	1	2	4	6	11	0,1	99,4
Przędza, niedoprzęd	3	6	5	4	3	2	2	0,0	59,0
Błacha żelazna, stal.	36	50	19	54	39	31	50	0,4	140,3
Groch, fasola	67	66	49	40	22	33	45	0,3	67,1
Nawozy	63	53	89	83	82	123	120	0,9	190,3
Pszenica	2	2	66	42	79	69	69	0,5	3 226,4
Owies	8	38	3	15	26	90	98	0,8	1 263,2
Koks	163	150	197	169	363	306	357	2,8	219,3
Cukier	186	299	185	114	101	107	62	0,5	33,3
Inne towary	1 737	1 854	966	789	905	920	880	6,8	50,7
	w milionach złotych								
Ogółem	2 508	2 813	1 084	960	975	925	1 026	100,0	40,9
Drewno i wyroby	589	481	119	153	177	155	163	15,9	27,7
Węgiel	363	384	210	167	158	131	130	12,7	35,8
Jeczmień	46	82	25	18	36	33	45	4,5	98,9
Bekony	2	46	72	67	47	39	39	3,8	2 000,9
Zyto	3	59	35	39	44	44	34	3,3	1 079,4
Szynki, poledwice wieprzowe w opak. hermetycznym					6	10	33	3,2	
Mąka pszenna i żytnia	1	3	6	4	11	16	28	2,7	2 996,1
Jaja	145	143	57	34	23	27	28	2,7	19,1
Wyroby włók., odzież	70	119	41	32	29	27	27	2,6	38,0
Trzoda chlewna	208	185	23	12	18	16	26	2,5	12,5
Cynk i pył cynkowy	144	152	36	32	27	23	25	2,5	17,8
Nasiona	48	57	28	27	24	18	24	2,3	50,4
Żelazo i stal	10	31	15	34	21	19	24	2,3	228,8
Len i odpadki	17	20	4	3	5	15	23	2,3	139,6
Masło	66	88	4	4	9	10	21	2,0	31,1
Przędza, niedoprzęd	46	88	36	22	16	14	14	1,3	29,9
Błacha żelazna, stal.	22	26	9	17	14	11	13	1,3	59,6
Groch, fasola	43	43	15	12	8	11	13	1,2	29,6
Nawozy	8	10	9	10	11	13	12	1,1	154,0
Pszenica	1	1	15	8	14	9	11	1,1	956,1
Owies	3	11	1	2	3	11	11	1,1	334,7
Koks	7	6	8	6	11	9	11	1,1	161,7
Cukier	102	134	34	19	13	12	7	0,7	7,2
Inne towary	564	644	282	238	250	252	264	25,8	47,0

a Wywóz ogółem w r. 1936 = 100.

b Wywóz danego towaru w r. 1928 = 100.

c W tysiącach sztuk. Wagi zwierząt żywych nie wlicza się do sum ogólnych.

TABL. 12. PRZYWÓZ DO POLSKI NIEKTÓRYCH TOWARÓW Z UWZGLĘDNIENIEM WAŻNIEJSZYCH KRAJÓW POCHODZENIA W LATACH 1933-1936

Towary Kraje	1933	1934	1935	1936	Towary Kraje	1933	1934	1935	1936
	w milionach złotych					w milionach złotych			
Bawełna i odpadki	98	113	114	127	Środki transporto-				
Stany Zjedn. Am.	80	83	84	82	we	16	12	27	32
Egipt	10	17	15	17	Niemcy	3	2	2	10
Indie Brytyjskie	4	6	8	11	Anglia	3	3	12	10
Włna i odpadki	79	82	73	103	Stany Zjedn. Am.	1	1	2	3
Australia	23	23	19	37	Przedza, niedoprzęd	27	23	22	28
Anglia	14	13	15	20	Anglia	6	6	7	9
Belgia	9	9	9	10	Austria	3	1	1	5
N. Zelandia	1	4	4	9	Niemcy	4	4	4	4
Argentyna	8	8	7	7	Francja	3	4	4	4
Francja	11	9	8	7	Tytoń i wyroby ty-				
Zw. Płd. Afr.	2	5	5	5	toniowe	22	22	21	23
Austria	6	7	5	5	Bułgaria	1	1	3	6
Maszyny i aparaty,					Włochy	12	11	4	5
sprzęt elektro-					Jugosławia	3	3	4	3
techniczny	58	56	70	90	Z.S.R.R.	2	2	4	3
Niemcy	24	20	26	35	Szmaty	8	11	14	23
Anglia	8	9	12	22	Anglia	1	3	4	8
Szwecja	6	7	5	8	Holandia	1	1	1	4
Austria	3	4	7	6	Belgia	1	1	1	3
Stany Zjedn. Am.	3	3	3	5	Wyroby włókienni-				
Szwajcaria	3	3	5	4	cze, odzież	25	20	21	22
Przetwory chemicz-					Czechosłowacja	4	4	5	5
ne i farmaceuty-					Anglia	3	4	5	5
czne; farby	67	52	52	64	Austria	4	3	4	4
Niemcy	26	15	14	20	Śledzie świeże, so-				
Argentyna	5	4	5	7	lone	15	14	16	19
Szwajcaria	6	6	6	6	Anglia	10	10	12	15
Francja	8	5	5	5	Norwegia	2	2	2	3
Anglia	3	5	5	5	Tłuszcze i oleje ro-				
Skóry surowe	22	33	33	40	ślinne i zwierzece	22	15	15	19
Argentyna	4	2	3	12	Holandia	7	5	5	6
Kolumbia	2	5	4	6	Norwegia	2	2	3	5
Holandia	3	6	4	5	Kawa, herbata, ka-				
Zw. Płd. Afr.	—	0	1	3	kao	28	22	19	19
Brazylia	3	6	9	3	Brazylia	8	6	5	5
Żelastwo	21	23	26	37	Złote Wybrzeże			3	4
Belgia	4	2	4	11	Cejlon	3	2	2	3
Holandia	2	1	3	5	Papier i wyroby				
Francja	1	2	4	5	z niego ^a	22	19	21	19
Niemcy	1	2	6	4	Niemcy	11	10	10	8
Anglia	5	4	3	3	Szwecja	3	3	4	3
Owoce, jagody, —					Rudy, żuźle, po-				
jadalne	25	28	39	33	pioły	17	15	16	18
Hiszpania	1	1	8	6	Szwecja	1	2	2	5
Palestyna	0	1	3	5	Niemcy	8	7	6	4
Włochy	8	9	10	4	Z.S.R.R.	5	3	3	2
Jugosławia	3	3	3	3	Miedź, blacha mied-				
Skóry futrzane	24	25	25	33	dziana	9	11	11	16
Anglia	5	6	7	7	Stany Zjedn. Am.	3	8	8	8
Z.S.R.R.	3	4	4	6	Belgia	1	1	1	3
Stany Zjedn. Am.	1	2	4	3	Chile	0	1	1	2
Bułgaria	1	1	1	2					

a Łącznie z książkami i wytworami graficznymi.

TABL. 13. WYWÓZ Z POLSKI NIEKTÓRYCH TOWARÓW Z UWZGLĘDNIENIEM WAŻNIEJSZYCH KRAJÓW PRZEZNACZENIA W LATACH 1933—1936

Towary Kraje	1933	1934	1935	1936	Towary Kraje	1933	1934	1935	1936
	w milionach złotych					w milionach złotych			
Drewno i wyroby	153	177	155	163	Cynk i pył cyn- kowy	32	27	23	25
Anglia	60	77	62	73	Niemcy	20	17	9	11
Niemcy	20	29	27	31	Czechosłowacja	3	3	3	4
Holandia	19	18	15	14	Szwecja	1	2	3	2
Belgia	15	13	9	11	Austria	1	2	2	2
Palestyna	2	4	7	3	Nasiona	27	24	18	24
Szwecja	1	2	3	3	Stany Zjedn. Am.	1	1	2	4
Argentyna	1	2	4	3	Niemcy	10	6	3	3
Węgiel	167	158	131	130	Holandia	2	3	2	2
Szwecja	37	31	32	34	Austria	2	2	3	2
Francja	19	17	16	21	Z. S. R. R.	1	0	0	2
Włochy	15	23	20	16	Francja	1	1	1	2
Austria	28	23	20	16	Anglia	2	1	1	2
Belgia	3	6	4	6	Żelazo i stal	34	21	19	24
Norwegia	13	5	6	5	Niemcy	2	4	7	10
Dania	12	7	6	4	Argentyna	—	0	1	3
Jęczmień	18	36	33	45	Len i odpadki	3	5	15	23
Belgia	11	18	23	30	Czechosłowacja	1	2	9	12
Anglia	1	5	4	5	Francja	0	0	1	4
Holandia	1	1	1	5	Masło	4	9	10	21
Bekony	67	47	39	39	Anglia	0	4	8	18
Anglia	67	47	39	39	Niemcy	4	5	2	2
Żyto	39	44	44	34	Przedza, niedoprzed	22	16	14	14
Dania	5	5	5	9	Holandia	0	0	3	3
Belgia	5	7	3	8	Bułgaria	0	1	1	2
Niemcy	17	9	20	5	Austria	2	2	2	2
Austria	—	2	3	3	Blacha żelazna, stalowa	17	14	11	13
Szynki, poledwice					Niemcy	5	7	7	6
wieprzowe w opa- kow. hermetyczn.		6	10	33	Z. S. R. R.	12	4	0	4
Stany Zjedn. Am.		0	5	26	Groch, fasola	12	8	11	13
Anglia		5	3	3	Belgia	1	1	1	3
Maka pszenna i żytnia	4	11	16	28	Francja	1	1	1	2
Anglia	0	3	5	11	Niemcy	5	3	2	2
Norwegia	1	3	5	7	Nawozy	10	11	13	12
Finlandia	1	1	3	4	Czechosłowacja	3	3	3	3
Jaja	34	23	27	28	Szwecja	2	1	1	2
Anglia	14	11	14	16	Niemcy	3	2	3	2
Hiszpania	5	3	7	3	Finlandia	0	2	2	2
Niemcy	6	0	0	2	Pszenica	8	14	9	11
Czechosłowacja	2	2	2	2	Anglia	0	2	5	8
Wyroby włókienni- cze, odzież	32	29	27	27	Dania	0	0	1	3
Zw. Płd. Afr.	1	1	2	4	Owies	2	3	11	11
Anglia	10	7	6	4	Belgia	0	1	4	5
Chiny	2	4	3	3	Francja	—	—	0	1
Egipt	0	0	0	2	Koks	6	11	9	11
Indie Brytyjskie	1	1	1	2	Szwecja	1	3	4	6
Stany Zjedn. Am.	1	1	1	2	Austria	2	2	2	2
Trzoda chlewna	12	18	16	26	Cukier	19	13	12	7
Austria	8	11	12	15	Anglia	5	2	2	2
Niemcy	3	4	2	9	Belgia	1	1	1	2
					Finlandia	3	2	3	1

TABL. 14. HANDEL POLSKI Z NIEKTÓRYMI KRAJAMI Z UWZGLĘDNIENIEM WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW W LATACH 1934-1936

Przywóz Wywóz Towary	1934	1935	1936	Przywóz Wywóz Towary	1934	1935	1936
	w milionach zł				w milionach zł		
Anglia				Austria			
Przywóz	86,2	116,7	141,6	Przywóz	36,7	41,1	44,9
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechn.	8,9	12,4	22,3	Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechni- czny	3,8	6,9	6,0
Wełna i odpadki . . .	13,5	14,6	19,8	Przędza, niedoprzęd Wełna i odpadki . . .	0,8	1,1	4,7
Śledzie świeże, solone	10,2	12,1	14,9	Wyroby włókienni- czne, odzież	6,8	4,9	4,6
Środki transportowe	2,9	12,3	10,0	Narzędzia	2,6	3,5	4,2
Przędza, niedoprzęd	6,3	6,6	9,4	Skóry wyprawione . . .	1,6	2,1	2,8
Szmaty	2,7	4,2	7,7	Skóry surowe	1,9	2,4	1,9
Skóry futrzane	6,2	6,9	7,0	Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	1,5	1,2	1,7
Wyroby włókiennicze, odzież	3,7	4,9	5,3	Papier i wyroby ^a	2,0	1,6	1,5
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	4,9	5,1	4,7	Środki transporto- we	1,3	1,4	1,3
Skóry wyprawione . . .	3,5	3,3	4,2	Szmaty	0,3	1,2	1,2
Żelastwo	4,0	3,1	3,4	Wywóz	0,6	0,9	1,1
Tłuszcze i oleje roślinne i zwierzęce	1,6	2,1	2,3	Węgiel	57,2	59,4	58,8
Wywóz	191,9	181,4	221,6	Trzoda chlewna	23,1	20,5	16,2
Drewno i wyroby	76,7	62,1	72,8	Żyto	10,8	12,4	15,5
Mięso	55,4	46,4	46,2	Nasiona	1,6	2,8	2,8
w tym bekony	46,7	39,0	38,8	Nasiona	2,2	2,8	2,4
Masło	4,0	8,3	17,7	Koks	2,1	2,1	2,2
Jaja	11,2	13,7	16,2	Pierze i puch ptasi . . .	0,6	1,9	2,1
Mąka pszen. i żytnia . .	2,8	4,9	10,8	Cynk i pył cynko- wy	1,5	2,1	1,9
Pszenica	2,1	5,5	7,6	Przędza, niedoprzęd	1,9	1,7	1,9
Smalec	0,0	4,4	6,7	Jaja	1,4	1,5	1,6
Jęczmień	5,2	3,5	5,5	Belgia			
Wyroby włókiennicze, odzież	7,1	5,7	3,7	Przywóz	25,3	25,9	43,4
Szynki, poledwice wieprzowe w opakowa- niu hermetyczn.	5,2	2,9	3,0	Żelastwo	1,8	4,3	11,1
Cukier	2,2	1,7	2,4	Wełna i odpadki	9,3	9,4	10,4
Argentyna				Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	2,8	1,6	3,3
Przywóz	17,1	16,0	27,7	Szmaty	0,8	1,0	2,0
Skóry surowe	2,5	3,4	12,0	Miedź, blacha mied- dziana	0,6	1,2	2,0
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	4,3	5,2	7,4	Skóry surowe	2,4	1,1	2,3
Wełna i odpadki	7,9	6,6	7,3	Wywóz	58,3	57,1	84,3
Wywóz	9,1	12,4	14,8	Jęczmień	18,4	22,6	30,5
Węgiel	0,5	1,3	3,6	Drewno i wyroby	13,1	8,9	11,0
Drewno i wyroby	2,1	4,3	3,1	Żyto	6,7	3,1	7,8
Żelazo i stal	0,0	1,2	2,9	Węgiel	6,2	3,8	5,8
Rury żelazne, stalowe . .	3,0	1,7	1,0	Owies	0,7	3,5	4,6
Australia				Mięso	0,2	0,7	4,0
Przywóz	23,7	19,7	38,2	Groch, fasola	0,5	1,1	2,6
Wełna i odpadki	23,0	18,6	36,8	Cukier	0,8	0,6	2,0
Skóry futrzane	0,5	0,9	1,1	Len i odpadki	0,2	1,9	2,0
Wywóz	0,5	0,5	0,4				

^a Łącznie z książkami i wytworami graficznymi.

(c. d. str. 163)

TABL. 14. HANDEL POLSKI Z NIEKTÓRYMI KRAJAMI Z UWZGLĘDNIENIEM WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW W LATACH 1934-1936 (c. d.)

Przywóz Wywóz Towary	1934	1935	1936	Przywóz Wywóz Towary	1934	1935	1936
	w milionach zł				w milionach zł		
Czechosłowacja							
Przywóz	32,5	35,2	35,6	Groch, fasola	0,5	1,1	1,9
Wyroby włókiennicze, odzież	3,8	4,9	5,4	Nasiona	1,5	0,9	1,8
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny	3,3	2,7	2,6	Mięso	1,3	1,7	1,7
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	2,0	2,1	2,2	Szmaty	0,8	1,0	1,6
Koks	1,4	1,6	1,8	Holandia			
Gliny	1,5	1,7	1,8	Przywóz	29,4	28,3	37,3
Skóry surowe	2,7	1,4	1,7	Tłuszcze i oleje roślinne i zwierzęce	5,4	4,5	6,0
Przedza, niedoprzęd	0,9	1,6	1,6	Skóry surowe	5,6	4,0	5,5
Papier i wyroby ^a	1,4	1,4	1,6	Żelastwo	1,3	2,7	5,5
Wywóz	50,4	52,9	49,1	Szmaty	1,2	1,2	3,7
Len i odpadki	2,4	8,5	11,7	Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny	1,7	2,4	3,0
Gazolina, benzyna	6,3	4,9	6,3	Cyna technicznie czysta	1,5	1,2	3,0
Cynk i pył cynkowy	2,9	3,1	3,9	Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	1,9	2,3	2,2
Nawozy	3,4	3,3	2,9	Wywóz	40,1	35,4	46,0
Drewno i wyroby	3,4	3,1	2,3	Drewno i wyroby	18,1	15,4	14,3
Jaja	2,2	1,9	2,2	Jęczmień	0,8	1,2	5,2
Skóry surowe	1,5	1,9	1,9	Przedza, niedoprzęd	0,3	2,7	3,2
Nafta	2,6	2,2	1,7	Skóry surowe	0,9	1,8	2,9
Ryż	1,3	2,0	1,5	Węgiel	3,7	1,5	2,7
Trzoda chlewna	1,5	1,5	1,1	Nasiona	3,2	1,6	2,5
Węgiel	9,9	5,5	0,9	Żyto	0,4	0,3	1,9
Francja				Gryka	0,0	0,6	1,9
Przywóz	46,1	41,8	43,5	Żelazo i stal	0,0	0,9	1,8
Wełna i odpadki	8,9	7,5	7,2	Indie Brytyjskie			
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	5,5	5,2	5,2	Przywóz	26,0	31,9	36,4
Żelastwo	2,2	3,8	5,0	Bawełna i odpadki	6,1	8,4	11,0
Przedza, niedoprzęd	4,5	3,8	3,7	Ryż	6,5	8,3	9,6
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny	3,9	2,0	2,8	Juta i odpadki	4,3	6,7	7,5
Wyroby włókiennicze, odzież	2,1	1,9	1,6	Skóry futrzane	0,2	0,2	1,7
Skóry surowe	1,6	2,1	1,5	Kawa, herbata, kakao	1,4	1,6	1,5
Skóry futrzane	2,3	1,6	1,5	Kauczuk surowy, myty	2,9	2,6	1,4
Skóry wyprawione	1,7	1,7	1,5	Nasiona, ziarna, owoce,—oleiste; kopra	0,8	1,1	1,3
Środki transportowe	1,2	1,5	1,5	Rudy, żuźle, popioły	0,1	0,1	1,0
Szmaty	1,8	1,5	1,4	Wywóz	8,2	5,9	6,7
Wywóz	40,7	32,6	43,6	Wyroby włókiennicze; odzież	1,5	1,4	1,7
Węgiel	17,2	16,3	21,2	Rury żelazne, stalowe	3,1	0,6	1,6
Len i odpadki	0,3	0,5	3,7	Drewno i wyroby	1,3	1,7	1,6
Drewno i wyroby	9,3	2,9	2,2	Cynk i pył cynkowy	0,2	0,8	0,5

a Łącznie z książkami i wytworami graficznymi.

(dok. str. 164)

TABL. 14. HANDEL POLSKI Z NIEKTÓRYMI KRAJAMI Z UWZGLĘDNIENIEM WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW W LATACH 1934 - 1936 (dok.)

Przywóz Wydóz Towary	1934	1935	1936	Przywóz Wydóz Towary	1934	1935	1936
	w milionach zł				w milionach zł		
Niemcy				Stany Zjedn. Am. (dok.)			
Przywóz	108,5	123,9	142,9	Owoce, jagody, — ja- dalne	4,3	5,7	2,4
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotech- niczny	19,8	26,4	34,5	Tytoń i wyroby	2,2	2,0	2,0
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	14,6	14,4	19,7	Żelastwo	8,1	2,9	1,5
Środki transportowe	1,8	2,4	10,4	Wywóz	22,8	43,3	67,3
Papier i wyroby ^a	9,6	9,6	8,1	Szynki, połędwice wieprzowe w opa- kowaniu herme- tycznym	0,4	4,8	25,7
Żelazo i stal	4,8	5,8	7,1	Ślód	1,1	5,8	5,3
Żelastwo	2,2	5,6	4,2	Nasiona	1,5	2,1	4,2
Rudy, żużle, popioły	6,5	6,0	4,0	Skóry futrzane	2,2	3,9	3,3
Przędza, niedoprzęd	4,2	3,6	3,8	Drewno i wyroby	1,8	2,5	2,9
Narzędzia	2,0	2,2	2,8	Pierze i puch ptasi	0,2	0,6	2,5
Wyroby włókienni- cze, odzież	1,9	1,7	2,1	Chmiel	0,0	0,1	2,3
Wywóz	161,6	139,9	145,3	Szwecja			
Drewno i wyroby	28,8	26,9	30,6	Przywóz	19,8	19,8	29,1
Cynk i pył cynkowy	17,0	8,8	10,9	Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotech- niczny	6,7	5,4	7,9
Mięso	0,2	3,2	10,7	Rudy, żużle, popioły	2,2	2,3	4,9
Żelazo i stal	4,2	6,9	10,1	Papier i wyroby ^a	3,5	3,5	3,5
Trzoda chlewna	4,3	1,8	9,3	Szmaty	0,8	1,2	2,3
Blacha żelazna, sta- lowa	7,4	7,3	6,2	Surówka i stopy żelaza	0,3	0,3	1,3
Benzol	5,1	5,6	5,4	Tłuszcze i oleje ro- ślinne i zwierzęce	0,6	1,1	1,2
Żyto	9,1	19,8	4,9	Wywóz	45,1	49,5	59,6
Buraki cukrowe	3,4	3,4	4,2	Węgiel	31,4	32,1	34,0
Gęsi	3,3	1,3	4,1	Koks	3,5	4,2	6,0
Szyny kolejowe	1,1	3,1	3,4	Drewno i wyroby	1,5	2,7	3,1
Spirytus	—	3,3	3,2	Cynk i pył cynkowy	1,6	2,5	2,2
Nasiona	6,0	2,6	2,8	Nawozy	1,1	1,4	2,0
Środki transportowe	2,2	2,3	2,5	Przędza, niedoprzęd	0,3	0,1	1,5
Jaja	0,2	0,0	2,4	Rury żelazne, stalowe	0,6	0,7	1,2
Groch, fasola	2,5	2,4	2,0	Włochy			
Nawozy	2,1	2,9	1,9	Przywóz	33,7	25,9	16,7
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechn.	1,5	1,3	1,9	Tytoń i wyroby	10,9	4,1	5,1
Masło	4,6	1,5	1,7	Owoce, jagody, — jadalne	8,6	10,0	4,1
Stany Zjedn. Am.				Środki transportowe	2,8	2,5	2,4
Przywóz	121,1	123,1	119,3	Maszyny i aparaty; sprzęt elektrotech- niczny	0,7	1,6	0,9
Bawełna i odpadki	83,4	84,5	82,4	Przędza, niedoprzęd	2,8	1,7	0,3
Miedź, blacha mied- ziana	7,7	7,7	8,2	Wywóz	37,0	29,8	22,0
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotech- niczny	3,1	3,2	4,5	Węgiel	22,8	19,7	16,2
Skóry futrzane	2,5	3,7	3,2	Żyto	0,2	0,3	1,4
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	2,0	2,0	3,1	Groch, fasola	1,2	1,8	1,0
Środki transportowe	0,6	2,4	3,0	Nasiona	0,8	0,9	0,6
				Koks	3,7	1,6	0,5

a Łącznie z książkami i wytworami graficznymi.

TABL. 15. HANDEL ZAGRANICZNY POLSKI WYTWORAMI ROLNICZYMI I WYROBAMI PRZEMYSŁU ROLNEGO STREFY UMIARKOWANEJ W LATACH^a 1928/29, 1933/34 - 1935/36

Grupy towarów Towary	1928-	1933-	1934-	1935-	1928-	1933-	1934-	1935-
	-1929	-1934	-1935	-1936	-1929	-1934	-1935	-1936
	w tysiącach ton				w milionach złotych			
Przywóz								
Produkty rolne ^b	367	214	120	116	550	202	158	182
w % ogólnego przywozu	7,0	8,2	4,6	4,3	17,0	24,1	19,1	20,0
Produkcja roślinna	213	136	47	47	170	58	37	38
w tym tytoń surowy	14	7	7	7	48	20	15	17
Produkcja zwierzęca ^b	84	67	64	63	337	140	118	142
A. Zwierzęta żywe ^c	139	28	6	5	3	1	1	1
B. Produkty zwierzęce	84	67	64	63	334	139	117	141
w tym: wełna	15	20	17	21	138	74	49	71
skóry surowe	16	22	29	23	51	29	34	32
futra surowe	3	3	3	3	36	18	20	23
Produkty przemysłu rolnego	70	11	9	6	43	4	3	2
Wywóz								
Produkty rolne ^b	1 164	1 283	1 518	1 543	1 040	340	367	425
w % ogólnego wywozu	5,8	9,0	10,8	12,0	40,0	34,1	39,1	43,7
Produkcja roślinna	595	935	1 160	1 041	277	133	179	165
w tym: zboża	283	722	958	767	104	74	119	84
strączkowe	128	68	39	85	70	16	11	22
len	19	5	12	18	21	2	12	19
Produkcja zwierzęca ^b	116	82	70	100	583	172	146	212
A. Zwierzęta żywe ^c	2 766	1 953	1 768	1 520	219	28	28	36
w tym trzoda chlewna ^c	1 095	146	156	183	191	17	17	23
B. Produkty zwierzęce	116	82	70	100	364	144	118	176
w tym: mięso	32	36	29	37	89	65	52	63
jaja	50	25	19	27	131	32	20	32
wędliny i konserwy mięsne	1	3	4	10	5	8	8	25
masło	12	4	4	9	72	8	6	18
Produkty przemysłu rolnego	453	266	288	402	180	35	42	48
w tym: maki	4	97	96	245	2	9	11	24
cukier	233	96	112	78	118	13	13	9
siód	0	1	16	21	0	0	6	5

^a Lata gospodarcze od I.VIII do 31.VII. ^b Bez wagi zwierząt żywych.

^c W tysiącach sztuk.

TABL. 16. WYWÓZ DREWNA Z POLSKI W LATACH 1934 - 1936

Grupy towarów	1934	1935	1936	1934	1935	1936
	w tysiącach ton			w milionach zł		
Ogółem	1 983	1 731	1 676	177	155	163
Drewno w stanie surowym	832	708	486	35	28	26
w tym: kłody, dłużyce	371	258	275	20	13	18
papierówka	352	336	123	11	11	5
kopalniaki	45	52	30	2	2	1
Drewno w stanie prostej obróbki	1 130	999	1 164	131	114	123
w tym: bale, deski, łaty, opoły	906	775	953	95	77	88
forniry, dykty	43	56	54	18	22	22
podkłady kolejowe, slipry	157	135	123	14	10	9
fryzy dębowe	20	28	29	3	4	4
Drewno w stanie daleko posuniętej obróbki	21	24	26	11	13	14
w tym: meble gięte, ich części	3	5	5	6	7	7
wyroby bednarskie	13	13	13	2	2	2
deszczulki, tafle posadzkowe	3	5	4	2	2	1

TABL. 17. PRZEGLĄD HANDLU ZAGRANICZNEGO POLSKI WEDŁUG STOPNIA OBROBIENIA I PRZEZNACZENIA UŻYTKOWEGO TOWARÓW W LATACH 1934—1936

A. Przywóz

Artykuły	1934	1935	1936	1934	1935	1936
	w tysiącach ton			w milionach zł		
Ogółem	2 555	2 573	3 066	799	861	1 003
według stopnia obrobienia						
a. Artykuły w stanie surowym	1 948	1 887	2 226	422	427	498
b. Artykuły w stanie prostej obróbki	547	608	759	154	162	205
c. Artykuły w stanie daleko posuniętej obróbki	69	78	81	223	272	300
według przeznaczenia użytkowego i stopnia obrobienia						
1. Artykuły do produkcji żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (nietrawale)						
a. artykuły w stanie surowym	73	70	77	46	43	47
w tym: tytoń	72	69	76	45	42	47
kawa	9	8	6	22	20	23
ryż	7	6	6	11	8	8
kakao	44	47	54	7	8	10
b. artykuły w stanie prostej obróbki	7	7	7	5	5	6
. . . . .	1	1	1	1	1	0
2. Artykuły do produkcji rolnej (nietrawale)	111	82	187	9	8	13
a. artykuły w stanie surowym	72	52	134	5	5	9
w tym: nawozy ^a	71	50	132	3	2	6
nasiona siewne	0,4	1	1	1	2	2
b. artykuły w stanie prostej obróbki	39	30	53	4	3	4
w tym nawozy ^a	32	23	49	2	2	3
3. Artykuły do produkcji przemysłowej i zużycia w handlu—artykuły nietrawale (oprócz wymienionych w 1 i 2 gr.)	270	297	309	393	396	480
a. artykuły w stanie surowym	207	227	237	270	274	339
w tym: bawełna	67	67	73	112	114	126
wełna, sierść, włosie	16	20	25	63	58	88
skóry	26	28	25	33	33	40
skóry futrzane	3	3	3	20	21	27
szmaty	20	20	24	11	14	23
kauczuk	5	4	5	8	7	10
juta	11	15	16	4	7	8
b. artykuły w stanie prostej obróbki	36	38	45	64	61	75
w tym: wełna, sierść, włosie	3	2	2	20	17	17
skóry	1	1	1	10	10	11
przędza wełniana	0,5	1	1	5	6	11
garbniki	17	17	20	6	6	9
przędza bawełniana	1	1	1	5	5	7
skóry futrzane	0,04	0,03	0,1	5	4	5
wyciągi i przetwory farbiarskie	6	6	6	4	5	5
miazga papierowa, celuloza	8	8	12	3	3	4
c. artykuły w stanie daleko posuniętej obróbki	27	32	27	59	61	66
w tym: przetwory chemiczne	18	17	15	24	22	23
tkaniny	1	1	1	11	12	12
barwniki	0,3	0,2	0,3	6	6	9
papier i wyroby	6	11	8	6	7	7

^a Ob. uwagę b na str. 169.

Uwaga. Tablica opracowana według klasyfikacji międzynarodowej ustalonej przez Komitet Rzeczoznawców Statystycznych przy Lidze Narodów. Zasady tej klasyfikacji zawiera Rocznik Handlu Zagranicznego za r. 1935, cz. III.

(c. d. str. 167)

TABL. 17. PRZEGLĄD HANDLU ZAGRANICZNEGO POLSKI WEDŁUG STOPNIA OBRÓBIENIA I PRZEZNACZENIA UŻYTKOWEGO TOWARÓW W LATACH 1934-1936 (c. d.)

A. Przywóz (c. d.)

Artykuły	1934	1935	1936	1934	1935	1936
	w tysiącach ton			w milionach zł		
4. Artykuły do produkcji przemysłowej i zużycia w handlu—artykuły trwałe . . .	1 681	1 699	2 083	102	120	149
a. artykuły w stanie surowym . . .	1 298	1 251	1 522	23	23	27
w tym: rudy, żuźle, popioły . . .	356	450	555	15	16	18
gliny . . .	74	78	80	3	3	3
kamienie budowlane i dla użytku przemysłowego, żwir, tłuczeń	47	44	55	2	3	3
b. artykuły w stanie prostej obróbki w tym: stare żeliwo, żelastwo . . .	374	433	545	65	76	100
miedź, jej stopy i wyroby . . .	308	360	451	23	26	37
wyroby z żelaza i stali . . .	12	13	16	13	14	19
cyna i wyroby	32	40	50	12	14	17
aluminium i wyroby	1	1	1	5	6	7
surówka i stopy żelaza	1	2	2	4	6	6
nikiel i wyroby	3	3	5	2	2	4
c. artykuły w stanie daleko posuniętej obróbki	0,3	0,4	1	2	2	3
w tym: wyroby z żelaza	9	15	16	14	21	22
wyroby z miedzi	2	7	5	5	15	13
wyroby z żelaza	0,2	0,2	0,2	3	3	3
5. Oleje i tłuszcze pochodzenia zwierzęcego i roślinnego oraz surowce do ich wyrobu (nietrawne)	139	77	70	41	29	33
a. artykuły w stanie surowym	113	54	41	27	15	13
w tym ziarna i owoce oleiste	113	54	41	27	15	13
b. artykuły w stanie prostej obróbki w tym oleje i tłuszcze	26	23	29	14	14	20
w tym oleje i tłuszcze	26	23	16	13	14	20
6. Paliwo, energia elektryczna ^a , smary (nietrawne)	165	189	184	7	8	7
a. artykuły w stanie surowym	96	107	99	2	2	2
w tym węgiel kamienny	90	103	96	2	2	2
b. artykuły w stanie prostej obróbki w tym: koks	69	82	85	5	6	5
smoła z węgla kamiennego	54	61	66	2	2	2
smoła z węgla kamiennego	7	7	7	1	1	1
7. Maszyny, narzędzia i inne urządz. dla przemysłu, rolnictwa i handlu (trwałe) . . .	13	19	24	76	106	121
a. artykuły w stanie surowym	0,0	0,0	0,0	1	1	0
c. artykuły w stanie daleko posuniętej obróbki	13	19	24	75	105	121
w tym: maszyny i aparaty, oprócz elektrycznych	8	10	14	38	50	61
maszyny i aparaty elektryczne	3	4	6	19	23	32
środki transportowe	1	2	2	5	14	10
narzędzia żelazne i stalowe	1	1	2	6	7	8
instrumenty i aparaty naukowe i optyczne	0,1	0,1	0,1	5	6	7

^a Polska statystyka handlu zagranicznego nie obejmuje energii elektrycznej. (c. d. str. 168)

TABL. 17. PRZEGLĄD HANDLU ZAGRANICZNEGO POLSKI WEDŁUG STOPNIA OBROBIENIA I PRZEZNACZENIA UŻYTKOWEGO TOWARÓW W LATACH 1934-1936 (c. d.)

A. Przywóz (dok.)

Artykuły	1934	1935	1936	1934	1935	1936
	w tysiącach ton			w milionach zł		
8. Żywność, napoje i wyroby tytoniowe (nietrawale)	97	133	123	59	74	70
a. artykuły w stanie surowym	90	127	117	49	65	61
w tym: owoce i orzechy	43	75	60	24	39	33
ryby	41	47	52	15	17	20
herbata	2	2	2	6	6	6
korzenie	2	2	1	2	2	2
b. artykuły w stanie prostej obróbki	2	1	1	1	1	1
c. artykuły w stanie daleko posuniętej obróbki	5	5	5	9	8	8
w tym: wino	2	2	3	2	3	3
wyroby z kakao i czekolady	1	1	1	2	2	2
9. Inne artykuły nietrawalej konsumpcji	3	3	4	38	38	34
c. artykuły w stanie daleko posuniętej obróbki	3	3	4	38	38	34
w tym: przetwory farmaceutyczne	0,1	0,1	0,1	4	5	5
książki, czasopisma	1	1	1	6	6	4
opony i dętki	1	1	1	5	4	4
tkaniny	0,1	0,2	0,2	3	4	4
przedza bawełniana	0,3	0,3	0,3	7	5	4
odzież i bielizna	0,1	0,1	0,1	4	4	2
10. Artykuły trwałe konsumpcji (inwestycje konsumentów)	3	4	5	28	39	49
c. artykuły w stanie daleko posuniętej obróbki	3	4	5	28	39	49
w tym: samochody osobowe i ich części	1	2	3	5	11	18
wyroby z metali nieszlachetnych	0,4	0,4	0,5	6	7	7
wyroby zegarmistrzowskie	0,03	0,04	0,04	3	5	5
aparaty radiowe	0,1	0,1	0,1	3	3	4
kolowce i ich części	0,2	0,3	0,4	1	2	3
aparaty fotograficzne i kinematograficzne	0,02	0,03	0,03	2	2	2

B. Wywóz

Artykuły	1934	1935	1936	1934	1935	1936
	w tysiącach ton			w milionach zł		
Ogółem	14565	13442	12964	975	925	1 026
w tym towar zbiorowy ^a	0,1	0,1	0,0	1	1	0
według stopnia obrobienia						
a. Artykuły w stanie surowym	11 940	10 975	10 230	439	419	463
b. Artykuły w stanie prostej obróbki	2 480	2 306	2 588	423	390	426
c. Artykuły w stanie daleko posuniętej obróbki	145	161	146	112	115	137
według przeznaczenia użytkowego i stopnia obrobienia						
1. Artykuły do produkcji żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (nietrawale)	1 062	1 101	1 161	151	147	178

^a „Towar zbiorowy” nie jest klasyfikowany według przeznaczenia użytkowego i stopnia obrobienia.

(c. d. str. 169)

TABL. 17. PRZEGLĄD HANDLU ZAGRANICZNEGO POLSKI WEDŁUG STOPNIA OBROBIENIA I PRZEZNACZENIA UŻYTKOWEGO TOWARÓW W LATACH 1934 - 1936 (c. d.)
B. Wywóz (c. d.)

Artykuły	1934	1935	1936	1934	1935	1936
	w tysiącach ton			w milionach zł		
a. artykuły w stanie surowym	877	860	832	132	119	138
w tym: jęczmień	265	285	377	36	33	45
żyto	454	414	277	44	44	34
trzoda chlewna ^a	155	151	197	18	16	26
pszenica	79	69	69	14	9	11
drób ^a	1 643	1 401	1 311	5	4	6
chmiel	2	2	3	8	4	5
b. artykuły w stanie prostej obróbki	185	241	329	19	28	40
w tym: mąka żytnia	99	97	152	9	9	15
mąka pszenna	16	66	103	2	7	13
sól	4	18	26	1	6	7
cukier nie rafinowany	61	55	42	7	6	4
2. Artykuły do produkcji rolnej (nietrawne)	242	372	317	45	52	50
a. artykuły w stanie surowym	95	209	204	28	33	37
w tym: nasiona siewne	16	12	18	20	14	18
owies	26	90	98	3	11	11
nawozy ^b	46	86	86	5	7	7
b. artykuły w stanie prostej obróbki	147	163	113	17	19	13
w tym: nawozy ^b	77	93	66	11	12	8
makuchy	29	26	16	3	3	2
3. Artykuły do produkcji przemysłowej i zużycia w handlu—artykuły nietrawne (oprócz wymienionych w 1 i 2 gr.)	516	510	312	101	114	127
a. artykuły w stanie surowym	417	404	204	47	61	68
w tym: len	7	14	22	5	15	23
pierz	2	1	2	6	5	9
skóry	3	4	3	5	7	8
skóry futrzane	0,1	0,1	0,1	5	6	6
papierówka	374	356	147	12	11	5
szczerca	0,3	0,3	0,3	4	6	5
szmaty	6	7	9	2	3	4
b. artykuły w stanie prostej obróbki	29	39	34	25	24	24
w tym: przędza wełniana	1	1	1	11	12	11
skrzynie do pakowania	15	26	20	3	4	3
c. artykuły w stanie daleko posuniętej obróbki	70	67	74	29	29	35
w tym: przetwory chemiczne	47	46	42	13	12	12
papier i wyroby	7	10	15	3	4	6
tkaniny	3	3	3	6	5	6
4. Artykuły do produkcji przemysłowej i zużycia w handlu—artykuły trwałe	2 036	1 784	1 966	268	229	240
a. artykuły w stanie surowym	540	453	441	24	19	23
w tym okrągłaki	444	339	326	23	17	20
b. artykuły w stanie prostej obróbki	1 488	1 322	1 517	239	205	213
w tym: drewno tarte	910	779	953	95	77	88
żelazo, stal i wyroby	264	257	273	78	65	59
cynk i wyroby	72	66	73	29	25	29
forniry, dykty	43	55	54	18	22	22
podkłady kolejowe	157	135	123	14	10	9
c. artykuły w stanie daleko posuniętej obróbki	8	9	8	5	5	4
w tym wyroby z żelaza i stali	3	4	3	2	3	2

^a W tysiącach sztuk. ^b Pojęcie „nawozów“ w klasyfikacji międzynarodowej jest inne niż w klasyfikacji polskiej, dlatego dane dotyczące nawozów w tej tablicy różnią się od danych dla nawozów w innych tablicach tego działu. (dok. str. 170)

TABL. 17. PRZEGLĄD HANDLU ZAGRANICZNEGO POLSKI WEDŁUG STOPNIA OBRÓBIENIA I PRZEZNACZENIA UŻYTKOWEGO TOWARÓW W LATACH 1934-1936 (dok.)

B. Wywóz (dok.)

Artykuły	1934	1935	1936	1934	1935	1936
	w tysiącach ton			w milionach zł		
5. Oleje i tłuszcze pochodzenia zwierzęcego i roślinnego oraz surowce do ich wyrobu (nie trwałe)	9	13	19	5	9	13
a. artykuły w stanie surowym	9	9	13	5	4	6
w tym ziarna i owoce oleiste	8	9	13	4	4	6
b. artykuły w stanie prostej obróbki	0,3	4	6	0,2	5	7
w tym smalec	0,0	3	5	0,0	5	7
6. Paliwo, energia elektr. ^a , smary (nie trwałe)	10474	9 402	8 893	206	171	167
a. artykuły w stanie surowym	9 896	8 920	8 376	158	131	130
w tym węgiel	9 880	8 906	8 362	158	131	130
b. artykuły w stanie prostej obróbki	578	482	517	48	40	37
w tym: koks	365	308	358	11	9	11
benzyna	56	41	49	7	5	7
oleje z węgla kam. i produkty ich destylacji	28	27	16	8	8	7
parafina	19	19	11	11	8	5
nafta	31	30	20	3	3	2
olej gazowy i opałowy	32	29	23	3	2	2
oleje i tłuszcze smarowe mineralne	30	18	17	3	2	2
7. Maszyny, narzędzia i inne urzadz. dla przemysłu, rolnictwa i handlu (trwałe)	10	10	10	19	15	17
a. artykuły w stanie surowym	0,0	—	0,0	3	2	4
w tym konie ^b	15	8	11	3	2	4
c. art. w stanie daleko posuniętej obróbki	10	10	10	16	13	13
w tym maszyny i aparaty	4	3	3	10	7	7
8. Żywność, napoje i wyroby tytoniowe (nie trwałe)	203	234	269	132	139	192
a. artykuły w stanie surowym	106	120	160	42	50	57
w tym: jaja	21	23	24	23	27	28
strączkowe	52	61	78	12	16	20
ziemniaki	25	28	49	2	2	5
b. artykuły w stanie prostej obróbki	53	55	72	75	69	92
w tym: mięso	32	32	38	59	54	66
masło	4	6	11	9	10	21
c. art. w stanie daleko posuniętej obróbki	44	59	37	15	20	43
w tym: przetwory mięsne	2	5	14	7	12	38
cukier rafinowany	39	51	20	6	7	3
9. Inne artykuły nie trwałe konsumpcji	5	5	5	32	29	25
c. art. w stanie daleko posuniętej obróbki	5	5	5	32	29	25
w tym: odzież i bielizna	2	2	2	16	15	11
tkaniny	2	2	2	10	9	10
10. Artykuły trwałe konsumpcji (inwestycje konsumentów)	8	11	12	15	19	17
c. art. w stanie daleko posuniętej obróbki	8	11	12	15	19	17
w tym meble, części mebli, ramy	4	5	6	7	8	8

^a Polska statystyka handlu zagranicznego nie obejmuje energii elektrycznej.

^b W tysiącach sztuk.

TABL. 18. WYWÓZ ŚWIATOWY NIEKTÓRYCH TOWARÓW W LATACH 1929, 1933 i 1934

Towary	1929	1933	1934	1929	1933	1934
	w tysiącach ton			w milionach złotych		
Ogółem				288 690	101 054	96 270
w tym:						
Bawełna i odpadki	3 333	3 278	2 999	12 521	4 623	4 100
Wełna	1 004	1 113	904	6 157	2 115	2 459
Węgiel kamienny	155 000	103 000	111 000	5 987	2 549	2 383
Pszemica	19 137	15 344	13 926	7 278	2 201	1 889
Samochody i części				6 871	1 453	1 872
Cukier	12 954	8 451	8 525	6 409	2 163	1 797
Kawa surowa	1 418	1 559	1 487	4 989	1 983	1 686
Ropa naftowa	31 038	29 170	33 645	2 132	1 212	1 447
Kauczuk	1 142	1 112	1 308	3 660	695	1 422
Drzewo iglaste, tarte	34 984 ^a	23 890 ^a	26 268 ^a	3 889	1 256	1 414
Ryż	6 663	7 029	7 565	3 597	1 267	1 290
Benzyna	12 339	10 539	10 762	4 332	1 483	1 290
Tyton surowy i odpadki	632	484	486	3 056	1 235	1 229
Masło	518	572	597	3 586	1 269	1 041
Herbata	438	384	391	2 170	877	970
Celuloza i masa drzewna	5 220	5 664	6 093	1 996	966	955
Miedź	1 284	872	1 158	4 076	803	938
Przędza bawełniana	267	217	224	2 586	968	921
Wino gronowe	18 867 ^b	22 289 ^b	17 635 ^b	1 799	1 312	854
Olej gazowy, pędny, opałowy	14 250	17 485	19 808	1 062	790	850
Kukurydza	7 649	8 220	8 272	2 219	784	844
Bekony	445	477	394	1 903	896	800
Papier gazetowy	3 801	2 897	3 451	2 376	890	785
Ryby, kraby i mięczaki	1 871	1 399	1 383	1 931	771	689
Zwierzeta żywe				2 717	655	607
Cyna	170	121	111	1 448	640	620
Skóry wyprawione	154	103	96	2 372	756	620
Jedwab naturalny	56	43	41	4 930	989	607
Maka pszenna	3 758	2 807	2 714	2 151	636	542
Przędza wełniana	95	63	60	1 696	559	536
Rury żelazne	1 761	873	989	1 354	496	511
Jedwab sztuczny i przedza	61	69	89	886	472	511
Olej smarowy, mineralny	2 154	1 795	1 857	1 236	585	488
Pomarańcze i mandarynki	1 313	1 661	1 570	774	515	459
Sery wszelkie	345	291	276	1 297	532	452
Maszyny włókiennicze				1 191	379	440
Jaja	503	362	341	1 594	506	436
Rudy żelaza	50 313	24 802	33 474	1 075	318	408
Siemię lniane	2 042	1 860	1 779	1 325	441	394
Mięso wołowe	824	651	637	1 344	445	375
Makuchy	4 408	3 672	3 803	1 515	483	375
Koks	18 153	12 077	13 517	1 005	347	371
Nafta	5 988	3 917	4 128	1 401	417	343
Jęczmień	3 911	2 749	2 770	1 170	290	337
Kakao surowe, odpadki i masa kakaowa	531	575	606	930	345	295
Soja	2 751	2 577	2 697	979	343	281
Worki jutowe	609	479	509	960	297	281
Żyto	1 303	1 213	1 051	420	119	103
Inne towary				156 338	54 928	51 953

^a W tys. m². ^b W tys. hl.

Źródło: *Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich*, Berlin 1936.

TABL. 19. WYWÓZ NIEKTÓRYCH SUROWCÓW Z WAŻNIEJSZYCH KRAJÓW EKSPORTUJĄCYCH W LATACH 1925-1935

Kraje	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
	w tysiącach ton										
Bawełna											
Stany Zj. Am.	1 989	2 128	2 221	2 077	1 806	1 584	1 663	2 179	2 052	1 428	1 467
Indie Bryt.	757	578	487	636	713	738	578	291	474	621	571
Egipt	289	307	332	334	343	266	332	301	353	385	384
Brazylia	31	17	12	10	49	30	21	1	12	127	139
Peru	40	50	57	47	46	55	47	46	55	68	78
Chiny	48	53	87	67	66	58	58	49	58	39	56
Sudan Brytyjsko-Eg.	8	22	29	24	31	28	9	38	25	33	38
Argentyna	18	17	16	18	24	28	25	28	21	27	36
Jedwab naturalny											
Japonia	26,3	26,6	31,1	32,9	34,5	28,2	33,4	32,8	29,0	30,4	33,2
Chiny	10,2	10,2	9,7	10,9	11,5	9,2	8,2	4,7	4,7	3,3	4,6
Korea	.	.	0,9	2,0	2,0	2,2	2,7	2,4	2,5	2,6	2,2
Włochy	6,4	5,8	5,2	5,7	6,0	6,5	5,7	3,2	3,5	2,0	1,5
Francja	1,0	0,9	1,6	1,6	1,4	1,2	1,1	0,2	0,2	0,2	0,2
Wełna surowa i prana											
Australia	241	372	347	335	367	337	369	377	419	367	386
Argentyna	113	144	157	126	129	135	141	132	159	111	136
Zw. Płd. Afr.	95	96	118	115	130	125	107	169	123	87	118
Nowa Zelandia	93	97	100	103	107	90	96	108	130	116	101
Urugwaj	41	54	68	54	51	78	66	43	52	24	50
Węgiel kamienny											
Anglia	51633	20941	51970	50852	61231	55752	43434	39521	39693	40294	39334
Niemcy	22473	38035	26878	23895	26769	24383	23123	18312	18444	21937	26774
Stany Zj. Am.	18725	35658	19357	21006	22296	19499	14329	10265	10179	12234	11727
Polska	8 031	14281	11095	12863	13912	12465	13818	10222	9 098	8 880	8 906
Belgia	2 469	3 723	2 968	4 213	3 790	3 962	5 467	3 490	3 588	3 811	4 279
Holandia	2 224	3 376	2 958	6 068	5 595	5 718	5 827	4 454	3 491	3 419	3 041
Z.S.R.R.	.	.	147	304	727	1 043	1 675	1 795	1 818	2 167	2 182
Ropa naftowa											
Wenezuela	2 720	4 893	8 420	14715	19220	20458	17280	16192	16718	18780	.
Stany Zj. Am.	1 775	2 085	2 203	2 636	3 669	3 295	3 549	3 807	5 085	5 716	7 149
Irak	.	.	.	.	.	.	.	0	0	837	3 587
Kolumbia	.	644	1 875	2 488	2 577	2 656	2 376	2 211	1 695	2 351	2 279
Peru	618	780	738	775	1 020	1 026	816	616	991	1 351	1 427
Meksyk	7 409	5 073	3 705	2 641	2 152	1 769	1 427	1 356	1 542	1 641	1 187
Iran	1 370	1 050	1 525	1 616	1 664	1 578	832	1 335	1 565	710	534
Indie Holend.	.	.	.	9	23	78	64	248	413	484	243
Z.S.R.R.	63	117	115	172	310	294	382	526	526	459	207
Rudy żelaza i piryty											
Francja	9 227	11234	14667	17054	16405	15080	12407	10079	10989	12650	16680
Szwecja	8 800	7 656	10716	5 093	10899	9 387	4 496	2 301	3 279	6 905	7 747
Hiszpania	3 618	1 857	4 758	5 421	5 595	3 724	1 873	2 634	3 120	3 599	3 701
Norwegia	425	128	380	546	735	632	348	869	1 096	1 395	1 456
Alger	1 656	1 137	2 382	2 011	2 141	1 630	920	490	915	1 419	1 450
Malaje Bryt.	272	276	431	675	823	791	703	703	777	1 107	1 429
Chiny	.	.	502	925	980	849	594	560	593	858	1 316
Chile	.	.	1 508	1 525	1 816	1 721	712	199	510	953	845
Surówka											
Anglia	475	282	276	403	463	276	193	252	378	404	480
Indie Bryt.	425	343	400	435	558	511	324	252	378	404	480
Niemcy	192	473	320	255	388	202	178	70	109	159	225

Źródło: Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich, Berlin 1936.

(dok. str. 173)

TABL. 19. WYWÓZ NIEKTÓRYCH SUROWCÓW Z WAŻNIEJSZYCH KRAJÓW EKSPORTUJĄCYCH W LATACH 1925-1935 (dok.)

Kraje	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
	w tysiącach ton										
Surówka (dok.)											
Holandia . . .	96	115	150	216	179	210	223	212	239	223	196
Korea . . .	.	.	.	.	140	112	96	123	110	125	147
Francja . . .	709	703	836	635	563	527	423	198	172	156	141
Szwecja . . .	74	77	87	74	73	49	41	32	67	73	68
Miedź											
Chile . . .	172	187	226	272	308	196	212	121	156	240	260
Stany Zj. Am. . .	439	388	418	431	373	269	184	101	113	238	237
Kongo Belg. . .	91	79	87	106	123	147	124	60	94	132	150
Pln. Rodezja . . .	.	.	.	.	.	5	5	74	105	132	140
Kanada . . .	.	.	31	48	67	67	17	54	70	85	110
Belgia . . .	12	14	12	33	36	72	70	60	64	61	109
Meksyk . . .	49	.	40	45	66	56	43	19	28	46	39
Jugosławia . . .	8	11	13	15	19	25	23	26	36	36	38
Kauczuk											
Malaje Bryt. . .	322	397	377	415	589	565	528	486	583	688	600
Indie Holend. . .	242	264	301	289	319	294	311	242	340	385	287
Cejlon . . .	46	60	57	58	82	78	63	50	65	81	55
Indie Bryt. . .	.	.	12	11	12	11	9	4	5	11	13
Brazylia . . .	24	23	26	19	20	14	13	6	9	11	12

TABL. 20. PRZYWÓZ NIEKTÓRYCH SUROWCÓW DO WAŻNIEJSZYCH KRAJÓW IMPORTUJĄCYCH W LATACH 1925-1935

Kraje	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
	w tysiącach ton										
Bawełna											
Japonia . . .	617	653	774	557	626	557	643	712	736	800	726
Anglia . . .	864	795	656	658	668	520	480	556	628	560	563
Niemcy . . .	407	344	529	411	426	395	345	397	445	350	347
Francja . . .	340	368	356	345	382	389	247	260	366	248	229
Włochy . . .	237	239	209	232	244	205	170	190	220	187	116
Belgia . . .	94	96	115	110	114	100	100	80	101	100	113
Hiszpania . . .	87	84	98	76	79	100	96	107	98	104	101
Czechosłow. . .	145	110	160	121	119	109	92	79	69	76	76
Polska . . .	51	58	74	71	60	56	54	50	58	66	66
Jedwab naturalny											
Stany Zj. Am. . .	28,9	30,1	33,0	33,8	39,0	32,8	37,2	32,4	29,3	24,2	29,1
Francja . . .	6,0	6,2	5,4	7,9	5,7	4,8	3,6	2,1	3,0	3,1	4,0
Anglia . . .	0,5	0,6	0,7	0,9	0,8	0,9	1,1	1,2	1,4	1,7	1,9
Kanada . . .	.	.	0,4	0,5	0,7	0,8	1,0	1,3	1,1	1,2	1,5
Niemcy . . .	2,1	1,7	2,7	2,5	2,5	1,7	1,2	0,7	0,5	1,0	1,1
Szwajcaria . . .	1,4	1,4	1,6	1,4	1,1	0,8	1,0	0,5	0,5	0,5	0,6
Wełna surowa i prana											
Anglia . . .	330	368	216	200	219	224	265	272	273	240	274
Francja . . .	201	241	252	230	250	249	204	203	242	153	175
Niemcy . . .	134	147	191	171	169	157	147	143	158	144	124
Japonia . . .	.	.	47	52	49	52	86	93	108	82	110
Belgia . . .	46	52	66	65	76	72	62	66	96	75	106
Włochy . . .	35	47	40	48	55	55	47	72	86	67	45
Z.S.R.R. . .	18	22	32	36	39	33	31	26	28	25	32
Polska . . .	11	12	16	14	16	15	16	13	17	15	19
Czechosłow. . .	13	14	17	17	19	18	18	15	14	16	17

Źródło: *Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich*, Berlin 1936.
(dok. str. 174)

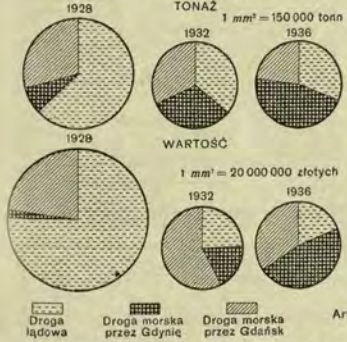
TABL. 20. PRZYWÓZ NIEKTÓRYCH SUROWCÓW DO WAŻNIEJSZYCH KRAJÓW IMPORTUJĄCYCH W LATACH 1925 - 1935 (dok.)

Kraje	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
	w tysiącach ton										
Węgiel kamienny											
Francja . . .	18298	15411	18983	17511	23670	24767	23088	17864	17952	16695	20918
Kanada . . .	14799	15018	16937	15599	16502	17013	11897	10831	10121	11730	10925
Włochy . . .	9636	11031	12917	12044	13526	12208	10370	8018	8790	11781	14599
Holandia . . .	8246	10061	8822	8760	9618	9113	8501	6513	5791	6181	5515
Szwecja . . .	3663	3111	4867	4068	4994	4778	4535	4529	4674	5265	5252
Japonia . . .	1768	2045	2703	3134	3588	2979	3077	3181	4113	4748	4748
Niemcy . . .	7608	2867	5334	7408	7903	6933	5772	4204	4156	4862	4270
Dania . . .	3120	2651	3631	3214	4011	3697	3661	3602	3684	3801	3890
Belgia . . .	8807	7634	9286	8924	11385	10359	9529	6734	5233	4483	3777
Ropa naftowa											
Francja . . .	.	.	5	14	23	452	519	1035	2740	4322	5622
Kanada . . .	2177	2646	3044	3644	4215	4024	4045	3538	3795	4264	4599
St. Zj. Am. . .	8368	8171	8119	11088	10972	8636	6568	6213	4437	4972	4519
Japonia . . .	.	.	647	1513	1669	1695	1804	2261	2437	2958	3653
Anglia . . .	2244	2118	2642	1980	1938	1833	1400	1498	1595	1918	2027
Niemcy . . .	.	.	40	53	98	333	241	270	281	27	515
Holandia . . .	.	.	249	206	238	227	159	97	74	141	201
Rudy żelaza i piryty											
Niemcy . . .	11540	9553	17409	13794	16953	13890	7071	4102	5421	9252	15080
Belgia . . .	9050	10847	12678	13727	14125	12915	10675	9482	9836	10261	10583
Anglia . . .	4452	2122	5247	4511	5780	4204	2153	2129	3051	4770	4931
Japonia . . .	1104	793	938	1842	2259	2261	1727	1634	1779	2312	3646
Kanada . . .	941	1330	1349	2258	2487	1509	821	69	209	993	1534
Stany Zj. Am. . .	2226	2596	2663	2492	3190	2820	1489	592	875	1450	1516
Francja . . .	1242	1367	1047	989	1141	1012	782	890	1015	1380	874
Czechosłow. . .	826	766	725	1242	1641	1475	1311	379	389	520	786
Polska . . .	294	273	710	557	631	369	351	115	199	209	304
Surówka											
Japonia . . .	318	402	473	709	792	515	495	650	801	779	1139
Belgia . . .	325	331	381	551	674	399	301	210	216	215	204
Stany Zj. Am. . .	449	453	135	143	150	139	86	133	161	116	133
Szwecja . . .	51	61	48	79	90	88	59	39	46	81	100
Szwajcaria . . .	.	.	121	175	174	150	133	108	152	156	98
Niemcy . . .	202	110	284	305	175	170	117	63	75	91	97
Anglia . . .	269	485	589	95	124	295	288	137	95	128	86
Francja . . .	32	24	39	40	40	171	88	67	92	66	59
Miedź											
Anglia . . .	146	129	132	146	150	143	128	146	140	247	306
Stany Zj. Am. . .	217	279	245	283	354	293	207	149	106	175	213
Niemcy . . .	211	147	231	227	195	170	151	131	155	180	153
Francja . . .	111	118	82	126	141	134	118	93	105	94	105
Włochy . . .	66	69	66	79	56	52	53	53	61	63	60
Belgia . . .	24	25	37	75	96	95	92	39	48	115	151
Szwecja . . .	.	.	16	20	25	27	33	20	29	32	35
Czechosłow. . .	16	16	18	23	19	22	19	15	15	20	24
Polska . . .	2	2	5	9	9	7	5	5	8	11	12
Kauczuk											
Stany Zj. Am. . .	403	420	405	411	536	464	484	400	405	446	463
Anglia . . .	89	146	61	4	125	122	87	44	75	159	130
Niemcy . . .	36	25	43	42	53	51	45	48	58	64	65
Francja . . .	46	49	49	52	72	82	54	41	63	51	59
Japonia . . .	13	18	21	26	35	33	44	57	68	71	59
Z.S.R.R. . . .	.	.	10	14	13	16	28	31	31	48	38

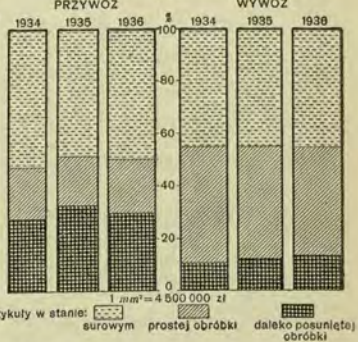
**HANDEL POLSKI Z POSZCZEGÓLNYMI KRAJAMI
W 1936 R.**

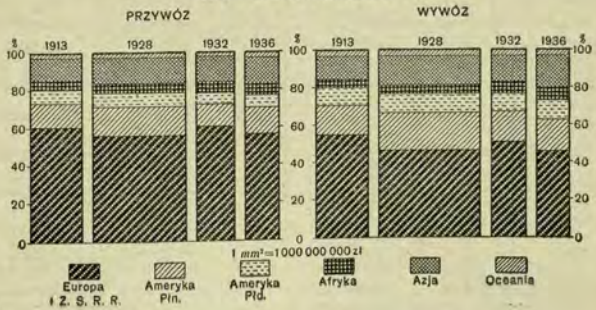
**UDZIAŁ PORTÓW GDYNI I GDAŃSKA W OBROTACH
HANDLU ZAGRANICZNEGO POLSKI**

**HANDEL ZAGRANICZNY POLSKI
WEDŁUG STOPNIA OBROBIENIA TOWARÓW**

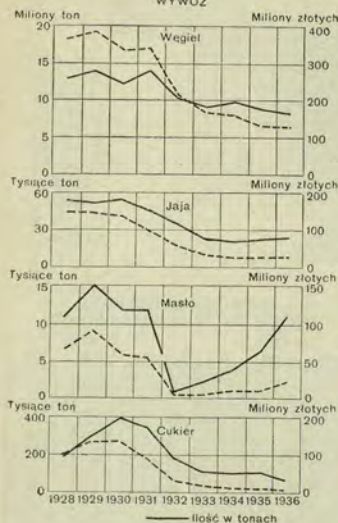

OBROTY HANDLU ŚWIATOWEGO

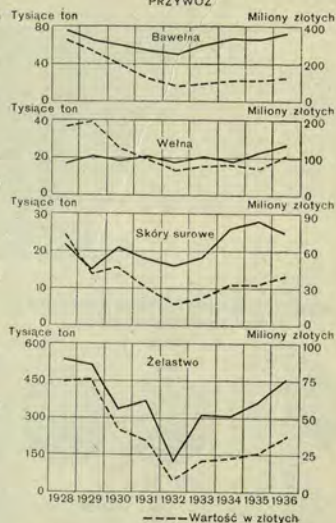

HANDEL ZAGRANICZNY POLSKI WAŻNIEJSZYMI ARTYKUŁAMI

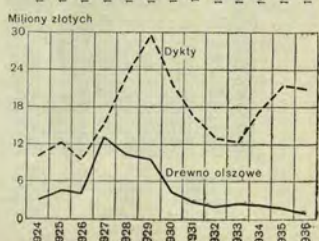
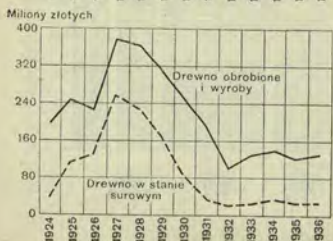
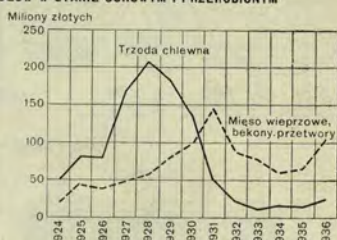
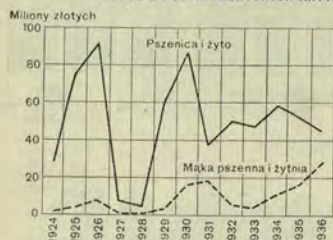
WYWÓZ

PRZYWÓZ

WYWÓZ Z POLSKI NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW W STANIE SUROWYM I PRZEROBIONYM

DZIAŁ XI. KOMUNIKACJA

Wydatki i dochody przedsiębiorstw Polskie Koleje Państwowe oraz Polska
Pocztą, Telegraf i Telefon
ob. dział XXIV, tabl. 21 i 22, str. 364

TABL. 1. SIEĆ KOMUNIKACYJNA W POLSCE W 1936 R.

Stan w dn. 31.XII

Województwa	Linie kolejowe ^a			Drogi o twardej nawierzchni			Liczba urzędów pocztowych		
	Ogółem	na 100 km ²	na 10000 ludności	Ogółem	na 100 km ²	na 10000 ludności	Ogółem	na 100 km ²	na 10000 ludności
Polska	20 059	5,2	5,9	59 438	15,3	17,4	4 655	1,2	1,4
Warszawskie ^b	1 505	5,3	3,8	5 724	19,3	14,5	353	1,2	0,9
Łódzkie	909	4,8	3,2	3 846	20,0	13,6	210	1,1	0,7
Kieleckie	1 254	4,9	4,0	4 293	16,8	13,6	277	1,1	0,9
Lubelskie	1 236	4,0	4,7	3 424	11,0	13,0	282	0,9	1,1
Białostockie	1 377	4,3	7,8	3 242	10,0	18,4	203	0,6	1,2
Wilenskie	1 093	3,7	7,9	1 785	6,2	13,0	196	0,7	1,4
Nowogródzkie	713	3,1	6,2	2 000	8,7	17,5	141	0,6	1,2
Poleskie	1 063	2,8	8,7	992	2,7	8,1	130	0,4	1,1
Wolyńskie	1 211	3,4	5,4	1 340	3,7	5,9	202	0,6	0,9
Poznańskie	2 684	10,1	11,8	8 831	33,2	38,9	678	2,5	3,0
Pomorskie	1 875	11,4	16,1	5 075	30,9	43,6	509	3,1	4,4
Śląskie	781	18,6	5,6	2 247 ^c	53,3	16,2	249	5,9	1,8
Krakowskie	1 138	6,6	4,6	5 119	29,5	20,8	488	2,8	2,0
Lwowskie	1 534	5,4	4,6	5 246	18,5	15,8	380	1,3	1,1
Stanisławowskie	755	4,5	4,8	3 125	18,5	19,8	175	1,0	1,1
Tarnopolskie	931	5,6	5,4	3 149	19,0	18,4	182	1,1	1,1

^a Normalno i wąskotorowe (bez dojazdowych samorządowych i prywatnych).

^b Łącznie z m. st. Warszawą. ^c Według stanu w dniu 1.IV 1935.

U w a g a . Nie uwzględniono dróg gruntowych, dróg wodnych śródlądowych (ob. tabl. 22 A, str. 188), szlaków lotniczych (ob. tabl. 33, str. 192) i sieci telefonicznej.

TABL. 2. LINIE KOLEJOWE WYBUDOWANE W POLSCE W LATACH 1918—1936

Rok otwarcia ruchu	Długość linii		Rok otwarcia ruchu	Długość linii	
	normalno- torowych	wąsko- torowych		normalno- torowych	wąsko- torowych
	w km				
1918—1936	1 687,3	356,6	1927	13,0	3,2
			1928	105,5 ^b	2,3
1918—1919	—	—	1929	2,7	39,9
1920	—	23,0	1930	271,6 ^c	2,7
1921	138,7	15,2	1931	25,1	0,5
1922	89,5	—	1932	105,6 ^d	—
1923	57,3	140,9	1933	177,0 ^e	—
1924	169,5	16,2	1934	224,0	—
1925	45,9 ^a	65,4	1935	15,6	—
1926	114,7	47,3	1936	131,6 ^f	—

^{a-f} W tym linii dwutorowych, policzonych w tablicy jednokrotnie:

^a 12,9 km, ^b 15,5 km, ^c 16,2 km, ^d 3,0 km, ^e 8,3 km, ^f 7,2 km.

U w a g a . Dane nie obejmują bocznic i rozbudowy linii stacyjnych.

TABL. 4. PRZEWÓZ PASAŻERÓW NA P. K. P. W LATACH 1934 - 1936

Wyszczególnienie	1934	1935			1936	
		Ogółem	Klasa			
			I	II		III
w tysiącach						
Koleje normalnotorowe						
Pasażerowie	145 880	144 206	46	7 520	136 640	172 742
Pasażero-km	5274 628	5525 799	14 156	444 710	5066 933	5941 119
Pociągi zwyczajne						
Pasażerowie	144 169	142 645	25	7 191	135 429	170 998
w tym:						
według taryfy normalnej za biletami jednorazowymi	26 353	17 492	7	591	16 894	44 833
w ruchu podmiejskim i za biletami okresowymi ^a	94 639	98 806	1	4 845	93 960	96 673 ^b
Pasażero-km	4901 628	5183 874	6 835	356 206	4820 833	5599 059
w tym:						
według taryfy normalnej za biletami jednorazowymi	1 621 787	1 474 430	1 572	95 221	1 377 637	1 998 128
w ruchu podmiejskim i za biletami okresowymi ^a	1 614 318	1 796 371	269	79 965	1 716 137	1 642 887 ^b
Pociągi pośpieszne						
Pasażerowie	1 711	1 561	21	329	1 211	1 744
w tym według taryfy normalnej za biletami jednorazowymi	1 172	912	9	162	741	1 108
Pasażero-km	373 000	341 925	7 321	88 504	246 100	342 060
w tym według taryfy normalnej za biletami jednorazowymi	234 919	184 973	3 244	40 514	141 215	198 401
Koleje wąskotorowe						
Pasażerowie	874	951	—	31	920	973
Pasażero-km	21 029	22 335	—	848	21 487	23 716

^a Tygodniowe, miesięczne i na dłuższe okresy, przeważnie w ruchu podmiejskim. ^b Taryfa podmiejska została skasowana dn. 1.1.1936.

TABL. 5. NAŁADOWANIE, PRZYJĘCIE I TRANZYT WAGONÓW NA KOLEJACH NORMALNOTOROWYCH W POLSCE W LATACH 1928, 1929, 1931 - 1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	przeciętnie dziennie wagonów 15-tonowych							
Ogółem	17 413	17 990	13 621	10 465	10 620	11 756	12 191	12 499
Naładowano w kraju ^a	15 180	15 755	12 018	9 403	9 514	10 546	10 787	11 365
do przewozu w kraju	11 804	12 203	8 789	7 155	7 268	7 977	8 510	9 131
do wywozu za granicę ^a	3 376	3 552	3 229	2 248	2 246	2 569	2 277	2 234
Naładowano w obrębie W. M. Gdańska	459	456	201	130	136	151	163	211
Przyjęto od kolei zagranicznych ^b	643	604	339	174	191	155	172	170
Tranzyt	1 131	1 175	1 063	758	779	904	1 069	753

^a Łącznie z nadaniem do portów Gdyni i Gdańska. ^b Bez towarów przybyłych drogą morską.

TABL. 6. PRZEWÓZ TOWARÓW NA KOLEJACH NORMALNOTOROWYCH
W POLSCE W LATACH 1928 - 1936

Lata Rodzaje przewozów Towary	Ogółem	Nadanie			Przyjęcie z zagranicy		Tran- zyt
		we- wnętrz- ne ^a	za granicę		razem	w tym z por- tów ^b	
			razem	w tym do por- tów ^b			
w tysiącach ton							
Ogółem 1928	80 727	52 052	20 237	9 223	2 581	1 037	5 857
1929	85 862	54 918	21 452	10 108	3 488	1 792	6 004
1930	69 514	43 788	17 936	10 014	2 209	1 050	5 581
1931	63 767	37 641	18 520	12 601	2 018	1 056	5 588
1932	48 716	30 878	13 186	9 745	1 126	616	3 526
1933	48 825	30 491	13 150	10 061	1 417	865	3 767
1934	54 897	34 843	14 278	11 339	1 450	1 007	4 326
1935	56 203	36 740	12 695	10 180	1 599	1 151	5 169
1936	57 851	39 456	12 671	10 795	1 867	1 512	3 857
Handlowe zwyczajne	49 327	31 225	12 627	10 757	1 864	1 511	3 611
Zboże i strączkowe .	1 545	770	746	687	4	4	25
Ziemniaki	457	322	59	38	1	1	75
Buraki	1 384	1 378	6	0	0	0	—
Siano, słoma i pasza zielona	75	68	1	1	0	—	6
Mąka i kasze	752	622	126	105	1	1	3
Cukier	296	288	7	7	0	0	1
Zwierzęta żywe . . .	167	140	23	2	0	0	4
Drewno i wyroby w tym wyroby z drewna	6 069	3 936	1 545	1 189	6	3	582
Węgiel i koks	20 925	11 256	8 861	7 950	26	0	47
Ruda, żuźle i szlaka	1 430	579	15	1	496	443	782
Ropa naftowa i prze- twory	854	670	155	63	1	1	340
Sól	389	364	13	8	0	0	28
Wapień i wapno ga- szone	595	506	25	2	0	—	12
Kamienie wszelkie	2 213	1 946	7	6	44	15	64
Wyroby ceramiczne	1 269	1 211	14	10	3	1	216
Cement i wapno hy- drauliczne	1 041	931	21	21	0	0	41
Żelazo i stal	2 198	1 249	231	135	531	443	89
Wyroby z żelaza i stali	491	288	75	48	9	5	187
Chemikalia	396	344	23	19	10	8	119
Nawozy sztuczne . .	1 209	609	141	112	159	159	19
Inne towary	5 572	3 748	533	353	573	427	300
Handlowe pośpieszne	657	364	44	38	3	1	718
Gospodarcze kolejowe w tym węgiel	7 103	7 103	—	—	—	—	—
Wojskowe	3 306	3 306	—	—	—	—	—
	764	764	—	—	—	—	—

^a łącznie z W, M, Gdańskiem, ^b Porty Gdynia i Gdańsk (stacje portowe),

TABL. 7. PRZEWOZY NIEKTÓRYCH TOWARÓW NA KOLEJACH NORMALNOTOROWYCH W POLSCE W LATACH 1928, 1929, 1931 - 1936
Przewozy handlowe zwyczajne

Towary	1928	1929	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w tysiącach ton							
Nadanie wewnętrzne								
Ogółem	42472	43349	28426	23238	23083	26276	28184	31225
w tym:								
Zboże i strączkowe	1 217	1 182	1 028	823	875	957	855	770
Buraki	2 472	2 853	1 584	1 295	1 092	1 416	1 311	1 378
Mąka i kasze	712	672	584	558	574	587	587	622
Cukier	403	440	326	241	242	251	253	288
Drewno i wyroby	5 176	4 767	3 279	2 678	2 893	3 366	3 356	3 936
w tym wyroby z drewna			196	124	103	120	130	128
Węgiel i koks	14342	16281	11 128	8 961	8 873	8 760	9 777	11 256
Ruda, żuźle i szlaka	773	852	304	167	270	357	391	579
Ropa naftowa i przetwory	891	875	771	682	664	647	645	670
Sól	470	499	448	342	313	355	355	364
Kamienie wszelkie	2 448	2 202	1 149	730	944	1 614	2 543	1 946
Wyroby ceramiczne	2 111	1 628	849	553	313	829	929	1 211
Cement i wapnohydrauliczne	918	842	497	344	383	723	729	931
Żelazo i stal	1 829	1 675	981	633	835	909	1 044	1 249
Wyroby z żelaza i stali	561	574	307	183	192	228	241	288
Chemikalia	401	432	253	230	255	279	287	344
Nawozy sztuczne	768	813	376	313	337	372	468	609
Nadanie za granicę								
Ogółem	20209	21316	18466	13145	13 113	14243	12664	12627
w tym:								
Zboże i strączkowe	179	466	316	322	467	706	629	746
Cukier	172	291	147	59	50	31	33	7
Drewno i wyroby	4 076	3 307	1 549	1 117	1 663	1 826	1 526	1 545
w tym wyroby z drewna			243	145	138	206	162	187
Węgiel i koks	11 981	14455	14405	10327	9 620	10383	9 151	8 861
Ropa naftowa i przetwory	265	243	213	213	220	197	164	155
Żelazo i stal	145	218	320	94	214	169	182	231
Wyroby z żelaza i stali	129	138	120	83	87	122	106	75
Chemikalia	56	42	33	32	29	30	16	23
Nawozy sztuczne	79	100	157	133	115	104	152	141
Przyjęcie z zagranicy								
Ogółem	2 550	3 442	2 005	1 117	1 412	1 447	1 596	1 864
w tym:								
Zboże i strączkowe	154	52	47	28	53	6	4	4
Węgiel i koks	110	130	105	25	20	25	23	25
Ruda, żuźle i szlaka	384	629	437	192	307	340	412	496
Kamienie wszelkie	65	70	17	16	31	24	22	44
Żelazo i stal	366	571	396	153	342	344	424	531
Wyroby z żelaza i stali	34	58	31	8	6	7	7	9
Chemikalia	21	42	19	10	9	11	13	10
Nawozy sztuczne	387	578	148	76	95	119	87	159
Tranzyt								
Ogółem	5 608	5 739	5 271	3 264	3 486	4 054	4 880	3 611
w tym:								
Zboże i strączkowe	275	134	110	95	53	36	30	25
Drewno i wyroby	524	595	594	301	340	422	447	582
w tym wyroby z drewna			117	47	50	43	47	47
Węgiel i koks	2 247	2 608	1 606	1 555	1 582	1 637	1 767	782
Ruda, żuźle i szlaka	405	299	899	133	167	138	328	340
Kamienie wszelkie	327	322	139	148	192	272	459	216
Żelazo i stal	148	134	391	56	102	154	189	187
Wyroby z żelaza i stali	88	80	221	62	94	109	116	119
Nawozy sztuczne	260	254	263	153	220	293	471	300

TABL. 8. TRANZYT KOLEJOWY PRZEZ OBSZAR POLSKI ŁĄCZNIE
Z W. M. GDAŃSKIEM

A. Według towarów i kierunków w latach 1928, 1933-1936

Rodzaje przesyłek	1928	1933	1934	1935					1936	
				Ogół- tem	Wę- giel i koks	Drew- no i wyro- by z drzewa	Rudy wszel- kie	Nawo- zy sztucz- ne		Inne to- wary
w tysiącach ton										
Przesyłki handlowe zwyczajne	5 608	3 486	4 054	4 880	1 767	447	328	471	1 867	3 611
Tranzyt niemiecki uprzywilejowany	4 261	2 841	3 357	3 909	1 759	221	2	398	1 529	2 520
Przez Pomorze	1 355	900	1 067	1 334	338	82	1	209	704	1 982
Innymi drogami	2 906	1 941	2 290	2 575	1 421	139	1	189	825	538
Tranzyt zwykły	1 347	645	697	971	8	226	326	73	338	1 091
Przez porty ^a	200	377	486	652	—	82	297	73	200	794
Innymi drogami	1 147	268	211	319	8	144	29	—	138	297
Przesyłki handlowe pośpieszne	249	281	272	289	—	—	—	—	289	246

B. Według krajów w 1936 r.^b

Miejsce przyjęcia towarów	Towary przekazane do								
	Ogół- tem	portów		stacji granicznych Polski z					
		Gdy- ni	Gdań- ska	Niem- cami (bez Prus Wschod- nych)	Niem- cami (Prusami Wschod- nymi)	Z. S. R. R.	Cze- cho- słow- wacją	Ru- mu- nią	Ło- twa
w tysiącach ton									
Przesyłki handlowe zwyczajne	3611,4	293,7	17,6	675,9	2 055,6	50,0	490,5	28,1	0,0
Towary przyjęte:									
z portów	482,5	—	—	8,6	16,4	0,1	453,3	4,1	—
Gdyni	80,2	×	—	0,1	0,1	0,0	79,1	0,9	—
Gdańska	402,3	—	×	8,5	16,3	0,1	374,2	3,2	—
ze stacji granicz- nych Polski z:									
Niemcami (bez Prus Wschodnich)	2069,7	12,1	0,1	×	2 037,3	3,0	0,1	17,1	—
Niemcami (Prusa- mi Wschodnimi)	484,5	1,5	—	483,0	×	0,0	—	0,0	—
Z. S. R. R.	38,8	—	—	36,3	—	×	2,5	—	—
Czechosłowacją	183,0	115,2	13,3	0,7	0,0	46,9	×	6,9	0,0
Rumunia	352,4	164,9	4,2	147,3	1,9	—	34,1	×	0,0
Łotwa	0,5	—	—	—	—	—	0,5	—	×

^a Gdynia i Gdańsk. ^b Przesyłki handlowe zwyczajne, bez pośpiesznych.

TABL. 9. OPŁATY PRZEWOZOWE WEWNĘTRZNE ZA NIEKTÓRE TOWARY NA KOLEJACH NORMALNOROWYCH W POLSCE W LATACH 1929 - 1937

Towary	Przeciętna odległość przewozu w km ^a	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936 ^b	1937 ^b
		opłaty w groszach za 100 kg towaru przewożonego na przeciętną odległość								
Zboża	170	187	187	187	209	188	188	188	147	147
Mąka zbożowa	250	254	254	254	276	248	248	248	193	193
Ziemiaki świeże	170	105	105	105	105	90	90	90	68	68
Warzywa świeże	250	321	321	321	258	258	258	258	153	153
Owoce krajowe świeże	370	556	556	513	513	426	426	426	334	334
Bydło rogate	300	409	409	409	409	409	409	409	262	262
Trzoda chlewna	250	360	360	360	360	360	360	360	233	233
Mięso	290	431	431	467	467	323	395	395	323	323
Piasek, żwir, glina	100	60	60	60	60	45	45	45	45	45
Wapno palone	190	76	76	76	76	76	76	76	68	68
Cement	250	159	159	159	159	159	159	159	140	140
Sól kuchenna	310	255	255	255	255	255	204	204	178	178
Rudy żelaza	90	43	43	34	34	34	34	28	24	24
Węgiel kamienny	240	150	150	150	150	150	150	127	107	107
Nafta	530	806	806	806	806	806	604	604	427	427
Nawozy potasowe	620	140	140	140	140	117	117	117	117	117
Nawozy azotowe	340	132	132	132	119	119	119	79	79	79
Skóry surowe	250	290	290	290	354	354	354	354	253	242
Drewno nieobrobione	150	63	63	63	63	44	54	54	41	41
Drewno kopalniane	310	97	97	97	97	97	97	97	81	81
Drewno celulozowe	430	118	118	118	118	118	118	118	94	94
Drewno obrobione	240	142	142	142	142	121	142	142	115	115
Papier rotacyjny	280	269	269	269	269	269	269	269	262	262
Cegła zwyczajna	100	60	60	60	60	45	45	45	45	45
Dachówka	190	50	50	76	76	76	76	76	57	57
Żelazo surowe	60	66	66	66	60	51	51	42	42	42
Rury stalowe	230	423	423	423	423	423	423	423	305	305
Żelazo sztabowe	200	248	248	248	248	248	223	205	179	179

^a Przewóz towarów w tono-km podzielony przez przewiezione towaro-tony na podstawie danych z lat 1931-1933. ^b Według taryf obowiązujących w dniu 15.III. Źródło: Dane Ministerstwa Komunikacji.

TABL. 10. WYPADKI (OPRÓCZ SAMOBÓJSTW) NA KOLEJACH NORMALNOROWYCH W POLSCE W LATACH 1928, 1930-1936

Wyszczególnienie	1928	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	
Rodzaje wypadków									
Zderzenia	155	116	110	80	69	79	73	69	
Wykolejenia	174	143	149	112	79	89	108	106	
Wypadki na przejazdach	186	175	232	204	237	241	261	243	
Inne	1 136	814	839	797	795	884	933	912	
Na 1 mln pociągo-km zderzeń i wykolejeń	2,72	2,17	2,22	1,94	1,47	1,63	1,74	1,65	
Ofiary w ludziach									
Zabici	442	364	377	322	315	300	391	422	
podróżni	26	27	54	28	36	40	43	41	
pracownicy kolei	136	92	102	58	54	53	76	90	
inni	280	245	221	236	225	207	272	291	
Ranni	1 163	759	865	873	729	890	804	656	
podróżni	286	181	292	360	251	296	149	168	
pracownicy kolei	585	328	330	284	201	252	322	285	
inni	292	250	243	229	277	342	333	203	
Na 10 mln pasażero-km: podróżnych zabitych	0,04	0,04	0,10	0,06	0,08	0,07	0,08	0,07	
,, rannych	0,40	0,27	0,53	0,76	0,52	0,56	0,27	0,28	

TABL. 11. KOLEJE W NIEKTÓRYCH KRAJACH W 1935 R.

Kraje	Długość eksploatacyjna linii ^a		Wagony w tysiącach ^a		Przewóz pasażerów		Przewóz ^b towarów	
	w tys. km	na 100 km ² w km	osobowe	towarowe	w milionach osób	w miliardach pasażero-km	w milionach ton	w miliardach tono-km
Polska ^c	20,1	5,2	12,3	161,6	145,2	5,5	58,5	17,5
Anglia	30,8	12,6	43,0	617,1	1238,5	32,7	357,0	26,8
Austria	5,8	6,9	6,0	33,7	55,8	2,2	23,0	2,8
Belgia	5,0	16,4	7,5	111,2	193,7	5,4	76,0	5,3
Czechosłowacja	13,5	9,6	9,5	93,7	226,4	6,3	64,5	7,9
Francja	42,5	7,7	33,4	431,3	590,9	22,5	220,8	31,3
Hiszpania	11,1	2,2	5,0	71,7	50,1	4,1	25,7	4,1
Holandia	3,5	10,2	2,5	28,8	79,7	2,9	.	.
Jugosławia	9,4	3,8	3,5	57,0	38,2	2,2	16,4	3,2
Niemcy	54,2	11,5	63,8	580,2	1488,7	39,5	408,0	63,5
Rumunia	11,2	3,8	3,6	57,6	35,0	2,8	24,0	5,1
Szwajcaria	3,0	7,3	3,6	16,0	109,9	2,7	14,3	1,7
Szwecja ^e	7,5	1,7	1,9	20,5	39,9	1,9	15,7	2,5
Węgry	7,8	8,4	3,8	40,0	60,4	1,9	18,5	2,3
Włochy ^d	17,0	5,5	7,6	129,1	108,8	6,7	42,3	8,6
Z.S.R.R. ^d	83,5	0,4	.	.	945,2	71,4	317,1	205,7
Australia	43,7	0,6	7,9	86,6	356,0	.	30,4	5,9
Indie Bryt.	70,0	1,5	20,4	224,0	496,6	28,6	76,7	29,7
Japonia	16,7	2,5	9,8	69,0	972,3	23,8	81,2	14,0
Kanada	65,8	0,7	4,4	177,0	17,2	2,4	70,0	39,3
Stany Zj. Am.	382,9	4,9	25,2	1867,4	445,9	29,8	1437,1	453,3

^a Stan w dn. 31.XII. ^b Bez bagażu. ^c Tylko koleje państwowe. ^d 1934 r.

Źródło: *Statistique Internationale des Chemins de Fer. Année 1935* Berno 1936.

TABL. 12. PRZEWÓZ PASAŻERÓW I TOWARÓW NA KOLEJACH W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1928, 1932-1935

Kraje	Przewóz pasażerów w milionach pasażero-km					Przewóz towarów w miliardach tono-km				
	1928	1932	1933	1934	1935	1928	1932	1933	1934	1935
Polska ^a	7 111	4 712	4 771	5 296	5 548	22,1	15,0	15,6	18,0	17,5
Anglia	.	28 345	28 702	31 757	32 739	29,0	24,3	24,6	26,5	26,8
Belgia	.	5 416	5 331	5 135	5 369	.	5,7	5,0	5,4	5,3
Czechosłow.	.	6 092	6 492	6 755	6 349	12,0	7,2	6,5	7,1	7,9
Francja	26 943	25 546	24 583	23 362	22 542	42,8	35,0	34,3	32,8	31,3
Niemcy	47 649	30 811	30 117	34 831	39 509	73,2	44,4	47,8	57,0	63,5
Szwecja	.	1 457	1 496	1 700	1 871	3,2	2,6	2,6	3,5	2,5
Włochy	7 952	6 051	6 662	6 709	.	12,2	9,1	8,6	8,6	.
Z.S.R.R.	24 484	83 748	75 154	71 421	.	93,4	169,3	169,5	205,7	259,0
Stany Zj. Am.	51 045	27 355	26 342	29 079	29 757	696,7	378,1	401,7	434,4	453,3

^a Dane o przewozie pasażerów dla 1933 r. i lat następnich nieporównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu odmiennego sposobu obliczania.

Źródła: *Annuaire Statistique de la Société des Nations, 1935/36*, Genewa 1936. *Statistique Internationale de Chemins de Fer. Année 1935*-Berno 1936.

TABL. 13. TRAMWAJE^a W POLSCE W LATACH 1928, 1929, 1931–1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Długość eksploatac. linii w km ^b	239,5	252,5	264,1	265,0	274,4	274,7	279,0	286,7
Liczba wozów ^b	1 500	1 538	1 779	1 778	1 777	1 776	1 737	1 763
Przebieg wozów w mln wozo-km	64,5	71,0	72,4	68,7	67,2	67,4	68,9	70,8
Przewóz pasażerów w mln	468,1	465,1	405,2	348,3	317,6	324,2	340,2	346,9 ^c

^a Bez dojazdowych kolei elektrycznych uwzględnionych w tabl. 3, str. 178.

^b Stan w dniu 31.XII. ^c Dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu odmiennego sposobu obliczania.

TABL. 14. DROGI O TWARDEJ NAWIERZCHNI W POLSCE W 1936 R.
Stan w dn. 31.XII

Rodzaje dróg	Polska	Województwa				
		cen- tralne	wschod- nie	zachodnie		połu- dniowe
				razem	w tym śląskie	
w km						
Ogółem	59 438	20 529	6 117	16 153	2 247 ^a	16 639
Na 100 km ²	15,3	14,9	4,9	34,2	53,3 ^a	21,0
O powierzchni tłuczniowej	42 064	13 862 ^b	2 601 ^b	9 387 ^b	.	14 942 ^b
„ brukowej	15 385	1 860 ^b	1 796 ^b	1 867 ^b	.	38 ^b
„ ulepszonej	1 989	908	39	852	.	190
Państwowe	14 565	5 491	2 901	2 499	350 ^a	3 674
Samorządowe	44 873	15 038	3 216	13 654	1 897 ^a	12 965

^a Stan w dniu 1.IV 1935. ^b Bez dróg gminnych.

TABL. 15. BUDOWA DRÓG O TWARDEJ NAWIERZCHNI W POLSCE
W LATACH 1924–1936A. Według lat^a

B. Według województw

Lata ^b	Ogół- tem	Pań- stwo- we	Wo- jew. i pow.	Gmin- ne	Województwa	
					w km	
1924–1930	11 542 ^c	1 134	5 222	4 885 ^c	Polska	11 542
1924	252 ^e	33	219	.	Warszawskie	1 435
1925	328 ^e	25	303	.	Łódzkie	1 134
1926 ^d	334 ^e	46	288	.	Kieleckie	2 107
1927	550 ^e	61	489	.	Lubelskie	1 891
1928	1 510	111	730	669	Białostockie	452
1929	1 416	123	589	704	Wileńskie	1 049
1930	1 191	61	460	670	Nowogrodzkie	1 291
1931	760	79	228	453	Poleskie	142
1932	692	15	261	416	Wołyńskie	481
1933	771	43	348	380	Poznańskie	613
1934	1 105	138	484	483	Pomorskie	220
1935	1 156	246	419	491	Śląskie	301
1936 ^e	1 176	153	404	619	Krakowskie	134
					Lwowskie	147
					Stanisławowskie	49
					Tarnopolskie	96

^a W danych dla poszczególnych lat i dla rodzajów dróg nie uwzględniono woj. śląskiego. ^b 1924–1925 lata kalendarzowe, 1927–1934 lata budżetowe od 1.IV do 31.III następnego roku. ^c Bez dróg gminnych w latach 1924–1927. ^d Od 1.I 1926 do 31.III 1927. ^e Dane do 1.XI 1936.

TABL. 19. SAMOCHODY W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1929, 1931 - 1936

Kraje	1929	1931	1932	1933	1934	1935	1936		
							Ogół- lem	w tym cięża- rowe	Na 1 000 mieszk. samo- chodów
w tysiącach									
Kraje europejskie									
Francja	1 089	1 520	1 689	1 855	1 890	2 037	2 065	462	49,2
Anglia	1 309	1 405	1 374	1 473	1 725	1 881	2 043	448	43,4
Niemcy	577	684	650	677	866	1 054	1 232	272	18,3
Włochy	189	275	294	318	347	376	397	105	9,2
Belgia	120	158	175	184	190	192	197	72	23,7
Hiszpania	157	190	175	.	173	168	194	51	7,9
Szwecja	127	145	149	137	141	141	159	46	25,4
Holandia	84	113	125	134	138	144	139	47	16,3
Dania	89	110	120	117	120	125	131	38	35,2
Czechosłowacja	47	75	92	99	107	117	125	30	8,2
Szwajcaria	63	77	82	.	87	91	92	19	21,6
Norwegia	37	47	50	52	55	58	63	24	21,8
Irlandia W. P.	40	48	51	51	53	51	54	10	17,8
Austria	29	32	34	40	39	40	43	14	6,4
Portugalia	25	31	32	32	36	35	39	9	5,4
Finlandia	33	34	33	31	30	31	33	12	8,7
Rumunia	31	37	34	.	28	33	29	.	1,5
Polska	29	39	28	25	26	25	25	5	0,7
Kraje pozaeuropejskie									
Stany Zjedn. Am.	24493	26524	25814	24317	23827	24752	26221	3 650	205,0
Kanada	1 062	1 224	1 197	1 115	1 051	1 117	1 163	171	106,2
Australia	517	571	523	544	561	575	632	158	93,3
Argentyna	311	366	331	325	292	291	.	63 ^a	24,0 ^a
Zw. Płd. Afr.	126	.	156	161	172	190	242	28	25,2
N. Zelandia	151	187	189	164	166	175	191	41	122,3
Brazylia	.	200	160	153	140	145	.	45 ^a	3,1 ^a
Japonia	74	96	97	.	107	120	133	47	1,9

^a 1935 r.

TABL. 20. POLSKA I GDAŃSKA FLOTA HANDLOWA RZECZNA I MORSKA W LATACH 1931 - 1937

Stan w dn. 1.1

Wyszczególnienie	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Flota handlowa rzeczna							
Polska							
Liczba statków	2 163	2 248	2 364	2 403	3 069	2014 ^a	.
Zdolność przewozowa w tys. t	128	131	135	132	138	128	.
Gdańska							
Liczba statków	570	574	648	533	498	494	490
Zdolność przewozowa w tys. t	72	72	79	62	59	60	60
Flota handlowa morska^a							
Polska							
Liczba statków	31	33	39	56	57	63	66
Pojemność w tys. t rej. brutto	65	68	66	65	65	80	96
Gdańska							
Liczba statków	53	51	53	52	52	27 ^b	43
Pojemność w tys. t rej. brutto	204	213	260	274	276	13 ^b	12

^a Statki parowe i motorowe o pojemności powyżej 100 t rejestrowych brutto. ^b Zmniejszenie spowodowane zostało skreśleniem z rejestru statków należących do „Baltisch-Amerikanische-Petroleum-Import-Gesellschaft”. ^c Dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany metody obliczeń.

TABL. 21. ŚWIATOWA FLOTA HANDLOWA MORSKA W LATACH 1913, 1928, 1932-1936
Stan w dn. I.VII

Kraje	1913	1928	1932	1933	1934	1935	1936			
							ogół-tem	paro-we	moto-rowe	żagło-we
w tysiącach ton rejestrowych brutto										
Ogółem	46 970	66 954	69 734	67 920	65 577	64 886	65 064	51 714	12 291	10 59
w tym: Anglia ^a	18 696	19 875	19 672	18 701	17 735	17 400	17 286	14 125	2 981	180
St. Zj. Am. ^b	5 429	14 538	13 442	13 260	13 045	12 852	12 557	11 255	732	570
Japonia ^c	1 500	4 140	4 255	4 258	4 073	4 086	4 216	3 248	968	.
Norwegia	2 458	2 967	4 167	4 080	3 981	3 968	4 055	1 952	2 102	1
Niemcy	5 082	3 777	4 164	3 901	3 691	3 704	3 718	2 923	785	10
Włochy	1 522	3 429	3 391	3 150	2 928	2 884	3 098	2 412	645	41
Francja	2 201	3 345	3 556	3 512	3 298	3 025	3 002	2 681	292	29
Holandia	1 310	2 816	2 964	2 765	2 618	2 558	2 511	1 581	926	4
Szwecja	1 047	1 448	1 716	1 675	1 609	1 551	1 515	920	587	8
Kanada ^b	.	1 286	1 463	1 416	1 395	1 372	.	1 166 ^d	1 29 ^d	77 ^d
Z.S.R.R. ^e	974	377	685	843	942	1 114	1 218	894	321	3
Dania	782	1 067	1 181	1 168	1 104	1 101	1 136	610	524	2

^a Z Irlandią W. P. ^b Wraz ze statkami na wielkich jeziorach. ^c Bez żaglowych. ^d 1935 r. ^e Bez statków na morzu Kaspijskim.

Uwaga. Statki nowozbudowane ob. dz. VIII, tabl. 23, str. 134.

TABL. 22. DROGI WODNE ŚRÓDLĄDOWE W POLSCE
A. Długość dróg

Drogi	Ogół-tem	Rzeki (z dopływami)						Kanały	
		Wisła	Warta	Dniestr	Prut	Pry-peć	Nie-men		Dźwi-na
w km									
Ogółem . . .	13 969	5 338	582	1 016	214	2 816	3 153	582	268
Żeglowne . . .	5 616	2 515	426	361	—	1 242	605	199	268
Splawne . . .	8 353	2 823	156	655	214	1 574	2 548	383	—

B. Przewóz towarów^a w latach 1931 - 1935

Wyszczególnienie		1931	1932	1933	1934	1935
Ogółem ^b w tys. ton		496	479	520	671	713
Wyszło za granicę		114	112	67	27	25
Wyladowano: w Gdyni i Gdańsku		209	167	239	347	389
w kraju (oprócz Gdyni)		173	200	214	297	299
Niektóre towary: zboże		72	175	213	245	225
cukier		170	67	64	82	106
węgiel		81	45	49	80	61
Zwierzęta żywe w tys. sztuk		94	80	49	75	42

^a Bez splawianego drzewa. ^b Bez zwierząt żywych.

TABL. 23. DROGI WODNE ŚRÓDLĄDOWE W NIEKTÓRYCH KRAJACH
A. Długość dróg B. Przewóz towarów w latach 1928, 1931-1934

Kraje	Rzeki żeglowne		Kanały	Kraje	1928	1931	1932	1933	1934
	w tys. km				w milionach ton				
Z.S.R.R.	110,0	2,7		Niemcy	107,7	86,9	73,5	78,0	94,2
St. Zj. Am.	49,6	2,8		Z.S.R.R.	18,3	72,6	46,9	44,7	52,7
Niemcy	10,0	2,3		Francja	48,4	52,7	50,9	50,0	.
Francja	6,8	5,3		Holandia	47,3	41,1	30,1	32,5	37,6
Polska	5,6	0,3		Finlandia	4,2	3,3	2,4	3,0	3,6
Holandia	1,6	3,6		Czechosłow.	4,2	4,1	3,0	2,3	2,5
Austria	0,8	0,0		Austria	2,4	1,9	1,6	1,4	1,5
Czechosłow.	0,6	—		Polska	.	0,5	0,5	0,5	0,7

TABL. 24. PORTY GDYNIA I GDAŃSK W LATACH 1913, 1928, 1935 i 1936

Wyszczególnienie	Gdynia			Gdańsk		
	1928	1935	1936	1913	1935	1936
Urządzenia portowe. Stan w dn. 1.1						
Powierzchnia wodna portu morskiego w ha	120	.	233	176	.	211
Największa głębokość portu w m	10	12	12	9,5	10	10
Nabrzeża portowe w km	1,2	10,4	12,5	.	30,8	30,8
Nabrzeża w eksploatacji w km	1,2	10,4	12,5	.	20,7	21,1
w tym głębokości 8 m i więcej w km	1,2	9,6	10,6	.	2,0	1,7
Tory kolejowe w km	33	159	181	.	331	339
Składy—powierzchnia w tys. m ²	5,3	182	213	.	299 ^a	299 ^a
Urządzenia przeładunkowe mechaniczne	5	59	71	21	89	91
Ruch statków						
Weszło statków	1 108	4 778	4 911	2 983 ^b	4 455	5 404
Pojemność w tys. ton rejestrowych netto	984,9	4559,1	4919,8	981,9 ^b	2843,8	3294,6
bandera polska	100,6	612,1	798,6	—	219,5	239,1
„ angielska	60,6	476,3	431,8	82,2	194,3	235,5
„ duńska	101,8	428,9	468,5	59,3	489,6	551,4
„ finlandzka	7,0	201,8	223,0	—	184,8	205,1
„ grecka	—	211,4	212,9	—	68,1	82,5
„ łotewska	107,1	61,8	55,8	—	25,6	53,8
„ niemiecka	146,8	466,3	408,7	530,6	695,0	780,8
„ norweska	66,8	379,2	339,3	133,3	249,6	282,1
„ Stanów Zjedn. Am.	—	289,8	358,5	0,9	12,6	—
„ szwedzka	230,1	962,6	961,9	108,9	436,2	546,2
„ inna	164,1	477,9	660,8	66,7	268,5	318,1
Przeciętna pojemność statku w tys. ton rejestrowych netto	0,9	1,0	1,0	0,3	0,6	0,6
Ruch pasażerów bez ruchu przybrzeżnego						
Przyjechało osób	3 216	10 488	15 682	.	438	235
Wyjechało osób	20 066	14 034	25 640	.	464	144
Ruch pasażerów w ruchu przybrzeżnym						
Liczba pasażerów przewiezionych na statkach żeglugi przybrzeżnej	100295	187773	231729	.	.	.
Obrót towarowy morski w tysiącach ton ^c						
Weszło	191	1 112	1 336	1 234	779	953
Żłom żelazny	8	339	447	6	3	7
Fosforyty i żuźle Thomasa	—	92	166	.	38	54
Bawełna i odpadki	—	85	94	1	0	0
Rudy i piryty	—	135	152	211	411	612
Ryż	57	53	50	14	7	5
Śledzie solone	—	22	34	41	38	24
Inne towary	126	386	393	961	282	251
Wyszło	1 765	6 363	6 408	878	4 315	4 675
Węgiel i koks	1 748 ^d	5 576	5 543	.	2 345	2 343
Drewno i wyroby	2	229	313	212	767	975
Zboża	—	24	1	323	752	727
Cukier	—	104	62	227	0	0
Bekony i wędliny	—	23	20	.	3	4
Nawozy sztuczne	—	38	33	.	76	79
Nafta i przetwory naftowe	—	0	0	.	41	29
Inne towary	15	369	436	116	331	518

a Prócz tego śpichlerze i zasobniki dla melasy i olejów mineralnych o łącznej pojemności 206 tys. t. w r. 1935, 215 — w r. 1936. b Dane przeciętne wejścia i wyjścia z r. 1912. c Wejście i wyjście towarów łącznie z tranzytem i obrotem wolnoskładowym (waga brutto). d Bez koksu.

TABL. 25. RUCH STATKÓW HANDLOWYCH W NIEKTÓRYCH PORTACH W LATACH 1913, 1928, 1932, 1935 i 1936

Tonaż statków przy wejściu

A. Porty światowe

B. Porty bałtyckie

Porty	1913	1928	1932	1935	1936	Porty	1913	1928	1932	1935	1936
	w mln ton rej. netto						w tys. ton rej. netto				
Nowy Jork	15,4	23,5	26,8	26,6	26,8	Gdynia	—	985	2832	4559	4920
Londyn	13,7	21,3	20,1	21,8	22,4	Szczecin	2344	2297	1753	2719	3546
Rotterdam	13,0	20,9	14,9	18,0	20,6	Sztokholm	1735	4381	2533	3040	3356
Antwerpia	12,0	20,1	16,7	18,7	19,5	Gdańsk W.M.	925	4043	2750	2844	3295
Hamburg	15,3	21,5	18,1	18,4	19,2	Helsinki	1472	1981	1444	1985	2220
Szanghaj	9,7	17,3	17,0	17,4	16,1	Królewiec	646	615	674	1116	1856
Liverpool	12,1	13,9	13,0	14,0	14,3	Rostok	1553	1848	1413	1522	1551
Marsylia	8,6	11,6	13,4	13,8	13,6	Lubeka	1003	838	578	1004	1211
Neapol	9,3	9,6	10,5	13,1	11,6	Tallin	907	753	808	971	1073
Southampton	6,7	10,6	9,2	10,8	10,9	Ryga	2070	1332	786	899	913
Genua	7,2	10,0	9,7	12,1	9,9	Kłajpeda	310	477	520	691	789
Havre	3,9	6,5	8,5	8,7	9,2	Leninrad	.	.	889	444	.
Kopenhaga	7,3	4,1	4,4	5,2	5,5	Libawa	1071	388	224	249	281

TABL. 26. OBROTY TOWAROWE POLSKIEJ MORSKIEJ FLOTY HANDLOWEJ W LATACH 1928 - 1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w tysiącach ton								
Obroty floty polskiej	527	660	879	1 092	1 095	861	963	1 200	1 428
przywóz	133	195	153	135	91	116	168	255	353
w tym trampy	133	184	132	111	43	23	38	124	185
wywóz	368	422	637	885	915	701	712	905	1 020
w tym trampy	368	386	566	786	796	563	561	709	719
przewóz między obcymi portami	26	43	89	72	89	44	83	40	55
w tym trampy	26	43	89	69	78	29	65	22	28
Obroty portów									
Gdyni i Gdańska	10 573	11 382	11 839	13 630	10 670	11 259	13 561	12 569	13 372
w tym udział floty polskiej w odsetkach ^a	4,7	5,4	6,7	7,5	9,4	7,3	6,5	9,2	10,3

^a Nie uwzględniono przewozów między obcymi portami.

TABL. 27. PRZEWÓZ PASAŻERÓW I TOWARÓW NA STATKACH POLSKICH PRZEDSIĘBIORSTW ŻEGLUGOWYCH MORSKICH W LATACH 1932 - 1936

Pasażerowie Towary	1932	1933	1935	1936				
				ogółem	wy-szło ^a	we-szło ^a	prze-wóz ^b	
Pasażerowie w tys. ^c	.	.	31,9	52,5	46,4	18,0	8,0	20,4 ^d
w tym emigranci	.	.	12,9	21,6	21,0	11,0	0,0	10,0 ^d
Towary w tys. ton	1016,4	819,0	960,2	1195,5	1415,4 ^e	1015,8	349,2	50,4
Węgiel	738,0	524,5	589,6	687,1	624,3	616,2	—	8,1
Drewno	79,5	51,5	29,2	30,9	40,2	40,2	—	—
Bekony i szynki	42,6	30,9	19,5	17,3	20,3	20,3	—	—
Cukier	12,2	14,1	11,2	6,1	5,7	5,7	—	—
Ruda i złom	21,8	7,8	39,1	106,0	125,0	0,9	121,4	2,7
Fosforyty i żuźle Thomasa	16,4	6,0	18,7	11,9	38,0	—	38,0	—
Inne towary	105,9	184,2	252,9	336,2	561,9	332,5	189,8	39,6

^a Przez porty Gdynię i Gdańsk. ^b Między obcymi portami. ^c Bez ruchu przybrzeżnego. ^d Linia palestyńska. ^e Bez danych przedsiębiorstwa „Pionier”.

TABL. 28. WSKAŹNIKI FRACHTÓW MORSKICH W LATACH 1913, 1927-1936
28 głównych szlaków morskich prowadzących z Anglii i do Anglii
Rok 1928 = 100

Kierunek	1913	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Ogółem	101	111	100	98	80	81	76	74	75	75	99
Europa	102	107	100	115	86	80	80	80	82	86	104
Ameryka Północna	102	114	100	98	81	82	78	71	71	74	96
Ameryka Południowa	112	113	100	103	85	82	74	72	73	74	105
Indie	96	111	100	102	89	86	83	82	84	85	99
Daleki Wschód i Ocean Spokojny	100	109	100	91	69	79	76	74	75	72	98
Australia	96	112	100	82	72	77	69	64	66	64	96

Źródło: *The Economist*, Londyn 1937.

TABL. 29. UDZIAŁ WĘGLA I KOKSU W PRZEWOZACH KOLEJOWYCH
I WODNYCH W POLSCE W LATACH 1928, 1932 i 1936

Rodzaje przewozów	1928		1932		1936	
	Ogół-tem	w tym wę- giel i koks	Ogół-tem	w tym wę- giel i koks	Ogół-tem	w tym wę- giel i koks
	w tys. ton	%	w tys. ton	%	w tys. ton	%
Przewozy kolejowe	80 727	30 318	48 716	24 004	57 851	24 231
nadanie wewnętrzne	52 052	14 342	30 878	12 097	39 456	14 562
nadanie za granicę ^a	20 237	13 619	13 186	10 327	12 671	8 861
przyjęcie z zagranicy ^b	2 581	110	1 126	25	1 867	26
przez Polskę	5 857	2 247	3 526	1 555	3 857	782
Przewozy drogami wod- nymi śródlądowymi			479	47	713 ^c	63 ^c
Wywóz przez porty	8 548	7 127	9 809	8 142	11 083	7 886
w tym na statkach polskich			1 016	766	1 415	685
Gdynia	1 765	1 758	4 761	4 367	6 408	5 543
Gdańsk	6 783	5 369	5 048	3 775	4 675	2 343

a Łącznie z nadaniem do portów. b Łącznie z przyjęciem z portów. c 1935 r.

TABL. 30. PRZEWOZY TURYSTÓW NA POLSKICH KOLEJACH
PAŃSTWOWYCH W LATACH 1935 i 1936

Wycieczki krajowe

Wyszczególnienie	1935	1936	Wyszczególnienie	1935	1936
Przejazdy pociągami po- pularnymi:			Przejazdy na zjazdy orga- nizacji naukowych, spo- łecznych itd.:		
liczba pociągów	591	1 058	liczba zjazdów	50	426
sprzedane bilety			karty uczestnictwa w tys.	23	107
w tys.	413	646	Przejazdy za biletami weekendowymi:		
Przejazdy na zjazdy ma- sowe:			bilety w tys.		714
liczba zjazdów	11	42	Przejazdy za biletami nar- ciarskimi i turyst. na		
karty uczestnictwa			1 000 i 2 500 km:		
w tys.	67	133	liczba biletów w tys.		31
			przejazdy w tys. ^a		273

a Obliczenie szacunkowe.

TABL. 31. WYCIECZKI ZAGRANICZNE STATKAMI POLSKICH PRZEDSIĘBIORSTW ŻEGLUGOWYCH MORSKICH W LATACH 1933-1936

Wyszczególnienie	1933	1934	1935	1936
Wycieczki zagraniczne	12	25	11	14
Pasażerowie	5 642	5 134	6 133	7 380

TABL. 32. WYCIECZKI ZAGRANICZNE^a Z POLSKI I DO POLSKI W LATACH 1935 i 1936

Kraje	Z Polski		Do Polski		Kraje	Z Polski		Do Polski	
	1935	1936	1935	1936		1935	1936	1935	1936
uczestnicy					uczestnicy				
Ogółem	14333	9 207	17434	26106	Palestyna	665	120	12	26
Anglia	46	43	490	383	Rumunia	199	726	15	59
Austria	5 076	2 012	6 615	11 973	Stany Zj. Am.	—	1	223	386
Belgia	888	2	15	89	Włochy	133	289	57	67
Bułgaria	602	427	—	—	Węgry	452	443	25	81
Czechosłowacja	1 891	170	271	244	Inne kraje	399	253	381	379
Francja	541	54	299	429	Kraje nie wydzielone ^b	240	479	—	—
Jugosławia	1 724	1520	182	64	Uczestnicy kongresów	—	53	462	434
Łotwa	100	183	28	350					
Niemcy	1 377	2 432	8 359	11 142					

^a Wycieczki zorganizowane przez biura podróży: Argos, Francopol, Orbis, Wagons-Lits Cook. Dane obejmują wycieczki zbiorowe oraz stosunkowo niewielką liczbę turystów podróżujących samodzielnie. ^b Wycieczki do dwóch i więcej krajów.

TABL. 33. POLSKIE LINIE LOTNICZE „LOT” W LATACH 1929, 1931-1936

Wyszczególnienie	1929	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Liczba samolotów ^a komunikacyjnych w regularnej obsłudze linii w tym wielosilnikowe	20	26	26	30	33	28	13 ^b
Długość szlaków lotniczych w km ^{a,c} w tym wewnątrz kraju	2 870	3 910	4 704	4 779	4 418	4 388	4 275
Liczba linii ^a	7	6	7	7	6	6	6
Liczba odcinków ^d w tym wewnątrz kraju	13	18	19	19	16	15	14
Liczba lotów wykonanych	6 584	5 895	5 474	6 012	6 793	6 806	7 409
Przebyta droga w tys. km	1 422	1 492	1 316	1 572	1 715	1 661	1 655
Przewiezione towary, bagaże i gazy w t	335	370	339	349	384	408	621
Przewieziona poczta w t	36	36	25	22	30	24	45
Liczba przewiezionych pasażerów	16428	14687	11187	15912	18301	22192	33204
Pasażero-km w tys.	3 841	3 707	3 013	4 301	5 285	5 842	8 812
Tono-km w tys.	398	381	308	426	519	543	837

^a Stan w dn. 31.XII. ^b W 1936 r. skasowano samoloty o przestarzałym typie. ^c Odległości loksodromiczne. ^d Linie składają się z szeregu odcinków np. linia Warszawa-Wiedeń z odcinków: Warszawa-Kraków, Kraków-Brno, Brno-Wiedeń.

Uwaga. Ponadto Towarzystwo Air France wykonało w Polsce lotów w 1934 r.—278, w 1935 r.—272, w 1936 r.—294, przewiozło: pasażerów w 1934 r.—300, w 1935 r.—463, w 1936 r.—651, towarów i bagaży w kg w 1934 r.—22722, w 1935 r.—37936, w 1936 r.—27881, poczty w 1934 r.—553, w 1935 r.—799, w 1936 r.—499.

TABL. 34. LOTNICTWO NA LINIACH PASAŻERSKICH W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1929, 1933 - 1936

Kraje	Przebyta droga w tys. km					Pasażero-km w tys.				
	1929	1933	1934	1935	1936	1929	1933	1934	1935	1936
Polska	1 422	1 572	1 715	1 661	1 655	3 841	4 301	5 285	5 842	8 812
Anglia	1 876	3 497	3 970	6 780	7 756	11 499	32 584	36 046	49 598	.
Austria	678	494	555	554	623	1 845	1 593	1 573	2 785	4 269
Belgia	570	1 049	1 116	1 258	1 515	778	3 487	3 912	6 344	8 674
Francja	9 364	9 969	10 029	9 688	9 398	.	29 832	24 703	32 659	41 051
Niemcy	9 762	10 141	13 613	14 944	16 534	22 946	37 594	51 329	62 101	.
St. Zj. Am.	36 017	78 490	65 911	89 126	102 640	.	279 209	302 330	505 183	700 874
Włochy	3 009	4 705	4 403	4 807	.	8 506	17 590	18 810	.	.

Źródło: *Recueil de Statistique de l'Institut International du Commerce*, Bruksela 1937.

TABL. 35. POCZTA, TELEGRAF I TELEFON W POLSCE W LATACH 1928, 1931 - 1936

Wyszczególnienie	1928	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Poczta							
Personel ^{a b} w tys.	34,8	35,8	34,5	34,4	33,8	36,4	39,5
w tym kobiety	8,1	5,6	5,0	4,8	4,6	4,8	5,5
Liczba instytucji pocztowych ^b	3 770	4 066	4 064	4 021	4 171	4 253	4 658
„ skrzynek pocztowych ^b	16 354	17 160	16 876	17 298	18 159	19 415	22 455
Przesyłki listowe w mln szt.	934	847	691	677	741	735	885
krajowe	760	700	577	580	647	652	784
z Polski za granicę	73	64	49	40	37	35	44
z zagranicy do Polski	101	83	65	57	57	48	57
Czasopisma w mln szt.	162	172	181	183	155	186	188
Listy wartościowe w mln szt.	4,7	3,1	2,5	2,3	2,0	1,8	1,8
Paczki wszelkie w mln szt.	12,2	12,2	10,2	10,2	10,0	12,1	13,0
Przekazy ^c wpłacone w mln zł	1 867	1 534	1 142	936	900	1 149	1 393
w obrocie krajowym	1 863	1 513	1 125	919	884	1 134	1 386
„ „ zagranicznym	4	21	17	17	16	15	7
Telegraf							
Liczba stacji telegraficznych ^{b d}	4 214	4 972	4 898	4 795	4 770	4 818	4 875
Długość linii w km ^b	27 012	25 085	25 278	25 800	26 767	10 946 ^e	9 747
przewodów w km ^b	82 005	75 381	74 299	74 780	71 846	78 455	75 786
Telegramy ^f nadane w mln szt.	7,4	4,8	3,6	3,1	3,1	3,7	3,6
w obrocie krajowym	5,6	3,5	2,6	2,2	2,3	2,8	2,7
„ „ zagranicznym	1,8	1,3	1,0	0,9	0,8	0,9	0,9
Telefon							
Liczba sieci miejscowych ^b	2 397	2 759	2 862	2 886	2 589	2 585	2 659
Długość przewodów pojedynczych miejscowych w tys. km ^b	674	838	850	864	906	901	977
Długość linii telefonicznych międzymiastowych w km ^b	27 123	29 919	30 390	31 170	33 614	51 291 ^e	57 712
Liczba central ^b	2 466	2 913	3 018	3 307	3 396	3 431	3 483
Aparaty w tys. ^b	162	194	184	189	207	230	245
Liczba rozmównic publicznych	3 767	4 408	4 422	4 618	4 586	4 680	4 862
Abonenci w tys. ^b	126	145	137	138	157	174	186
Rozmowy w mln: miejscowe	518	537	506	511	503	493	504
międzymiastowe	24	26	19	20	22	24	25
międzynarodowe	2	2	2	1	1	1	1

a Administracyjny i wykonawczy w służbie pocztowej, telegraficznej, telefonicznej i teletechnicznej. Bez personelu Polskiej Akcyjnej Spółki Telefonicznej.
 b Stan w dn. 31.XII. c Pocztove i telegraficzne. d Linie mieszane od linii telegraficznych i dodano do linii telefonicznych. f Oprócz służbowych.

TABL. 36. PRZESYŁKI LISTOWE^a W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1928 I 1935

Kraje	1935			
	1928	Ogółem	w tym zagraniczne	na jednego mieszkańca
Anglia . . .	6 565	7 650	484	163
Francja . . .	6 288	5 949	426	142
Niemcy . . .	7 770	5 765	267	86
Japonia . . .	4 901	4 879	340	71
Włochy . . .	2 220	2 431	161	57
Kanada . . .	1 400	1 350	.	123
Belgia . . .	1 207	1 292	136	156
Brazylia . . .	981	1 250	155	30
Z.S.R.R. . .	804	1 178	20	7
Indie Bryt. .	1 429	1 150	70	3
Holandia . .	971	1 090	113	129
Australia . .	.	976	82	145
Chiny . . .	753	938	116	2
Hiszpania . .	676	894	118	37
Austria . . .	954	770	170	114
Argentyna . .	.	760	83	62
Szwajcaria .	645	742	137	179
Polska . . .	934	735	83	22
Czechosłow. .	966	661	68	44
Szwecja . . .	455	597	50	96
Węgry . . .	333	441	42	49
Rumunia . . .	423	387	44	20
Jugosławia . .	404	318	40	21

^a Bez listów tranzytowych.TABL. 37. TELEGRAMY^a W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1928 I 1935

Kraje	1935			
	1928	Ogółem	w tym zagraniczne	na 1000 mieszkańców
Z.S.R.R. . .	28,0	80,2 ^b	0,7 ^b	466
Japonia . . .	67,5	64,8	2,3	939
Anglia . . .	67,1	61,5	17,0	1 311
Francja . . .	.	.	.	.
z Algerem . .	47,2	35,5	6,8	318
Włochy . . .	35,2	24,6	3,6	574
Niemcy . . .	41,2	20,1	6,4	337
Indie Bryt. ^c .	20,0	17,2	2,2	51
Hiszpania ^c .	13,8	13,5	2,4	562
Australia . .	18,1	12,6	.	1 876
Argentyna . .	.	9,6	1,1	781
Zw. Płd. Afr. .	6,6	6,4	0,7	745
Belgia . . .	10,5	5,6	2,5	674
Holandia . .	8,1	4,5	3,3	539
Chiny ^c . . .	.	4,4	1,1	9
Szwecja . . .	5,5	4,4	1,8	703
Czechosłow. .	7,9	4,3	1,2	281
Rumunia . . .	8,0	4,1	0,6	216
Grecja . . .	4,7	4,1	0,6	601
Norwegia . .	5,7	3,7	1,5	1 297
Jugosławia . .	5,3	3,6	0,3	240
Polska . . .	7,4	3,5	1,0	106
Szwajcaria . .	5,0	2,7	2,1	644
Dania . . .	3,4	2,5	1,6	687

^a Bez telegramów tranzytowych.^b Bez pozazuropejskich, ^c 1934 r.

TABL. 38. TELEFONY W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1928 I 1935

Kraje	Aparaty			Rozmowy					
	1928	1935		1928	1935				
		ogółem	na 1000 mieszkańców		ogółem	miejscowe	między-miastowe	międzynarodowe	na jednego mieszkańca
	w tysiącach			w milionach					
Niemcy . . .	2 950	3 270	49	2 429	2 434	2 168	261	4,4	36
Anglia . . .	1 755	2 551	54	1 376	1 821	1 726	94	1,1	39
Francja . . .	966	1 441	34	738	901	678	220	3,0	22
Japonia . . .	734	1 132	16	2 900 ^a	4 286 ^a	4 025	261	.	62
Z.S.R.R. . .	300	861	5	.	.	.	33	0,2	.
Szwecja . . .	466	628	101	732	930	881	48	0,8	149
Australia . .	475	532	79	405	469	436	33	0,0	70
Szwajcaria .	247	400	96	195	278	184	90	4,5	67
Dania . . .	331	394	107	504	641	553	87	0,7	174
Holandia . .	258	366	43	.	.	.	34	2,0	.
Belgia . . .	224	340	41	191	273	236	35	2,2	33
Hiszpania . .	.	329	13	.	702	680	22	0,2	28
Argentyna . .	.	327	27	.	1 192	1 180	12	0,5	97
Austria . . .	139	272	40	531	.	.	6	1,3	.
Polska . . .	162	230	7	544	518	493	24	1,5	15
Czechosłow. .	147	190	13	231	238	221	15	1,8	16
Łotwa . . .	.	69	35	.	105	99	6	0,1	54

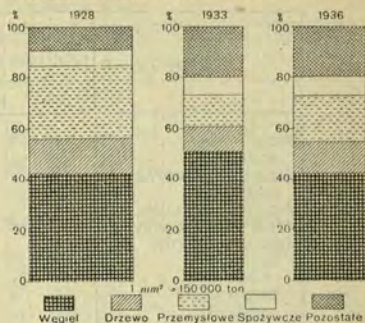
^a Bez rozmów międzynarodowych.

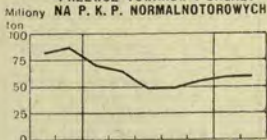
**KOLEJE NORMALNO - I WĄSKOTOROWE
W POLSCE W 1936 R.**

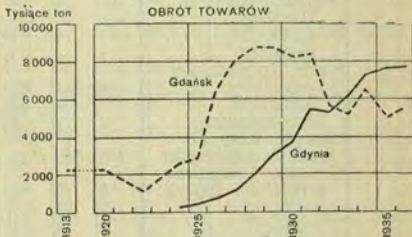
PRZEWÓZ TOWARÓW NA P. K. P. NORMALNOTOROWYCH

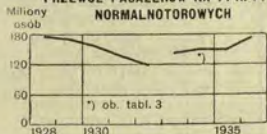
**PRZEWÓZ TOWARÓW I BAGAŻY
NA P. K. P. NORMALNOTOROWYCH**

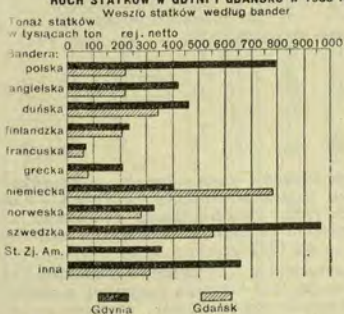
**PORTY GDYNIA I GDAŃSK
OBRÓT TOWARÓW**

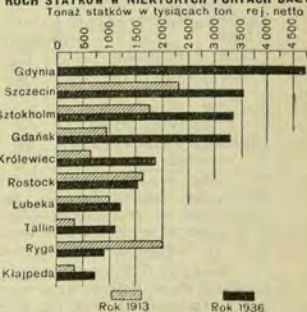
**PRZEWÓZ PASAŻERÓW NA P. K. P.
NORMALNOTOROWYCH**

RUCH STATKÓW W GDYNI I GDAŃSKU W 1936 R.

RUCH STATKÓW W NIEKTÓRYCH PORTACH BALTYCKICH

DZIAŁ XII. PIENIĄDZ I KREDYT

TABL. I. SIEĆ INSTYTUCJI KREDYTOWYCH W LATACH 1928, 1935 i 1936

Stan w dn. 31.XII

Instytucje	1928	1935	1936						Zagra- nica i W. M. Gdańsk
			Ogół- tem	M. st. War- szawa	Województwa			połu- dniowe	
					centra- lne ^a	wschod- nie	za- chod- nie		
Bank Polski	1	1	1	1	—	—	—	—	—
oddziały	52	50	50	1	17	6	15	11	—
Banki państwowe	2	2	2	2	—	—	—	—	—
oddziały	32	31	31	2	7	5	8	9	—
Banki komunalne	4	3	3	1	—	—	2	—	—
Bank Akceptacyjny	—	1	1	1	—	—	—	—	—
Banki prywatne	55	33	32	10	5	2	11	4	×
oddziały	162	84	81	11	16	4	22	24	4
zagraniczne	6	4	4	×	×	×	×	×	4
oddziały	14	10	11	1	1	—	8	—	1
Domy bankowe	31	29	28	9	7	3	3	6	—
Kantory wymiany	63	49	40	16	9	4	1	10	—
oddziały	—	2	2	2	—	—	—	—	—
Bank Polska Kasa	—	1	1	1	—	—	—	—	—
Opieki	—	20	23	—	—	—	—	—	23
oddziały	—	1	1	1	—	—	—	—	—
P. K. O.	1	1	1	—	—	—	—	—	—
oddziały	3	9	9	2	1	1	3	2	—
Kasy oszczędności	314	363	362	2	92	39	133	96	—
komunalne	—	72	76	—	28	2	41	5	—
oddziały ^b	2	2	2	—	—	—	—	2	—
niekomunalne	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gminne kasy po- życzkowo-oszczędn. Centrale kredytowe	700	910	925	—	793	132	—	—	—
spółdzielni związk. ^c	6	10	10	3	—	1	1	4	1
spółdzielnie	5	9	9	2	—	1	1	4	1
oddziały	1	2	2	1	—	—	1	—	—
Centralna Kasa	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Spółek Rolniczych	1	1	1	1	—	—	—	—	—
oddziały	6	6	6	1	—	2	1	2	—
Spółdzielnie kredyto- we ^d	4 586	5 243	5 433	78	1 575	785	868	2 127	—
Tow. kredytowe	17	19	19	3	11	1	2	2	—
ziemskie	3	3	3	1	—	—	1	1	—
miejskie	13	15	15	1	11	1	1	1	—
Tow. Kredytowe	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Przemysłu Polsk. Zakłady zastawnicze ^e	1	1	1	1	—	—	—	—	—
oddziały	30	25	—	2	2	2	3	16	—
oddziały	4	6	—	3	1	—	—	1	—

a Bez m. st. Warszawy. b Bez zakładów zastawniczych. c W 1928 r. bez Banku Zw. Spółek Zarobk., Banku Spółek Niemieckich w Polsce i Banku dla Spółdzielni w Warszawie; w latach 1935 i 1936 bez Banku Zw. Spółek Zarobk. d Zrzeszone w związkach rewizyjnych. e Łącznie z zakładami zastawniczymi k. k. o. Podział terytorialny podano dla 1935 r.

Uwaga. Tablica obejmuje instytucje, których zarządy lub oddziały (agencje) znajdują się w Polsce. Przy nazwie instytucji lub grup instytucji podano liczby central (zarządów). Jeżeli instytucja posiada oddział główny, włączono go do liczby oddziałów. Oddziały podano łącznie z agencjami, subagencjami, ekspozyturami, wpłatniami, zbiornicami i biurami pomocniczymi. Dla P. K. O. uwzględniono tylko centralę i oddziały.

TABL. 2. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW BANKU POLSKIEGO
W LATACH 1928-1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w milionach złotych								
Bilanse. Stan w dn. 31.XII									
Stan czynny									
Złoto	621	701	562	600	502	476	503	444	393
Pieniądze zagraniczne i dewizy	714	526	413	213	137	88	28	27	30
Polskie monety srebrne i bilon	1	0	12	37	41	49	36	22	41
Portfel wekslowy	641	704	672	670	586	688	654	689	681
Bilety skarbowe zdyskontowane	—	—	—	—	—	48	48	68	67
Pożyczki zabezpieczone zastawami	91	77	86	126	114	79	55	109	107
Papiery procentowe własne	4	6	9	12	14	13	12	53	136
Papiery funduszu zapasowego	71	77	87	93	92	93	91	88	89
Dług Skarbu Państwa	25	25	—	20	90	90	90	90	90
Udziały	6	15	23	23	24	27	27	28	29
Inne aktywa	89	125	105	154	127	113	122	200	151
Suma bilansowa	2 263	2 256	1 969	1 948	1 727	1 764	1 666	1 818	1 814
Stan bierny									
Kapitał zakładowy	150	150	150	150	150	150	150	150	100
Fundusz zapasowy	100	110	114	114	114	114	114	114	89
Obieg biletów bankowych	1 295	1 340	1 328	1 218	1 003	1 004	981	1 007	1 034
Natychmiast płatne zobowiązania	524	468	210	213	220	262	241	210	292
w tym:									
r-ki żyrowe kas państwowych	268	269	27	6	12	15	29	1	1
pozostałe r-ki żyrowe	183	177	162	190	196	224	188	187	236
Inne pasywa	158	140	134	229	228	222	168	325	290
Czysty zysk do podziału na dywidendę	12	12	12	12	12	12	12	12	9
na superdywidendę	9	13	8	5	—	—	—	—	—
dla Skarbu Państwa	15	23	13	7	0	—	0	—	0
Rachunki strat i zysków									
Straty									
Koszty handlowe	30	32	36	34	34	30	28	26	25
Odpisy i rezerwy ^a	3	2	1	19	16	11	4	5	10
Czysty zysk	36	48	33	24	12	12	12	12	9
Ogółem	81	98	71	78	62	53	44	43	47
Zyski									
Odsetki pobrane	77	95	69	55	54	41	34	34	39
w tym od dyskonta	44	60	46	46	43	34	29	28	26
Dochód z papierów funduszu zapasowego	—	—	—	6	7	5	5	5	5
Prowizje i inne dochody	2	2	2	1	1	2	2	2	2
Różnice kursowe	—	—	—	15	—	5	2	1	1
Pokrycie statutowe w %	63,13	61,89	55,29	48,09	45,02	40,79	44,87	39,78	32,07

^a W latach 1928-1930 i 1932 odpisy, w latach 1931, 1933-1936 odpisy i rezerwy.

TABL. 3. GŁÓWNE POZYCJE BILANSÓW BANKÓW BILETOWYCH
NIEKTÓRYCH KRAJÓW W LATACH 1928, 1935 i 1936

Stan w końcu roku

Kraje	Lata	Wa- luta	Aktywa						Pasywa		
			Złoto	Pie- niądze i na- leżno- ści za- gra- niczne	Wek- sle	Po- życz- ki za- sta- wo- we	Dług Skar- bu Pań- stwa	Pa- piery war- to- ścio- we	Obieg bile- tów ban- ko- wych	Na- tycz- miast płatne zobo- wiąza- nia	
											w milionach jednostek waluty danego kraju
Polska . . .	1928	zł	621	714	641	91	25	75	1 295	524	
	1935		444	27	689	109	90	141	1 007	210	
	1936		393	30	681	107	90	225	1 034	292	
Anglia . . .	1928	£	154	—	—	26	11	330	388	120	
	1935		200	—	—	9	11	342	425	121	
	1936		314	—	—	18	11	345	467	202	
Austria . . .	1928	szyl.	169	629	208	0	116	4	1 067	56	
	1935		242	112	225	1	624	1	976	216	
	1936		243	99	208	1	620	0	944	204	
Belgia . . .	1928	fr.	4 517	6 245	212	1 789	187	11 512	1 155		
	1935		17 286	6 466	431	812	356	20 583	4 905		
	1936		18 640	6 948	338	786	358	22 702	4 442		
Czechosłow.	1928	kč	1 157	2 510	119	71	4 098	293	8 466	830	
	1935		2 690	81	602	731	2 046	12	5 761	411	
	1936		2 592	439	1 194	1 086	2 022	59	6 478	410	
Francja . .	1928	fr.	31 977	32 726	5 667	2 223	9 130	113	63 916	19 232	
	1935		66 296	1 328	9 712	5 031	9 000	113	81 150	11 578	
	1936		60 359	1 460	8 465	5 557	2 653 8	113	89 342	15 744	
Gdańsk W.M.	1928	guld.	0	18 ^a	22	1	—	—	39	4	
	1935		21	2 ^a	17	1	—	—	29	3	
	1936		30	0 ^a	18	0	—	—	32	8	
Holandia .	1928	flor.	435	220	93	126	—	—	854	4	
	1935		643	2	33	140	—	—	809	51	
	1936		720	2	23	320	—	—	792	310	
Niemcy . .	1928	RM	2 729	155 ^a	2 678	176	—	92	4 930	816	
	1935		82	5 ^a	4 552	84	—	674	4 285	1 032	
	1936		66	6 ^a	5 510	74	—	524	4 980	1 012	
Rumunia ^b	1929	leu	9 185	6 792 ^a	8 839	878	3 797	809	21 144	9 371	
	1935		10 802	92 ^a	5 220	197	5 639	499	23 127	7 665	
	1936		15 568	—	6 262	213	3 624	540	25 663	10 300	
Stany Zj. Am.	1928	\$	2 584	—	1 056	10	—	228	1 838	2 440	
	1935		7 553 ^a	—	9	32	—	2 431	3 709	6 386	
	1936		8 852 ^a	—	8	25	—	2 430	4 279	7 076	
Szwajcaria	1928	fr.	533	299	218	83	—	5	953	196	
	1935		1 389	8	123	142	—	45	1 366	401	
	1936		2 709	58	38	47	—	16	1 482	1 363	
Włochy . .	1928	lira	5 052	6 019	3 720	1 762	—	1 080	17 295	2 541	
	1935		3 027	368	4 898	4 090	—	1 329	16 296	1 090	
	1936		3 959	63	1 267	1 599	3 000	1 533	16 525	1 432	

^a Zaliczone do pokrycia. ^b Stan po wprowadzeniu nowego parytetu.
^c Certyfikaty złote.

Uwaga. Dane za rok 1928 dla niektórych banków nie są całkowicie porównywalne z danymi za lata 1935 i 1936 z powodu zmian w układach bilansów.

TABL. 4. ZAPASY ZŁOTA BANKÓW BILETOWYCH W LATACH 1928 - 1936

Stan w dn. 31.XII

Kraje	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1928	1936
	w milionach złotych									%	
Ogółem	89 310	92751	98536	101514	106818	107254	115616	118272	120491	100,0	100,0
Polska	621	701	562	600	502	476	503	444	393	0,7	0,3
Anglia ^a	6 650	6 338	6 436	5 259	5 233	8 317	8 361	8 709	13630	7,5	11,3
Argentyna	4 216	3 610	3 664	2 246	2 211	2 122	2 122	2 122	2 122	4,7	1,8
Austria	214	214	267	241	187	241	241	241	241	0,2	0,2
Belgia	1 123	1 453	1 703	3 156	3 218	3 387	3 102	3 084	3 325	1,3	2,8
Czechosłow.	303	330	410	437	455	455	588	588	481	0,3	0,4
Francja	11116	14539	18711	23 917	29033	26 876	28 686	23 159	15 769	12,5	13,1
Hiszpania	4 404	4 412	4 199	3 869	3 887	3 887	3 904	3 878	3 788 ^b	4,9	3,1
Holandia	1 560	1 605	1 524	3 182	3 699	3 307	3 013	2 309	2 576	5,4	2,1
Japonia	4 823	4 831	3 673	2 086	1 890	1 890	2 068	2 237	2 434	1,8	2,0
Niemcy	5 937	4 992	4 849	2 237	1 863	972	321	330	294	6,6	0,2
Rumunia	437	490	490	517	508	526	553	579	597	0,5	0,5
St. Zj. Am.	33392	34765	37662	36 111	36058	35 763	43 367	53 306	59 270	37,4	49,2
Szwajcaria	918	1 025	1 230	4 038	4 252	3 441	3 280	2 389	3 450	1,0	2,9
Szwecja	562	588	579	490	490	882	838	972	1 266	0,6	1,1
Włochy	2 371	2 434	2 487	2 639	2 737	3 325	2 728	1 417	1 096 ^c	2,7	0,9
Z.S.R.R.	820	1 310	2 220	2 924	3 111 ^d	3 708	3 913	4 421 ^e	1 480 ^f	0,9	1,2
Inne	9 843	9 114	7 870	7 565	7 484	7 679	8 028	8 087	8 279	11,0	6,9

^a Z Irlandią W. P. ^b Stan w dn. 30.VII. ^c Stan w dn. 28.II 1937. ^d Stan w dn. 30. VI. ^e Stan w dn. 30.IX. ^f Stan w dn. 31.III.

Uwaga. Produkcję złota ob. dz. VIII, tabl. 22, str. 129.

Źródło: *Bulletin Mensuel de Statistique*, Genewa 1937.

TABL. 5. OBIEG PIENIĘŻNY W POLSCE W LATACH 1928 - 1936

Stan w dn. 31.XII

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
w milionach złotych									
Ogółem	1 539	1 600	1 569	1 459	1 325	1 346	1 365	1 411	1 462
Bilety Banku Polskiego	1 295	1 340	1 328	1 218	1 003	1 004	981	1 007	1 034
Bilety zdawkowe	99	64	3	1	—	—	—	—	—
Bilon	145	196	238	240	322	342	384	404	428
w odsetkach									
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Bilety Banku Polskiego	84,2	83,8	84,6	83,5	75,7	74,6	71,9	71,4	70,7
Bilety zdawkowe	6,4	4,0	0,2	0,1	—	—	—	—	—
Bilon	9,4	12,2	15,2	16,4	24,3	25,4	28,1	28,6	29,3

TABL. 6. OBROTY NA RACHUNKACH ŻYROWYCH BANKU POLSKIEGO W LATACH 1928 - 1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
w miliardach złotych									
Wpłaty	30,3	32,6	31,0	27,0	21,6	21,5	21,3	21,3	20,5
Wypląty	30,2	32,6	31,2	26,9	21,5	21,5	21,2	21,4	20,5
Obrót ogólny	60,5	65,2	62,2	53,9	43,1	43,0	42,5	42,7	41,0
w tym bezgotówkowy	47,3	50,8	48,8	42,4	33,9	34,5	33,9	34,6	32,8
Obrót bezgotówkowy w odsetkach obrotu ogólnego	78,2	77,9	78,5	78,7	78,7	80,2	79,8	81,0	80,0

TABL. 7. OBROTY IZB ROZRACHUNKOWYCH W POLSCE W LATACH 1928-1936

Izby rozrachunkowe	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Przedstawione dowody w tysiącach									
Ogółem	640	1 530	1 393	1 029	905	729	718	664	662
Warszawa	381	867	688	413	333	301	311	319	346
Łódź	—	60	41	30	41	25	32	35	58
Poznań	135	314	328	250	212	158	142	124	81
Katowice	—	39	52	65	57	55	58	58	62
Kraków	—	—	61	152	173	120	110	73	60
Lwów	124	250	223	119	89	70	65	55	55
Sumy obrotów w milionach złotych									
Ogółem	5 019	7 267	8 741	7 743	6 418	7 483	8 267	9 362	9 820
Warszawa	4 273	5 681	6 748	5 859	4 877	5 925	6 748	7 720	8 037
Łódź	—	197	150	133	90	70	81	122	163
Poznań	587	702	908	806	690	637	563	565	559
Katowice	—	393	516	430	338	462	492	552	604
Kraków	—	—	164	259	215	187	183	176	174
Lwów	159	294	255	256	208	202	200	227	283
Sumy skompensowane w milionach złotych									
Ogółem	2 560	4 157	5 140	4 530	3 857	4 497	5 283	6 404	6 727
Warszawa	2 124	3 335	4 137	3 577	3 031	3 673	4 460	5 515	5 763
Łódź	—	51	42	32	22	16	20	30	52
Poznań	379	454	553	491	446	404	360	367	341
Katowice	—	170	230	173	127	209	252	290	328
Kraków	—	—	56	110	108	91	88	82	86
Lwów	57	147	122	147	123	104	103	120	157
Sumy skompensowane w odsetkach ogółu obrotów									
Ogółem	51,0	57,2	58,8	58,5	60,1	60,1	63,9	68,4	68,5
Warszawa	49,7	58,7	61,3	61,0	62,1	62,0	66,1	71,4	71,7
Łódź	—	25,9	27,7	23,7	24,2	22,7	24,2	24,3	31,9
Poznań	64,5	64,7	60,8	60,8	64,5	63,4	64,0	65,0	61,0
Katowice	—	43,4	44,6	40,0	37,3	45,4	51,1	52,5	54,3
Kraków	—	—	33,4	42,4	50,2	48,8	48,2	46,5	49,4
Lwów	35,8	50,0	47,8	57,6	59,0	51,8	51,5	52,8	55,5

TABL. 8. OBROTY IZB ROZRACHUNKOWYCH W NIKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1928-1936

Kraje	Wa- luta	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	
		w miliardach jednostek waluty danego kraju									w mi- liar- dach zł
Polska	zł	5,0	7,3	8,7	7,7	6,4	7,5	8,3	9,4	9,8	9,8
Anglia	£	44,2	44,9	43,6	36,2	32,1	32,1	35,5	37,6	40,6	1 069,4
Austria	szyl.	3,5	4,1	4,1	3,1	2,6	2,3	2,0	2,3	2,4	2,4
Belgia ^a	fr.	443,2	483,5	454,0	373,4	292,9	251,7	268,2	300,0	324,4	58,2
Czechosłow.	kč	110,8	101,7	81,9	81,2	92,1	56,0	51,7	55,9	85,7	18,1
Francja	fr.	414,6	512,5	556,0	460,5	332,4	378,5	324,1	339,3	290,9	94,4
Holandia	flor.	41,2	42,8	37,0	28,9	16,7	17,3	17,3	18,5	18,8	64,3
Japonia	jen	68,8	63,6	51,6	46,2	52,9	67,0	64,4	63,7	69,9	106,8
Niemcy	RM	121,0	126,2	119,3	85,8	55,3	52,2	58,3	58,8	61,7	131,5
St. Zj. Am.	\$	806,4	935,0	662,0	481,4	322,4	304,8	331,9	374,2	428,6	2 271,6
Szwajcaria	fr.	14,7	13,8	12,6	10,2	5,2	4,8	4,0	3,3	3,1	5,0
Włochy	lira	780,5	741,1	664,4	607,9	479,4	455,7	516,6	504,3	487,6	187,6

^a Wyłącznie sumy skompensowane.

TABL. 9. OBRÓT CZEKOWY W POCZTOWEJ KASIE OSZCZĘDNOŚCI W LATACH 1928 - 1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Konta w tys. (31.XII)	57,3	62,4	65,1	64,8	67,1	72,3	74,8	76,5	78,0
Wpłaty w mln zł . . .	10667	12013	11915	11312	10896	12644	13635	13728	14046
Wypłaty w mln zł . . .	10606	11995	11948	11312	10895	12615	13609	13759	14017
Obrót ogólny w mln zł	21 273	24 008	23 863	22 624	21 791	25 259	27 244	27 487	28 063
w tym bezgotówkowy	13 009	14 665	14 939	14 642	14 731	18 455	20 220	21 012	21 269
Obrót bezgotówkowy w odsetkach obrotu ogóln.	61	61	63	65	68	73	74	76	76

TABL. 10. STOPA PROCENTOWA OD DYSKONTA I OD WKŁADÓW W POLSCE W LATACH 1928 - 1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	przeciętne roczne								
Odsetki najwyższe ustawowe	12,0	12,7	11,7	11,0	10,8	9,5	9,5	9,5	9,5
Dyskonto w Banku Polskim	8,0	8,6	7,2	7,5	7,2	5,8	5,0	5,0	5,0
Dyskonto w bankach akcyjnych:									
minimum			7,8	7,9	9,0	6,3	5,0	4,9	5,0
maksimum	12,0	12,7	11,7	11,0	10,8	9,5	9,5	9,5	9,5
przeciętnie		12,2	11,5	10,9	10,7	9,4	9,0	8,7	8,6
Wkłady oszczędnościowe:									
w Pocztovej Kasie Oszczędności	6,0	7,0	7,0	7,0	6,3	4,9	4,0	4,0	4,0
w bankach państwowych	6,0	7,0	7,1	7,0	6,3	5,0	4,0	4,0	4,0

TABL. 11. STOPY DYSKONTOWE BANKÓW BILETOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1913, 1928 - 1936

Kraje	1913	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	
	przeciętne roczne									min.	maks.
Polska		8,0	8,6	7,2	7,5	7,2	5,8	5,0	5,0	5,0	5,0
Anglia	4,8	4,5	5,5	3,4	3,9	3,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Austria	6,0	6,3	7,3	5,8	7,0	6,8	5,2	4,7	3,8	3,5	3,5
Belgia	5,9	4,3	4,4	3,0	2,5	3,5	3,5	2,9	2,2	2,0	2,0
Czechosłow.	6,0	5,0	5,0	4,5	4,8	5,2	3,6	3,5	3,5	3,0	3,0
Francja	4,0	3,5	3,5	2,7	2,1	2,5	2,5	2,7	3,5	3,7	2,0
Gdańsk W.M.	5,9	5,8	6,5	5,0	5,6	4,5	3,4	3,3	5,1	5,0	5,0
Holandia	4,5	4,5	5,1	3,2	2,5	2,7	3,0	2,5	4,0	2,8	2,0
Niemcy	5,9	7,0	7,1	4,9	6,9	5,2	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Rumunia	6,0	6,0	8,2	9,0	8,3	7,2	6,3	5,9	4,5	4,5	4,5
St. Zj. Am.	3,5	4,5	5,2	3,0	2,1	2,8	2,6	1,5	1,5	1,5	1,5
Szwajcaria	4,8	3,5	3,5	2,9	2,0	2,0	2,0	2,0	2,3	2,3	1,5
Włochy	5,5	6,0	6,8	5,9	5,9	5,6	3,9	3,1	4,2	4,7	4,5

Źródło: *Bulletin Mensuel de Statistique*, Genewa 1937,

TABL. 12. WKŁADY W INSTYTUCJACH KREDYTOWYCH I OSZCZĘDNOŚCIOWYCH W POLSCE W LATACH 1928-1936

Stan w dn. 31.XII

Instytucje Rodzaje wkładów	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w milionach złotych								
Ogółem	2678	3000	3035	2648	2688	2719	2990	3030	3212^a
Bank Polski	451	446	189	196	208	239	217	188	237
Rachunki żyrowe	451	446	189	196	208	239	217	188	237
w tym kas państwowych	268	269	27	6	12	15	29	1	1
Bank Gospodarstwa Krajowego	317	247	221	232	256	223	300	275	355
Wkłady terminowe	136	116	104	98	97	67	92	84	115
„ a vista	162	107	82	88	106	101	145	133	190
„ na książecz. oszczędn.	19	24	35	46	53	55	63	58	50
Państwowy Bank Rolny	50	68	68	60	60	95	110	108	130
Wkłady terminowe	23	25	30	32	32	58	64	59	71
„ a vista	22	41	37	27	27	35	43	46	57
„ na książecz. oszczędn.	5	2	7	1	1	2	3	3	2
Banki komunalne	30	30	34	28	29	31	40	39	45
Wkłady terminowe	14	19	16	12	11	12	16	16	16
„ a vista	10	6	7	8	9	10	8	10	12
„ na książecz. wkładkowe i asygnaty kasowe	—	—	—	0	0	0	1	1	3
Salda kredytowe r-ków bież.	6	5	11	8	9	9	15	12	14
Banki prywatne i większe domy bankowe	866	959	1019	609	512	447	455	463	465
Wkłady terminowe	303	364	381	215	182	125	126	114	100
„ a vista	253	246	221	144	121	120	128	129	131
„ na książecz. wkładkowe i asygnaty kasowe	104	123	174	81	76	68	81	96	87
Salda kredytowe r-ków bież.	206	226	243	169	133	134	120	124	147
Oddziały banków zagranicznych	75	78	73	55	52	54	48	48	63
Wkłady terminowe	11	24	24	8	9	6	10	11	12
„ a vista	14	9	14	12	12	8	11	8	10
„ na książecz. wkładkowe i asygnaty kasowe	6	7	7	4	—	—	—	—	—
Salda kredytowe r-ków bież.	44	38	28	31	31	40	27	29	41
Bank Polska Kasa Opieki	—	—	—	2	3	8	21	37	30
Wkłady terminowe	—	—	—	0	0	1	3	3	8
„ a vista	—	—	—	—	—	6	14	32	19
„ na książecz. oszczędn.	—	—	—	2	3	—	—	—	—
Salda kredytowe r-ków bież.	—	—	—	0	0	1	4	2	3
Pocztowa Kasa Oszczędności	315	384	432	510	623	714	858	881	896
Wkłady na książecz. oszczędn.	122	173	254	332	445	507	624	679	664
czekowe	193	211	178	178	178	207	234	202	232
Komunalne kasy oszczędności ^b	359	442	582	603	628	615	665	711	720
Wkłady na książecz. oszczędn.	325	397	535	558	583	571	612	651	640
„ na r-kach bież., czekowych i żyrowych	34	45	47	45	45	44	53	60	80
Gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe	2	4	6	7	7	7	8	8	9
Spółdzielnie kredytowe ^c	210	339	406	342	307	282	263	266	254 ^a
Centralna Kasa Spółek Roln.	3	3	5	4	3	4	5	6	8
Wkłady na książecz. oszczędnościowe i asygnaty kasowe	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Salda kredytowe r-ków bież.	2	2	4	3	2	2	2	2	2
Lokaty Kas Stefczyka	—	—	—	—	—	1	2	3	5

^a Wkłady w spółdzielniach kredytowych według biuletynów Rady Spółdzielczej. Dane niekompletne. ^b Łącznie z dwiema niekomunalnymi. ^c Zrzeszone w związkach rewizyjnych.

TABL. 13. KREDYTY KRÓTKOTERMINOWE INSTYTUCJI KREDYTOWYCH
 I OSZCZĘDNOŚCIOWYCH W POLSCE W LATACH 1928-1936
 Stan w dn. 31.XII

Instytucje Rodzaje kredytów	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w milionach złotych								
Ogółem^a	3223	3802	3856	3181	2723	2716	2708	2817	2739^b
Bank Polski	732	781	758	796	700	815	757	866	855
Dyskonto weksli	641	704	672	67c	586	688	654	689	681
„ biletów skarbowych	—	—	—	—	—	48	48	68	67
Pożyczki zastawowe	91	77	86	126	114	79	55	109	107
Bank Gospodarstwa Krajowego	282	327	317	325	284	269	262	265	261
Dyskonto weksli	177	185	168	169	135	129	98	97	105
w tym w redyskoncie	39	72	78	99	79	60	16	35	12
Otwarty kredyt	65	80	114	126	125	117	132	133	122
Pożyczki terminowe	40	62	35	30	24	23	32	35	34
Państwowy Bank Rolny	190	245	285	250	214	241	265	248	239
Dyskonto weksli	46	71	114	109	120	152	176	156	157
w tym w redyskoncie	5	29	69	88	107	130	151	144	150
Otwarty kredyt	21	34	32	25	18	18	16	29	29
Pożyczki terminowe	123	140	139	116	76	71	73	63	53
Banki komunalne	45	57	60	59	47	54	44	39	26
Dyskonto weksli	20	18	17	15	14	14	12	11	9
w tym w redyskoncie	5	6	7	8	5	6	1	3	1
Otwarty kredyt	14	22	21	19	8	7	6	6	4
Pożyczki terminowe	11	17	22	25	25	33	26	22	13
Banki pryw. i większe domy bank.	1482	1672	1587	1085	861	779	697	710	685
Dyskonto weksli	824	877	802	530	432	395	349	351	357
w tym w redyskoncie	320	329	295	259	195	175	137	138	148
Otwarty kredyt	635	771	762	533	409	367	327	334	299
Pożyczki terminowe	23	24	23	22	20	17	21	25	29
Oddziały banków zagranicznych	183	215	204	120	93	86	97	96	98
Dyskonto weksli	66	56	53	23	13	12	16	13	19
w tym w redyskoncie	20	19	13	2	1	0	0	1	—
Otwarty kredyt	116	152	147	97	80	74	81	83	78
Pożyczki terminowe	1	7	4	—	—	—	—	0	1
Bank Polska Kasa Opieki	—	—	—	0	0	0	0	1	1
Pożyczki wekslowe	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Otwarty kredyt	—	—	—	0	0	0	0	0	0
Pożyczki zastawowe	—	—	—	—	—	—	—	0	0
Pocztowa Kasa Oszczędności	33	35	18	19	19	23	31	34	38
Pożyczki wekslowe	20	23	9	12	12	14	19	20	22
Pożyczki zastawowe	13	12	9	7	7	9	12	14	16
Komunalne kasy oszczędności ^c	291	391	484	470	416	373	445	434	421
Pożyczki wekslowe	214	290	359	343	312	278	266	244	217
w tym weksle w redyskoncie	27	46	56	59	49	50	38	30	26
Otwarty kredyt	57	70	80	75	65	—	89	84	73
Pożyczki na skrypty dłużne	11	13	16	14	11	95	60	73	93
Pożyczki zastawowe	9	18	29	38	28	—	30	33	38
Gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe	14	22	26	24	23	22	22	24	26
Spółdzielnie kredytowe ^d	432	591	694	605	547	501	474	485	456 ^d
w tym weksle w redyskoncie	66	55	86	80	67	47	56	43	37
Centralna Kasa Spółek Rolniczych	56	63	83	70	63	61	38	21	12
Dyskonto weksli	43	47	63	54	48	49	30	15	8
w tym w redyskoncie	35	41	56	47	41	40	25	12	5
Otwarty kredyt	3	4	4	4	4	3	2	2	3
Pożyczki terminowe	10	12	16	12	11	9	6	4	1

^a Z potrąceniem redyskonta. ^b Kredyty spółdzielni kredytowych według biuletynów Rady Spółdzielczej. Dane niekompletne. ^c Łącznie z dwiema komunalnymi. Za okres 1928-1933 dane niekompletne. ^d Zrzeszone w związkach rewizyjnych.

TABL. 14. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO W LATACH 1928 - 1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w milionach złotych								
Bilanse. Stan w dn. 31.XII									
Stan czynny									
Kasa i sumy do dyspozycji	53	38	44	46	47	44	54	41	65
Waluty zagraniczne	3	4	4	7	4	1	1	0	0
Papiery procentowe	29	25	39	38	29	22	10	16	35
Papiery procentowe własnej emisji	94	75	71	41	52	49	43	34	48
Udziały i akcje	46	47	34	31	33	34	37	39	37
Weksle zdyskontowane	176	183	165	163	131	126	96	96	104
Weksle protestowane	1	2	3	6	4	3	2	1	1
Akcepty Banku Akceptacyjnego	—	—	—	—	—	—	11	20	26
Pożyczki terminowe	40	62	35	30	24	23	32	35	34
Należności z tyt. układ. konwers.	—	—	—	—	—	—	20	24	36
Rachunki bieżące	65	80	114	126	125	117	132	133	122
Banki loro	2	1	1	2	1	0	0	0	4
Banki nostro	42	33	39	10	7	6	4	6	18
Pożyczki długoterminowe	80	69	109	116	119	117	126	136	121
Pożyczki w listach zast. i oblig.	584	663	735	792	838	823	807	793	924
Pożyczki długoterminowe zlecone przez Skarb Państwa ^a	386	413	589	643	618	651	625	699	767
Inne aktywa	64	83	120	103	101	114	178	181	179
Suma bilansowa	1665	1778	2102	2154	2133	2130	2178	2254	2521
Stan bierny									
Kapitały własne	195	201	208	214	219	221	197	199	196
kapitał zakładowy	150	150	150	150	150	150	150	150	150
rezerwy	45	51	58	64	69	71	47	49	46
Fundusz oddłużenia	—	—	—	—	—	—	25	45	8
Wkłady	317	247	221	232	256	223	300	275	355
terminowe	136	116	104	98	97	67	92	84	115
a vista	162	107	82	88	106	101	145	133	190
na książeczki oszczędnościowe	19	24	35	46	53	55	63	58	50
Różne salda kredytowe	8	8	23	6	5	13	14	12	23
Redyskonto weksli	39	72	78	99	79	60	16	35	12
Dyskonto akcept. Banku Akcept.	—	—	—	—	—	—	11	15	15
Banki loro	18	65	29	23	25	28	33	30	38
Banki nostro	23	15	61	35	16	20	1	26	24
Listy zastawne i oblig. w obiegu	584	663	735	792	838	823	807	793	924
listy zastawne	101	142	196	255	292	289	285	280	368
obligacje	483	521	539	537	546	534	522	513	556
Lokaty Skarbu Państwa ^a	388	417	509	507	484	532	489	516	441
Rachunki specjalne ^a	—	—	114	142	135	119	136	159	326
Inne pasywa	86	77	112	97	73	88	146	146	156
Zysk	7	13	12	7	3	3	3	3	3
Rachunki strat i zysków									
Straty									
Odsetki wypłacone	31	37	44	49	34	27	19	20	19
Koszty handlowe	19	15	15	15	13	13	13	13	13
Czysty zysk	7	13	12	7	3	3	3	3	3
Ogółem	65	74	89	83	64	53	44	47	50
Zyski									
Odsetki pobrane	57	69	82	74	54	42	33	38	39
w tym od dyskonta	16	20	19	21	18	14	11	11	10
Prowizje pobrane	4	3	3	2	4	3	4	4	4

^a W dziale operacyj ze Skarbem Państwa.

TABL. 15. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW PAŃSTWOWEGO BANKU ROLNEGO W LATACH 1928 - 1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w milionach złotych								
Bilanse. Stan w dn. 31.XII									
Stan czynny									
Kasa i sumy do dyspozycji	11	8	8	7	7	7	5	5	8
Papiery procentowe	6	8	18	20	21	19	11	8	38
Papiery procentowe własnej emisji	43	78	94	96	87	39	37	18	14
Udziały i akcje	1	2	8	8	8	9	11	11	12
Weksle zdyskontowane	46	70	112	104	116	148	174	155	156
Weksle protestowane	0	1	2	5	4	4	2	1	1
Akcepty Banku Akceptacyjnego	—	—	—	—	—	1	20	37	34
Pożyczki terminowe	89	95	112	98	68	63	67	57	48
Pożyczki towarowe	34	45	27	18	8	8	6	6	5
Należności z tyt. układ. konwers.	—	—	—	—	—	3	28	39	56
Rachunki bieżące	21	34	32	25	18	18	16	29	29
Banki nostro	20	24	22	12	5	6	6	6	7
Dłużnicy za nabyte grunty	3	5	8	13	15	17	33	30	39
Pożyczki w listach zastawnych i obligacjach	155	261	322	338	335	283	284	245	228
Majątki własne w parcelacji	10	20	26	26	27	44	37	26	16
Inne aktywa	84	93	126	147	101	134	158	173	183
Dłużnicy z funduszków administrowanych ^a	167	253	343	373	389	450	702	608	623
Suma bilansowa	523	744	917	917	820	803	895	846	874
Stan bierny									
Kapitały własne	140	148	159	166	170	170	137	138	138
kapitał zakładowy	130	130	130	130	130	130	100	100	100
rezerwy	10	18	29	36	40	40	37	38	38
Fundusz oddłużenia	—	—	—	—	—	—	93	41	51
Wkłady	50	68	68	60	60	95	110	108	130
terminowe	23	25	30	32	32	58	64	59	71
a vista	22	41	37	27	27	35	43	46	57
na książeczki oszczędnościowe	5	2	1	1	1	2	3	3	2
Redyskonto weksli	5	29	69	88	107	130	151	144	150
Dyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego	—	—	—	—	—	1	19	36	34
Banki nostro	11	42	59	45	14	10	8	11	12
Listy zastawne i oblig. w obiegu	155	261	322	338	334	282	283	243	227
listy zastawne	134	182	219	228	223	171	172	158	156
obligacje melioracyjne	21	79	103	110	111	111	111	85	71
Lokaty Skarbu Państwa	50	50	88	88	48	46	2	12	18
Inne pasywa	100	132	142	128	86	69	92	113	114
Zysk	12	14	10	4	1	0	0	0	0
Fundusze administrowane ^a	201	302	393	426	479	549	834	674	695
Rachunki strat i zysków									
Straty									
Koszty handlowe	14	17	18	15	12	12	9	9	9
Czysty zysk	12	14	10	4	1	0	0	0	0
Ogółem	27	34	30	26	17	16	11	11	13
Zyski									
Odsetki i prowizje pobrane	20	28	26	24	15	14	9	9	12
Zysk na nawozach sztucznych i przetwórstwie rolniczym	1	1	1	0	0	1	1	1	0
Zysk na parcelacji majątków	5	4	2	0	1	—	—	0	0

^a Pozycja pozabilansowa.

TABL. 16. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW BANKÓW
KOMUNALNYCH^a W POLSCE W LATACH 1928-1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w milionach złotych								
Bilanse. Stan w dn. 31.XII ^b									
Stan czynny									
Kasa i sumy do dyspozycji	4	4	5	5	5	7	5	4	5
Papiery wartościowe, udziały i akcje	5	7	13	10	8	9	10	15	18
Weksle zdykontowane	20	18	17	15	13	13	11	10	8
w tym komunalne	17	16	14	12	11	10	10	9	7
Weksle protestowane	0	0	0	0	1	1	1	1	1
Pożyczki terminowe	28	32	40	44	53	61	67	69	60
w tym komunalne	22	31	40	43	50	56	62	65	56
do 5 lat	11	17	22	25	25	33	26	22	13
ponad 5 lat	17	15	18	19	28	28	41	47	47
Należności z tytułu układów konwersyjnych	—	—	—	—	—	—	0	0	0
Rachunki bieżące	14	22	21	19	8	7	6	6	4
Banki	5	4	5	4	4	4	4	4	3
Pożyczki długoterm. hipoteczne	29	28	25	23	25	21	19	18	18
Pożyczki obligacyjne	13	16	25	27	29	29	28	28	27
w tym komunalne	12	16	24	27	29	28	28	28	27
Nieruchomości	2	3	3	3	3	3	3	3	3
Inne aktywa	3	3	4	4	5	5	7	9	8
Suma bilansowa	123	137	158	154	154	160	161	167	155
Stan bierny									
Kapitały własne	11	12	14	15	15	16	21	22	21
kapitał zakładowy	8	8	9	9	9	9	10	10	10
rezerwy	3	4	5	6	6	7	11	12	11
Fundusze specjalne powierzone do administracji i lokaty Skarbu Państwa	19	36	43	42	44	50	46	49	39
Wkłady	24	25	23	20	20	22	25	27	31
terminowe	14	19	16	12	11	12	16	16	16
a vista	10	6	7	8	9	10	8	10	12
na książeczki wkładowe	—	—	—	0	0	0	1	1	3
Salda kredytów r-ków bieżących	6	5	11	8	9	9	15	12	14
Redyskonto	5	6	7	8	5	6	1	3	1
Banki	3	2	1	1	1	0	0	0	0
Obligacje w obiegu	23	26	34	36	37	36	36	37	33
Inne pasywa	31	23	23	23	22	20	15	16	14
Zysk	1	2	2	1	1	1	2	1	2
Rachunki strat i zysków									
Straty									
Procenty i prowizje wypłacone	3	5	5	5	4	3	3	3	2
Koszty handlowe	1	1	1	1	1	1	2	2	2
Zysk	1	2	2	1	1	1	2	1	2
Ogółem	6	9	9	8	8	6	9	7	11
Zyski									
Procenty i prowizje pobrane	5	8	8	7	7	5	6	5	5

^a Polski Bank Komunalny, Komunalny Bank Kredytowy i Wojewódzki Bank Pożyczkowy. Nie uwzględniono Pomorskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej w Toruniu, która w r. 1932 przekształciła się na komunalną kasę oszczędności. ^b Dla Wojewódzkiego Banku Pożyczkowego stan w dn. 31.III każdego następnego roku (rok bilansowy od I.IV do 31.III roku następnego).

TABL. 17. GŁÓWNE POZYCJE BILANSÓW I RACHUNKÓW STRAT I ZYSKÓW BANKÓW PRYWATNYCH^a W POLSCE W LATACH 1928-1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936 ^b
	w milionach złotych								
Liczba banków	58	57	57	54	44	44	39	37	36
„ domów bankowych	5	5	5	5	7	7	8	9	9
Bilanse. Stan w dn. 31.XII									
Stan czynny									
Kasa i sumy do dyspozycji	104	103	92	72	61	56	60	69	67
Waluty zagraniczne	29	28	29	14	12	7	5	1	3
Papiery wartościowe	58	63	63	52	47	45	51	64	52
Udziały i akcje	39	42	38	33	29	28	27	25	23
Weksle zdyskontowane	882	917	835	512	394	354	320	315	333
Weksle protestowane	8	16	20	40	51	54	45	48	42
Pożyczki terminowe	24	30	27	22	20	17	21	25	30
Należności z tyt. układ. konwers.	—	—	—	—	—	3	27	43	42
Rachunki bieżące	751	924	909	631	490	441	408	417	378
Banki loro	27	27	50	27	29	25	18	20	17
Banki nostro	82	91	87	66	60	60	43	41	49
Pożyczki długoterm. hipoteczne	87	127	134	136	130	101	95	87	102
Dłużnicy z tyt. kredytów rem- bursowych i akceptacyjnych	—	—	34	47	36	29	22	27	10
Straty	4	17	4	10	14	13	39	20	—
Suma bilansowa	2303	2593	2504	1856	1540	1403	1406	1448	1 515
Stan bierny									
Kapitały własne	274	308	319	304	267	265	251	238	231
kapitał zakładowy	226	235	250	238	206	206	195	188	184
kapitał zapasowy i rezerwy	48	73	69	66	61	59	56	50	47
Wkłady	691	773	821	464	400	327	356	358	340
terminowe	314	388	405	223	191	131	136	125	112
a vista	267	255	235	156	133	128	139	137	141
na książeczki wkładowe i asyg- naty kasowe	110	130	181	85	76	68	81	96	87
Salda kredytowe r-ków bieżących	250	264	271	200	164	174	147	153	188
Redyskonto weksli	341	348	307	262	196	176	137	140	148
Dyskonto akcept. Banku Akcept.	—	—	—	—	—	10	32	45	25
Zastaw walorów	16	10	8	18	16	15	12	14	8
Banki loro	105	135	141	89	64	53	51	42	48
Banki nostro	405	480	370	249	206	192	172	169	134
Listy zastawne i oblig. w obiegu	86	127	134	136	130	101	94	103	102
Zyski	24	26	21	5	3	3	5	7	—
Rachunki strat i zysków									
Straty									
Odsetki wypłacone	102	136	114	92	61	45	40	40	—
w tym od wkładów i r-ków bież.	—	—	64	48	30	22	22	22	—
Prowizje wypłacone	15	8	7	6	3	2	2	2	—
Koszty handlowe	85	92	83	71	54	46	39	38	—
Podatki	17	19	17	15	7	5	5	5	—
Zyski	24	26	21	5	3	3	5	7	—
Ogółem	257	302	265	220	158	141	150	116	—
Zyski									
Odsetki pobrane	156	202	183	145	97	67	65	64	—
w tym: od dyskonta	—	—	86	64	40	30	27	26	—
od r-ków bież. i pożycz. term.	—	—	78	65	46	29	30	28	—
Prowizje pobrane	63	55	46	36	23	18	16	16	—
Straty	4	17	4	10	14	13	39	20	—

^a Krajowe banki akcyjne (prywatne), oddziały banków zagranicznych w Polsce, banki towarzystw kredytowych i większe domy bankowe. ^b Bilanse brutto.

TABL. 18. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW POCZTOWEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI W LATACH 1928-1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w milionach złotych								
Bilanse. Stan w dn. 31.XII									
Stan czynny									
Kasa i sumy do dyspozycji	71	62	61	91	129	157	156	154	160
Lokaty w bankach państwowych	24	25	17	24	27	40	54	55	41
Gotówka w urzędach pocztowych	8 ^a	50	55	50	47	45	35	28	30
Skarb Państwa za waloryzację	30	35	38	32	28	25	22	19	17
Skup weksli	—	13	2	4	3	5	8	11	14
Pożyczki wekslowe	20	10	7	8	9	9	11	9	8
Pożyczki na zastaw papierów wartościowych	13	12	9	7	7	9	12	14	16
Papiery wartościowe własne i funduszu zapasowego	179	249	313	361	424	480	615	655	703
Dłużnicy	5	5	7	14	10	13	7	7	4
Nieruchomości	26	30	33	36	39	42	42	42	45
Inne aktywa	13	14	13	13	23	17	16	22	31
Suma bilansowa	389	505	555	640	746	842	978	1016	1069
Stan bierny									
Wkłady czekowe	193	211	178	178	178	207	234	202	232
Wkłady oszczędnościowe	122	173	254	332	445	507	624	679	664
w tym wkłady zwaloryzowane	27	32	34	31	29	26	23	20	17
Przekazy nie zrealizowane	34	33	38	41	24	16	15	12	12
Różni za obligacje waloryzacyjne i inni wierzyciele	5	2	2	8	10	14	9	11	35
Fundusz zapasowy	3	6	9	13	18	21	25	29	33
Inne pasywa	28	75	68	61	66	71	65	77	87
Czysty zysk	4	5	6	7	5	6	6	6	6
Rachunki strat i zysków									
Straty									
Odsetki wypłacone	6	9	13	18	22	21	21	25	25
od wkładów oszczędnościowych	5	8	12	17	21	21	20	24	24
od wkładów czekowych	1	1	1	1	1	0	1	1	1
Oplaty na rzecz Ministerstwa Poczty i Telegrafów	3	4	5	3	3	4	5	7	6
Wydatki administracyjne	11	12	14	13	13	13	15	15	16
Czysty zysk	4	5	6	7	5	6	6	6	6
Ogółem	25	31	39	44	46	47	52	58	57
Zyski									
Odsetki pobrane	17	23	28	34	35	36	40	46	44
od papierów wart. własnych	14	19	25	30	31	33	35	41	39
od pożyczek udzielonych i skupu weksli	3	3	2	2	2	1	2	2	2
od lokat w bankach	—	1	1	2	2	2	3	3	3
Dochody z obrotu czekowego	5	5	6	5	5	6	7	8	8
Prochizje pobrane	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Dochody z nieruchomości	2	2	3	2	2	2	2	2	2

^a Liczba z 1928 r. nie jest porównywalna z liczbami za lata następne wskutek zmian w rachunkowości.

TABL. 19. GŁÓWNE POZYCJE BILANSÓW I RACHUNKÓW STRAT I ZYSKÓW KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI^a W POLSCE W LATACH 1934 - 1936^b

Wyszczególnienie	1934	1935	1936 ^c
	w milionach złotych		
Liczba kas czynnych	365	365	364
„ „ uwzględnionych w opracowaniu	362	362	360
Bilanse. Stan w dn. 31.XII			
Stan czynny			
Kasa i sumy do dyspozycji	48	48	58
Waluty obce	2	1	0
Papiery wartościowe	75	109	106
Weksle zdyskontowane	41	36	36
Pożyczki wekslowe	148	142	131
Weksle protestowane	77	65	50
Pożyczki terminowe na zastaw	30	34	38
Pożyczki na skrypty dłużne	60	74	93
Rachunki bieżące otwartego kredytu	89	83	73
Pożyczki hipoteczne	164	171	165
Banki i k.k.o. loro	2	3	3
Banki i k.k.o. nostro	25	21	11
Należności z tytułu układów konwersyjnych	15	55	84
Nieruchomości	39	45	50
Straty	3	8	.
Suma bilansowa	855	933	987
Stan bierny			
Kapitały własne	81	85	86
kapitał zakładowy	19	18	19
fundusz zasobowy	47	52	51
inne fundusze	15	15	16
Wkłady oszczędnościowe ^e	606	664	641
osób fizycznych i prawnoprywatnych	519	570	554
instytucji państwowych, samorządowych i innych			
prawnopublicznych	87	94	87
Salda kredytowe rachunków bieżących (czekowych, ...			
przekazowych i otwartego kredytu)	52	60	80
Redyskonto weksli	38	30	26
Dyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego	6	19	23
Kredyty udzielone kasom	47	44	39
Banki i k.k.o. loro	2	3	3
Banki i k.k.o. nostro	1	1	1
Nadwyżki	4	3	.
Rachunki strat i zysków			
Straty			
Odsetki wypłacone lub dopisane	37	39	.
Koszty administracyjne	19	20	.
Nadwyżka	4	3	.
Ogółem	73	84	.
Zyski			
Odsetki pobrane i dopisane	58	58	.
Straty	3	8	.

^a Łącznie z 2 kasami niekomunalnymi (Galicyjska Kasa Oszczędności we Lwowie i Ukraińska Szczadnica w Przemyślu). ^b Bilanse brutto. ^c Różnice między danymi według bilansów a danymi według statystyki miesięcznej (tabl. 26, str. 212) wynikają: 1. z nieuwzględnienia w tabl. 19 wkładów w kasach będących w likwidacji, 2. z odmiennych sposobów i terminów księgowania odsetek.

TABL. 20. GŁÓWNE POZYCJE BILANSÓW I RACHUNKÓW STRAT I NADWYŻEK ZWIĄZKOWYCH SPÓŁDZIELNI KREDYTOWYCH W POLSCE W LATACH 1928 - 1935

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
	w milionach złotych							
Liczba spółdzielni: należących do związków uwzględn. w opracowaniu	4 586	5 025	5 350	5 440	5 437	5 490	5 154 ^a	5 243
Bilanse. Stan w dn. 31.XII								
Stan czynny								
Kasa	16	20	20	15	13	12	10	11
Centrale i inne instyt. finans.	21	28	30	23	27	26	25	27
Papiery wartościowe	12	10	15	13	12	13	15	22 ^b
Udziały własne		6	8	8	8	8	7	3 ^b
Pożyczki	432	591	694	605	547	501	474	485
w tym w r-ku bieżącym	76	106	127	115	109	98	89	77
Straty	1	1	3	8	13	9	7	9
Suma bilansowa	549	704	836	737	680	629	597	619
Stan bierny								
Udziały członków	60	81	99	101	98	90	82	83
Fundusz zasobowy	18	24	30	34	36	36	37	50 ^b
Fundusze specjalne	12	12	16	18	22	20	18	8 ^b
Wkłady oszczędnościowe	210	303	366	317	283	255	244	243
Rachunki bieżące	—	36	40	26	24	27	19	23
Zadłużenie	202	211	241	206	190	171	166	176
Nadwyżka	7	9	10	6	4	4	4	5
Rachunki strat i nadwyżek								
Straty								
Odsetki i prowizje wypłacone	27	41	46	42	36	28	26	27
Straty na dłużnikach		1	2	5	7	4	4	7
Koszty administracyjne	28	38	40	35	30	24	22	22
Nadwyżka	7	9	10	6	4	4	4	5
Ogółem	64	92	103	94	82	68	61	66
Nadwyżki								
Odsetki i prowizje pobrane	57	80	90	78	62	50	46	48
Straty	1	1	3	7	13	9	7	9

^a W 1934 r. nastąpiła reorganizacja związków rewizyjnych. ^b Różnice w porównaniu z 1934 r. wywołane zmianą metody obliczeń w jednym ze związków. Uwaga. Spółdzielnie kredytowe ob. dział VII, tabl. 16-23, str. 101-106.

TABL. 21. GŁÓWNE POZYCJE BILANSÓW CENTRAL KREDYTOWYCH SPÓŁDZIELNI ZWIĄZKOWYCH W POLSCE W LATACH 1935 i 1936^a
Stan w dn. 31.XII

Wyszczególnienie	1935	1936 ^b	Wyszczególnienie	1935	1936 ^b
	w mln zł			w mln zł	
Liczba central	11	11	Należności z tytułu układów konwers.	46,7	47,0
Stan czynny			Suma bilansowa	270,1	299,5
Kasa i sumy do dyspozycji	20,4	12,9	Stan bierny		
Pożyczki wekslowe i in. udzielone:	89,9	70,3	Kapitał zakładowy (udziałowy)	27,7	31,5
spółdzielniom kredyt.	34,5	18,2	Rezerwy	3,0	3,2
innym spółdzielniom	12,1	6,7	Wkłady oszczędnościowe	88,0	95,1
innym	43,3	45,4	Zadłużenie	67,5	53,5
Pożyczki wątpliwe	20,6	15,2	Bank Akcept. za kredyt akceptacyjny	42,8	45,0
Pożyczki w r-ku bieżącym	52,5	48,3			

^a Szczegółowe dane za r. 1936 i uwagi ob. dział VII, tabl. 22, str. 105. ^b Bilanse brutto.

TABL. 22. BILANSE GMINNYCH KAS POŻYCZKOWO-OSZCZĘDNOŚCIOWYCH
 W POLSCE W LATACH 1929-1935
 Stan w dn. 31.XII

Wyszczególnienie	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
	w tysiącach złotych						
Liczba kas czynnych	824	870	879	882	890	891	901
„ „ uwzględn. w oprac. Stan czynny	778	838	854	857	866	876	887
Kasa	786	1 118	713	333	350	278	382
Pożyczki	21 634	25 705	24 205	22 473	22 155	22 332	24 327
Nieruchomości i ruchomości	50	82	96	130	138	140	146
Lokaty	40	60	59	93	137	248	400
Towary	352	307	194	139	68	30	32
Inne aktywa	182	282	302	339	500	710	806
Strata	12	17	75	194	284	114	92
Suma bilansowa	23 056	27 571	25 644	23 701	23 632	23 852	26 185
Stan bierny							
Kapitał zakładowy	3 460	4 339	5 035	5 472	5 731	5 915	6 261
Kapitał zasobowy	313	556	974	1 253	1 377	1 490	1 754
Wkłady	3 926	5 990	7 280	7 487	7 466	7 619	8 018
Długi	13 892	14 681	10 653	8 106	7 753	7 365	8 264
Inne pasywa	783	883	886	860	797	793	1 009
Zysk	682	1 122	816	523	508	670	879

 TABL. 23. ZAKŁADY ZASTAWNICZE (LOMBARDY) W POLSCE W LATACH
 1928-1933

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933
Zakłady czynne ^a	30	29	29	30	30	28
Fundusze obrotowe w mln zł ^a	23,3	31,7	36,1	38,2	35,1	29,1
kapitały własne ^b	11,5	14,1	15,5	14,5	14,2	13,2
kapitały pożyczone	11,8	17,6	20,6	23,7	20,9	15,9
Pożyczki udzielone w ciągu roku:						
liczba pożyczek w tys.	438,7	465,6	517,0	512,2	521,4	569,3
sumy w mln zł	43,6	52,9	50,7	41,6	33,7	32,1
Stan bilansowy pożyczek ^a :						
liczba pożyczek w tys.	207,4	246,4	288,0	325,3	348,4	375,2
sumy w mln zł	22,7	28,9	32,3	31,0	27,0	24,4

^a Stan w końcu roku. ^b Łącznie z dotacjami instytucji patronalnych.

TABL. 24. OBRÓT OSZCZĘDNOŚCIOWY W P. K. O. W LATACH 1928-1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Wpłaty w milionach zł	167	209	315	425	503	551	680	822	804
Wyплаты w milionach zł	130	164	236	344	388	487	559	764	817
Przewyżka wpłat lub wyplat (—) w milionach zł	37	45	79	81	115	64	121	58	—13
Przeciętna przewyżka wpłat lub wyplat (—) na 100 mieszk. w zł	120	146	252	253	356	196	363	173	—38

 TABL. 25. OBRÓT OSZCZĘDNOŚCIOWY W K. K. O.^a W LATACH 1933-1936

Wyszczególnienie	1933	1934	1935	1936
Wpłaty w milionach zł	523	549	590	655
Wyплаты w milionach zł	539	508	560	666
Przewyżka wpłat lub wyplat (—) w milionach zł	— 16	41	30	— 11
Przeciętna przewyżka wpłat lub wyplat (—) na 100 mieszk. w zł	— 49	125	90	— 33

^a Łącznie z dwiema niekomunalnymi.

TABL. 26. WKŁADY OSZCZĘDNOŚCIOWE W KASACH OSZCZĘDNOŚCI
W POLSCE W LATACH 1928-1936

Stan w dn. 31.XII

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Wkłady w milionach złotych									
Ogółem	447	570	789	891	1 027	1 077	1 236	1 331	1 304
<i>Na 1 mieszkańca w zł</i>	14,5	18,2	24,9	27,7	31,5	32,6	37,0	39,3	38,1
P.K.O.	122	173	254	332	445	506	624	679	664
Komunalne kasy oszczędności	296	362	491	522	544	541	581	617	607
miejskie	210	256	342	355	372	357	385	410	396
powiatowe	86	106	149	167	172	179	191	203	207
związków międzykomunalnych	—	—	—	—	—	4	4	3	3
wojewódzka	—	—	—	—	—	1	1	1	1
Woj. centralne	45	44	70	86	95	104	124	141	156
„ wschodnie	2	3	7	8	8	8	9	11	12
„ zachodnie	113	129	175	188	194	208	228	245	242
„ południowe	136	186	239	240	247	221	220	220	197
Inne kasy ^a	29	35	44	37	38	30	31	35	33
Książeczki oszczędnościowe w tysiącach									
Ogółem	1 088	1 370	1 757	1 960	2 217	2 443	2 857	3 367	3 822
<i>Wkłady na 1 książeczkę w zł</i>	411	416	449	454	463	441	433	395	341
P.K.O.	298	434	606	761	953	1 155	1 479	1 892	2 287
Komunalne kasy oszczędności	666	811	1 028	1 079	1 146	1 178	1 272	1 378	1 442
Inne kasy ^a	124	125	123	120	118	110	106	97	93

^a Galicyjska Kasa Oszczędności we Lwowie i Ukraińska Szczadnica w Przemyślu.TABL. 27. WKŁADY OSZCZĘDNOŚCIOWE W KASACH OSZCZĘDNOŚCI
W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1928, 1930-1936

Stan w dn. 31.XII

Kraje	Wa- luta	1928	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	
		w milionach jednostek waluty danego kraju								w mi- lionach zł
Polska	zł	447	789	891	1 027	1 077	1 236	1 331	1 304	1 304
Anglia ^a	£	409	423	432	460	498	537	588	644	16 718
Austria	szyl.	1 524	1 948	1 804	1 950	1 806	1 938	1 932	1 943	1 906
Belgia	fr.	4 267	7 768	9 248	9 864	10 054	10 452	10 584	11 459	2 052
Czechosłow.	kč	16 891	19 260	21 626	21 819	20 639	20 614	21 325	21 258	3 969
Dania ^b	kor.	2 018	2 179	2 169	2 162	2 185	2 190	2 172	2 180	2 509
Francja	fr.	27 047	38 603	50 861	57 283	58 859	60 736	62 064	59 030	14 604
Holandia	flor.	695	805	888	958	995	1 024	1 024	—	3 683 ^c
Japonia	jen	2 984	3 890	4 252	4 381	4 623	4 831	5 157	5 195	7 840
Niemcy	RM	7 205	10 752	10 123	10 195	11 953	12 814	13 496	14 303	30 374
Stany Zj. Am. ^d	\$	10 386	10 780	11 581	11 798	11 696	11 787	11 934	12 100	64 251
Szwajcaria	fr.	1 702	2 019	2 386	2 567	2 618	2 687	2 724	2 656	3 234
Włochy	lira	24 082	27 617	29 884	32 761	36 143	37 414	36 259	38 457	10 730

^a Stan w dn. 20.XI. ^b Stan w dn. 31.III następnego roku. ^c 1935 r.^d Stan w dn. 30.VI.

TABL. 28. ROZDZIAŁ KREDYTÓW KRÓTKOTERMINOWYCH^a BANKÓW PAŃSTWOWYCH, KOMUNALNYCH I PRYWATNYCH W POLSCE
 W LATACH 1932 - 1934

Stan w dn. 31.X

Wyszczególnienie	1932	1933	1934					
			Ogółem	Banki państwowe i komun.	Banki prywatne	Ogółem	Banki państwowe i komun.	Banki prywatne
Ogółem ^b	1 489	1 355	1 405	633	772	100,0	100,0	100,0
Rolnictwo	242	246	245	124	121	17,4	19,6	15,7
Górnictwo	50	47	56	1	55	4,0	0,2	7,1
w tym:								
Węglowe	33	33	47	—	47	3,3	—	6,1
Naftowe	15	11	9	1	8	0,6	0,2	1,0
Przemysł przetwórczy	528	425	440	82	358	31,3	13,0	46,4
Mineralny	30	23	33	15	18	2,3	2,4	2,3
Hutniczy	58	46	62	26	36	4,4	4,1	4,7
Metalowy i maszynowy	78	66	55	7	48	3,9	1,1	6,2
Elektrotechniczny	28	25	6	0	6	0,4	0,0	0,8
Chemiczny	13	10	31	2	29	2,2	0,3	3,8
Skórzany	42	38	12	1	11	0,9	0,2	1,4
Włókienniczy	3	38	46	11	35	3,3	1,7	4,5
Odzieżowy i galanteryjny	23	20	3	0	3	0,2	0,0	0,4
Papierniczy	39	32	15	2	13	1,1	0,3	1,7
Drzewny	39	32	29	3	26	2,1	0,5	3,4
Poligraficzny	182	132	4	1	3	0,2	0,2	0,3
Spożywczy	109	74	116	12	104	8,3	1,8	13,5
w tym:								
cukrownictwo	16	11	60	2	58	4,3	0,3	7,5
gorzelnictwo	12	7	15	6	9	1,1	0,9	1,2
browary i słodownie	26	22	7	1	6	0,5	0,2	0,8
młyny	5	3	19	2	17	1,4	0,3	2,2
przetwory mięsne	35	33	3	0	3	0,2	0,0	0,4
Budowlany	35	33	8	1	19	1,4	0,2	2,5
Inne przemysły	220	190	20	1	7	0,6	0,2	0,9
Handel towarowy i transport	220	190	183	49	134	13,0	7,7	17,4
w tym:								
Handel prywatny	145	117	120	16	104	8,5	2,5	13,5
Spółdzielnie	75	66	51	32	19	3,6	5,1	2,5
Handel pieniężny	164	153	161	124	37	11,5	19,6	4,8
w tym:								
Kasy oszczędności	73	65	62	61	1	4,4	9,6	0,1
Spółdzielnie kredytowe	89	87	96	63	33	6,8	10,0	4,3
Institucje publiczne	197	224	248	235	13	17,7	37,1	1,6
Skarb Państwa	38	32	26	23	3	1,9	3,6	0,4
Przedsięb. państwowe	93	120	152	147	5	10,8	23,2	0,6
Samorządy i przedsiębiorstwa samorządowe	66	72	70	65	5	5,0	10,3	0,0
Różni	88	70	72	18	54	5,1	2,8	7,0
Kredyty międzybankowe ^c	116	137	144	78	66	x	x	x
w tym rachunki korespondentów ^d			69	9	60	x	x	x

^a Bez potrącenia redyskonta. ^b Bez kredytów międzybankowych. ^c Między instytucjami figurującymi w tablicy jako wierzyciele. ^d Salda debetowe.

TABL. 29. ZOBOWIĄZANIA I WIERZYTELNOŚCI ZAGRANICZNE POLSKICH INSTYTUCJI KREDYTU KRÓTKOTERMINOWEGO^a W LATACH 1928, 1932-1936A. Zobowiązania
Stan w dn. 31.XII

Siedziba wierzycieli	1928	1932	1933	1934	1935	1936				
						Ogółem	Bezterminowe	Terminowe	Redyskonto dewiz	Salda kred. różn. r-ków
w milionach złotych										
Ogółem . . .	535	292,2	247,6	259,4	276,3	218,5	83,7	57,6	1,3	75,9
Anglia . . .	110	56,1	55,7	56,3	54,8	34,5	8,7	25,5	0,3	—
Austria . . .	67	31,4	19,3	12,2	7,1	5,7	5,0	0,7	—	—
Belgia . . .	11	10,3	11,5	14,3	8,4	9,1	6,3	2,8	0,0	—
Czechosłow. . .	11	1,5	1,4	3,4	3,7	3,4	2,0	1,4	0,0	—
Francja . . .	90	56,3	51,4	53,0	75,3	37,9	7,1	1,8	0,7	28,3
Gdańsk W. M. . .	19	8,1	12,1	21,0	20,5	13,5	10,3	2,4	—	0,8
Holandia . . .	46	19,1	10,5	10,5	11,0	15,0	14,5	0,5	0,0	—
Niemcy . . .	86	71,9	58,4	57,9	45,1	45,3	3,5	0,6	—	41,2
Stany Zj. Am. . .	61	11,6	4,6	4,7	3,8	3,0	2,2	0,8	—	—
Szwajcaria . . .	19	12,7	11,1	10,1	10,6	10,0	4,3	5,4	0,3	—
Szwecja . . .	3	5,3	3,9	4,4	3,0	0,9	0,6	0,3	—	—
Włochy . . .	8	3,4	2,7	0,8	18,0	29,0	15,0	14,0	—	—
Z.S.R.R. . .	4	4,5	1,2	1,8	0,6	1,8	—	—	—	—
Inne kraje . . .	4	4,5	3,8	9,0	14,4	9,4	2,4	1,4	—	5,6

B. Wierzytelności
Stan w dn. 31.XII

Siedziba dłużników	1928	1932	1933	1934	1935	1936					
						Ogółem	Bezterminowe	Terminowe	Weksle, czek i przekazy zagr.	Banknoty i pieniądze zagr.	Salda deb. różn. r-ków
w milionach złotych											
Ogółem . . .	200	126,9	94,2	87,1	89,7	79,4	47,8	12,7	2,1	2,0	14,8
Anglia . . .	39	7,3	6,9	9,4	15,8	25,6	22,8	2,2	0,4	0,2	—
Austria . . .	7	3,2	2,3	2,1	2,5	2,0	2,0	—	—	0,0	—
Belgia . . .	1	0,5	1,2	0,4	0,4	0,6	0,6	—	0,0	0,0	—
Czechosłow. . .	3	2,5	1,4	1,4	0,9	1,8	0,3	0,8	0,6	0,1	—
Francja . . .	3	11,9	10,0	9,3	17,2	3,7	1,9	0,0	0,1	0,1	1,6
Gdańsk W. M. . .	17	8,9	16,0	13,6	17,6	8,1	2,4	5,1	0,4	0,0	0,2
Holandia . . .	14	4,3	3,4	2,2	2,1	0,5	0,4	0,0	0,1	0,0	—
Niemcy . . .	20	28,3	19,4	17,4	15,6	17,7	4,8	0,7	0,0	0,1	12,1
Stany Zj. Am. . .	72	26,2	11,1	7,3	9,5	10,5	8,7	0,2	0,3	1,3	—
Szwajcaria . . .	7	4,9	5,2	3,8	3,0	1,2	1,1	—	0,0	0,1	—
Szwecja . . .	1	0,3	0,7	0,1	0,2	0,6	0,6	—	0,0	0,0	—
Włochy . . .	1	0,4	0,8	0,6	0,1	0,2	0,2	—	0,0	0,0	—
Z.S.R.R. . .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Inne kraje . . .	15	28,2	11,2	16,5	0,7	0,3	0,2	—	0,1	0,0	—
			4,6	3,0	4,1	6,6	1,8	3,7	0,1	0,1	0,9

^a Bank Gospodarstwa Krajowego, Państwowy Bank Rolny, banki komunalne, banki prywatne, domy bankowe i ważniejsze spółdzielnie kredytowe.

TABL. 30. KREDYTY ZBOŻOWE W POLSCE W LATACH 1934/35 - 1936/37

Województwa	Kredyt rejestrowy			Kredyt zaliczkowy		
	1934/35	1935/36	1936/37	1934/35	1935/36	1936/37
Liczba kredytobiorców						
Polska	1 847	2 434	2 335	18 435	48 957	48 888
Woj. centralne	953	1 058	1 081	9 990	23 159	24 731
„ wschodnie	178	242	202	2 707	8 335	8 447
„ zachodnie	561	801	773	1 665	5 565	2 772
„ południowe	155	333	279	4 073	11 898	12 938
Sumy w milionach złotych						
Polska	20,0	23,0	24,8	2,8	7,3	7,0
Woj. centralne	8,9	8,7	9,5	1,5	3,1	3,2
„ wschodnie	1,1	1,4	1,6	0,3	1,1	1,1
„ zachodnie	8,3	10,0	10,8	0,5	1,4	0,8
„ południowe	1,7	2,9	2,9	0,5	1,7	1,9

Uwaga. Kredyty zbożowe rozprawdzały: Bank Gospodarstwa Krajowego, Państwowy Bank Rolny, Centralna Kasa Spółek Rolniczych, Bank Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego, Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Kwilecki, Potocki i S-ka, Wileński Prywatny Bank Handlowy i Landesgenossenschaftsbank. Redyskonto weksli rolniczych w Banku Polskim z tytułu kredytów na rejestrowy zastaw ziół i tzw. kredytów zaliczkowych wynosiło według stanów w dn. 31.XII: 1934 - 20,7, 1935 - 26,0, 1936 - 25,4 mln zł. Dla niektórych województw dane o liczbie kredytobiorców oparte są na szacunku.

Źródło: Dane Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych.

TABL. 31. KREDYTY BUDOWLANE BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO W LATACH 1924 - 1936^a

Wyszczególnienie	1924- -1936	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Liczba pożyczek							
Ogółem	33 637	795	1 370	4 406	6 850	4 758	3 144
z fundusów państw.	32 293	764	1 331	4 391	6 798	4 710	3 122
z fundusów własnych	1 344	31	39	15	52	48	22
Kredytobiorcy							
Instytucje państwowe	16	—	—	—	4	11	—
Gminy	553	18	32	8	18	8	5
Spółdzielnie	2 280	269	170	75	174	163	73
Instytucje społeczne	686	48	23	35	52	29	26
Osoby prywatne	30 102	460	1 145	4 288	6 602	4 547	3 040
Sumy pożyczek w milionach złotych ^b							
Ogółem	690,2 ^c	55,8	29,4	29,1	46,8	43,6	34,4
z fundusów państw.	632,4	53,1	26,8	28,1	38,9	42,9	34,3
z fundusów własnych	57,8	2,7	2,6	1,0	7,9	0,7	0,1
Kredytobiorcy							
Instytucje państwowe	11,9	—	—	—	7,4	2,0	—
Gminy	58,5	1,4	1,0	0,4	0,3	0,9	0,6
Spółdzielnie	244,2	25,7	15,1	7,2	4,7	4,5	2,8
Instytucje społeczne	95,7	22,4	7,3	3,6	1,4	1,3	2,2
Osoby prywatne	279,9	6,3	6,0	17,9	33,0	34,9	28,8

^a Bez kredytów Państwowego Funduszu Budowlanego na akcję terenową i budownictwo wiejskie oraz bez kredytów z Funduszu Pracy na akcję T. O. R.

^b Stan bilansowy pożyczek budowlanych był następujący: 31.XII 1934 - 567,4 mln zł, 31.XII 1935 - 600,9 mln zł, 31.XII 1936 - 623,5 mln zł, w tym pożyczki skonwertowane na emisyjne i emisyjne w gotówce: 31.XII 1934 - 293,9 mln zł, 31.XII 1935 - 323,3 mln zł, 31.XII 1936 - 361,6 mln zł. ^c W tym skonwertowano na emisyjne i emisyjne w gotówce 387,1 mln zł.

Uwaga. Mieszkania i izby w budynkach, na których budowę udzielił pożyczek Bank Gospodarstwa Krajowego ob. dział VIII, tabl. 25, str. 137. Kredyty budowlane T.O.R., które mieszczą się częściowo w kredytach B.G.K., ob. dział VIII, tabl. 26, str. 137.

TABL. 32. EMISJA LISTÓW ZASTAWNYCH I OBLIGACYJ W POLSCE W LATACH 1928 - 1936

Instytucje	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w milionach złotych								
Stan listów zastawnych i obligacji emitowanych (31.XII)									
Ogółem	1550,8	1836,8	2070,8	2226,1	2268,6	2044,4	1977,2	1971,8	2014,1
Tow. kredytowe									
ziemskie	453,4	475,2	503,4	546,8	559,1	444,8	410,8	455,6	386,7
miejskie	202,0	229,8	287,7	333,7	333,4	326,6	320,7	315,5	311,2
Tow. Kredytowe									
Przemysłu Polsk.	61,3	68,2	67,7	56,5	47,9	41,8	36,2	34,8	32,9
Banki:									
hipot. prywatne	86,2	127,0	133,9	135,8	131,8	102,2	95,8	104,4	103,0
komunalne . . .	9,5	12,9	20,3	23,0	24,6	24,1	24,0	25,0	24,1
państwowe . . .	738,4	923,7	1057,8	1130,3	1171,8	1104,9	1089,7	1036,5	1156,2
listy zastawne	235,4	324,0	415,6	483,3	515,3	460,0	456,8	437,9	524,4
obligacje . . .	503,0	599,7	642,2	647,0	656,5	644,9	632,9	598,6	631,8
Emisja listów zastawnych i obligacji (w ciągu roku)									
Ogółem	601,0	289,9	281,7	195,7	85,9	2,7	19,2	65,0	155,0
Tow. kredytowe									
ziemskie	52,5	36,6	36,7	26,4	2,9	0,3	3,3	49,7	0,5
miejskie	68,0	32,6	63,7	52,1	10,9	1,0	—	0,2	0,4
Tow. Kredytowe									
Przemysłu Polsk.	21,7	7,9	0,5	0,7	—	—	—	—	—
Banki:									
hipot. prywatne	29,4	7,6	12,8	8,7	—	—	—	12,6	2,7
komunalne . . .	1,5	3,3	8,2	3,6	2,7	—	0,2	1,4	0,4
państwowe . . .	427,9	201,9	159,8	104,2	69,4	1,4	15,7	1,1	151,0
listy zastawne	128,4	93,8	100,2	80,0	49,8	1,4	2,3	1,1	95,6
obligacje . . .	299,5	108,1	59,6	24,2	19,6	—	13,4	—	55,4

TABL. 33. LOKATY DŁUGOTERMINOWE ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ W POLSCE W LATACH 1929 - 1935

Stan w dn. 31.XII

Zakłady ubezpieczeń	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935			
							Ogółem	w tym		
								papie-ry wartościowe	po-życzki hipoteczne ^a	nie-rucho-chości
w milionach złotych										
Ogółem	446	565	744	805	828	931	1 023	518	133	341
Ubezpieczenia spo-łeczne ^b	312	402	553	599	629	722	802	431	110	261
Inne ubezpieczenia	134	163	191	206	199	209	221	87	23	80
zakłady publiczne	43	47	52	53	58	60	67	36	6	16
„ prywatne	91	116	139	153	141	149	154	51	17	64
krajowe	63	76	86	89	81	81	82	24	12	39
zagraniczne .	28	40	53	64	60	68	72	27	5	25

^a Oraz pożyczki pod zastaw hipotek. ^b Bez zabezpieczeń na wypadek bezrobocia robotników.

TABL. 34. AKCJA ODDŁUŻENIOWA W ROLNICTWIE W POLSCE W LATACH 1934-1936

A. Konwersja krótkoterminowych długów rolniczych w instytucjach kredytowych
Układy konwersyjne zatwierdzone przez Komitet Konwersyjny przy Banku Akceptacyjnym

Stan w dn. 31.XII

Lata. Instytucje wierzycielskie	Liczba układów	Sumy w mln zł	Instytucje wierzycielskie	Liczba układów	Sumy w mln zł
Ogółem . . .1934	89 050	140,0	Kasy oszczędności	64 332	80,6
1935	272 977	285,9	komunalne . . .	62 093	72,0
1936	389 869	401,6	niekomunalne . .	2 239	8,6
Banki państwowe	68 160	96,0	Centralna Kasa		
B. G. K. . . .	3 368	32,9	Spółek Roln. . . .	162 389	60,5
P. B. R. . . .	64 792	63,1	Centrale finansowe	14 669	18,8
Banki prywatne i domy bankowe w tym Bank Związku Spółek Zarobkowych .	11 528	59,8	Spółdzielnie kredytowe	67 122	76,8
	5 696	15,2	Centrale gospodarcze	1 669	9,1

B. Uporządkowanie długów rolniczych

Sprawy załatwione przez Urzędy Rozjemcze do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich

Stan w dn. 28.X 1934 i 31.XII 1935 i 1936

Lata Województwa	Ogółem		Powiatowe Urzędy Rozjemcze ^a		Wojewódzkie Urzędy Rozjemcze ^b	
	Liczba spraw	Sumy w mln zł	Liczba spraw	Sumy w mln zł	Liczba spraw	Sumy w mln zł
Polska . . .1934	470 836	191,3	462 160	151,2	8 676	40,1
1935	625 958	305,6	612 779	242,5	13 179	63,1
1936	725 206	414,7	707 860	320,4	17 346	94,3
Woj. centralne .	219 373	158,8	213 603	130,7	5 770	28,1
„ wschodnie .	53 622	34,5	51 718	25,9	1 904	8,6
„ zachodnie .	63 986	103,0	60 643	76,7	3 343	26,3
„ południowe	388 225	118,4	381 896	87,1	6 329	31,3

^a Dla spraw mniejszej własności rolnej. ^b Dla spraw większej własności rolnej.

TABL. 35. WSKAŹNIK OBIEGU WEKSLOWEGO I PROTESTY WEKSLI W POLSCE W LATACH 1929-1936

Wyszczególnienie	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Wskaźnik obiegu wekslowego (rok 1928 = 100) ^a			76,7	47,5	33,6	31,7	31,7	34,8
Weksle zaprotestowane w tys. sztuk ^b	5545	5526	5115	3584	1950	1495	1486	1581
Suma weksli zaprotestowanych w milionach złotych ^b	1255	1366	1328	838	408	280	231	215
Woj. centralne	769	777	753	466	223	151	126	123
w tym m. st. Warszawa	316	317	293	168	94	69	55	57
„ wschodnie	117	133	131	74	38	25	18	16
„ zachodnie	187	237	245	154	77	56	45	41
„ południowe	182	219	199	144	70	48	42	35
Stosunek sumy weksli zaprotestowanych do sumy weksli płatnych w % ^a	9,5	11,7	12,9	12,3	9,0	6,9	5,8	5,0

^a Obliczenia szacunkowe Instytutu Badania Koniunktur Gospodarczych i Cen. W ciągu roku.

TABL. 36. PARYTETY I KURSY WALUT ORAZ WAŻNIEJSZE DATY DOTYCZĄCE WALUT NIEKTÓRYCH KRAJÓW W LATACH 1928-1937

Kraje	Waluta	1928 ^a		1937 ^b		Ważniejsze daty dotyczące walut w latach 1929-1936 ^c		
		Parytet	Kurs	Parytet	Kurs	Oficjalne zawieszenie waluty złotej (gold standard)	Wprowadzenie kontroli dewiz	Deprecjacja lub dewaluacja w stosunku do parytetu złota
Anglia . . .	1 £ . . .	43,38	43,27	43,38	25,79	21.IX 31	—	IX.31
Argentyna . .	1 peso . .	8,60	8,54	8,60	1,60	17. XII 29	13. X 31	XI.29 IX.31
Austria . . .	100 szyl. . .	125,43	125,46	125,43 ^o	99,00	5.IV 33	9. X 31 ⁿ	IV.34 X.36
Belgia . . .	100 belg . .	123,95	123,92	89,24 ^d	88,84	30.III 35	18.III 35 ^o	III.35
Brazylia . . .	100 milreis .	106,64	106,08	106,64	44,50	—	18.V 31	XII.29
Bułgaria . . .	100 lew . . .	6,44	6,42	6,44	6,50	—	15. X 31	—
Czechosłow. .	100 kč . . .	180,62	26,42	22,01 ^{eh}	18,40	—	26.IX 31	II.34 X.36
Dania . . .	100 koron .	238,89	237,76	238,89	115,15	29.IX 31	18. XI 31	IX.31
Egipt . . .	1 £ egipski .	44,06	44,23	44,06	26,40	21.IX 31	—	IX.31
Estonia . . .	100 koron .	238,89	238,90	238,89	141,50	28.VI 33	18. XI 31	VI.33
Finlandia . .	100 marek .	22,45	22,46	22,45	11,40	12. X 31	—	X.31
Francja . . .	100 fr. fr. .	34,93	34,88	34,93 ^f	24,26	—	—	IX.36
Gdańsk W.M. .	100 guld. . .	173,52	173,06	100,00 ^f	100,00	—	12.VI 35	V.35
Grecja . . .	100 drachm .	11,57	11,50	11,57	4,75	26.IV 32	28.IX 31	IV.32
Hiszpania . .	100 peset . .	172,00	144,41	172,00	32,85	(1920)	18.V 31	(1920)
Holandia . .	100 floren. .	358,31	358,08	358,31	288,90	27.IX 36	—	IX.36
Indie Bryt. .	100 rupii . .	325,36	325,36	325,36	195,00	21.IX 31	—	IX.31
Japonia . . .	1 jen . . .	4,44	4,09	4,44	1,50	13. XII 31	1.VII 32	XII.31
Jugosławia . .	100 dinarów .	172,00	15,69	15,70	12,00	—	7. X 31	VII.32
Kanada . . .	1 \$ . . .	8,91	8,90	8,91 ^t	5,27	19. X 31	—	IX.31
Litwa . . .	100 litów . .	89,14	89,14	89,14	89,00	—	1. X 35	—
Łotwa . . .	100 latów . .	172,00	172,04	172,00	102,25	28.IX 36	8. X 31	IX.36
Meksyk . . .	1 peso . . .	4,44	4,28	4,44	1,45	25.VII 31	—	VIII.31
Niemcy . . .	100 RM . . .	212,35	212,17	212,35	212,36	—	13.VII 31	—
Norwegia . .	100 koron . .	238,89	238,00	238,89	129,50	29.IX 31	—	IX.31
Portugalia . .	100 escudo .	963,23	39,31	39,44	23,45	31. XII 31	21. X 32	X.31
Rumunia . . .	100 lei . . .	172,00	5,39	5,33 ^j	3,90	—	17.V 32	VII.35 XI.36
Szwajcaria . .	100 fr. szw. .	172,00	171,85	172,00 ^k	120,24	—	—	IX.36
Szwecja . . .	100 koron . .	238,89	238,47	238,89	133,00	29. IX 31	—	IX.31
St. Zj. Am. . .	1 \$ . . .	8,91	8,90	8,91 ^t	5,27	6. III 33	6. III 33 ^p	IV.33
Turcja . . .	1 £ turecki .	39,19	4,40	39,19	4,20	(1915)	26. II 30	(1915)
Urugwaj . . .	1 peso . . .	9,22	9,15	9,22	1,30	XII 29	7. XI 31	IV.29
Węgry . . .	100 pengő . .	155,91	155,39	155,91	104,25	—	17.VII 31	—
Włochy . . .	100 lir . . .	46,92	46,70	46,92 ^m	27,85	—	26.V 34	III.34 X.36

^a W końcu roku. ^b W końcu marca. ^c Według *Bulletin Mensuel de Statistique*, Société des Nations, Genewa. *d-f* Nowy parytet: *d* od 31.III 35; *e* od 17.II 1934; *f* od 2.V 1935. *g-m* Parytet tymczasowy: *g* od 30.IV 1934 98,74; *h* od 9.X 1936 17,89-19,10; *i* od 1.X 1936 22,93-26,13; *j* od 6.XI 1936 3,86; *k* od 27.IX 1936 112,56-127,38; *l* od 31.I 1934 5,26; *m* od 7.X 1936 27,7. *n-p* Zniesienie kontroli dewiz: *n* VI 1935; *o* 26.IV 1935; *p* 12.XI 1934.

U waga. Parytet złotego w latach 1928-1937 nie uległ zmianie (z 1 kg czystego złota wybija się 5924,44 zł). W dn. 26.IV 1936 wprowadzono kontrolę dewiz.

TABL. 37. KURSY WALUT NA GIEŁDZIE W WARSZAWIE W LATACH 1928 - 1936^a

Waluta	Parytet	Przeciętne kursy roczne									
		1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	
		w złotych									
1 dolar Stanów Zj. Am.	8,9 ^b	8,9	8,9	8,9	8,9	8,9	7,2	5,3	5,3	5,3	
1 funt szterlingów	43,4	43,4	43,3	43,4	40,5	31,3	29,6	26,8	26,0	26,3	
100 belg	123,9 ^c	124,1	124,0	124,4	124,4	124,2	124,4	123,8	97,9	89,6	
100 franków francuskich	34,9	35,0	34,9	35,0	35,0	35,0	35,0	34,9	35,0	32,4	
100 franków szwajcarskich	172,0	171,7	171,9	172,9	173,2	173,2	172,6	172,1	172,3	160,2	
100 florenów holenderskich	358,3	358,5	357,9	358,7	359,2	359,7	359,4	358,2	358,9	341,9	
100 guldenów gdańskich	173,5 ^d	173,5	173,2	173,4	173,6	173,9	173,8	172,8	148,6	100,0	
100 koron czeskosłowack.	26,4 ^e	26,4	26,4	26,4	26,4	26,4	26,5	22,6	22,1	21,2	
100 koron duńskich	238,9	238,1	237,6	238,5	224,0	168,2	133,7	119,8	116,1	117,6	
100 koron szwedzkich	238,9	238,7	238,6	239,4	227,7	164,9	154,8	138,3	134,0	135,8	
100 lir włoskich	46,9	46,9	46,7	46,7	46,6	45,8	46,5	45,6	43,9	31,5	
100 marek niemieckich	212,3	212,4	211,9	212,5	211,1	211,8	211,9	209,4	213,2	213,1	

^a Dla walut nie notowanych na giełdzie w Warszawie podano odmiennym drukiem kursy arbitrażowe na Nowy Jork lub Zurych. ^{b-e} Dawny parytet: ^b od 31.I 1934 - 5,3; ^c od 31.III 1935 - 89,2; ^d od 2.V 1935 - 100,0; ^e od 17.II 1934 - 22,0.

TABL. 38. WSKAŹNIKI KURSÓW AKCJI PRZEMYSŁOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1925 - 1936

Rok 1928 = 100

Przeciętne roczne

Kraje	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Polska ^a	63	39	95	100	66	47	27	19	20	19	22	25
Anglia	77	81	87	100	98	79	61	59	73	88	98	113
Austria	85	83	103	100	90	74	56	47	39	44	58	74
Belgia				100	92	63	46	35	34	28	35	45
Czechosłowacja	62	56	70	100	101	82	65	52	57	61	66	89
Dania	106	94	101	100	106	100	90	79	88	102	104	112
Francja	49	55	66	100	127	107	73	60	57	45	46	42
Hiszpania ^b						100	84	65	56	58	63	
Holandia	82	82	91	100	103	73	43	29	31	32	29	37
Japonia ^c						75	76	104	177	223	182	206
Kanada	41	54	71	100	143	92	53	34	51	67	78	107
Niemcy	66	74	108	100	89	71	54	36	46	53	62	69
Norwegia ^d					100	78	62	54	68	73	84	109
Stany Zjedn. Am.	57	65	76	100	123	91	56	30	43	53	59	83
Szwajcaria	56	68	81	100	95	87	67	50	61	63	67	77
Szwecja	67	73	86	100	91	77	47	34	38	49	52	67
Węgry		53	100	100	81	62	49	46	42	39	52	69
Włochy		105	84	100	100	86	60	45	52	61		

^a Wskaźnik Instytutu Badania Koniunktur Gospodarczych i Cen. ^b Rok 1930 = 100. ^c Styczeń 1930 = 100. ^d Rok 1929 = 100.

TABL. 39. KURSY PAPIERÓW PROCENTOWYCH W POLSCE W LATACH 1928, 1932-1936

Wyszczególnienie	Waluta nominalna	Oprocentowanie		Przeciętne kursy roczne					
		nominalne	ręczniwi-ste ^a 1936	1928	1932	1933	1934	1935	1936
				w odsetkach wartości nominalne					
Pożyczki państwowe na Gieldzie w Warszawie									
3% Prem. Poż. Inwest.	zł w zł	3	4,6	—	—	—	—	—	65,0
Prem. dolarowa 1931	\$ ^b	4	3,6	—	108,1	114,4	119,0	118,6	110,0
Konwersyjna 1924	zł	5	9,3	67,0	38,6	46,2	63,1	67,0	53,0
Konwers. kolej. 1926	zł	5	9,6	61,2	32,5	41,0	58,1	60,3	52,0
Dolarowa 1919/20	\$	6	8,4	85,6	55,2	55,9	71,2	79,4	71,0
Stabilizacyjna 1927	\$ ^c	7	11,7	92,5	52,7	52,9	65,9	66,2	60,0
Listy zastawne na Gieldzie w Warszawie									
Tow. Kred. Ziemi. w Warszawie	zł	4½	9,8	53,1	37,9	40,8	50,6	48,4	45,0
Tow. Kred. m. st. Warszawy	zł	4½	8,5	54,1	45,0	49,2	62,6	66,8	53,0
Tow. Kred. m. Łodzi	zł	5(8) ^d	9,3	75,0	58,1	43,3	57,2	57,7	54,0
Bank Gosp. Krajow.	zł w zł ^e	5(8) ^d	10,4	68,6	56,4	40,3	50,7	51,3	48,0
Państw. Bank Rolny	zł w zł ^e	8	8,5	93,9	94,0	94,0	94,0	94,0	94,0
Listy zastawne na Gieldzie w Poznaniu									
Konwers. Poznańsk. Ziemstwa Kredytow.	zł	4	10,5	53,3	28,2	35,6	43,0	41,6	38,0
Dolarowe Pozn. Ziemstwa Kredytowego ^f	\$	4½(8) ^d	11,0	95,5	60,1	37,3	46,6	42,3	40,0

^a Wysokość oprocentowania nominalnego pomnożona przez 100 i podzielona przez przeciętny kurs roczny. ^b Według parytetu 1 dolar = 8,914 zł. ^c Tranższa dolarowa według parytetu 1 dolar = 5,183 fr. szwajc. ^d Oprocentowanie obniżono ustawą z dn. 29.XII 1932 r. W nawiasach oprocentowanie dawne. ^e Według parytetu z 1924 r. ^f Od 15.I 1936 - 4½% złotych listy zastawne Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego.

TABL. 40. KURSY POLSKICH POŻYCZEK NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH W LATACH 1928, 1932-1936

Pożyczki	Giełda	Oprocentowanie		Przeciętne kursy roczne					
		nominalne	ręczniwi-ste ^a 1936	1928	1932	1933	1934	1935	1936
				w odsetkach wartości nominalne					
Stabilizacyjna 1927	Londyn ^b	7	13,5	91,4	50,1	53,1	55,5	56,0	52,0
	Zurych	7	13,8	91,5	51,3	53,3	67,6	66,2	50,0
	N.Jork ^b	7	13,0	89,7	51,0	51,9	65,6	66,1	53,0
Dolarowa 1925	„	8	11,5	100,0	55,7	66,9	83,2	91,2	69,0
Dolarowa 1919/20	„	6	9,3	83,9	53,5	58,1	71,0	78,8	64,0
M. st. Warszawy 1928	„	7	12,8	87,5	38,0	42,7	62,9	70,1	54,0
Woj. śląskiego 1928	„	7	12,6	87,6	38,6	44,9	64,4	71,4	55,0

^a Wysokość oprocentowania nominalnego pomnożona przez 100 i podzielona przez przeciętny kurs roczny. ^b Kurs obliczony po uwzględnieniu spadku kursu waluty.

TABL. 41. KURSY POŻYCZEK NIEKTÓRYCH KRAJÓW NA GIEŁDZIE W NOWYM JORKU W LATACH 1928, 1932-1936

Kraje	Rok		Oprocentowanie		Przeciętne kursy roczne					
	za- ciąg- nięcia	spła- ty	no- mi- nalne	rzeczy- wiste ^a 1936	1928	1932	1933	1934	1935	1936
					w odsetkach wartości nominalnej					
Polska ^b	1927	1947	7	13,0	89,7	51,0	51,9	65,6	66,1	53,9
Anglia	1917	1937	5½	5,2	105,1	101,7	111,2	117,1	111,8	106,4
Austria	1931	1957	7	7,3	—	43,3	54,2	69,4	92,2	95,5
Belgia	1924	1955	6	5,7	100,5	90,3	93,5	100,0	103,9	105,6
Czechosłow.	1922	1951	8	8,0	109,7	92,7	91,6	97,7	102,4	100,1
Finlandia	1923	1945	6	5,6	97,7	55,8	70,4	98,1	106,0	107,0
Francja ^b	1924	1949	7	7,1	107,6	114,6	107,1	107,3	106,4	99,0
Jugosławia	1922	1962	8	31,3	99,1	33,5	20,3	26,0	29,7	25,6
Niemcy	1930	1965	5½	21,1	—	42,0	47,4	39,2	28,4	26,0
	1924	1949	7	20,9	106,9	63,5	70,8	56,6	38,1	33,5
Stany Zj. Am.	1926	1956	3¾	3,4	105,3	99,5	103,4	105,1	109,2	111,5
Węgry	1924	1944	7½	16,8	101,9	38,8	37,2	38,8	38,2	44,5
Włochy	1925	1951	7	9,2	98,2	91,3	97,3	96,4	74,0	76,4

^a Oprocentowanie nominalne pomnożone przez 100 i podzielone przez przeciętny kurs roczny. ^b Kurs obliczony po uwzględnieniu spadku kursu waluty.

TABL. 42. OBROTY NA GIEŁDACH PIENIĘŻNYCH W POLSCE W LATACH 1928-1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Ogółem									
Liczba transakcji w tys.	87	69	56	53	50	46	52	50	51
Obroty w milionach zł	917	584	747	1 007	685	596	510	662	531
Giełda w Warszawie									
Liczba transakcji w tys.	64	49	41	43	42	39	43	42	45
Obroty w milionach zł	876	550	713	986	672	586	495	642	517
Waluty	725	455	604	892	587	508	392	555	415
w tym dewizy	710	438	562	741	571	507	392	555	425
Papiery wartościowe	151	95	109	94	85	78	103	87	102
akcje	65	26	20	25	9	7	11	11	28
papiery procentowe	86	69	89	79	76	71	92	76	84
Giełdy prowincjonalne									
Liczba transakcji w tys.	23	20	15	10	8	7	9	8	6
Obroty w milionach zł	41	34	34	21	13	10	15	20	14
Kraków	4	3	2	1	1	1	1	1	1
Lwów	4	4	3	1	0	0	0	8	5
Łódź	6	10	14	5	3	3	7	6	2
Poznań	26	15	13	13	8	6	7	5	6
Wilno	1	2	2	1	1	0	0	0	0
Waluty	7	11	15	5	3	2	4	12	6
w tym dewizy	1	2	3	—	—	—	0	8	5
Papiery wartościowe	34	23	19	16	10	8	11	8	8
akcje	9	6	4	2	1	0	1	0	0
papiery procentowe	25	17	15	14	9	8	10	8	8

TABL. 43. BILANS PŁATNICZY POLSKI W LATACH 1934 i 1935

Ze względu na specjalny charakter opracowań bilansu płatniczego z zestawień statystycznych bilansu należy korzystać po zaznajomieniu się z uwagami metodologicznymi, zawierającymi sformułowanie pojęcia bilansu, oraz ze szczegółowym opisem metod szacunku poszczególnych elementów bilansu, które zawarte są w specjalnej publikacji (Statystyka Polski, ser. C., zes. 51). Z uwagi na zmianę układu bilansu płatniczego oraz zmiany metod szacunku zestawienie bilansu płatniczego za lata 1934 i 1935 jest częściowo nieporównywalne z poprzednio ogłoszonymi.

A. Zestawienie ogólne (saldo obrotów płatniczych)

Wyszczególnienie	1934	1935
	w milionach złotych	
Obrót bieżący i kapitałowy (łącznie z nie wydzielonymi pozycjami bilansu płatniczego)	- 64,0	- 38,6
Obrót bieżący	+ 138,1	+ 51,1
Obrót kapitałowy	- 159,1	- 112,9
Nie wydzielone pozycje bilansu płatniczego ^a	- 43,0	+ 23,2
Złoto, dewizy, waluty ^b	+ 64,0	+ 38,6

^a Wraz z saldem będącym rezultatem błędów i opuszczeń. ^b Wyrównanie salda obrotu bieżącego i kapitałowego (łącznie z nie wydzielonymi pozycjami bilansu płatniczego) przez dodatkowy transfer (odpływ złota, dewizy i walut).

B. Obrót bieżący

Wyszczególnienie	1934			1935		
	Przychód	Rozchód	Saldo	Przychód	Rozchód	Saldo
	w milionach złotych					
Ogółem	1291,2	1153,1	+ 138,1	1220,2	1169,1	+ 51,1
I. Obroty towarowe^a	950,7	790,5	+ 160,2	873,0	816,0	+ 57,0
II. Usługi	330,2	185,4	+ 144,8	339,4	200,1	+ 139,3
Emigracja	151,6	42,6	+ 109,0	168,5	64,0	+ 104,5
Turystyka	32,8	41,7	- 8,9	34,0	48,6	- 14,6
Usługi komunikacyjne	116,3	52,4	+ 63,9	106,8	37,6	+ 69,2
kolejowe	89,8	40,5	+ 49,3	76,8	24,0	+ 52,8
pocztowe	3,6	3,5	+ 0,1	1,9	1,8	+ 0,1
morskie	22,9	8,4	+ 14,5	28,1	11,8	+ 16,3
Usługi ubezpieczeniowe	4,3	6,6	- 2,3	3,7	5,5	- 1,8
Usługi różne	25,2	42,1	- 16,9	26,4	44,4	- 18,0
III. Odsetki, prowizje, dywidendy, zyski, tantiemy itd.	10,3	177,2	- 166,9	7,8	153,0	- 145,2
Odsetki od długów Państwa	—	53,3	- 53,3	—	49,3	- 49,3
Odsetki od długów samorządu	—	9,7	- 9,7	—	9,1	- 9,1
Dywidendy i zyski od udziałów w kapitałach banków i przedsiębiorstw oraz tantiemy	0,4	16,1	- 15,7	0,4	14,4	- 14,0
Odsetki od kredytów emisyjnych ^b banków i przedsiębiorstw	—	22,6	- 22,6	—	21,5	- 21,5
Odsetki i prowizje od kredytów bankowych	5,8	13,6	- 7,8	4,5	12,6	- 8,1
Odsetki i prowizje od kredytów przedsiębiorstw prywatnych	3,9	45,9	- 42,0	2,9	35,4	- 32,5
w tym gotówkowych	0,1	41,3	- 41,2	0,3	31,3	- 31,0
Odsetki i prowizje od kredytów przedsiębiorstw państwowych	—	5,7	- 5,7	0,0	5,5	- 5,5
Zyski i odsetki oddziałów przedsiębiorstw zagranicznych	0,2	10,3	- 10,1	0,0	5,2	- 5,2

^a Bez złota, po potrąceniu obrotów kompensacyjnych (clearingowych).

^b W listach zastawnych i obligacjach.

(c. d. str. 223)

TABL. 43. BILANS PŁATNICZY POLSKI W LATACH 1934 i 1935 (c. d.)
C. Obrót kapitałowy

Wyszczególnienie	1934			1935		
	Przy- chód	Roz- chód	Saldo	Przy- chód	Roz- chód	Saldo
	w milionach złotych					
Ogółem	.	.	-159,1	.	.	-112,9
I. Kredyty przez Polskę otrzymane i lokaty w Polsce dokonane	.	.	-197,3	.	.	-104,3
A. Długoterminowe	135,1	199,3	- 64,2	105,0	151,4	- 46,4
Długi Państwa	—	24,0	- 24,0	—	23,5	- 23,5
Długi samorządu	1,1	2,5	- 1,4	0,0	3,1	- 3,1
Udział zagranicy w powiększeniach kapitałów banków i przedsiębiorstw krajowych	49,4	—	+ 49,4	68,5	—	+ 68,5
Obroty akcjami i udziałami przedsiębiorstw krajowych	44,3	58,4	- 14,1	19,5	43,4	- 23,9
Kredyty emisyjne ^a banków i przedsiębiorstw krajowych	2,2	11,0	- 8,8	0,8	8,4	- 7,6
Obroty kraj. papierami procent. ^a	5,0	64,1	- 59,1	—	46,5	- 46,5
Kapitały i kredyty oddz. przedsiębior. zagr. (rozrachunki z centr.)	33,1	39,3	- 6,2	16,2	26,5	- 10,3
B. Krótkoterminowe	.	.	-133,1	.	.	- 57,9
Kredyty banków	.	.	+ 13,6	.	.	+ 16,8
Kredyty przedsiębior. prywatnych gotówkowe	116,0	255,7	- 139,7	126,0	203,3	- 77,3
Kredyty przedsiębior. prywatnych towarowe	.	.	- 12,6	.	.	- 16,0
Kredyty przedsiębiorstw państw. zagr. oddziałów przedsiębior. zagranicznych (poza centrala)	30,0	26,5	+ 3,5	58,0	32,5	+ 25,5
Kredyty oddziałów przedsiębior. zagranicznych (poza centrala)	14,1	12,0	+ 2,1	10,8	17,7	- 6,9
II. Kredyty przez Polskę udzielone i lokaty dokonane za granicą	.	.	+ 38,2	.	.	- 8,6
A. Długoterminowe	10,5	12,0	- 1,5	21,9	5,5	+ 16,4
Udział w powiększeniach kapitałów przedsiębior. zagranicznych	4,0	7,7	- 3,7	18,6	1,6	+ 17,0
Obroty akcjami i udziałami przedsiębiorstw zagranicznych	6,5	4,3	+ 2,2	3,3	3,9	- 0,6
Obroty zagr. papierami procent. ^a	.	.	.	.	.	.
B. Krótkoterminowe	.	.	+ 57,7	.	.	- 13,0
Kredyty banków	.	.	+ 7,7	.	.	- 17,3
Kredyty przedsiębior. prywatnych gotówkowe	14,5	18,5	- 4,0	13,8	18,1	- 4,3
Kredyty przedsiębior. prywatnych towarowe	.	.	+ 51,3	.	.	+ 8,4
Kredyty przedsiębiorstw państw. zagr. oddziałów przedsiębior. zagr. (udzielone centrali)	8,6	7,5	+ 1,1	1,2	1,9	- 0,7
Kredyty oddziałów przedsiębior. zagr. (udzielone centrali)	1,9	0,3	+ 1,6	1,8	1,0	+ 0,8
Kredyty oddziałów przedsiębior. zagr. (udzielone poza centrala)	0,2	0,2	—	0,1	—	+ 0,1
C. Zamrożone należności towarowe	.	.	- 18,0	.	.	- 12,0

^a Obligacje i listy zastawne,

(dok. str. 224)

TABL. 43. BILANS PŁATNICZY POLSKI W LATACH 1934 i 1935 (dok.)

D. Złoto, dewizy, waluty^a

Zmiany w stanie rezerw zagranicznych środków płatniczych

Wyszczególnienie	1934			1935		
	Przy- chód (od- pływ)	Roz- chód (przy- pływ)	Saldo	Przy- chód (od- pływ)	Roz- chód (przy- pływ)	Saldo
	w milionach złotych					
Ogółem	64,0	—	+ 64,0	38,6	—	+ 38,6
1. Złoto	6,4	—	+ 6,4	22,4	—	+ 22,4
2. Dewizy i waluty	57,6	—	+ 57,6	16,2	—	+ 16,2

^a Ob. uwagę ^b pod tabl. 43A na str. 222.TABL. 44. ZOBOWIĄZANIA I NALEŻNOŚCI ZAGRANICZNE POLSKI
W LATACH 1934 i 1935^a

Stan w dn. 31.XII

Wyszczególnienie	1934	1935
	w milionach złotych	
Zobowiązania	7 595,9	7 351,4
I. Kredyty przez Polskę otrzymane i lokaty w Polsce dokonane	7 544,0	7 289,5
A. Długoterminowe	5 774,4	5 606,3
Zadłużenie Państwa	3 103,0	3 026,1
Zadłużenie samorządu terytorialnego	197,5	182,8
Udział zagranicy w kapitałach zakładowych banków i przedsiębiorstw krajowych	1 794,6	1 747,8
Kredyty emisyjne (w obligacjach i listach zastawnych) banków i przedsiębiorstw	390,3	369,9
Kapitały i kredyty oddziałów przedsiębiorstw zagranicznych (rozrachunki z centralą)	289,0	279,7
B. Krótkoterminowe	1 769,6	1 683,2
Kredyty banków	255,9	272,7
Kredyty przedsiębiorstw prywatnych	1 371,7	1 247,5
w tym gotówkowe	x 262,0	x 153,8
Kredyty przedsiębiorstw państwowych	87,1	113,8
Kredyty oddziałów przedsiębiorstw zagranicznych (otrzymane poza centralą)	54,9	49,2
II. Inne zobowiązania	51,9	61,9
Należności	420,1	419,6
I. Kredyty przez Polskę udzielone i lokaty dokonane za granicą	272,5	250,1
A. Długoterminowe	109,7	76,5
Należności Państwa	57,1	42,5
Udział przedsiębiorstw polskich w kapitałach zakładowych przedsiębiorstw zagranicznych	52,6	34,0
B. Krótkoterminowe	162,9	173,6
Kredyty banków	63,2	80,5
Kredyty przedsiębiorstw prywatnych	88,3	84,2
w tym gotówkowe	19,6	23,0
Kredyty przedsiębiorstw państwowych	5,1	5,1
Kredyty oddziałów przedsiębiorstw zagranicznych (udzielone centrali)	6,1	3,7
Kredyty oddziałów przedsiębiorstw zagranicznych (udzielone poza centralą)	0,2	0,1
II. Inne należności	147,5	169,5

^a Ob. uwagi pod tytułem tabl. 43, str. 222.

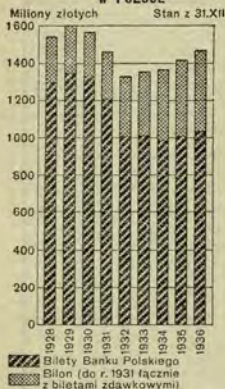
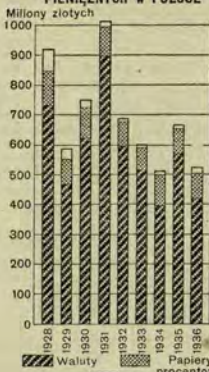
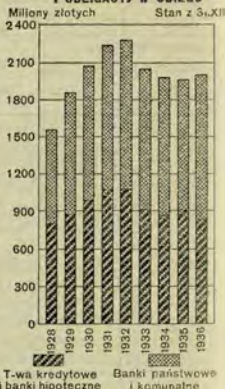

TABL. 45. BILANS PŁATNICZY NIEKTÓRYCH KRAJÓW^a W LATACH 1934 i 1935

Lata	P-przychód R-rozchód S-saldo	Ogółem	Towary, usługi i korzyści majątkowe				Kredyty			Złoto	Rezultat błędów i opuszczeń
			Ra-zem	To-wary	Uslu-gi	Ko-rzyści majątkowe	Ra-zem	Dłu-gotermino-we	Krót-kotermino-we		
Czechosłowacja (w milionach koron)											
1934	P	9 504	8 548	7 280	970	298	944	395	549	12	—
	R	9 504	7 712	6 382	701	629	1 127	565	562	521	144
	S	×	+ 836	+ 898	+ 269	— 331	— 183	— 170	— 13	— 509	— 144
1935	P	10561	8 950	7 418	1 266	266	1 023	596	427	522	66
	R	10561	8 772	6 738	1 290	744	1 259	659	600	530	—
	S	×	+ 178	+ 680	— 24	— 478	— 236	— 63	— 173	— 8	+ 66
Francja (w milionach franków)											
1934	P	.	19 405	12 355	4 100	2 950	.	.	.	13 539	.
	R	.	20 544	19 094	1 000	450	.	.	.	15 009	.
	S	×	— 1139	— 6739	+ 3100	+ 2500	.	.	.	— 1 470	.
1935	P	.	17 463	10 663	2 350	4 450	.	.	.	27 416	.
	R	.	17 826	16 626	750	450	.	.	.	12 502	.
	S	×	— 363	— 5963	+ 1600	+ 4000	.	.	.	+ 14914	.
Holandia (w milionach florenów)											
1934	P	2 126	1 097	737	196	164	584	.	.	396	49
	R	2 126	1 215	1 081	50	84	637	.	.	274	—
	S	×	— 118	— 344	+ 146	+ 80	— 53	.	.	+ 122	+ 49
1935	P	2 269	1 076	711	186	179	445	.	.	748	—
	R	2 269	1 106	979	51	76	587	.	.	504	72
	S	×	— 30	— 268	+ 135	+ 103	— 142	.	.	+ 244	— 72
Niemcy ^b (w milionach marek)											
1934	P	6 985	5 251	4 240	886	125	1 427	—	1 427	307	—
	R	6 985	5 785	4 613	422	750	1 120	200	920	—	80
	S	×	— 534	— 373	+ 464	— 625	+ 307	— 200	+ 507	+ 307	— 80
1935	P	6 243	5 372	4 335	937	100	870	67	803	1	—
	R	6 243	5 474	4 338	486	650	710	100	610	4	55
	S	×	— 102	— 3	+ 451	— 550	+ 160	— 33	+ 193	— 3	— 55
Stany Zjednoczone Ameryki (w milionach dolarów)											
1934	P	4 975	3 058	2 256	308	494	1 382	1 160	222	53	482
	R	4 975	2 683	1 966	591	126	1 022	958	64	1 270	—
	S	×	+ 375	+ 290	— 283	+ 368	+ 360	+ 202	+ 158	— 1 217	+ 482
1935	P	6 734	3 305	2 427	357	521	3 096	1 991	1 105	2	331
	R	6 734	3 432	2 622	664	146	1 561	1 530	31	1 741	—
	S	×	— 127	— 195	— 307	+ 375	+ 1535	+ 461	+ 1074	— 1 739	+ 331
Szwecja (w milionach koron)											
1934	P	2 046	1 751	1 316	333	102	203	159	44	78	14
	R	2 046	1 549	1 320	194	35	497	207	290	—	—
	S	×	+ 202	— 4	+ 139	+ 67	— 294	— 48	— 246	+ 78	+ 14
1935	P	2 187	1 789	1 311	357	121	238	159	79	137	23
	R	2 187	1 726	1 494	198	34	261	137	124	200	—
	S	×	+ 63	— 183	+ 159	+ 87	— 23	+ 22	— 45	— 63	+ 23

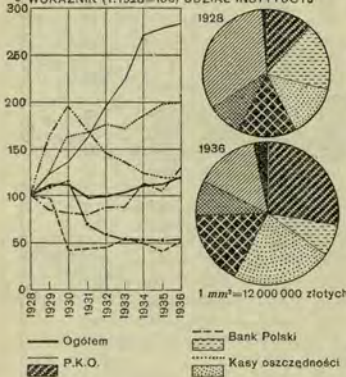
^a W układzie stosowanym w publikacjach Ligi Narodów. Dział „Towary, złoto, usługi i korzyści majątkowe” rozdzielono na „Towary, usługi i korzyści majątkowe” oraz „Złoto”. ^b Dla rubryki „Złoto” podano zmiany w stanie zapasów złota banku biletowego.

Źródło: *Balances des paiements 1935, Société des Nations, Genewa 1936;* dla Niemiec — *Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich, Berlin 1936.*

OBIEG PIENIĘŻNY
W POLSCEOBROTY NA GIEŁDACH
PIENIĘŻNYCH W POLSCESTAN LISTÓW ZASTAWNYCH
I OBLIGACYJ W OBIEGU

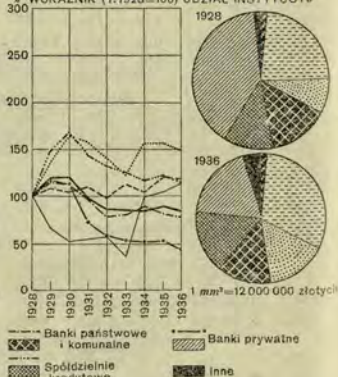
STAN WKŁADÓW

% WSKAŹNIK (r. 1928=100) UDZIAŁ INSTYTUCYJ

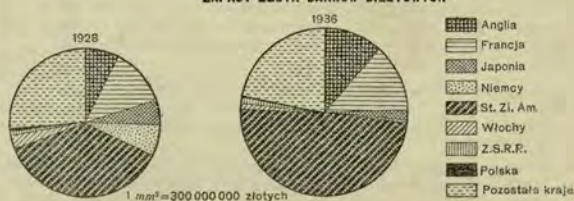

STAN KREDYTÓW KRÓTKOTERMINOWYCH

% WSKAŹNIK (r. 1928=100) UDZIAŁ INSTYTUCYJ

ZAPASY ZŁOTA BANKÓW BILETOWYCH

DZIAŁ XIII. CENY

Ceny ziemi ob. dział VI, tabl. 7, str. 67.

TABL. I. WSKAŹNIKI CEN W POLSCE W LATACH 1929, 1931 - 1937
Przeciętne. Rok 1928=100

Grupy artykułów	1929	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937 IV
Ceny hurtowe								
Ogółem	96	75	66	59	56	53	54	60
Zywność i używki	94	72	63	57	52	49	51	58
w tym: art. rolne krajowe	93	68	59	52	47	44	45	54
ziemiopłody	75	58	50	41	36	34	38	54
zwierzęta rzeźne	105	57	44	43	37	35	39	44
nabiał	98	70	55	47	41	41	40	48
mięso i słonina	107	63	51	50	44	41	44	48
cukier, spirytus, piwo	102	110	103	90	89	79	72	71
art. kolonialne	104	88	79	71	68	70	74	74
tytoń	104	107	106	100	100	97	97	97
Surowce przemysłowe	97	70	62	58	58	54	56	67
w tym: paliwo mineralne	111	112	111	94	91	83	78	77
żłom i ruda żelazna	112	85	72	66	61	59	62	92
surowce włókiennicze	88	45	36	38	38	37	40	46
drewno surowe	93	49	38	39	44	44	52	74
skóry surowe	72	42	28	34	35	30	39	50
Półfabrykaty przemysłowe	97	75	65	60	57	55	55	60
w tym: oleje mineralne	108	109	105	95	94	86	83	80
żelazo	101	99	92	85	82	78	71	71
inne metale	111	61	52	50	45	45	51	59
materiały budowl. miner.	98	83	76	59	45	48	46	49
drewno obrobione	97	64	47	39	41	40	44	56
nawozy sztuczne	107	91	80	78	74	70	69	69
chemikalia	101	92	86	79	77	73	68	72
przędza	92	58	50	49	47	46	50	55
skóry wyprawione	91	68	51	45	45	42	46	51
papier	99	91	83	73	68	63	56	56
Wyroby gotowe	101	85	74	65	63	61	60	61
w tym: dla produkcji rolnej	104	102	90	85	80	73	65	65
dla prod. przemysłowej	105	95	92	87	84	81	75	75
tkaniny	100	81	70	60	59	57	56	59
odzież i obuwiu	100	80	63	52	48	47	48	49
mydło	102	86	77	69	64	65	72	75
Art. przemysłowe ogółem	99	77	67	61	59	57	57	62
Surowce i półfabr. przemysłowe	97	73	64	59	57	55	56	63
w tym skartelizowane	108	107	103	92	88	82	75	75
Art. przem. nabywane przez								
roln.	101	90	81	73	70	66	65	67
Ceny płacone producentom za ziemiopłody								
Ogółem	76	54	48	40	34	33	35	54
Koszty utrzymania rodzin								
robotniczych w Warszawie								
Ogółem	102	86	78	71	67	64	61	64
żywność	97	74	65	58	52	50	48	53
pozostałe	110	110	105	98	95	92	86	87
Koszty utrzymania rodzin pracowników umysłowych w Warszawie								
Ogółem	105	92	82	76	72	70	66	68
żywność	101	75	62	56	51	50	48	52
pozostałe	109	107	100	93	90	87	83	82
Ceny detaliczne w Warszawie^a								
Towary	102	82	71	63	58	57	55	58
w tym: art. pochodz. roślin. kraj.	94	78	63	56	48	49	46	56
„ pochodz. zwierzęcego	105	67	55	49	45	44	43	45
„ kolonialne	100	93	87	79	75	74	76	79
„ przemysłowe	104	93	83	71	68	65	64	65
Usługi i świadczenia	115	120	114	111	108	106	98	97

^a Wskaźniki obliczone według norm przyjętych w schemacie budżetu rodzin pracowników umysłowych.

TABL. 2. WSKAŹNIKI CEN HURTOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH
W LATACH 1926 - 1937
Przeciętne. Rok 1928 = 100

Kraje, Grupy artykułów	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937 IV
Polska	88	99	100	96	86	75	66	59	56	53	54	60
art. rolne krajowe	84	103	100	93	78	68	59	52	47	44	45	54
art. przemysłowe	90	96	100	99	90	77	67	61	59	57	57	62
Anglia	106	101	100	97	85	74	72	72	74	75	80	92
żywność	102	100	100	95	83	73	73	68	69	70	74	85
art. przemysłowe	108	102	100	98	86	75	72	74	77	78	83	97
Austria	95	102	100	100	90	84	86	83	85	84	84	87
żywność	94	104	100	100	88	83	89	82	84	84	82	83
art. przemysłowe	96	99	100	100	95	86	84	85	86	86	88	95
Czechosłowacja	97	100	100	94	84	76	70	68	70	73	73	78
żywność	96	102	100	92	81	76	68	70	73	78	75	75
surowce i wyroby przemysłowe	100	99	100	96	88	76	70	67	67	68	70	81
Estonia	. . . . .	95	100	97	85	75	68	70	70	70	75	83
żywność	. . . . .	94	100	97	82	77	72	73	67	65	75	81
art. przemysłowe	. . . . .	99	100	101	96	84	75	75	77	77	80	89
Francja	108	100	100	97	86	78	66	62	58	52	64	86
art. rolne i żywność	99	103	100	99	90	93	83	72	67	56	73	89
art. przemysłowe	114	97	100	96	83	67	55	52	50	57	83	83
Holandia	104	101	100	98	88	75	63	62	62	60	62	75
żywność	103	100	100	97	82	68	59	60	64	63	64	71
art. przemysłowe	97	99	100	96	80	59	44	42	40	41	47	70
Japonia	108	102	100	95	78	66	70	80	79	83	88	110
żywność	109	104	100	96	83	69	73	80	79	86	91	. . .
art. włókiennicze	107	99	100	98	70	57	65	78	78	81	84	84
Litwa	100	100	100	96	81	70	57	48	45	39	41	48
Łotwa	. . . . .	. . . . .	100	93	79	66	66	65	65	68	71	86
żywność	. . . . .	. . . . .	100	93	78	67	73	71	69	73	75	82
surowce przemy- słowe	. . . . .	. . . . .	100	95	84	65	52	53	55	55	. . .	. . .
wyroby gotowe przemysłowe	. . . . .	. . . . .	100	102	97	84	82	77	75	73	. . .	. . .
Niemcy	96	98	100	98	89	79	69	67	70	73	74	76
art. rolne	96	103	100	97	84	77	68	65	71	76	78	77
surowce i półfabry- katy przemysłowe	97	98	100	98	90	77	66	66	68	68	70	72
wyroby gotowe przemysłowe	94	93	100	99	95	86	74	71	73	75	76	78
Norwegia	123	104	100	95	87	78	78	78	79	81	85	98
art. rolne	. . . . .	. . . . .	100	99	94	80	75	73	75	81	86	94
art. przemysłowe	. . . . .	. . . . .	100	95	92	83	84	85	86	86	92	108
Stany Zjedn. Am.	103	99	100	99	89	76	67	68	77	83	84	91
żywność	99	96	100	99	90	74	69	60	70	83	81	85
surowce	101	97	100	98	85	66	56	57	69	78	81	90
półfabrykaty	106	100	100	99	87	73	63	69	77	78	80	95
wyroby gotowe	104	99	100	99	92	80	73	74	82	86	86	91
Szwecja	101	99	100	95	82	75	74	72	77	78	81	93
surowce	99	96	100	94	81	74	76	74	76	79	81	92
półfabrykaty	99	99	100	94	85	77	71	70	75	80	83	99
wyroby gotowe	103	100	100	95	83	74	74	73	78	77	80	91
Włochy	. . . . .	. . . . .	100	95	85	75	70	63	62	68	76	85
surowce	. . . . .	. . . . .	100	95	83	71	67	58	57	66	76	87
półfabrykaty	. . . . .	. . . . .	100	98	89	77	69	67	67	75	90	97
wyroby gotowe	. . . . .	. . . . .	100	94	85	73	71	65	63	68	73	79

U w a g a. Wskaźniki obliczono na podstawie cen w walucie nominalnej.

TABL. 3. WSKAŹNIKI KOSZTÓW UTRZYMANIA I KOSZTÓW ŻYWNOSCI
W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1926 - 1937
Przeciętne. Rok 1928 = 100

Kraje	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937 IV
Wskaźniki kosztów utrzymania												
Polska	88	100	100	102	94	86	78	71	67	64	61	64
Anglia	104	101	100	99	95	89	87	86	85	86	89	92
Austria	95	98	100	103	103	98	100	97	97	97	97	97
Czechosłowacja	96	100	100	100	100	95	94	93	91	94	95	96
Estonia	95	94	100	104	93	89	84	79	78	79	88	92
Francja	97	99	100	107	112	110	101	100	99	93	98	112 ^a
Holandia	99	99	100	99	95	89	83	82	83	80	78	80
Japonia	108	102	100	98	84	74	74	79	81	82	86	93
Litwa	104	104	100	98	87	82	69	60	56	49	50	55
Łotwa ^b					100	91	79	76	72	73	73	74
Niemcy	94	97	100	102	98	90	79	78	80	81	82	82
Norwegia	119	108	100	96	93	88	86	85	86	87	90	94
Stany Zjedn. Am.	103	101	100	100	96	87	78	75	79	82	84	88
Szwecja	100	99	100	99	96	92	91	90	90	91	92	94 ^a
Włochy			100	102	98	89	85	81	77	78	84	88
Wskaźniki kosztów żywności												
Polska	88	102	100	97	84	74	65	58	52	50	48	53
Anglia	105	102	100	98	92	83	80	76	78	80	83	86
Austria	97	101	100	103	99	91	92	87	85	85	85	82
Czechosłowacja	95	101	100	97	93	85	80	78	75	78	80	79
Estonia	98	93	100	105	86	75	67	64	63	65	74	79
Francja	98	99	100	108	113	113	102	100	99	90	97	112 ^a
Holandia	97	98	100	98	90	82	72	72	74	71	72	75
Japonia	107	104	100	100	86	75	78	80	81	84	91	95
Litwa	98	102	100	99	79	70	57	48	46	38	40	48
Łotwa ^b					100	89	75	74	69	70	69	68
Niemcy	95	100	100	102	95	86	89	74	77	79	80	80
Norwegia	117	103	100	94	90	83	80	78	79	82	86	92
Stany Zjedn. Am.	104	101	100	102	95	78	66	64	71	78	79	83
Szwecja	103	99	100	97	91	84	81	79	79	84	86	89 ^a
Włochy			100	102	97	84	79	75	71	74	79	84

a Pierwszy kwartał 1937 r. b Rok 1930=100.

U w a g a. Wskaźniki obliczone na podstawie cen w walucie nominalnej.

TABL. 4. CENY HURTOWE ARTYKUŁÓW PRZEMYSŁOWYCH W POLSCE
W LATACH 1928, 1932, 1935-1937

Artykuły Sposób notowania cen	Jed- nostka	1928	1932	1935	1936	1937 IV
		przeciętne ceny w złotych				
Kłody tartaczne sosnowe, loco wagon stacja załadowania	1 m ³	60,6	20,3	21,8	25,5	37,3
Deski stolarskie, loco tartak	„	150,0 ^a	68,0	58,6	63,7	80,9
Deski podłogowe	„	134,1 ^a	57,8	52,4	56,1	74,5
Drzewo opałowe, loco skład	1 t	43,6	44,0	36,3	35,0	35,0
Posadzka dębowa, l. w. fabryka	10 m ²	118,3	67,6	50,0	53,0	72,5
Bawełna amerykańska, l. Łódź	10 kg	44,0	17,2	17,5	17,7	19,1
Wełna australijska, „merino”, l. Bielsko	„	210,3	66,9	66,2	77,0	98,0
Juta surowa, c. i. f. port	100 kg	146,8	50,3	43,8	45,8	54,7
Konopie czesane I gat., l. w. Lwów	„	266,1	142,7	159,4	147,5	145,0
Len „wołyński sianiec”, fob Ryga	„	361,7 ^a	108,1	165,1	144,9	188,7
Przędza bawełniana 1/16, l. Łódź	10 kg	65,0	31,3	30,6	34,2	37,4
Przędza wełniana 2/40A, „	„	284,0	118,8	118,5	128,1	141,0
Przędza sztucznego jedwabiu, loco fabryka	„	241,7	131,4	106,0	93,3	93,3

U w a g a. Ob. uwagi na str. 230

(dok. str. 230)

TABL. 4. CENY HURTOWE ARTYKUŁÓW PRZEMYSŁOWYCH W POLSCE W LATACH 1928, 1932, 1935 - 1937 (dok.)

Artykuły Sposób notowania cen	Jed- nostka	1928	1932	1935	1936	1937IV.
		przeciętne ceny w złotych				
Madapolam, loco skład	10 m	16,0	13,2	9,0	9,1	9,4
Surówka, loco skład	„	10,4	6,7	5,8	5,5	5,9
Płótno lniane bielone, l. fabryka	„	44,0	38,5	33,4	35,0	35,0
Kamgarn, loco Bielsko	1 m	41,3	27,3 ^a	23,8	24,2	24,8
Szewiot, „	„	22,5	15,8 ^a	13,6	14,5	16,7
Wórki jutowe, loco fabryka	100 kg	299,6	231,4	182,3	166,0	166,0
Węgiel:						
dabr. gruby kl. IIa, l. w. kopalnia	1 t	33,3 ^b	34,7	24,1	21,2	21,2
górn. gruby kl. Ia, „ „	„	35,4 ^b	36,9	25,7	22,6	22,6
Koks gruby, fr. w. fabryka	„	43,6 ^b	39,0	38,1	32,5	32,5
Ropa naftowa, l. st. nadawcza	„	175,9	155,3	135,3	137,0	135,0
Złom żelazny kraj., fr. w. st. wysył.	„	91,7	57,2	50,0	45,0	45,0
Ruda żelazna prażona 47% Fe, loco kopalnia	„	27,5	35,3	21,0	21,6	23,5
Surówka odlewnicza, l. w. huta	„	210,0	183,9	131,4	119,5	119,5
Żelazo sztabowe handlowe, p. wagon stacja Chebzie	„	350,0	320,0	255,8	232,0	232,0
Cynk surowy, loco wagon huta	„	1094,0	683,2	522,6	570,1	619,0
Olów hutniczy, loco wagon huta	„	918,2	549,5	575,1	672,9	686,0
Miedź elektrolityczna, l. Warszawa	100 kg	333,0	131,0	110,0	131,0	179,0
Blacha cynkowa, loco wagon huta	1 t	1438,0	999,4	773,3	773,3	810,0
Pług konny, loco fabryka	1 szt.	27,0	20,3	15,0	14,6	15,0
Brona, loco fabryka	„	53,9	48,1	40,2	38,1	39,1
Młocarnia, loco fabryka	„	330,0	324,2	288,0	248,3	235,0
Kosy styryjskie, loco fabryka	10 szt.	50,0	51,2	45,7	36,0	34,7
Piła taśmowa, loco fabryka	1 szt.	2265,0	2194,7	1853,6	1618,8	1618,8
Silnik elektryczny 30KM, l. fabryka	„	3600,0	2930,0	2631,3	2450,0	2575,0
Maszyna do pisania „Under- wood 14”	„	1260,0	1299,6	1142,0	1163,7	1223,9
Skóry surowe bydlęce, l. Toruń	10 kg	31,5	9,7	9,8	12,8	16,5
Skóry surowe cielęce, „ „	10 szt.	153,9	43,4	49,7	69,5	85,0
Skóry surowe końskie, „ „	1 szt.	51,9	11,3	14,7	18,1	25,5
Krupony podeszw.-I gat., l. fabryka	10 kg	121,1 ^a	65,4	44,8	47,6	62,0
Juchty, loco fabryka	„	109,8 ^a	59,6	49,0	52,2	58,5
Chromy, loco fabryka	1 m ²	30,5 ^a	17,7	15,9	18,5	20,9
Cegła, loco cegielnia	1000 szt.	84,2 ^a	45,9	36,3	37,0	39,4
Wapno, loco stacja wysyłająca	1 t	32,7	27,0	18,8	18,5	19,4
Cement, parytet st. Łazy	„	66,7	72,0	27,8	27,0	29,0
Szkló okienne, franco huta	10 m ²	38,7	41,2	27,9	21,0	21,0
Nafta rafinowana, l. Drohobycz	100 kg	45,9	46,9	33,1	30,8	30,8
Benzyna, l. Drohobycz	„	74,6	72,2	69,9	66,0	60,6
Olej maszynowy, l. Drohobycz	„	39,1	52,1	47,5	47,5	47,5
Azotniak 21% N, fr. st. odbiorcza	1 t	388,0	324,2	266,0	257,2	264,6
Sól potasowa 20% K ₂ O, l. w. st. załad.	„	78,7	106,0 ^c	87,3 ^c	76,3	71,0
Superfosfat 16% P ₂ O ₅ , fr. st. Warszawa Wsch.	„	134,2	92,2	102,6 ^e	102,9 ^e	104,3 ^e
Soda amoniakalna, fr. fabryka	100 kg	26,2	23,8	20,7	20,7	20,7
Terpentyna medyczna, l. st. wysył.	10 kg	19,1 ^a	13,8	11,8	10,1	12,0
Papier rotacyjny, fr. w. Warszawa	100 kg	67,7 ^d	56,6	43,7	39,0	39,0
Mydło, l. w. fabryka	„	175,0	134,0	106,6	119,7	135,0
Garnki emaliowane, l. w. fabryka	100 szt.	80,6	93,3	76,8 ^e	74,0 ^e	74,0 ^e

^a Cena obliczona na podstawie relacji cen zbliżonych gatunków. ^b Cena brutto.
^c Franco stacja odbiorcza. ^d Loco fabryka. ^e Loco wagon Warszawa.

U w a g a. Objaśnienie skrótów: l. - loco, p. - parytet, fr. - franco, l. w. st. załad. - loco wagon stacja załadowania, fr. w. - franco wagon, l. st. - loco stacja, fr. w. st. wysył. - franco wagon stacja wysyłająca, p. w. st. - parytet wagon stacja.

TABL. 5. CENY HURTOWE ŻYWNOSCI W POLSCE W LATACH 1928, 1929, 1932 - 1937

Artykuły	Jednostka	1928	1929	1932	1933	1934	1935	1936	1937 IV
		przeciętne ceny w złotych							
Pszenvca ^a	100 kg	47,4	42,8	24,6	27,2	17,8	16,1	21,6	28,1
Żyto ^a	„	40,9	28,4	20,7	16,3	15,4	13,3	15,1	23,5
Jęczmień browarn. ^a	„	40,3	31,5	21,1	15,9	18,9	18,3	19,8	„
Owies ^a	„	37,1	27,1	17,9	13,1	14,3	14,7	15,1	22,1
Ziemniaki jadalne ^b	1000 kg	96,9	71,3	42,1	37,1	35,4	33,1	31,3	46,2
Mąka pszenna 65% ^a	100 kg	68,6	63,8	38,9	44,3	27,1	24,7	32,6	42,4
Mąka żytnia 65% ^a	„	57,7 ^e	41,4 ^e	31,5	25,0	21,0	19,5	23,9 ^d	32,5 ^e
Kasza jęczmienna ^e	„	62,8	48,3	35,3	28,6	25,5	26,1	26,3	36,0
Groch polny ^b	„	52,1	44,3	22,0	19,2	19,2	20,6	19,1	24,3
Cukier kryształ ^f	„	134,8	141,4	141,8	128,7	130,9 ^g	118,9 ^g	96,0 ^g	96,0 ^g
Sól biała	„	31,3	31,5	32,4	32,4	32,5	32,8	29,1	29,1
Wół żywej wagi ^e	„	139,3	137,8	72,2	65,1	66,7	59,7	63,7	72,0
Wieprz żywej wagi ^e	„	212,3	239,3	108,8	109,4	79,1	77,1	89,7	96,0
Mięso wołowe ^e	„	247,4	278,4	115,9	111,0	117,3	107,8	107,5	114,0
Mleko ^e	100 l	41,7	40,1	22,4	17,9	15,7	16,0	15,7	20,0
Masło ^e	10 kg	68,8	63,7	35,6	31,2	28,0	27,4	27,6	33,5
Jaja świeże ^e	1 skrz. ^h	255,0	289,4	140,2	122,0	103,3	104,9	97,0	72,0
Ryż ^e	100 kg	80,0	82,4	66,0	55,1	49,3	50,8	50,6	52,0
Herbata ^e	10 kg	154,0	156,9	129,6	125,1	125,8	132,5	151,8	147,5
Kawa naturalna ^e	„	61,8	65,1	42,8	38,6	34,2	38,1	47,1	54,0
Pieprz ^e	„	95,5	98,5	47,3	44,8	46,6	51,7	52,2	49,0
Słedzie solone	1 beczka	115,0 ^f	102,0 ^f	81,9 ^f	85,4 ^f	80,1 ^f	88,2 ^k	80,5 ^k	76,9 ^k

^a Giełda poznańska. ^b Ceny płacone producentom przeciętnie w Polsce. ^c 70%. ^d 50%. ^e Loco Warszawa. ^f Parytet Poznań. ^g Loco stacja odbiorcza. ^h 1440 sztuk. ⁱ Bez cła, loco Gdańsk. ^k Wraz z cłem, loco Gdynia.

TABL. 6. CENY MIEJSCOWE PŁACONE PRODUCENTOM ROLNYM W POLSCE W LATACH 1928, 1934-1937

Artykuły	Jednostka	Lata gospodarcze ^a				Lata kalendarzowe				1937 IV
		1927-1928	1933-1934	1934-1935	1935-1936	1928	1934	1935	1936	
przeciętne ceny w złotych										
Pszenvca	100 kg	51,65	18,84	16,77	16,98	50,67	17,83	16,11	19,32	29,03
Żyto	„	42,50	13,02	13,34	11,81	41,61	13,14	12,33	13,48	23,13
Jęczmień na kasze	„	39,66	12,38	13,71	12,27	38,96	12,90	12,94	13,88	22,54
Owies	„	38,52	11,26	13,06	12,52	38,45	11,75	12,95	13,20	21,55
Gryka	„	40,76	15,19	15,54	13,60	41,24	15,40	14,93	14,45	25,07
Groch	„	51,74	18,29	21,37	18,86	52,08	19,15	20,58	19,08	24,32
Ziemniaki jadalne	„	9,34	3,83	3,24	3,15	9,69	3,54	3,31	3,13	4,62
Ziemniaki fabryczne	„	7,30	3,06	2,62	2,61	7,58	2,84	2,70	2,62	3,87
Siano koni-czynny	„	11,34	5,41	6,21	5,79	15,03	5,55	6,18	5,67	7,46
Siano łakowe	„	8,74	4,28	4,90	4,55	11,60	4,35	4,88	4,45	5,95
Słoma	„	5,33	2,53	3,00	2,62	6,56	2,49	2,84	2,62	3,62
Wieprz żywej wagi	1 kg	2,04	0,79	0,57	0,77	1,92	0,68	0,65	0,76	0,88
Mleko	1 l	0,30	0,15	0,14	0,14	0,31	0,15	0,14	0,14	0,14
Jaja	10 szt.	1,58	0,60	0,54	0,57	1,58	0,55	0,57	0,57	0,44
Koń roboczy	1 szt.	419	157	163	189	409	162	171	205	254
Krowa dojna	„	478	155	146	158	456	155	148	165	181

^a Od I.VIII do 31.VII następnego roku.

TABL. 7. CENY GIEŁDOWE ZBÓŻ W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1913, 1926-1937

Giełdy	1913	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
	przeciętne ceny w złotych za 100 kg												
Pszenica													
Warszawa	34,4	46,3	54,3	52,6	45,3	35,8	27,6	27,4	29,5	19,9	17,9	22,8	30,5
Poznań	40,4	44,4	50,4	47,4	42,8	33,5	24,9	24,6	27,2	17,8	16,1	21,6	28,1
Lwów	38,3	43,4	51,1	.	45,3	34,0	24,7	26,2	27,2	18,3	17,5	20,4	28,2
Berlin	39,9	56,7	56,0	49,7	48,2	54,6	52,8	48,7	39,7	.	.	.	.
Hamburg	.	.	.	48,3	44,7	34,8 ^a	24,6 ^a	21,5 ^a	18,5 ^a	18,2 ^a	19,7 ^a	22,3 ^a	32,0 ^a
Praga	38,1	58,7	63,5	57,3	48,5	44,3	41,4	41,7	41,8	36,8 ^a	39,4 ^a	38,0 ^a	32,7 ^a
Paryż	38,0	53,9	57,4	56,3	52,8	52,1	60,5	51,7	38,7	42,4	27,6	34,0	.
Liverpool	36,0	57,3	52,7	48,5	45,0	35,7	22,6	20,1	17,3	15,0	16,4	20,9	29,0
Winnipeg	.	.	.	.	.	30,1	17,3	15,1	13,9	13,9	15,8	17,9	26,6
Chicago	29,6	51,2	45,5	43,3	40,5	31,9	22,1	17,5	19,3	19,2	20,2	.	.
Nowy Jork	31,8	56,2	50,5	47,9	44,1	34,1	25,7	21,2	22,5	20,2	20,4	23,5	29,9
Buenos-Aires	32,7	46,4	43,7	40,7	36,8	29,9	14,9	14,9	12,1	11,0	12,7	18,4	22,4
Żyto													
Warszawa	23,8	31,4	43,7	42,6	29,6	19,4	23,9	21,9	17,2	14,8	13,2	15,2	23,6
Poznań	33,1	30,1	42,5	40,9	28,4	19,1	23,3	20,7	16,3	15,4	13,3	15,1	23,5
Berlin	33,0	40,8	52,8	50,7	40,8	34,5	38,7	37,8	32,0	.	.	.	.
Hamburg	35,3	.	.	45,6	38,7	26,2 ^a	16,9 ^a	16,3 ^a	11,8 ^a	11,4 ^a	10,8 ^a	13,5 ^a	27,3 ^a
Praga	31,8	42,2	60,2	55,7	38,6	26,0	36,0	33,0	22,9	27,1 ^a	30,3 ^a	29,2 ^a	25,1 ^a
Paryż	.	39,8	48,6	46,9	40,2	28,1	30,7	31,2	23,9	.	.	.	.
Chicago	22,4	34,1	37,4	39,9	36,4	23,3	13,7	13,0	15,5	.	.	.	.
Nowy Jork	.	37,0	41,8	44,1	40,0	24,2	16,4	17,7	15,2	13,2	12,4	15,2	26,3
Jęczmień													
Warszawa	27,7	30,3	41,4	43,2	31,7	25,5	25,1	21,0	16,2	18,5	18,3	19,2	26,0
Poznań	29,1	29,6	39,5	40,3	31,5	25,0	25,4	21,1	15,9	18,9	18,3	19,8	.
Berlin	.	44,1	51,1	52,2	44,1	41,2	40,4	37,9	37,3	.	.	.	.
Praga	30,5	43,3	50,7	55,4	42,3	36,1	37,4	26,2	24,2	26,3 ^a	31,3 ^a	29,0 ^a	25,5 ^a
Paryż	.	.	45,5	48,2	42,7	28,5	31,4	30,9	26,4	.	.	.	.
Owies													
Warszawa	26,4	30,3	38,3	42,2	29,5	20,6	25,1	20,9	15,1	14,1	15,2	15,6	21,9
Poznań	33,1	28,3	35,5	37,1	27,1	18,4	23,2	17,9	13,1	14,3	14,7	15,1	22,1
Berlin	33,9	39,2	64,2	48,0	39,0	32,5	33,1	31,3	28,2	.	.	.	.
Praga	29,2	37,7	46,1	48,8	38,5	27,5	33,7	24,9	19,0	22,9 ^a	27,3 ^a	26,3 ^a	23,3 ^a
Paryż	33,7	33,0	39,0	42,5	39,0	25,6	30,2	35,2	21,5	17,3	16,5	28,3	28,7
Liverpool	28,3	39,0	40,5	46,3	39,2	26,7	23,2	21,9	17,5	17,7	.	14,6 ^a	.
Chicago	24,3	27,9	33,4	38,9	29,9	24,8	17,4	12,9	14,3	16,8	15,6	14,0	20,2
Buenos-Aires	20,8	24,8	27,8	33,6	27,1	15,0	11,4	12,1	9,2	8,3	10,2	.	10,8
Ryż													
Londyn	34,9	66,1	62,5	58,9	56,3	47,2	31,3	25,8	19,2	17,6	20,0	20,5	23,4
Nowy Jork	.	.	73,7	76,5	86,0	88,1	73,3	68,7	48,0	43,4	50,0	51,5	51,3
Bombaj	36,4	57,0	54,3	48,5	46,2	40,0	23,6	22,0	19,6	13,0	.	.	.

a Ceny z powodu zmiany gatunku nieporównywalne z cenami nie oznaczonymi uwagą a.

Uwaga. Ceny odnoszą się do następujących gatunków: pszenica w Hamburgu -Manitoba nr 1 (c.i.f.), w Chicago -Hardwinter nr 2, w Nowym Jorku -czerwona jaro-ozima; żyto w Hamburgu la Plata (c.i.f.) w Nowym Jorku nr 2; owies w Liverpoolu -Canada Mixed Feed, w Chicago -biały nr 2. Pozostałe ceny -przeciętne typowych gatunków.

TABL. 8. CENY HURTOWE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW NA RYNKACH ŚWIATOWYCH W LATACH 1913, 1928, 1932, 1935-1937

Artykuły Gatunek	Miejsce notowania	1913	1928	1932	1935	1936	1937 IV
		przeciętne ceny w zł za 100 kg					
Pszenvica czerwona, jaro-ozima	Nowy Jork	32	48	21	20	24	30
Mąka pszenna twarda ozima fob	"			35	31	34	38
Ziemniaki krajowe	Londyn	17	30	24	14	18	
"	Amsterdam	13	27	16	16	12	
Mięso wołowe zady mrożone (argent.)	Londyn	224	288	169	136	137	138
Mięso wieprzowe gat. I	Kopenhaga		339	132	186	182	178
" krajowe	Londyn	284	379	194	181	191	192
Bekony duńskie	"		391	176	226	241	241
Masło nowozelandzkie	"		725	312	233	261	269
" duńskie	"	517	799	364	287	308	294
Jaja ^a gat. I	Kopenhaga		29	15	10	10	7
Kawa Santos superior dobra	Londyn	246	455	199	94	100	121
Herbata indyjska Peko dobra	"	330	516	153	244	282	349
Cukier Br. W. J. kryształ	"	69	114	56	48	46	47
" surowy 88°	Czechosłow.	38	44	15	11	11	13
Jedwab ^b „Japan”	Londyn	76	103	32	20	22	26
" włoski	"	85	106	34	21	27	27
Jedwab sztuczny ^b 120 drs.	Krefeld	27	25	11	11	10	10
" gat. I białony 150 drs.	Mediolan	26	14	8	9	7	6
Wetna Buenos-Aires na termin	Havre	335	636	162	181	212	273
" nieprana Merino 60'	Londyn	430	873	266	268	333	391
Bawetna egipska Sakellaridis F. G. F.	Liverpool	392	747	208	206	240	291
Bawetna middling upland loco	Nowy Jork	252	394	127	139	141	167
Przędza bawetniana 32'	Manchester			258	244	258	335
Juta krajowa gat. I na termin	Londyn	130	140	52	47	47	54
Skóry surowe bydłec naj- lepsze, ciężkie	"	301	384	125	128	142	183
Skóry wyprawione podeszw. Surówka ^c fonte de moult. III franco stacja wyladow.	Boston			590	402		
Surówka Cleveland III fob	Bruksela	139	146	85	69	77	146
Żelazo handlowe ^c okrągłe i czworogranne 3-5 1/2c. franco stacja wyladow.	Middlesbrough	126	140	90	87	94	104
Żelazo handlowe sztaby fob	"	347	331	204	210	237	244
Blacha ^c mocna 1/4 cal. fob	Antwerpia	219	243	105	136	137	213
Aluminium wirgińskie 98-99%	"	245	270	124	172	178	271
Miedź elektrolityczna	Nowy Jork		477	450	241	233	240
" krajowa elektrolityczna	Londyn	313	296	113	91	111	173
Olów krajowy surowy	Nowy Jork	306	291	113	99	109	173
" loco	Londyn	86	96	37	36	45	67
Cynk G.O.B.	Nowy Jork	86	124	63	48	55	72
Cyna Straits loco	Londyn	98	108	42	36	39	67
Węgiel kamienny „Northum- berland” nie przesiewany fob	Nowy Jork	883	991	433	588	541	692
Węgiel kamien. górnośląski fob	Newcastle	23	26	19	17	20	25
Ropa naftowa ^d pensylwańska loco szyb	Gdynia/Gdańsk		27	20	16	16	21
Kauczuk Standard plant.	Nowy Jork	14	17	10	6	7	8
Masa drzewna mechan.-sucha gat. I fob	Amsterdam	1504	430	65	143	193	
Papier gazetowy loco fabryka	Göteborg			13	9	11	19
	Kanada	33	56	34	17	20	21

a Za 100 szt. b Za 1 kg. c Za 1000 kg. d Za 100 l.

TABL. 9. CENY DETALICZNE ARTYKUŁÓW PIERWSZEJ POTRZEBY W NIEKTÓRYCH MIASTACH W POLSCE W LATACH 1928, 1935 - 1937

Artykuły Jednostki	Lata	War-	Łódź	Wil-	Po-	Gdy-	Kato-	Kra-	Lwów
		szawa		no	znań	nia	wice	ków	
przeciętne ceny w złotych									
Chleb żytni pyłowy za 1 kg	1928	0,62	0,61	0,65	0,62	.	0,63	0,62	0,61
	1935	0,30	0,27	0,29	0,29	0,30	0,30	0,30	0,29
	1936	0,30	0,27	0,28	0,28	0,30	0,29	0,30	0,28
	IV.1937	0,34	0,33	0,32	0,33	0,37	0,38	0,37	0,32
Mąka pszenna za 1 kg	1928	0,98	0,87	1,07	0,91	.	0,96	0,92	0,94
	1935	0,45	0,39	0,37	0,37	0,42	0,38	0,39	0,34
	1936	0,47	0,45	0,40	0,41	0,48	0,42	0,45	0,36
	IV.1937	0,60	0,55	0,55	0,52	0,60	0,54	0,56	0,48
Ziemniaki za 1 kg	1928	0,19	0,20	0,19	0,16	.	0,15	0,17	0,16
	1935	0,09	0,07	0,05	0,08	0,10	0,08	0,10	0,08
	1936	0,09	0,07	0,06	0,07	0,08	0,08	0,09	0,06
	IV.1937	0,10	0,07	0,07	0,08	0,10	0,10	0,12	0,07
Mięso wołowe za 1 kg	1928	3,19	2,84	2,61	3,27	.	3,14	2,73	2,55
	1935	1,41	1,20	0,89	1,47	1,21	1,48	1,23	1,06
	1936	1,42	1,20	0,92	1,50	1,33	1,43	1,21	0,98
	IV.1937	1,48	1,15	1,05	1,60	1,40	1,50	1,20	0,80
Mięso wieprzowe za 1 kg	1928	3,17	2,63	3,30	2,93	.	2,98	2,97	3,19
	1935	1,28	1,23	1,13	1,22	1,47	1,51	1,42	1,27
	1936	1,37	1,38	1,19	1,34	1,62	1,49	1,36	1,30
	IV.1937	1,47	1,40	1,35	1,50	1,60	1,60	1,60	1,30
Świnina za 1 kg	1928	3,47	3,47	4,20	3,17	.	3,47	3,56	3,38
	1935	1,33	1,41	1,28	1,49	1,50	1,64	1,58	1,53
	1936	1,44	1,69	1,37	1,62	1,67	1,53	1,64	1,60
	IV.1937	1,50	1,60	1,70	1,70	1,80	1,80	1,60	1,60
Mleko za 1 l	1928	0,53	0,46	0,42	0,40	.	0,48	0,46	0,44
	1935	0,26	0,21	0,18	0,21	0,24	0,26	0,20	0,20
	1936	0,25	0,21	0,17	0,19	0,23	0,25	0,20	0,19
	IV.1937	0,25	0,25	0,18	0,20	0,25	0,26	0,20	0,20
Masło za 1 kg	1928	7,62	7,04	6,79	7,55	.	7,83	6,36	6,89
	1935	3,14	3,36	2,79	3,18	3,25	3,24	3,04	2,90
	1936	3,07	3,38	2,88	3,15	3,34	3,19	3,00	2,83
	IV.1937	3,87	4,00	3,60	3,40	3,40	3,73	3,50	3,60
Jaja za 1 szt.	1928	0,21	0,23	0,20	0,21	.	0,21	0,20	0,19
	1935	0,09	0,09	0,07	0,08	0,09	0,08	0,08	0,07
	1936	0,08	0,09	0,07	0,08	0,09	0,08	0,08	0,07
	IV.1937	0,06	0,07	0,07	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06
Cukier za 1 kg	1928	1,56	1,49	1,58	1,42	.	1,51	1,57	1,58
	1935	1,23	1,23	1,25	1,28	1,28	1,24	1,25	1,28
	1936	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
	IV.1937	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Węgiel za 10 kg	1928	0,69	0,68	0,57	0,65	.	0,36	0,49	0,67
	1935	0,56	0,54	0,40	0,46	0,52	0,33	0,38	0,52
	1936	0,48	0,49	0,34	0,41	0,45	0,26	0,33	0,45
	IV.1937	0,48	0,48	0,32	0,44	0,45	0,28	0,32	0,45
Nafta za 1 l	1928	0,58	0,58	0,58	0,58	.	0,68	0,70	0,54
	1935	0,42	0,43	0,43	0,45	0,46	0,43	0,39	0,38
	1936	0,38	0,38	0,35	0,40	0,42	0,39	0,35	0,34
	IV.1937	0,38	0,37	0,35	0,40	0,42	0,38	0,35	0,34
Mydło za 1 kg	1928	2,20	2,11	2,40	2,46	.	2,03	2,20	2,00
	1935	1,27	1,21	1,01	1,50	1,10	1,32	1,23	0,99
	1936	1,30	1,38	1,14	1,68	1,40	1,43	1,30	1,19
	IV.1937	1,50	1,53	1,35	1,80	1,60	1,50	1,50	1,40

(dok. str. 235)

TABL. 9. CENY DETALICZNE ARTYKUŁÓW PIERWSZEJ POTRZEBY W NIEKTÓRYCH MIASTACH W POLSCE W LATACH 1928, 1935 - 1937 (dok.)

Artykuły Jednostki	Lata	War-	Łódź	Wil-	Po-	Gdy-	Kato-	Kra-	Lwów
		szawa		no	znań	nia	wice	ków	
przeciętne ceny w złotych									
Elektryczność za 10 kWh ^a	1928	9,05	7,67	10,30	6,75	.	3,93	7,00	7,10
	1935	5,95	7,00	8,50	5,94	.	3,53	7,26	7,30
	1936	5,63	6,20	7,75	5,78	6,70	3,53	6,10	6,30
Gaz za 10 m ^{3b}	IV.1937	5,10	6,20	7,00	5,72	6,20	3,50	6,00	6,30
	1928	4,58	3,56	7,50	2,94	.	3,50	3,90	3,50
	1935	3,49	3,44	5,00	2,84	3,50	4,00	4,46	3,60
	1936	3,20	3,00	5,00	2,68	3,50	3,67	4,20	3,60
	IV.1937	3,20	3,00	5,00	2,63	3,50	3,60	4,20	3,60

^a Obliczono przy przeciętnym spożyciu miesięcznym 10 kWh. ^b Obliczono przy przeciętnym spożyciu miesięcznym 20 m³.

TABL. 10. CENY DETALICZNE ARTYKUŁÓW PIERWSZEJ POTRZEBY W NIEKTÓRYCH KRAJACH W GRUDNIU 1936 R.

Artykuły	Jedno- stka	War-	An-	Ber-	Haga	Paryż	Praga	Wie-	Rzym
		szawa	glia ^a	lin				deń	
przeciętne ceny w złotych									
Chleb żytni	1 kg	0,33	.	0,70	0,67	.	0,44	0,62	.
Chleb pszenny	"	0,65	0,54	.	0,65	0,54	0,47	.	0,45
Mąka pszenna	"	0,50	0,52	1,04	0,52	.	0,52	0,68	0,50
Ryż	"	0,75	.	1,06	0,58	0,83	0,52	0,60	0,45
Ziemniaki	"	0,08	0,25	0,17	0,16	0,26	0,12	0,14	0,17
Mleko	1 l	0,25	0,64	0,51	0,35	0,38	0,31	0,47	0,38
Jaja	1 szt.	0,12	0,22	0,25	0,17	0,26	0,16	0,18	0,17
Masło	1 kg	3,24	3,63	6,63	5,21	5,39	3,18	4,37	4,18
Mięso wołowe	"	1,42	2,44	3,59	3,24	4,14	2,80	2,78	3,32
Mięso wieprzowe	"	1,35	.	3,40	2,84	3,27	2,43	3,18	.
Ślonina	"	1,45	.	4,50	2,17	3,00	2,05	2,58	2,23
Cukier	"	1,00	0,54	1,59	1,48	0,98	1,12	1,31	1,70
Węgiel	10 kg	0,48	.	0,84	.	1,19	0,54	1,09	1,39
Gaz	m ³	0,26	.	.	0,29	0,24	0,28	0,21	0,19
Elektryczność	1 kWh	0,50	.	.	0,58	0,38	0,50	0,70	0,54
Nafta	1 l	0,38	.	.	.	0,50	0,34	0,26	.

^a Przeciętne ceny dla 509 miast.

Uwaga. Gatunki artykułów w różnych miastach nie zawsze są identyczne.

TABL. 11. PORÓWNANIE KOSZTÓW ŻYWNOŚCI W NIEKTÓRYCH MIASTACH W POLSCE W LATACH 1914, 1928, 1932, 1935 i 1936

Wskaźniki. Koszty żywności w Warszawie = 100

Miasta	1914	1928	1932	1935	1936	Miasta	1914	1928	1932	1935	1936
Gdynia				102	103	Drohobycz	90	86	92	92	88
Warszawa	100	100	100	100	100	Czestochowa	94	84	88	87	88
Chorzów	109	97	95	97	100	Wilno	84	92	92	86	88
Katowice	118	95	98	102	99	Zawiercie	89	86	86	88	87
Bielsko	125	91	98	99	99	Radom	84	85	91	86	86
Kraków	123	90	99	99	97	Lublin	86	85	88	86	86
Bydgoszcz	119	89	92	95	96	Białystok	88	85	88	84	85
Łódź	94	93	90	91	95	Pińsk	94	85	88	85	83
Poznań	110	90	91	96	95	Brześć n.B.	92	79	82	80	82
Grudziądz	103	88	89	90	92	Tarnopol	117	85	82	81	82
Będzin	95	88	91	93	92	Kołomyja	112	78	78	84	80
Borysław	103	95	96	101	91	Równe	82	79	78	79	79
Toruń	97	90	88	91	91	Brzeżany	.	77	79	80	78
Sosnowiec	98	91	89	94	91	Nieśwież	.	83	79	72	75
Lwów	130	89	92	93	89	Horodenka	.	78	77	78	74

Uwaga. Obliczenia według norm typowego budżetu rodziny robotniczej.

TABL. 12. CENY DETALICZNE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW PRZEMYSŁOWYCH WYRAŻONE W KILOGRAMACH ŻYTA, W KILOGRAMACH WIEPRZA I W LITRACH MLEKA W POLSCE^a W LATACH 1914 (1913), 1927/28—1929/30, 1931/32, 1934/35—1936/37

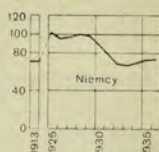
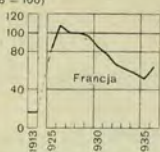
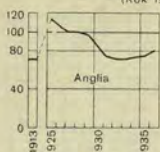
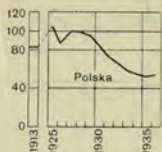
Artykuły	1914 lub 1913	Lata gospodarcze ^b						1936	1937
		1927— —1928	1928— —1929	1929— —1930	1931— —1932	1934— —1935	1935— —1936	IV	
przeciętne ceny									
w kilogramach żyta ^c									
Pług, 1 szt.	134	100	130	220	191	264	270	235	125
Superfosfat 16%, 100kg	57	31	41	68	43	73	81	79	42
Garnek emal., 10 szt.	61	51	64	118	127	167	182	170	91
Kamasze, 1 para	78	99	127	220	150	184	205	195	107
Madapolam, 10 m	61	53	67	108	75	100	111	105	61
Nici nr 50, 10 szpulek	17	20	25	42	33	46	52	49	26
Cukier, 10 kg	46	36	47	83	72	95	92	81	43
Sól, 10 kg	6	8	10	17	16	27	29	26	14
Wódka, 1 l	11	14	18	30	29	34	35	33	18
Tytoń, 1 kg	115	141	190	375	335	566	640	612	327
Mydło, 10 kg	51	52	64	107	79	91	112	102	65
Węgiel, 100 kg	23	15	23	40	35	43	43	39	21
Nafta, 10 l	13	13	18	32	27	33	33	31	16
100 złotych ^d	343	235	296	494	441	750	847	810	432
w kilogramach wieprza żywej wagi ^c									
Pług, 1 szt.	23,0	20,8	22,1	21,2	47,6	61,7	41,5	42,0	33,0
Superfosfat 16%, 100kg	9,7	6,5	7,0	6,6	10,8	17,2	12,5	14,2	11,1
Garnek emal., 10 szt.	10,5	10,6	10,9	11,4	31,6	39,1	27,9	30,4	23,9
Kamasze, 1 para	13,4	20,7	21,6	21,2	37,3	43,1	31,5	34,9	28,2
Madapolam, 10 m	10,5	11,1	11,4	10,4	18,7	23,5	17,0	18,8	16,1
Nici nr 50, 10 szpulek	2,9	4,2	4,3	4,0	8,4	10,7	7,9	8,8	6,9
Cukier, 10 kg	7,8	7,4	7,9	8,0	17,9	22,3	14,1	14,5	11,4
Sól, 10 kg	1,0	1,7	1,7	1,7	4,0	6,3	4,4	4,6	3,6
Wódka, 1 l	1,8	2,9	3,0	2,9	7,2	8,1	5,3	5,9	4,7
Tytoń, 1 kg	19,7	29,4	32,2	36,2	83,5	132,5	98,1	109,5	85,8
Mydło, 10 kg	8,7	10,9	10,9	10,3	19,7	21,4	17,1	18,3	17,0
Węgiel, 100 kg	3,9	3,1	3,9	3,9	8,8	10,2	6,6	7,0	5,5
Nafta, 10 l	2,2	2,6	3,1	3,1	6,7	7,7	5,1	5,5	4,3
100 złotych ^d	58,8	49,0	50,3	47,6	109,9	175,4	129,9	144,9	113,6
w litrach mleka ^c									
Pług, 1 szt.	141	133	149	206	251	228	207	207	207
Superfosfat 16%, 100kg	44	42	46	47	70	69	70	70	70
Garnek emal., 10 szt.	72	66	80	137	159	154	150	150	150
Kamasze, 1 para	141	130	148	162	176	173	172	177	177
Madapolam, 10 m	75	69	73	81	96	93	93	101	101
Nici nr 50, 10 szpulek	28	26	28	36	44	44	44	44	44
Cukier, 10 kg	50	48	56	78	91	77	71	71	71
Sól, 10 kg	12	10	12	17	26	24	23	23	23
Wódka, 1 l	20	18	21	31	33	29	29	29	29
Tytoń, 1 kg	200	194	253	362	540	540	540	540	540
Mydło, 10 kg	74	66	72	85	87	94	90	107	107
Węgiel, 100 kg	21	23	27	38	41	36	34	34	34
Nafta, 10 l	18	19	22	29	31	28	27	27	27
100 złotych ^d	333	303	333	476	714	714	714	714	714

^a Według notowań w Warszawie. ^b Od I.VIII do 31.VII następnego roku. ^c Według cen płaconych producentom przeciętnie w Polsce. ^d Ilość wymienionych artykułów rolnych oddawanych przez rolników za 100 zł.

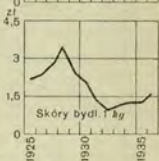
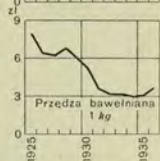
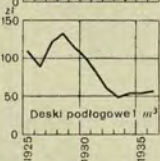
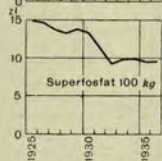
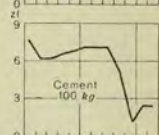
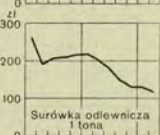
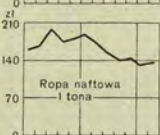
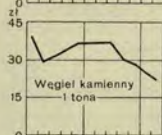
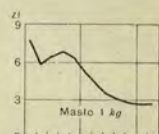
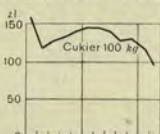
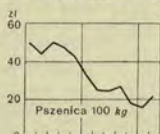
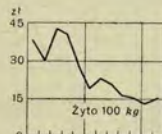

WSKAŹNIKI CEN HURTOWYCH

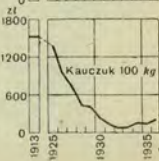
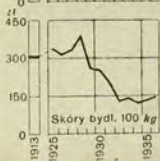
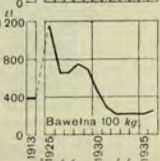
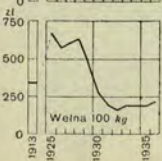
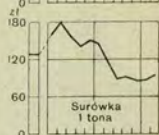
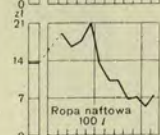
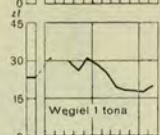
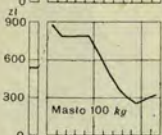
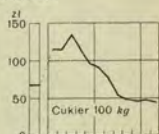
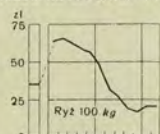
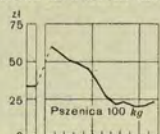
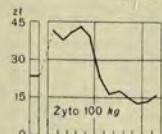
(Rok 1928 = 100)

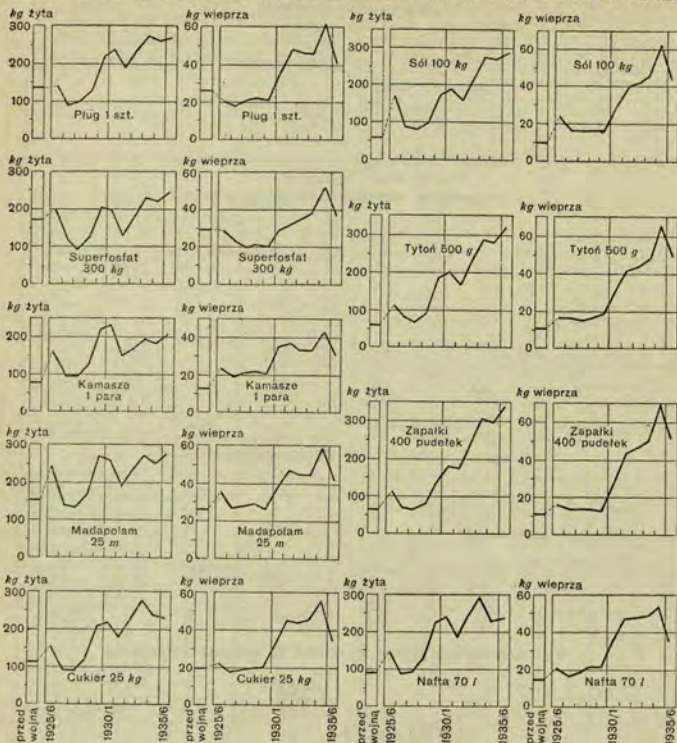
CENY HURTOWE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW W POLSCE

CENY HURTOWE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW NA GIEŁDACH ŚWIATOWYCH

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW NABYWANYCH PRZEZ ROLNIKA WYRAŻONE W KG ŻYTA I W KG WIEPRZA

CENY ŻYTA W POLSCE
W 1935/36 R.CENY WIEPRZA W POLSCE
W 1935/36 R.

DZIAŁ XIV. PRACA

W tablicach: 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 17, 22, 24, 25 26^a i 31 statystyką przemysłu przetwórczego objęte są zakłady zatrudniające normalnie 20 i więcej robotników

TABL. I. LUDNOŚĆ NAJEMNA ZAWODOWO CZYNNA W POLSCE
(Zatrudnieni i bezrobotni)

Na podstawie spisu ludności z dn 9.XII 1931 r.

Województwa	Ogółem	Rolnictwo	Inne zawody							w tym bezrobotni ^a	
			ra- zem	w tym							
				górnictwo i przemysł	handlowo-ubezpieczenia	kominicjatransport	służba publiczna	szkolnictwo i oświata	lecznictwo i higiena		służba domowa
w tysiącach											
Robotnicy^b											
Polska	4215,6	1411,5	2804,1	1673,9	179,6	222,6	117,7	24,5	62,9	415,7	603,1
%	100,0	33,5	66,5	39,7	4,3	5,3	2,8	0,6	1,5	9,9	x
M.st. Warszawa	296,1	0,6	295,5	148,4	35,3	20,8	10,0	4,9	11,4	57,9	64,7
Warszawskie	356,4	164,5	191,9	119,3	9,8	15,9	6,8	1,6	4,6	24,4	48,5
Łódzkie	522,8	138,6	384,2	289,4	19,6	15,3	8,9	2,4	6,2	37,3	98,3
Kieleckie	387,7	102,8	284,9	208,5	10,2	15,8	7,5	1,5	3,8	30,9	72,7
Lubelskie	221,5	113,7	107,8	59,0	6,1	8,9	4,7	1,2	2,3	18,2	20,1
Białostockie	139,6	49,3	90,3	48,7	4,4	8,1	6,8	0,9	1,8	12,6	17,4
Wileńskie	116,3	44,3	72,0	27,4	5,2	5,7	10,7	1,0	2,0	15,6	11,5
Nowogródzkie	59,9	27,4	32,5	12,0	1,1	2,4	5,6	0,3	0,6	7,5	3,6
Poleskie	53,0	19,0	34,0	14,1	1,4	3,7	4,4	0,3	0,6	5,6	5,1
Wołyńskie	103,9	40,8	63,1	27,9	3,5	6,0	7,7	0,8	1,3	11,3	7,8
Poznańskie	465,6	206,0	259,6	136,3	21,4	31,0	8,1	2,3	7,4	37,5	70,7
Pomorskie	215,0	96,1	118,9	57,8	8,6	17,9	5,6	0,8	2,8	15,8	27,8
Śląskie	323,0	20,9	302,1	231,1	12,9	20,4	6,8	1,4	3,9	21,9	72,1
Krakowskie	328,8	96,8	232,0	131,7	15,2	19,7	6,9	2,0	5,8	44,6	41,9
Lwowskie	329,6	123,8	205,8	96,1	17,3	19,4	8,2	2,2	5,9	48,5	28,3
Stanisławow.	147,8	72,9	74,9	41,1	3,9	7,5	3,6	0,5	1,4	14,2	8,6
Tarnopolskie	148,6	94,0	54,6	25,1	3,7	4,1	5,4	0,4	1,1	11,9	4,0
Pracownicy umysłowi											
Polska	664,3	17,3	647,0	106,2	85,6	67,1	169,1	129,0	32,9	x	78,0
%	100,0	2,6	97,4	16,0	12,9	10,1	25,4	19,4	5,0	x	x
M.st. Warszawa	102,4	0,4	102,0	18,4	21,4	8,3	21,4	15,0	6,1	x	16,5
Warszawskie	42,1	2,3	39,8	5,8	3,6	4,3	11,1	9,4	2,0	x	4,6
Łódzkie	53,1	1,1	52,0	12,6	7,6	3,4	11,6	10,8	3,2	x	7,9
Kieleckie	46,0	1,1	44,9	11,2	4,0	4,6	10,4	9,9	2,1	x	5,6
Lubelskie	30,5	1,2	29,3	2,6	2,7	2,8	8,6	8,6	1,2	x	2,8
Białostockie	22,5	0,5	22,0	2,0	1,7	2,3	6,4	5,6	1,1	x	2,3
Wileńskie	23,1	0,6	22,5	1,6	2,6	3,0	6,3	5,3	1,4	x	2,9
Nowogródzkie	10,5	0,5	10,0	0,7	0,6	1,0	3,2	2,9	0,5	x	1,0
Poleskie	12,4	0,4	12,0	0,9	0,9	1,3	4,1	2,8	0,5	x	1,3
Wołyńskie	22,1	0,7	21,4	1,8	2,0	1,9	7,9	4,9	0,9	x	2,1
Poznańskie	70,1	3,5	66,6	9,1	11,7	8,9	16,9	10,4	3,4	x	8,6
Pomorskie	30,0	1,4	28,6	3,3	3,5	4,3	7,5	4,9	1,4	x	2,6
Śląskie	50,4	0,4	50,0	17,1	5,4	5,8	9,9	7,1	2,3	x	5,2
Krakowskie	52,0	0,6	51,4	8,0	7,4	5,7	14,6	10,4	2,6	x	5,1
Lwowskie	62,4	1,2	61,2	7,8	7,9	6,4	17,5	12,7	2,9	x	6,9
Stanisławow.	18,2	0,5	17,7	2,2	1,4	2,0	5,6	4,1	0,7	x	1,6
Tarnopolskie	16,5	0,9	15,6	1,1	1,2	1,1	6,1	4,2	0,6	x	1,0

^a Włączeni do poszczególnych działów zawodowych według ostatniego miejsca zatrudnienia. ^b Łącznie z chałupnikami.

Uwaga. Dane o ludności najemnej według poci w Polsce, ob. dział II, tabl. 21, str. 32.

TABL. 2. SZACUNEK SKŁADU LUDNOŚCI ROBOTNICZEJ WEDŁUG WIEKU W POLSCE W 1931 R.

Płeć Gałęzie pracy	Ogółem	Odsetek robotników liczących lat						Wiek środkowy ^a
		19 i mniej	20-29	30-39	40-49	50-59	60 i więcej	
Ogółem	100,0	18,9	37,2	18,6	11,7	8,1	5,5	28,1
Mężczyźni	100,0	16,6	36,8	19,9	12,2	8,6	5,9	29,0
Kobiety	100,0	23,5	37,9	16,1	10,7	6,9	4,9	26,0
Rolnictwo	100,0	25,4	33,2	15,8	10,5	8,3	6,8	27,0
Mężczyźni	100,0	23,2	33,8	16,7	10,2	8,6	7,5	27,7
Kobiety	100,0	29,4	32,0	13,9	10,7	7,8	6,2	25,0
Górnictwo i hut- nictwo	100,0	8,1	33,3	27,8	18,4	10,1	2,3	32,7
Mężczyźni	100,0	7,0	33,5	28,0	19,0	10,4	2,1	32,9
Kobiety	100,0	20,5	31,8	25,5	11,5	6,9	3,8	29,2
Pozostałe gałęzie ^b	100,0	16,0	40,2	19,3	11,7	7,6	5,2	28,2
Mężczyźni	100,0	13,3	39,4	20,8	12,5	8,3	5,7	29,3
Kobiety	100,0	20,3	41,4	17,1	10,6	6,4	4,2	26,3

^a Wiek, który połowa robotników już przekroczyła, a którego połowa jeszcze nie osiągnęła. ^b Przemysł, handel, komunikacja, służba.

Źródło: J. Piekałkiewicz: *Sprawozdanie z badań składu ludności robotniczej w Polsce*, Warszawa 1934.

TABL. 3. PRACOWNICY UMYSŁOWI UBEZPIECZENI W b. Z.U.P.U. W WARSZAWIE^a WEDŁUG WYKSZTAŁCENIA W LATACH 1930 - 1933

Wykształcenie	1930	1931	1932	1933		
				Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach					
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Początkowe	16,5	16,2	15,6	14,7	16,6	10,5
w tym domowe	4,6	4,3	4,3	3,9	4,2	3,3
Średnie ogólne nie ukończone	21,0	20,6	20,3	19,5	16,7	25,8
" " ukończone	7,9	8,1	8,1	8,7	6,7	13,1
" " bez bliższego określenia	2,4	2,5	2,5	2,3	2,1	2,8
Zawodowe o poziomie niższym	9,9	10,0	9,9	9,8	9,3	10,9
" o poziomie średnim	21,5	21,9	22,1	22,4	23,0	21,0
w tym: handlowe	6,9	7,1	7,1	7,0	7,6	5,7
" techniczne	4,9	4,8	4,9	5,0	7,0	0,8
Wyższe nie ukończone	5,3	5,2	5,3	5,8	6,6	4,1
" ukończone	10,7	11,3	12,3	13,1	15,0	9,0
w tym: handlowe	1,6	1,7	1,8	1,9	2,2	1,2
" techniczne	2,3	2,5	2,6	3,0	4,2	0,1
Nie znane	4,8	4,2	3,9	3,7	4,0	2,8

^a Województwa centralne oraz wileńskie, nowogródzkie i poleskie.

Źródło: T. Czajkowski: *Struktura zatrudnienia pracowników umysłowych*, Warszawa 1936.

TABL. 4. ROBOTNICY ZATRUDNIENI W GÓRNICTWIE, HUTNICTWIE, W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM ORAZ NA ROBOTACH PUBLICZNYCH W POLSCE W LATACH 1928 - 1936

Lata Województwa Miesiące	Górnictwo, hutnictwo, przemysł przetwórczy								Ro- boty pub- liczne ^b	
	Ogó- łem	Górnictwo		Hutnictwo		Przemysł przetw.		Inne ^a		
		Ra- zem	w tym wę- glo- we	Ra- zem	w tym żela- zne	Ra- zem	w tym			
							włó- kien- niczy			meta- lowy
w tysiącach										
1928 ^c	841,7	143,7	112,7	63,6	50,7	564,2	173,6	88,8	70,2	32,9
1929 ^c	844,1	155,1	125,0	64,5	52,1	554,8	162,1	89,6	69,7	25,9
1930 ^c	733,1	152,3	118,4	55,3	44,3	459,5	131,1	70,2	66,0	32,9
1931 ^c	623,9	135,4	108,9	46,8	38,2	379,2	120,3	53,3	62,5	26,8
1932 ^c	534,5	114,9	93,4	34,1	28,9	324,9	109,1	43,7	60,6	23,3
1933 ^c	531,1	97,5	76,0	33,3	28,6	339,6	115,6	44,5	60,7	51,7
1934 ^c	574,2	95,8	73,5	35,9	31,0	381,8	127,0	49,6	60,7	69,8
1935 ^c	602,3	92,5	69,3	37,9	33,4	410,0	133,1	56,4	61,9	79,3
1936 ^c	641,9	93,3	68,3	40,0	35,7	447,6	140,3	65,8	61,0	102,9
M. st. Warszawa	64,5	—	—	—	—	49,8	3,8	14,5	14,7	3,8
Warszawskie	35,3	0,1	—	—	—	31,7	3,8	6,1	3,5	10,3
Łódzkie	125,1	—	—	—	—	123,8	98,2	4,5	1,3	9,2
Kieleckie	97,1	21,6	17,5	13,3	13,3	52,2	16,2	14,5	10,0	10,0
Lubelskie	10,1	—	—	—	—	8,6	—	1,7	1,5	3,6
Białostockie	14,0	—	—	—	—	12,3	4,3	0,2	1,7	2,8
Wileńskie	4,0	—	—	—	—	3,2	0,1	0,0	0,8	1,9
Nowogródzkie	3,4	—	—	—	—	3,1	0,1	0,2	0,3	1,8
Poleskie	4,6	—	—	—	—	3,5	—	—	1,1	2,1
Wołyńskie	7,6	—	—	—	—	7,1	—	0,0	0,5	3,2
Poznańskie	46,1	0,6	—	—	—	36,1	0,8	5,7	9,4	7,2
Pomorskie	14,0	0,0	—	—	—	11,9	—	2,4	2,1	9,9
Śląskie	117,9	48,6	44,6	26,4	22,3	39,5	7,4	8,0	3,4	7,8
Krakowskie	50,4	10,4	6,2	0,3	0,1	34,6	4,9	5,6	5,1	14,1
Lwowskie	30,9	9,0	—	—	—	18,0	0,4	2,1	3,9	8,1
Stanisławowski	13,7	3,0	—	—	—	9,1	0,3	0,3	1,6	3,9
Tarnopolskie	3,2	—	—	—	—	3,1	0,0	0,0	0,1	3,2
1933 31.III	502,5	102,2	81,3	32,9	28,3	307,4	105,5	44,3	60,0	31,2
30.VI	539,5	94,6	73,4	33,3	28,7	350,5	117,4	44,4	61,1	58,8
30.IX	558,7	93,2	71,1	33,9	29,1	369,8	129,0	47,2	61,8	85,4
31.XII	517,7	98,4	76,6	33,5	28,8	324,9	117,4	41,7	60,9	34,6
1934 31.III	548,7	95,4	73,8	34,6	29,7	358,6	127,9	46,5	60,1	38,8
30.VI	580,2	93,9	71,3	36,6	31,6	389,2	124,4	49,0	60,5	95,6
30.IX	596,9	96,0	73,3	36,6	31,7	403,6	133,5	53,9	60,7	97,7
31.XII	547,1	97,8	75,1	36,7	31,8	351,3	121,8	49,8	61,3	39,3
1935 31.III	571,5	92,2	69,7	37,3	32,7	380,1	130,9	53,7	61,9	29,0
30.VI	605,8	89,6	66,6	37,6	33,3	416,9	131,7	56,3	61,7	110,1
30.IX	635,2	93,4	69,0	38,6	34,2	440,8	141,9	60,6	62,4	134,5
31.XII	585,6	94,6	71,1	37,7	33,4	391,6	132,6	56,7	61,7	32,3
1936 31.III	602,5	91,3	67,5	37,9	33,7	412,5	138,7	58,3	60,8	34,0
30.VI	645,9	91,9	66,9	40,6	35,7	453,2	139,9	65,5	60,2	164,1
30.IX	680,4	94,0	68,0	41,6	37,1	483,8	149,5	72,9	61,0	157,8
31.XII	629,3	98,0	71,5	42,0	37,4	427,5	134,8	71,2	61,8	36,6

a Elektrownie, wodociągi, wytwórnie wojskowe, fabryki amunicji i warsztaty kolejowe. b Dane za lata 1935 i 1936 dotyczą skierowanych na roboty publiczne przez Fundusz Pracy. c Przeciętne roczne obliczone na podstawie danych z końca miesiąca.

U w a g a. Ob. także dział VIII, tabl. 12, str. 114 - 118.

TABL. 5. ROBOTNICZY ZATRUDNIENI W POSZCZEGÓLNYCH GAŁĘZIACH WIELKIEGO I ŚREDNIEGO PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO W POLSCE W 1936 R.^a

Województwa	Mi- ne- ral- ny	Me- ta- lo- wy	Elektro- tech- nicz.	Che- mic- zny	Włó- kien- ni- czy	Pa- pier- ni- czy	Skó- rza- ny	Drze- w- ny	Spo- ży- w- czy	Odzie- żo- wy	Bu- dow- lany	Pol- i- gra- ficzny
	w tysiącach											
Polska	49,5	65,8	9,9	35,3	140,3	13,3	5,8	42,0	51,5	11,3	13,6	9,3
M. st. War- szawa	0,9	14,5	4,7	4,5	3,8	1,3	1,3	1,1	5,6	3,3	5,3	3,5
Warszawskie	7,5	6,1	1,2	3,5	3,8	2,4	0,3	1,2	5,3	0,3	0,0	0,1
Łódzkie	3,4	4,5	0,3	6,7	98,2	0,7	0,2	3,0	3,3	2,3	0,6	0,6
Kieleckie	9,5	14,5	0,4	3,1	16,2	2,4	0,4	2,4	2,0	0,6	0,6	0,1
Lubelskie	2,1	1,7	—	0,0	—	—	0,2	1,6	3,0	0,0	0,0	0,0
Białostockie	0,8	0,2	—	0,4	4,3	—	0,1	5,3	1,0	—	0,1	0,1
Wileńskie	0,1	0,0	—	0,0	0,1	0,7	0,4	0,8	0,7	0,1	0,2	0,1
Nowogródz.	0,8	0,2	—	0,0	0,1	0,2	—	0,8	0,2	0,7	0,1	—
Poleskie	0,0	—	—	0,2	—	—	—	3,2	0,1	—	0,0	—
Wołyńskie	2,8	0,0	—	—	—	0,2	—	2,3	1,8	—	—	0,0
Poznańskie	5,9	5,7	1,0	2,5	0,8	1,0	0,4	3,4	11,5	0,9	1,3	1,7
Pomorskie	1,5	2,4	0,3	0,3	—	0,2	0,0	1,9	3,2	0,5	1,2	0,4
Śląskie	4,7	8,0	1,3	6,3	7,4	2,2	0,9	1,9	2,7	0,4	2,9	0,8
Krakowskie	6,3	5,6	0,7	4,4	4,9	1,5	1,1	2,4	4,3	1,4	0,9	1,1
Lwowskie	2,6	2,1	—	3,0	0,4	0,4	0,2	3,5	4,0	0,7	0,3	0,8
Stanisławow.	0,4	0,3	—	0,4	0,3	0,0	0,3	6,5	0,7	0,1	0,1	0,0
Tarnopolskie	0,2	0,0	—	—	0,0	0,1	0,0	0,7	2,1	—	0,0	0,0

^a Przeciętne roczne obliczone na podstawie danych z końca miesiąca.

TABL. 6. WSKAŹNIKI STANU ZATRUDNIENIA W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1928 - 1936
Przeciętne. Rok 1928 = 100

Kraje	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1936			
										minimum		maksimum	
										wska- źnik	mie- siące	wska- źnik	mie- siące
Zatrudnienie światowe ^a		100	92	83	75	78	85	88	93	87	I	96	IX
Polska ^f	100	106	102	94	83	79	81	84	88	77	I	96	IX
Belgia ^c	100	100	87	74	64	63	68	72	76	68	I	85	X
Anglia ^d	100	102	98	94	94	97	101	104	109	104	I	111	XII
Belgia	100	100	96	87	78	81	78	80	85	79	II	89	XI
Czechosłow. ^e	100	101	98	93	83	76	76	77	83	70	I	90	X
Dania ^f				100	92	102	114	123	122	55	III	136	X
Estonia	100	102	98	90	90	85	98	111	130	116	I	135	V
Francja ^g			100	96	86	84	82	76	77	74	I	79	VI
Holandia	100	100	98	90	79	78	76	72	71	66	I	73	VIII
Japonia	100	101	91	82	83	91	101	111	117	111	I	120	XII
Łotwa	100	108	113	106	89	95	103	109	115	109	I	122	XI
Niemcy ^h	100	101	94	82	72	75	86	92	98	90	I	103	VIII
St. Zj. Am.	100	106	93	78	66	73	83	87	93	88	I	99	XII
Szwecja ⁱ						89	97	103	109	105	I-III	111	VII-IX
Włochy ^j		100	97	89	79	79	83	94	95	89	II	102	IX

^a Wskaźnik obliczony przez Międzynarodowe Biuro Pracy. Rok 1929 = 100. Bez Z.S.R.R. ^b Obowiązkowo ubezpieczeni na wypadek choroby (z wyłączeniem robotników rolnych). ^c Robotnicy zatrudnieni w wielkim i średnim przemyśle (ob. tabl. 4, str. 241). ^d Ubezpieczeni na wypadek bezrobocia. ^e Ubezpieczeni obowiązkowo i dobrowolnie od choroby, wypadków i na starość. ^f Rok 1931 = 100. ^g Rok 1930 = 100. ^h Obowiązkowo ubezpieczeni na wypadek choroby. ⁱ Lata 1926-1930 = 100. ^j Rok 1929 = 100.

TABL. 7. UDZIAŁ MĘŻCZYŹNI, KOBIET I MŁODOCIANYCH WŚRÓD ROBOTNIKÓW W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE W POLSCE W LATACH 1931, 1935-1937

Przemysły	1931			1935			1936			1937		
	Na 100 zatrudnionych w końcu stycznia przypadku											
	męż- czyn	ko- biet	mło- doc.	męż- czyn	ko- biet	mło- doc.	męż- czyn	ko- biet	mło- doc.	męż- czyn	ko- biet	mło- doc.
Ogółem	71,8	23,8	4,4	70,8	27,0	2,2	70,1	27,2	2,7	70,8	26,5	2,7
Górnictwo ^a	95,9	3,9	0,2	97,4	2,5	0,1	97,5	2,5	0,0	97,6	2,3	0,1
w tym węglowe	96,4	3,4	0,2	97,4	2,5	0,1	97,6	2,4	0,0	97,6	2,3	0,1
Hutnictwo	90,9	6,2	2,9	94,8	3,5	1,7	94,8	3,2	2,0	92,9	4,4	2,7
w tym żelazne	92,6	4,3	3,1	95,6	2,5	1,9	95,4	2,4	2,2	93,3	3,8	2,9
Przem. przetw.	61,2	32,8	6,0	62,4	34,9	2,7	62,4	34,4	3,2	63,7	33,1	3,2
Mineralny	71,7	18,4	9,9	76,3	18,9	4,8	77,0	18,5	4,5	75,7	19,1	5,2
Metalowy	77,7	8,9	13,4	81,6	11,9	6,5	81,5	10,9	7,6	81,6	10,6	7,8
Elektrotechn.	57,8	31,1	11,1	53,8	41,0	5,2	57,1	38,8	4,1	57,9	36,9	5,2
Chemiczny	68,6	28,5	2,9	70,0	28,4	1,6	67,0	30,0	3,0	69,3	29,6	1,1
Włókienn.	43,5	53,5	3,0	43,5	55,0	1,5	45,0	53,3	1,7	45,0	53,6	1,4
Papierniczy	58,1	36,7	5,2	61,5	36,0	2,5	61,1	36,7	2,2	61,2	36,1	2,7
Skórzany	79,2	17,4	3,4	83,1	15,9	1,0	82,2	16,0	1,8	80,9	15,0	4,1
Drzewny	81,7	12,0	6,3	84,1	13,9	2,0	83,6	13,7	2,7	84,8	12,8	2,4
Spożywczy	61,1	36,6	2,3	62,0	37,1	0,9	59,1	39,3	1,6	61,2	37,5	1,3
Odzieżowy	29,2	62,4	8,4	36,9	60,0	3,1	34,0	63,4	2,6	37,2	59,4	3,4
Budowlany	92,1	2,7	5,2	94,2	1,6	4,2	96,5	1,2	2,3	96,8	1,6	1,6
Poligraficzny	55,9	31,4	12,7	61,6	31,7	6,7	61,4	29,9	8,7	61,2	32,0	6,8

a Bez kopalń ropy naftowej i soli.

TABL. 8. ROBOTNICZY ZATRUDNIENI W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM WEDŁUG WIEKU W POLSCE W STYCZNIU 1934 R.

Wyszczególnienie	Liczba objętych badaniem	Odsetek robotników liczących lat						Wiek śred- kowy ^a
		19 i mniej	20-29	30-39	40-49	50-59	60 i więcej	
Ogółem	311 373	7,0	36,5	28,1	16,3	8,6	3,5	32,0
		według płci						
Mężczyźni	197 393	6,8	32,0	29,8	17,2	9,8	4,4	33,3
Kobiety	113 980	7,4	45,0	24,9	14,6	6,2	1,9	29,4
		według wielkości zakładów						
Zakłady zatrudn.:								
do 49 robotników	43 379	10,0	38,4	26,1	14,2	7,7	3,6	30,5
50-199 "	84 682	8,4	38,6	26,7	15,0	7,8	3,5	31,0
200 i więcej "	183 312	5,8	35,4	29,1	17,2	9,0	3,5	32,7
		według przemysłów						
Mineralny	19 969	12,5	41,2	25,5	12,1	6,0	2,7	29,1
Metalowy	38 848	12,8	38,0	26,1	13,5	7,1	2,5	29,8
Elektrotechniczny	6 366	14,0	45,9	23,3	10,4	5,1	1,3	27,7
Chemiczny	28 924	3,8	37,1	33,5	15,7	7,4	2,5	32,3
Włókienniczy	113 732	4,3	33,0	27,2	19,5	11,3	4,7	34,5
Papierniczy	10 920	5,6	38,5	27,8	16,1	8,6	3,4	34,7
Skórzany	4 185	4,3	31,7	30,4	19,2	10,0	4,4	33,9
Drzewny	31 411	9,4	42,0	27,9	12,9	5,7	2,1	29,7
Spożywczy	36 000	4,5	31,9	32,4	18,3	8,6	4,3	33,6
Odzieżowy	9 517	10,2	54,4	23,2	8,2	2,9	1,1	27,0
Budowlany	3 703	4,7	29,3	35,7	18,0	9,9	2,4	33,8
Poligraficzny	7 798	12,7	45,0	21,4	13,0	5,5	2,4	28,1
		według województw						
Centralne	199 509	6,1	35,0	27,6	17,5	9,7	4,1	32,9
Wschodnie	9 622	10,5	44,7	25,4	12,0	5,7	1,7	28,9
Zachodnie	56 633	9,8	37,6	28,8	13,8	7,1	2,9	30,8
Południowe	45 609	7,3	40,5	29,4	14,6	6,1	2,1	30,6

a Wiek, który połowa robotników już przekroczyła, a którego połowa jeszcze nie osiągnęła.

TABL. 9. ROBOTNICY^a W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM W POLSCE WEDŁUG DNI PRACY W TYGODNIU W LATACH 1928-1936

Czas pracy w tygodniu	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
w tysiącach									
Ogółem	528	522	432	359	305	310	355	381	411
1-3 dni	7	14	23	22	37	32	33	31	34
4-5 „	62	71	75	70	82	79	84	86	89
Pełny tydzień	459	437	334	267	186	199	238	264	288
w odsetkach									
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1-3 dni	1,3	2,7	5,4	6,2	12,0	10,4	9,3	8,2	8,2
4-5 „	11,7	13,6	17,4	19,4	26,8	25,6	23,8	22,6	21,7
Pełny tydzień	87,0	83,7	77,2	74,4	61,2	64,0	66,9	69,2	70,1

a Zatrudnieni przy produkcji, tzn. bez stróżów, woźniców, urlopowanych, chorych itp.

TABL. 10. ODSETEK ROBOTNIKÓW CZĘŚCIOWO ZATRUDNIANYCH^a W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM W POLSCE W LATACH 1928-1936

Przemysły	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Ogółem	13,0	16,3	22,8	25,6	38,8	36,0	33,1	30,8	29,9
Mineralny	6,3	6,5	11,3	11,8	25,1	24,8	22,1	22,5	22,5
Metalowy	6,5	10,7	24,1	29,3	40,1	35,9	25,4	22,0	18,8
Elektrotechniczny	5,6	9,1	20,6	25,0	34,1	30,6	21,7	18,7	16,0
Chemiczny	3,9	4,2	8,2	15,8	26,9	27,8	21,0	18,1	18,7
Włókienniczy	26,8	38,5	45,7	40,9	51,5	44,0	46,5	44,5	44,9
Papierniczy	5,2	5,9	8,4	19,1	34,9	32,0	25,2	22,9	17,5
Skórzany	7,4	10,7	14,9	25,8	30,3	28,5	26,8	26,0	25,2
Drzewny	9,4	9,4	16,0	19,5	29,8	31,1	27,0	25,2	24,6
Spożywczy	6,2	3,4	6,4	18,1	38,3	43,4	38,2	36,5	35,6
Odzieżowy	7,9	10,8	31,0	18,4	41,8	35,4	37,3	30,5	33,2
Budowlany	7,5	3,4	4,2	4,7	24,0	26,6	25,4	21,0	22,0
Poligraficzny	2,5	3,8	4,2	6,5	13,4	14,5	12,7	10,6	11,5

a Pracujący 5 i mniej dni w tygodniu w stosunku do ogółu zatrudnionych.

TABL. 11. PRZECIĘTNA LICZBA GODZIN PRACY W TYGODNIU PRZYPADAJĄCA NA JEDNEGO ROBOTNIKA ZATRUDNIENEGO W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM W POLSCE W LATACH 1928-1936

Przemysły	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Ogółem	45,4	44,7	43,7	43,0	40,7	40,9	41,8	42,2	42,3
Mineralny	46,8	46,6	45,8	44,9	42,9	43,1	44,0	44,0	43,9
Metalowy	45,4	44,8	42,9	41,4	40,1	40,5	42,7	43,3	43,9
Elektrotechniczny	45,9	45,0	43,0	43,7	39,9	40,9	43,7	44,3	44,3
Chemiczny	48,8	48,5	48,3	47,0	44,1	44,0	44,9	45,1	45,1
Włókienniczy	43,5	41,0	39,7	40,7	38,7	39,7	39,7	40,1	39,8
Papierniczy	46,1	45,9	45,5	44,1	42,1	42,6	44,2	44,5	45,4
Skórzany	44,7	44,8	44,3	42,6	42,2	42,3	43,2	43,5	43,5
Drzewny	45,3	45,2	44,4	43,3	41,5	41,7	42,8	43,2	43,5
Spożywczy	47,0	47,0	46,4	44,5	40,8	38,5	39,6	40,1	40,2
Odzieżowy	45,6	44,9	43,0	43,8	39,5	40,2	40,7	42,2	42,0
Budowlany	46,3	46,5	46,2	45,3	42,4	41,9	42,5	43,1	43,0
Poligraficzny	45,7	45,5	45,3	44,1	43,0	43,0	44,1	44,9	44,5

TABL. 12. PRZEPRACOWANE ROBOTNIKO-GODZINY W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE W POLSCE W LATACH 1928-1936

Przemysły	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w milionach								
Ogółem	1631,8	1640,0	1333,4	1112,5	856,0	848,4	959,4	1020,2	1117,2
Górnictwo ^a	287,7	322,1	262,3	236,0	167,7	145,2	146,8	139,1	143,1
Węglowe	256,8	292,7	239,5	223,6	163,6	139,7	139,9	130,9	131,4
Rud żelaza	13,9	12,8	8,6	5,0	1,5	2,4	3,3	4,9	8,2
„ cynku i ołowiu	17,0	16,6	14,2	7,4	2,6	3,1	3,6	3,3	3,5
Hutnictwo	153,6	152,9	125,3	95,7	60,0	66,1	74,9	80,0	88,2
Żelazne	121,6	121,9	97,3	75,1	48,1	55,5	63,6	69,9	77,9
Cynkowe i ołow.	32,0	31,0	28,0	20,6	11,9	10,6	11,3	10,1	10,3
Przemysł przetw.	1190,5	1165,0	945,8	780,8	628,3	637,1	737,7	801,1	885,9
Mineralny	139,1	137,0	103,0	77,5	57,2	63,2	81,0	90,3	104,4
Metalowy	188,5	188,0	142,8	106,2	82,0	82,7	97,2	111,9	134,4
Elektrotechniczny	12,2	13,7	10,3	8,2	6,7	7,8	12,6	17,2	20,2
Chemiczny	77,2	80,2	78,0	69,5	58,1	56,5	63,0	67,3	72,6
Włókienniczy	345,0	316,2	246,8	234,1	200,7	207,5	232,3	247,1	260,0
Papierniczy	27,0	27,0	26,3	23,4	21,7	21,3	23,9	25,2	27,9
Skórzany	11,8	10,4	9,8	8,6	8,6	9,2	10,4	11,3	11,8
Drzewny	117,7	113,7	95,7	70,0	53,5	61,1	72,7	79,2	87,9
Spożywczy	129,6	135,9	125,6	105,7	88,2	76,4	82,1	86,8	94,7
Odzieżowy	30,4	32,4	27,5	22,2	16,4	18,7	23,2	21,7	22,4
Budowlany	89,0	86,4	56,7	34,6	18,2	15,7	21,0	23,6	29,3
Poligraficzny	23,0	24,1	23,3	20,8	17,0	17,0	18,3	19,5	20,3

a Bez kopalń ropy naftowej i soli.

TABL. 13. WYDAJNOŚĆ PRACY W KOPALNIACH WĘGLA KAMIENNEGO W POLSCE W LATACH 1913, 1923-1936

Lata	Wydobycie węgla na 1 robotniko-dniówkę w kg		
	Cała załoga	Załoga na dole	Górnicy
1913	1 143	1 710	5 576
1923	577	912	4 106
1924	693	1 085	4 700
1925	938	1 473	6 035
1926	1 120	1 724	6 902
1927	1 191	1 814	7 414
1928	1 267	1 914	6 991
1929	1 264	1 874	7 057
1930	1 253	1 888	6 929
1931	1 370	2 063	7 506
1932	1 410	2 182	8 053
1933	1 589	2 463	8 971
1934	1 704	2 612	9 343
1935	1 774	2 735	9 704
1936	1 839	2 803	9 982

TABL. 14. WYDAJNOŚĆ PRACY W KOPALNIACH WĘGLA KAMIENNEGO W NIEKTÓRYCH KRAJACH W 1935 R.

Kraje Zagłębia	Wydobycie węgla na 1 robotniko-dniówkę w kg	
	Cała załoga	Załoga na dole
Polska	1 774	2 735
Górny Śląsk	1 995	2 896
Dąbrowa	1 336	2 339
Kraków	1 390	2 426
Anglia	1 185	.
Belgia	777	1 139
Czechosłowacja	1 218 ^a	.
Francja	872	1 332
Holandia	1 784	2 670
Niemcy	1 498	1 977
Zagłębie Ruhry	1 692	2 181
Górny Śląsk	1 811	2 435
Dolny Śląsk	992	1 314

a Dane za I. kwartał 1935 r.

TABL. 15. OBRÓT ROBOTNIKÓW W HUTNICTWIE ORAZ W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM W POLSCE W LATACH 1934-1936

Przemysły	Przyjęci			Zwolnieni		
	na 100 zatrudnionych w ciągu roku					
	1934	1935	1936	1934	1935	1936
Hutnictwo	62	41	41	55	37	30
Żelazne	48	27	31	41	22	19
Cynkowe i ołowiane	144	144	120	142	148	113
Przemysł przetw.	87	85	84	80	78	79
Mineralny	137	125	123	122	118	113
Metalowy i elektrot.	70	67	64	57	54	47
Chemiczny	35	36	35	26	31	27
Włókienn.	54	47	44	46	43	44
Papiern.	38	42	40	30	41	32
Skórzany	76	73	72	64	64	68
Drzewny	106	108	108	108	97	101
Spożywczy	168	166	164	168	160	167
Odzieżowy	94	91	113	94	101	105
Budowlany	235	260	257	230	249	274
Poligraf.	56	56	60	53	50	58

TABL. 16. URLOPY^a ROBOTNIKÓW ZATRUDNIANYCH W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE W POLSCE W LATACH 1934-1936

Przemysły	Dni urlopowe					
	Ogółem w tysiącach			Na 1 zatrudnionego		
	1934	1935	1936	1934	1935	1936
Ogółem	2914	3361	3827	5,9	6,5	6,8
Górnictwo ^b	712	892	920	9,3	12,2	12,5
w tym węglowe	693	867	889	9,4	12,5	13,0
Hutnictwo w tym żelazne	292	413	443	8,6	11,6	11,5
Przemysł przetw. w tym: mineralny	1910	2056	2464	5,0	5,0	5,5
metalowy	57	77	98	1,5	1,8	2,0
elektrot.	249	298	365	5,0	5,3	5,5
chemiczny	32	47	66	5,0	5,5	6,7
włókienn.	272	303	318	8,7	9,1	9,0
spożywczy	724	753	968	5,7	5,7	6,9
	279	256	290	6,0	5,3	5,6

^a Wykorzystane płatne urlopy wypoczynkowe. ^b Bez kopalń ropy naftowej i soli.

TABL. 17. KOSZTY URLOPÓW ROBOTNIKÓW ZATRUDNIANYCH W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE W POLSCE W LATACH 1930-1936

Przemysły	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
w milionach złotych							
Ogółem	30,3	25,4	18,6	16,6	16,3	19,3	21,4
Górnictwo ^a	10,3	10,0	7,0	5,6	4,8	6,0	6,0
w tym węglowe	9,8	9,7	7,0	5,5	4,7	5,0	5,8
Hutnictwo	4,4	3,8	2,6	2,4	2,3	3,6	3,8
w tym żelazne	3,7	3,3	2,3	2,1	2,1	3,1	3,3
Przemysł przetwórczy	15,6	11,6	9,0	8,6	9,2	9,7	11,6
w tym: mineralny	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3
metalowy i elektrot.	2,9	2,0	1,5	1,4	1,5	1,8	2,3
chemiczny	2,6	1,8	1,5	1,4	1,6	1,7	1,8
włókienniczy	4,0	3,5	2,8	2,9	3,2	3,3	4,2
spożywczy	2,7	2,0	1,5	1,3	1,3	1,1	1,2
w odsetkach ogólnych sum wydat robotniczych							
Ogółem	2,1	2,3	2,4	2,3	2,1	2,4	2,5
Górnictwo ^a	3,1	3,3	3,5	3,5	3,1	4,2	4,1
w tym węglowe	3,2	3,4	3,6	3,5	3,2	4,2	4,2
Hutnictwo	2,7	3,0	3,6	3,0	2,6	3,7	3,6
w tym żelazne	2,9	3,3	3,9	3,1	2,7	3,7	3,6
Przemysł przetwórczy	1,6	1,7	1,8	1,8	1,7	1,7	1,9
w tym: mineralny	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,7
metalowy i elektrot.	1,7	1,7	1,7	1,7	1,6	1,8	1,9
chemiczny	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,9	2,9
włókienniczy	1,8	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	2,3
spożywczy	1,9	2,0	2,0	2,0	2,0	1,7	1,8

^a Bez kopalń ropy naftowej i soli.

TABL. 18. DZIAŁALNOŚĆ PUBLICZNYCH BIUR POŚREDNICTWA PRACY^a W POLSCE W LATACH 1928-1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w tysiącach								
Zarejestrowani poszukujący pracy (stan w końcu miesiąca lub roku)									
Marzec	167,0	170,4	289,5	372,5	360,0	279,8	388,3	506,2	475,5
Czerwiec	116,7	105,1	205,0	274,9	264,1	224,6	306,4	364,9	314,0
Wrzesień	79,9	81,8	170,5	246,4	150,4	202,1	289,2	254,7	266,0
Grudzień	126,4	185,3	299,8	312,6	220,2	342,6	413,7	402,8	466,0
według płci									
Mężczyźni	97,0	140,6	237,0	250,0	183,6	282,2	344,1	342,4	395,6
Kobiety	29,4	44,7	62,8	62,6	36,6	60,4	69,6	60,4	70,4
według województw									
M. st. Warszawa	6,8	13,8	17,8	16,4	16,0	26,0	33,6	27,1	29,0
Warszawskie	9,7	11,4	20,2	18,1	8,9	20,7	24,7	27,8	32,8
Łódzkie	23,2	47,0	70,4	57,5	36,7	41,0	58,3	59,0	73,5
Kieleckie	17,9	30,0	38,4	41,5	29,1	29,9	45,7	51,3	51,2
Lubelskie	3,3	3,0	4,8	6,9	3,2	6,2	9,1	7,1	8,1
Białostockie	3,4	4,1	7,5	8,4	3,3	10,0	14,2	11,1	14,8
Wileńskie	3,8	3,5	3,4	4,2	2,0	6,4	8,3	7,7	9,2
Nowogródzkie	0,4	0,6	0,9	1,3	0,5	2,7	3,0	2,4	3,2
Poleskie	0,7	1,1	2,6	3,2	1,2	3,6	3,0	3,5	4,3
Wołyńskie	0,8	1,9	2,3	3,4	1,0	2,5	2,8	2,4	3,8
Poznańskie	9,3	17,0	23,0	29,5	19,4	43,8	45,5	47,0	62,2
Pomorskie	5,9	8,9	14,1	12,0	6,2	13,8	13,6	12,0	21,6
Śląskie	23,0	17,0	52,1	72,9	75,5	89,6	106,4	101,9	94,8
Krakowskie	7,8	10,2	19,4	13,6	7,5	28,0	22,8	22,9	32,0
Lwowskie	9,2	13,2	17,9	17,1	8,3	14,8	18,4	16,3	21,9
Stanisławowski	1,0	1,9	4,3	5,6	1,0	2,9	2,9	2,5	2,5
Tarnopolskie	0,2	0,7	0,7	0,9	0,4	0,7	1,4	0,8	1,1
według gałęzi pracy i charakteru pracowników									
Górnicy	7,4	2,3	7,9	13,8	21,1	30,1	28,4	27,6	26,0
Hutnicy	1,3	1,0	4,1	5,7	7,2	8,4	7,6	6,3	5,2
Robotnicy:									
przem. metalowego	6,7	11,2	22,4	29,5	27,3	35,2	30,6	26,7	26,7
„ włókienniczego	10,3	25,9	38,4	39,1	21,1	22,9	22,9	24,1	25,0
„ budowlanego	12,3	22,3	31,8	35,2	23,1	34,0	26,9	25,5	32,8
nie wykwalifikowani	65,4	93,5	150,3	109,9	35,5	113,6	214,7	222,7	273,4
rolni	2,0	1,8	1,1	2,4	1,5	6,8	2,7	0,6	0,9
młodociani	1,6	0,9	1,4	2,3	1,4	1,9	1,2	1,0	4,0
Pracownicy umysłowi	9,9	13,4	21,3	41,1	42,7	52,3	43,5	37,1	37,2
Inni	9,5	13,0	21,1	33,5	39,3	37,4	35,2	31,2	34,8
Zapozśredniczeni w ciągu roku									
Ogółem	229,8	241,3	232,4	258,9	264,0	424,6	447,3	487,5	576,1
Górnicy	13,8	13,3	5,6	5,5	11,3	33,7	31,0	40,9	43,3
Hutnicy	4,6	3,3	1,9	1,7	10,4	11,1	8,4	7,6	7,8
Robotnicy:									
przem. metalowego	10,3	9,0	7,5	9,7	13,9	19,8	19,5	21,1	27,8
„ włókienniczego	3,4	2,1	3,0	4,2	5,0	6,6	27,4	34,1	31,3
„ budowlanego	10,2	11,8	16,3	16,7	14,1	23,4	23,9	24,9	33,8
nie wykwalifikowani	117,4	132,9	138,0	169,9	165,4	272,4	289,2	303,0	356,4
rolni	32,6	36,6	29,1	17,2	13,1	12,2	13,4	11,8	14,2
młodociani	12,0	8,7	5,0	4,3	3,4	2,4	2,7	4,2	6,0
Pracownicy umysłowi	4,1	4,1	3,9	4,0	5,5	6,7	8,6	9,6	18,1
Inni	21,4	19,5	22,1	25,7	21,9	36,3	23,2	30,3	37,4

^a Do 1 kwietnia 1934 r. Państwowe Urzędy Pośrednictwa Pracy, od 1 kwietnia 1934 r. Biura Pośrednictwa Pracy Funduszu Bezrobocia, od 1 kwietnia 1935 r. Wojewódzkie Biura Funduszu Pracy i ich ekspozytury.

TABL. 19. BEZROBOCIE W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1928-1936

Kraje	1928-1936									1936			
	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	minimum		maksimum	
	Stan w końcu roku									licz- ba	mie- siąc	licz- ba	mie- siąc
										Stan w końcu miesiąca			
Wskaźnik bezrobocia światowego													
Rok 1929=100													
Bezrobocie światowe	133	214	277	299	262	226	192	141	121	X	200	I	
Bezrobotni zarejestrowani w tysiącach													
Polska	126	185	300	313	220	343	414	403	466	266	IX	489	II
Anglia	1334	1344	2500	2671	2776	2263	2086	1858	1622	1612	VIII	2131	I
Czechosł.	39	53	240	486	746	780	752	794	619	442	X	860	II
Estonia	8	6	6	9	14	9	3	2	2	0,4	VII	2,3	I
Finlandia	3	9	9	16	20	17	11	7	4	2	VI	10	I
Francja	9	10	27	176	307	335	455	481	447	447	XII	529	II
Gdańsk W.M.	13	16	24	33	39	28	23	21	15	8	IX	21	II
Irlandia W.P.	28	26	26	31	103	79	128	133	105	67	VIII	145	I
Japonia		315	362	471	463	382	366	360	330	323	X	358	I
Łotwa	14	8	10	22	17	11	8	8	6	1	VI	8	II
Niemcy	2545	2851	4384	5668	5773	4059	2605	2508	1479	1035	IX	2520	I
Norwegia	7	22	27	35	40	42	40	41	36	22	VII	40	II
Rumunia	24	8	35	49	38	26	17	17	16	7	VIII	23	II
St. Zj. Am.			7090	11010	14618	12532	12095	10243	8968	8673	XI	10777	I
Szwecja ^a	50	54	83	110	129	110	115	114	100	48	VII	101	I
Węgry	13	17	53	65	75	56	53	52	51	47	VII	58	III
Włochy	364	409	642	982	1130	1132	962						
Bezrobotni otrzymujący zasiłki w tysiącach													
Polska	44	80	104	150	82	65	77	71	93	38	IX	141	II
Austria	203	227	295	330	368	336	308	285	290	217	IX	322	II
Belgia	12	16	64	129	171	194	213	162	132	101	VI	168	II
Dania ^a	78	63	73	97	138	132	114	125	127	47	VI	127	XII
Francja	1	1	13	147	277	313	419	440	413	407	X	487	II
Holandia	38	49	81	147	209	237	215	192	159	157	XI	200	I
Niemcy	1830	1985	2833	3148	2073	1729	1300	1409	896	576	IX	1552	II
Odsetek bezrobotnych													
Anglia ^b	11,1	11,0	19,9	20,7	21,6	17,5	16,0	14,1	12,2	12,1	X	16,3	I
Czechosł. ^c	1,7	2,8	8,3	11,3	16,9	17,1	19,0	15,5	12,1	10,3	X	17,5	II
Dania ^a	28,4	22,4	25,1	32,2	42,8	37,5	30,3	31,7	30,3	11,2	VI	30,3	XII
Holandia ^a	11,5	12,3	18,2	27,8	34,5	40,0	37,4	40,7	34,7	33,7	XI	42,6	I
Japonia ^c		4,5	5,3	6,7	6,4	5,2	4,9	4,6	4,3	4,1	X	4,6	I
Niemcy ^c	16,7	20,1	31,7	42,2	45,1	24,7							
Norwegia ^a	22,1	18,9	25,5	27,2	42,4	39,2	32,8	26,0	21,7	12,5	VII	28,0	I
Szwajcaria ^b	4,0	4,2	6,6	10,1	13,6	16,0	13,3	16,9	14,4	10,4	VI	19,0	I
Szwecja ^a	17,3	16,9	23,3	27,1	31,5	27,7	25,0	22,5	18,5	9,2	VII	19,3	I

^a Wśród zorganizowanych w związkach zawodowych. ^b Zarejestrowani w stosunku do ubezpieczonych na wypadek bezrobocia. ^c Zarejestrowani w stosunku do zatrudnionych.

TABL. 20. PŁACE UMOWNE STAŁYCH ROBOTNIKÓW ROLNYCH (ORDYNARIUSZÓW) W POLSCE W LATACH 1927/28-1933/34^a

Województwa	1927/28	1928/29	1929/30	1930/31	1931/32	1932/33	1933/34
Całkowita wartość rocznego wynagrodzenia wyrażona w złotych							
Woj. centralne	1 937	1 860	1 238	991	1 169	908	855
„ wschodnie	1 633	1 765	1 182	830	1 004	842	779
„ zachodnie	2 280	2 263	1 679	1 343	1 443	1 094	1 083
„ południowe	1 647	1 619	1 074	878	928	764	731
Całkowita wartość rocznego wynagrodzenia wyrażona w kwintalach żyta							
Woj. centralne	46	47	53	62	51	51	59
„ wschodnie	42	43	49	57	47	46	53
„ zachodnie	53	56	65	72	59	58	69
„ południowe	39	40	42	51	42	41	47
Wskaźniki. Rok 1928/29 = 100							
według wartości rocznego wynagrodzenia wyrażonej w złotych							
Polska	102	100	70	56	62	48	46
według wartości rocznego wynagrodzenia wyrażonej w kwintalach żyta							
Polska	96	100	112	131	106	105	123

^a Lata służbowe od I.IV do 31.III następnego roku.

TABL. 21. PŁACE DNIÓWKOWYCH ROBOTNIKÓW ROLNYCH W POLSCE W LATACH 1928 i 1933

Wyszczególnienie	Województwa									
	Polska		centralne		wschodnie		zachodnie		południowe	
	1928	1933	1928	1933	1928	1933	1928	1933	1928	1933
płaca dzienna w złotych										
Robotnicy na wyżywieniu własnym										
Sezon wiosenny										
Mężczyzna	3,9	1,7	4,1	1,8	3,8	1,5	4,8	2,2	3,0	1,3
Kobieta	2,6	1,3	2,8	1,4	2,3	1,1	3,2	1,7	2,3	1,1
Młodociany	2,4	1,1	2,6	1,1	2,2	0,9	2,9	1,4	2,0	0,9
Mężczyzna z parą koni	16,9	8,3	17,7	8,1	12,6	5,2	22,0	12,0	16,4	7,9
Sezon letni										
Mężczyzna	5,6	2,5	5,9	2,7	5,4	2,1	6,6	3,0	4,6	2,0
Kobieta	3,5	1,9	3,8	1,9	3,3	1,6	4,1	2,1	2,9	1,4
Młodociany	2,9	1,5	3,1	1,6	2,7	1,3	3,2	1,8	2,4	1,2
Mężczyzna z parą koni	17,3	8,5	18,0	8,6	13,6	5,5	22,9	12,3	15,8	7,3
Sezon jesienny										
Mężczyzna	3,9	1,6	3,8	1,6	3,5	1,3	4,9	2,1	3,3	1,4
Kobieta	2,9	1,3	3,1	1,4	2,5	1,0	3,8	1,7	2,7	1,1
Młodociany	2,4	1,0	2,5	1,1	2,0	0,9	3,1	1,4	2,2	0,9
Mężczyzna z parą koni	16,3	7,3	17,0	7,8	12,4	5,0	21,5	11,2	15,5	7,3
Robotnicy na wyżywieniu pracodawcy										
Sezon wiosenny										
Mężczyzna	2,7	1,3	2,8	1,4	2,6	1,2	3,3	1,7	2,8	1,1
Kobieta	1,8	1,0	2,0	1,0	1,6	0,9	2,2	1,3	1,6	0,9
Młodociany	1,6	0,8	1,7	0,9	1,5	0,7	2,0	1,0	1,4	0,7
Mężczyzna z parą koni	12,6	6,7	13,0	6,5	9,2	4,0	17,0	10,2	12,1	6,3
Sezon letni										
Mężczyzna	4,1	1,9	4,3	2,2	4,0	1,7	4,9	2,3	3,3	1,5
Kobieta	2,5	1,4	2,7	1,5	2,4	1,3	2,9	1,6	2,0	1,1
Młodociany	2,0	1,2	2,1	1,3	1,9	1,0	2,3	1,4	1,7	0,9
Mężczyzna z parą koni	13,3	6,9	13,8	7,0	10,7	4,5	17,9	10,1	11,9	5,7
Sezon jesienny										
Mężczyzna	2,8	1,3	2,8	1,3	2,6	1,1	3,5	1,7	2,4	1,1
Kobieta	2,1	1,1	2,1	1,1	1,8	0,8	2,7	1,4	1,9	1,0
Młodociany	1,7	0,9	1,8	0,9	1,5	0,7	2,1	1,1	1,6	0,8
Mężczyzna z parą koni	12,6	5,7	13,2	6,4	9,1	3,9	17,1	9,4	11,8	5,9

TABL. 22. UMOWY ZBIOROWE W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM W POLSCE OBOWIAZUJĄCE W SIERPNIU 1933 R.

Województwa Przemysły	Zakłady objęte badaniem	Robo- tnicy objęci badaniem w tys.	Liczba umów zbioro- wych	Zakłady objęte umo- wami		Robotnicy objęci umo- wami	
				liczba	% ^a	w tys.	% ^b
Ogółem	3 916	357,2	329	1 174	30	181,6	51
Woj. centralne	1 908	222,7	159	682	36	131,2	59
„ wschodnie	148	11,4	15	24	16	1,2	11
„ zachodnie	1 189	70,6	143	347	29	32,1	45
„ południowe	671	52,5	69	121	18	17,1	33
Przemysł przetw.:							
mineralny	599	42,8	95	127	21	9,2	21
metalowy i elek- trotechniczny	633	49,0	41	87	14	14,8	30
chemiczny	228	28,4	27	53	23	15,1	53
włókienniczy	696	122,1	41	529	76	110,2	90
papierniczy	100	10,8	17	22	22	3,2	30
skórzany	89	4,7	13	16	18	1,3	28
drzewny	513	31,1	31	46	9	1,8	6
spożywczy	554	40,1	46	128	23	14,3	36
odzieżowy	111	9,4	14	16	14	2,8	29
budowlany	200	10,7	18	56	28	4,3	40
poligraficzny	193	8,1	17	94	49	4,6	57

^a W stosunku do ogólnej liczby zakładów objętych badaniem. ^b W stosunku do ogólnej liczby robotników objętych badaniem.

TABL. 23. UMOWY ZBIOROWE W PRZEMYSŁE ZGŁOSZONE W INSPEKCIJ PRACY W POLSCE W LATACH 1934-1936

Województwa Przemysły	Umowy zbiorowe											
	ogółem			poprzedzone przez strajk		zawarte ^a						
						ze związkami zawod. robotników			z delegacjami robotn. nie zorganiz.			
1934	1935	1936	1934	1935	1936	1934	1935	1936	1934	1935	1936	
Ogółem	206	233	688 ^a	58	87	354	173	216	622	33	17	66
Woj. centralne	51	56	191	20	19	106	45	54	169	6	2	22
„ wschodnie	10	23	38	—	8	15	10	21	35	—	2	3
„ zachodnie	59	47	115	8	11	40	47	42	96	12	5	19
„ południowe	86	107	344	30	49	193	71	99	322	15	8	22
Górnictwo	1	6	14	—	3	10	1	6	13	—	—	1
Hutnictwo	2	1	4	—	1	1	—	1	3	2	—	1
Przemysł przetw.	203	226	670	58	83	343	172	209	606	31	17	64
Mineralny	30	33	113	10	10	47	23	27	101	7	6	12
Metalowy i elektrotechn.	15	28	82	2	11	45	15	28	77	—	—	5
Chemiczny	8	5	31	1	1	18	7	4	30	1	1	1
Włókienniczy	8	4	35	2	3	17	7	4	30	1	—	5
Papierniczy	3	2	14	1	—	9	3	2	13	—	—	1
Skórzany	10	16	22	3	11	10	10	16	22	—	—	—
Drzewny	11	22	104	2	12	60	9	21	89	2	1	15
Spożywczy	44	39	109	8	7	57	34	36	100	10	3	9
Odzieżowy	13	10	53	6	8	25	11	10	52	2	—	1
Budowlany	51	63	97	21	19	47	44	57	83	7	6	14
Poligraficzny	10	4	10	2	1	8	9	4	9	1	—	1

^a Wzrost spowodowany jest częściowo usprawnieniem rejestracji umów w Inspekcji Pracy.

TABL. 24. ZAROBKI TYGODNIOWE I GODZINNE ROBOTNIKÓW W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM W POLSCE W SIERPNIU W LATACH 1932—1936

Wyszczególnienie	Robotnicy objęci badaniem w tys.	Przeciętne zarobki w złotych						
		tygodniowe ogółu robotników	godzinne				młodocianych	
			ogółu robot- ników	męż- czyzn	ko- biet	chłop- ców	dziew- cząt	
Ogółem 1932	317,3	29,60	0,72	0,81	0,56	0,27	0,31	
1933	357,8	28,01	0,66	0,74	0,52	0,22	0,27	
1934	386,4	26,74	0,64	0,71	0,50	0,21	0,27	
1935	424,2	26,96	0,63	0,70	0,50	0,21	0,25	
1936	467,8	27,36	0,64	0,71	0,50	0,21	0,25	
według wielkości zakładów								
Zakłady zatrudniające: do 49 robotników	58,7	23,39	0,54	0,59	0,39	0,17	0,20	
50—199 robotników	137,2	26,03	0,60	0,67	0,43	0,20	0,23	
200 i więcej robotn.	271,9	28,89	0,68	0,76	0,54	0,24	0,27	
według stosowania umów zbiorowych								
Zakłady, w których umowy zbiorowe: obowiązują	261,2	28,68	0,68	0,76	0,54	0,24	0,29	
nie obowiązują	206,6	25,69	0,59	0,66	0,42	0,20	0,21	
według przemysłów								
Mineralny	62,2	20,59	0,47	0,53	0,28	0,23	0,18	
Metalowy	69,5	33,38	0,75	0,83	0,41	0,19	0,24	
Elektrotechniczny	10,1	30,61	0,71	0,89	0,48	0,23	0,30	
Chemiczny	35,5	35,65	0,77	0,89	0,46	0,27	0,29	
Włókienniczy	142,0	27,14	0,66	0,78	0,57	0,36	0,37	
Papierniczy	12,7	29,44	0,63	0,78	0,40	0,26	0,22	
Skórzany	5,9	32,72	0,75	0,83	0,44	0,26	0,26	
Spóżywczy	44,8	16,19	0,38	0,40	0,27	0,18	0,19	
Odziewowy	45,7	27,66	0,64	0,66	0,61	0,21	0,20	
Budowlany	11,1	21,45	0,51	0,72	0,39	0,27	0,20	
Budowlany	19,2	31,43	0,73	0,74	0,30	0,24	0,27	
Poligraficzny	9,1	40,98	0,93	1,29	0,43	0,19	0,18	
według województw								
M. st. Warszawa	51,6	38,36	0,87	1,04	0,54	0,27	0,27	
Warszawskie	32,8	29,26	0,66	0,74	0,43	0,26	0,22	
Łódzkie	125,1	28,06	0,67	0,75	0,58	0,29	0,38	
Kieleckie	53,2	22,29	0,53	0,57	0,44	0,18	0,22	
Lubelskie	8,8	19,70	0,43	0,47	0,24	0,16	0,14	
Białostockie	14,1	24,99	0,56	0,60	0,48	0,19	0,18	
Wileńskie	3,5	22,01	0,51	0,56	0,35	0,13	0,15	
Nowogródzkie	3,0	12,15	0,29	0,35	0,17	0,16	0,15	
Poleskie	3,7	17,53	0,40	0,40	0,39	—	—	
Wołyńskie	7,2	14,36	0,39	0,42	0,18	0,19	0,18	
Poznańskie	37,9	24,63	0,56	0,63	0,42	0,17	0,19	
Pomorskie	13,6	24,31	0,55	0,61	0,34	0,20	0,22	
Śląskie	42,4	32,32	0,72	0,85	0,44	0,21	0,23	
Krakowskie	37,7	27,88	0,66	0,73	0,47	0,19	0,23	
Lwowskie	19,8	23,92	0,53	0,58	0,37	0,14	0,19	
Stanisławowski	10,4	13,96	0,35	0,36	0,25	0,16	0,19	
Tarnopolskie	3,0	17,58	0,43	0,39	0,56	0,16	—	

TABL. 25. ROBOTNICY^a W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE PRZETWÓR-
CZYM WEDŁUG WYSOKOŚCI ZAROBKU TYGODNIOWEGO W POLSCE
W SIERPNIU W LATACH 1932-1936

Wyszczególnienie	Odsetek robotników, których zarobek tygodniowy wynosił złotych								
	poni- żej 10	10- -20	20- -30	30- -40	40- -50	50- -60	60- -70	70- -80	80 i wię- cej
Ogółem									
1932	9,3	25,5	26,1	18,1	9,4	4,8	2,7	1,6	2,5
1933	11,1	26,8	27,0	16,6	8,4	4,3	2,4	1,3	2,1
1934	12,2	29,3	26,3	15,4	7,8	3,7	2,2	1,2	1,9
1935	11,4	28,7	27,6	15,2	7,9	3,9	2,2	1,3	1,8
1936	10,9	28,1	27,8	15,5	7,9	4,1	2,5	1,4	1,8
	według płci								
Meżczyźni	8,2	21,8	26,1	19,2	10,7	5,8	3,5	2,0	2,7
Kobiety	12,8	40,9	33,4	8,8	2,6	0,9	0,5	0,1	0,0
	według wielkości zakładów								
Zakłady zatrudniające: do 49 robotników	17,4	33,0	24,8	12,4	6,0	2,8	1,5	0,8	1,3
50—199 robotników	13,8	29,5	25,7	15,1	7,4	3,7	2,0	1,1	1,7
200 i więcej robotn.	8,1	26,2	29,6	16,4	8,6	4,6	2,9	1,6	2,0
	według stosowania umów zbiorowych								
Zakłady, w których umowy zbiorowe: obowiązują	6,6	25,1	32,5	17,6	8,6	4,2	2,4	1,3	1,7
nie obowiązują	16,4	31,8	21,9	12,9	7,0	4,1	2,5	1,4	2,0
	według przemysłów								
Mineralny	19,3	38,0	23,1	11,9	4,5	1,8	0,8	0,3	0,3
Metalowy	10,1	20,7	21,6	18,2	11,3	6,8	4,4	2,9	4,0
Elektrotechniczny	9,5	24,0	25,9	17,0	9,3	5,5	3,5	2,2	3,1
Chemiczny	3,7	19,4	23,2	18,2	12,9	8,8	6,5	3,8	3,5
Włókienniczy	3,4	26,0	40,0	18,4	7,0	2,3	1,2	0,7	1,0
Papierniczy	14,2	25,0	18,4	15,5	12,9	7,1	3,5	1,3	2,1
Skórzany	4,0	21,6	28,2	19,6	12,8	6,5	2,8	1,4	3,1
Drzewny	29,1	43,3	19,1	5,8	1,8	0,5	0,2	0,1	0,1
Spożywczy	12,8	28,6	23,3	14,1	9,1	5,9	3,5	1,5	1,2
Odzieżowy	14,6	40,5	25,4	10,5	4,2	2,2	1,3	0,6	0,7
Budowlany	7,5	18,3	30,2	19,6	12,1	7,3	2,5	1,1	1,4
Poligraficzny	11,4	22,4	15,0	13,8	7,5	5,7	6,1	4,8	13,3
	według województw								
M. st. Warszawa	5,1	19,6	20,4	18,1	11,6	8,8	6,5	3,7	6,2
Warszawskie	9,6	27,7	24,9	17,4	9,0	4,1	2,5	1,6	3,2
Łódzkie	3,6	23,1	39,5	19,9	7,7	2,9	1,4	0,8	1,1
Kieleckie	13,1	38,3	27,2	11,9	5,5	2,2	1,0	0,4	0,4
Lubelskie	28,6	36,6	18,4	8,2	3,1	1,9	1,2	0,7	1,3
Białostockie	10,1	26,9	37,0	13,6	8,3	2,7	0,8	0,3	0,3
Wileńskie	26,5	33,1	16,7	10,1	6,7	3,4	1,3	1,3	0,9
Nowogródzkie	51,7	34,9	8,8	2,8	1,0	0,6	0,1	0,0	0,1
Poleskie	19,5	45,8	22,5	10,6	1,0	0,5	0,1	0,0	—
Wołyńskie	39,6	37,2	15,3	5,2	1,7	0,4	0,3	0,2	0,1
Poznańskie	13,1	32,0	27,3	14,4	7,3	2,9	1,5	0,8	0,7
Pomorskie	10,3	32,5	28,3	17,5	6,7	2,9	1,2	0,4	0,2
Śląskie	7,7	23,3	24,7	15,1	11,3	7,1	5,1	3,1	2,6
Krakowskie	10,9	30,1	22,9	14,8	9,2	5,9	3,0	1,5	1,7
Lwowskie	23,0	31,9	17,3	10,0	6,9	5,1	2,9	1,2	1,7
Stanisławowskie	42,4	40,5	11,1	3,7	1,2	0,6	0,2	0,1	0,2
Tarnopolskie	38,7	28,1	9,7	12,3	7,9	2,2	0,7	0,1	0,3

^a Liczby robotników objętych badaniem ob. tabl. 24, str. 251.

TABL. 26. ZAROBKI GODZINNE ROBOTNIKÓW W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE W POLSCE W LATACH 1928-1936

Przemysły	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	przeciętne roczne								
	W złotych								
Ogółem	0,93	1,01	1,00	0,94	0,85	0,80	0,75	0,73	0,72
Górnictwo ^a	1,03	1,15	1,22	1,22	1,13	1,06	1,01	0,99	0,97
Węglowe	1,06	1,18	1,25	1,24	1,14	1,07	1,02	1,01	1,00
zagł. górnośląskie	1,10	1,23	1,31	1,30	1,22	1,16	1,11	1,09	1,08
„ dąbrowskie	0,98	1,07	1,13	1,11	1,00	0,94	0,87	0,87	0,86
„ krakowskie	0,86	0,96	1,03	1,03	0,94	0,85	0,78	0,79	0,79
Rud żelaza	0,64	0,68	0,70	0,70	0,61	0,52	0,48	0,43	0,39
„ cynku i ołowiu	0,90	0,98	1,11	1,10	1,12	1,03	1,02	1,02	1,03
Hutnictwo	1,09	1,21	1,26	1,27	1,16	1,17	1,16	1,15	1,16
Żelazne	1,12	1,23	1,27	1,30	1,17	1,18	1,17	1,16	1,16
woj. kieleckie	0,86	0,93	0,92	0,92	0,87	0,85	0,82	0,83	0,83
„ śląskie	1,33	1,43	1,46	1,50	1,40	1,38	1,37	1,37	1,36
Cynkowe i ołowiane	0,98	1,11	1,22	1,17	1,14	1,14	1,13	1,12	1,13
Przemysł przetwórczy	0,89	0,94	0,91	0,81	0,75	0,68	0,65	0,63	0,63
Mineralny	0,70	0,75	0,73	0,60	0,56	0,48	0,45	0,45	0,47
Metalowy i elektro- techniczny	0,97	1,03	1,01	0,96	0,92	0,81	0,75	0,73	0,74
Chemiczny	1,09	1,17	1,13	0,93	0,87	0,84	0,80	0,76	0,76
Włókienniczy	0,83	0,87	0,81	0,75	0,70	0,66	0,66	0,65	0,66
Papierniczy	0,92	1,00	0,96	0,79	0,74	0,71	0,68	0,66	0,64
Skórzany	1,15	1,17	1,13	0,93	0,87	0,80	0,78	0,74	0,73
Drzewny	0,62	0,65	0,63	0,52	0,49	0,41	0,38	0,37	0,37
Spożywczy	0,98	1,00	0,96	0,84	0,77	0,71	0,69	0,65	0,63
Odzieżowy	0,72	0,76	0,71	0,65	0,61	0,57	0,53	0,52	0,51
Budowlany	1,13	1,29	1,25	1,19	0,97	0,82	0,76	0,76	0,74
Poligraficzny	1,41	1,43	1,36	1,26	1,19	1,08	1,01	0,97	0,96
	Wskaźniki. Rok 1928 = 100								
Ogółem	100	109	108	101	91	85	80	77	77
Górnictwo ^a	100	112	118	118	110	103	98	96	94
Węglowe	100	111	118	117	108	101	96	95	94
zagł. górnośląskie	100	112	119	118	111	105	101	99	98
„ dąbrowskie	100	109	115	113	102	96	89	89	88
„ krakowskie	100	112	120	120	109	99	91	92	92
Rud żelaza	100	106	109	109	95	81	75	67	61
„ cynku i ołowiu	100	109	123	122	124	114	113	113	114
Hutnictwo	100	111	116	117	106	107	106	106	106
Żelazne	100	110	113	116	104	105	104	104	104
woj. kieleckie	100	108	107	107	101	99	95	97	97
„ śląskie	100	108	110	113	105	104	103	103	102
Cynkowe i ołowiane	100	113	124	119	116	116	115	114	115
Przemysł przetwórczy	100	106	102	91	84	76	73	71	71
Mineralny	100	107	104	86	80	69	64	64	67
Metalowy i elektro- techniczny	100	106	104	99	95	84	77	75	76
Chemiczny	100	107	104	85	80	77	73	70	70
Włókienniczy	100	105	98	90	84	80	80	78	80
Papierniczy	100	109	104	86	80	77	74	72	70
Skórzany	100	102	98	81	76	70	68	64	63
Drzewny	100	105	102	84	79	66	61	60	60
Spożywczy	100	102	98	86	79	72	70	66	64
Odzieżowy	100	106	99	90	85	79	74	72	71
Budowlany	100	114	111	105	86	73	67	67	65
Poligraficzny	100	101	96	89	84	77	72	69	68

a Bez kopalni ropy naftowej i soli.

TABL. 27. SZACUNEK PODZIAŁU ROBOTNIKÓW W POSZCZEGÓLNYCH GAŁĘZIACH PRACY WEDŁUG WYSOKOŚCI ZAROBKU TYGODNIOWEGO W POLSCE W 1933 R.

Gałęzie pracy	Prze- ciętny zaro- bek ty- godn. w zło- tych	Odsetek robotników, których zarobek tygodniowy wynosił złotych								
		po- niżej 10	10- -20	20- -30	30- -40	40- -50	50- -60	60- -70	70- -80	80 i wię- cej
Górnictwo	37,7	5,4	16,4	20,6	19,5	14,5	11,3	6,2	3,0	3,1
Hutnictwo	46,2	4,3	13,3	17,6	17,5	14,2	9,6	7,1	6,1	10,3
Przemysł przetwórczy:										
wielki i średni	27,4	11,8	28,3	26,6	15,3	8,1	4,2	2,3	1,3	2,1
drobny	22,8	21,9	30,6	23,6	11,7	5,8	2,8	1,5	0,8	1,3
Rzemiosło	18,4	32,9	35,2	16,9	7,5	3,6	1,7	0,9	0,5	0,8
Chałupnictwo	14,0	44,7	37,7	10,6	3,6	1,7	0,7	0,4	0,2	0,4
Handel, ubezpie- czenia, transport	22,5	20,8	32,7	23,4	11,3	5,6	2,7	1,4	0,8	1,3
Inne ^a	40,9	3,9	13,2	20,1	19,8	14,4	8,7	6,3	5,2	8,4
Roboty publiczne	14,1	47,2	37,1	6,7	3,7	2,9	1,0	0,4	0,5	0,5

^a Elektrownie, wodociągi, warsztaty kolejowe i wytwórnie wojskowe.

Źródło: T. Czajkowski *Próba szacunkowego obliczenia skali zarobków robotniczych w Polsce*, Statystyka Pracy, Rocznik XIII, zes. 4, 1934.

TABL. 28. ROBOTNICZY (OPRÓCZ ROLNYCH) OBJĘCI UBEZPIECZENIEM EMERYTALNYM^a WEDŁUG WYSOKOŚCI ZAROBKU TYGODNIOWEGO W POLSCE W 1934 R.
Stan w końcu roku

Województwa Płeć	Liczba robotni- ków objętych badaniem w tys.	Odsetek robotników, których zarobek tygodniowy wynosił złotych						Zaro- bek średko- wy ^b złotych
		do 6	6-18	18-30	30-42	42-60 i 60 i wię- cej		
Polska	1270	11,0	42,4	23,1	11,5	8,0	4,0	16,8
mężczyźni	785	6,0	31,5	26,8	16,8	12,4	6,5	23,3
kobiety	485	19,2	60,1	17,0	2,8	0,8	0,1	10,4
Centralne	595	7,7	40,3	29,1	12,6	7,0	3,3	18,7
mężczyźni	351	4,1	28,7	31,9	18,6	11,2	5,5	24,2
kobiety	244	12,8	57,0	24,9	4,1	1,1	0,1	12,2
Wschodnie	77	16,7	61,0	15,2	4,8	1,9	0,4	0,8
mężczyźni	49	10,1	58,1	21,4	6,9	2,8	0,7	3,7
kobiety	28	28,5	66,1	4,2	1,1	0,1	0,0	8,3
Zachodnie ^c	314	10,4	32,6	20,5	14,7	13,8	8,0	21,8
mężczyźni	208	3,6	18,4	24,3	21,2	20,5	12,0	31,9
kobiety	106	23,9	60,8	13,0	1,9	0,4	0,0	9,9
Południowe	284	17,1	52,6	15,5	7,1	5,4	2,3	11,7
mężczyźni	177	11,3	45,3	20,9	10,7	8,1	3,7	16,1
kobiety	107	26,6	64,6	6,5	1,3	0,9	0,1	8,7

^a Robotnicy objęci ubezpieczeniem emerytalnym w Z.U.S. (ob. tabl. 29 str. 255) oraz ubezpieczeni w kasach chorych górnośląskiej części woj. śląskiego.

^b Zarobek który połowa robotników przekroczyła, a którego połowa nie osiągnęła. ^c Liczby dla górnośląskiej części woj. śląskiego częściowo oparte na szacunku.

TABL. 29. ZAROBKI TYGODNIOWE ROBOTNIKÓW OBJĘTYCH UBEZPIECZENIEM EMERYTALNYM W Z. U. S.^a W POLSCE W 1934 R.

Województwa Grupy wieku	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety	
	Liczba objętych badaniem ubezp. w końcu roku	Przec. zarobek policzal- ny do ubezp. w zł	Liczba objętych badaniem ubezp. w końcu roku	Przec. zarobek policzal- ny do ubezp. w zł	Liczba objętych badaniem ubezp. w końcu roku	Przec. zarobek policzal- ny do ubezp. w zł
Ogółem	1 121 944	21,49	674 356	26,47	447 588	13,69
według województw						
Woj. centralne	595 386	23,54	351 010	28,80	244 376	14,18
„ wschodnie	76 941	14,95	49 069	17,70	27 872	9,80
„ zachodnie ^b	142 083	20,77	83 555	26,97	58 528	11,78
„ południowe ^c	307 534	19,14	190 722	23,81	116 812	11,29
według grup wieku						
10—14 lat	2 831	7,45	1 052	8,44	1 779	6,82
15—19 „	93 446	9,51	41 485	10,50	51 961	8,63
20—24 „	222 528	13,93	98 048	17,35	124 480	11,44
25—29 „	224 229	20,54	134 519	24,85	89 710	14,21
30—34 „	178 553	24,57	121 827	28,72	56 726	15,38
35—39 „	124 264	26,11	86 035	30,38	38 229	16,23
40—44 „	85 156	27,16	58 130	31,89	27 026	16,86
45—49 „	68 379	27,01	46 575	31,72	21 804	16,89
50—54 „	48 711	26,71	33 897	31,42	14 814	15,92
55—59 „	34 060	25,57	24 217	29,97	9 843	14,74
60—64 „	22 654	23,55	16 280	27,38	6 374	13,72
65—69 „	4 123	22,00	3 038	25,45	1 085	12,35
70 i więcej	1 355	18,37	940	21,83	415	10,39
wiek nie znany	11 655	16,85	8 313	20,04	3 342	11,73

^a Ubezpieczenie to nie obejmuje robotników rolnych oraz etatowych pracowników państwowych i samorządowych. ^b Bez woj. śląskiego. ^c Łącznie ze Śląskiem Cieszyńskim.

TABL. 30. ROBOTNICZY ZATRUDNIENI NA ROBOTACH PUBLICZNYCH FINANSOWANYCH PRZEZ FUNDUSZ PRACY WEDŁUG WYSOKOŚCI PŁACY DZIENNEJ W POLSCE W SIERPNIU 1935 R.

Rodzaje robót Kategorie robotników	Odsetek robotników, których płaca dzienna wynosiła złotych						Płaca śred- kowa ^a w zł
	poniżej 2	2—3	3—4	4—5	5—10	10 i więcej	
Ogółem	17,4	33,0	28,1	14,4	6,7	0,4	3,0
według rodzaju robót							
Drogi wodne	6,8	40,5	30,1	19,5	3,0	0,1	3,1
Drogi bite	23,7	34,5	27,0	9,1	5,4	0,3	2,8
Melioracje	16,0	29,6	30,5	17,5	6,4	—	3,1
Kanalizacja	1,1	21,0	26,8	34,8	16,1	0,2	4,0
Nawierzchnie ulic	4,2	41,1	26,3	21,6	6,3	0,5	3,2
według kategorii robotników							
Nie wykwalifikowani:							
dniówkowi	24,3	38,1	25,6	11,5	0,5	—	2,7
akordowi	11,6	34,9	33,1	16,2	4,2	—	3,1
Wykwalifikowani:							
dniówkowi	2,4	10,4	25,3	23,3	37,4	1,2	4,5
akordowi	1,8	14,3	35,7	20,2	24,6	3,4	3,9

^a Płaca którą połowa robotników przekroczyła, a której połowa nie osiągnęła.

TABL. 31. WSKAŹNIKI SUM WYPŁACONYCH ROBOTNIKOM W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE W POLSCE W LATACH 1929-1936

Rok 1928 = 100

Przemysły	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Wskaźniki wartości nominalnej								
Ogółem	109	88	69	48	44	47	49	53
Górnictwo ^a	125	108	97	64	53	51	48	47
Węglowe	127	110	102	69	55	52	49	48
Rud żelaza	68	68	40	10	14	18	24	36
„ cynku i ołowiu	107	103	53	19	21	24	22	24
Hutnictwo	110	94	73	42	48	52	55	61
Żelazne	110	91	72	41	48	53	60	66
Cynkowe i ołowiane	110	109	77	43	39	41	36	37
Przemysł przetwórczy	104	81	60	45	41	45	48	53
Mineralny	106	77	48	33	31	37	42	50
Metalowy i elektro- techniczny	107	80	57	42	38	42	49	59
Chemiczny	112	105	77	60	56	60	61	66
Włókienniczy	96	70	61	49	48	53	57	60
Papierniczy	108	101	74	65	61	65	67	72
Skórzany	90	82	59	55	54	60	62	64
Drzewny	101	83	50	36	34	38	40	45
Spożywczy	107	95	70	54	43	45	44	47
Odzieżowy	112	89	66	46	49	56	52	52
Budowlany	111	70	41	18	13	16	18	22
Poligraficzny	106	68	81	62	57	57	58	60
Wskaźniki wartości realnej								
Ogółem	107	93	80	62	62	71	76	87
Górnictwo ^a	123	115	113	82	75	77	74	77
Węglowe	125	117	119	88	77	79	76	79
Rud żelaza	97	72	46	13	20	27	37	59
„ cynku i ołowiu	105	109	62	24	30	36	34	39
Hutnictwo	108	100	85	53	67	78	86	100
Żelazne	108	96	83	53	67	82	93	109
Cynkowe i ołowiane	108	116	90	55	54	62	57	61
Przemysł przetwórczy	103	86	70	57	58	68	75	87
Mineralny	104	82	56	42	44	56	65	83
Metalowy i elektro- techniczny	106	84	66	54	53	64	76	97
Chemiczny	110	111	89	77	79	90	95	108
Włókienniczy	95	74	72	63	68	80	88	9
Papierniczy	107	107	87	83	85	98	105	118
Skórzany	88	87	68	71	76	90	97	104
Drzewny	100	88	58	46	48	57	63	73
Spożywczy	105	101	81	68	60	67	69	77
Odzieżowy	111	95	77	59	68	84	81	86
Budowlany	109	75	48	23	18	24	28	35
Poligraficzny	105	104	94	80	79	86	91	99

^a Bez kopalń ropy naftowej i soli.

TABL. 34. ZAROBKI MIESIĘCZNE PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH OBJĘTYCH UBEZPIECZENIEM EMERYTALNYM W Z.U.S.^a W POLSCE W 1934 R.

Województwa Grupy wieku	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety	
	Liczba ubezpieczonych w końcu roku	Przeciętny zarobek policzalny do ubezpieczenia w zł	Liczba ubezpieczonych w końcu roku	Przeciętny zarobek policzalny do ubezpieczenia w zł	Liczba ubezpieczonych w końcu roku	Przeciętny zarobek policzalny do ubezpieczenia w zł
Ogółem	257 793	260,91	181 539	294,08	76 254	181,31
według województw						
Woj. centralne	114 074	284,75	79 585	317,64	34 489	208,01
„ wschodnie	21 775	181,82	16 280	197,28	5 495	134,82
„ zachodnie ^b	69 071	269,26	48 642	314,05	20 429	162,60
„ południowe ^c	52 873	228,86	37 032	256,58	15 841	163,03
według grup wieku						
15—19 lat	5 625	78,29	3 180	80,35	2 445	75,33
20—24 „	38 025	124,56	19 097	133,16	18 928	116,34
25—29 „	58 199	194,68	37 422	211,06	20 777	166,02
30—34 „	47 621	270,73	33 973	295,76	13 648	209,95
35—39 „	35 859	308,83	27 185	332,60	8 674	235,08
40—44 „	25 046	349,55	20 305	372,62	4 741	252,37
45—49 „	18 733	360,57	15 631	383,71	3 102	245,60
50—54 „	12 719	371,51	11 046	390,65	1 673	245,97
55—59 „	8 553	365,96	7 539	382,99	1 014	240,11
60—64 „	4 410	354,43	3 950	368,86	460	231,78
65 i więcej	752	257,22	651	264,49	101	211,17
wiek nie znany	2 251	196,44	1 560	215,18	691	153,56

a Ubezpieczenie to nie obejmuje etatowych pracowników państwowych i samorządowych. b Bez Śląska Cieszyńskiego. c Łącznie ze Śląskiem Cieszyńskim.

TABL. 35. PRACOWNICY UMYSŁOWI OBJĘCI UBEZPIECZENIEM EMERYTALNYM W Z.U.S. WEDŁUG WYSOKOŚCI ZAROBKU MIESIĘCZNEGO W POLSCE W LATACH 1928—1934

Stan w końcu roku

Lata Wiek ^a Płeć	Liczba ubezpieczonych w tys.	Odsetek pracowników umysłowych, których zarobek miesięczny wynosił złotych						Zarobek średni ^b w zł
		poniżej 120	120—180	180—360	360—480	480—720	720 i więcej	
Ogółem 1928	225,1	10,5	16,8	40,3	11,9	11,4	9,1	260
1929	274,5	10,9	16,1	40,3	11,9	11,6	9,2	262
1930	247,2	10,2	13,8	38,1	12,9	13,4	11,6	299
1931	246,1	11,8	15,7	38,8	11,6	11,9	10,2	266
1932	239,5	14,3	18,3	38,4	10,7	10,5	7,8	240
1933	232,3	16,6	20,0	37,9	9,6	9,2	6,7	221
1934	257,8	24,9	20,5	33,3	8,5	8,3	4,5	198
24 i mniej lat	43,7	58,8	27,2	13,3	0,5	0,2	0,0	104
25—39 „	141,7	19,8	22,5	39,7	8,8	6,8	2,4	205
40 i więcej	70,2	13,9	12,0	32,7	13,0	16,7	11,7	306
Mężczyźni	181,5	20,3	18,1	34,0	10,3	11,0	6,3	225
24 i mniej lat	22,3	54,4	28,9	15,6	0,7	0,3	0,1	112
25—39 „	98,6	16,8	20,2	40,2	10,5	8,9	3,4	223
40 i więcej	59,1	12,9	10,5	30,8	13,6	18,6	13,6	333
Kobiety	76,3	36,1	26,0	31,2	4,3	2,0	0,4	152
24 i mniej lat	21,4	63,3	25,5	10,9	0,2	0,1	0,0	97
25—39 „	43,1	26,7	27,7	38,6	4,9	1,9	0,2	170
40 i więcej	11,1	19,3	20,4	42,2	10,1	6,4	1,6	213

a Pominęto pracowników o nie podanym wieku. b Zarobek, który połowa pracowników przekroczyła, a którego połowa nie osiągnęła.

TABL. 36. UPOSAŻENIE MIESIĘCZNE FUNKCJONARIUSZÓW PAŃSTWOWYCH, WOJSKOWYCH ZAWODOWYCH ORAZ PRACOWNIKÓW PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH

A. Administracja cywilna i nauczycielstwo

Grupa uposażenia	Uposażenie zasadnicze w złotych	Liczba etatów ^a	
		ogółem	w tym nauczyciele
I	3 000	1	—
II	2 000	13	—
III	1 500	39	—
IV	1 000	723	566
V	700	1 055	304
VI	450	5 902	3 188
VII	335	13 439	8 498
VIII	260	21 576	13 591
IX	210	43 657	32 519
X	160	32 472	14 369
XI	130	21 227	10 363
XII	100	5 153	1

B. Sędziowie i prokuratorzy

Grupa uposażenia	Uposażenie zasadnicze w złotych	Liczba etatów ^b
I	1 100	189
II	800	484
III	575	1 346
IV	425	1 571

C. Policja państwowa

Stopnie	Uposażenie zasadnicze w złotych	Liczba etatów
Inspektor . . .	700	27
Nadkomisarz . .	430	150
Komisarz . . .	335	377
Podkomisarz . .	270	153
Aspirant	240	119
Starszy przodown.	200	1 507
Przodownik . .	180	4 423
Starszy posterunk.	160	11 006
Posterunkowy . .	150	11 006

D. Wojskowi zawodowi

Stopnie	Uposażenie zasadnicze dla	
	samotnych	utrzymujących rodzinę
Marszałek . . .	3 000	
Generał broni .	2 000	
Generał dyw. .	1 500	
Generał bryg. .	1 000	
Pułkownik . . .	632	713
Podpułkownik .	524	580
Major	435	490
Kapitan	345	400
Porucznik . . .	265	324
Podporucznik .	206	266
Chorąży	230	300
Starszy sierż. .	194	264
Sierżant	171	241
Plutonowy . . .	151	201
Kapral	137	167

E. Polskie Koleje Państwowe

Grupa uposażenia	Uposażenie zasadnicze w złotych	Liczba etatów
1	1 000	7
2	700	46
3	550	105
4	450	340
5	390	442
6	335	882
7	295	2 242
8	260	5 292
9	225	8 985
10	200	13 612
11	175	22 607
12	150	45 919
13	125	31 681
14	100	7 726

F. Polska Poczta, Telegraf i Telefon

Grupa uposażenia	Uposażenie zasadnicze w złotych	Liczba etatów
1	1 000	5
2	700	33
3	450	115
4	350	661
5	280	1 383
6	240	2 330
7	205	4 100
8	175	8 154
9	145	10 000
10	120	3 135
11	100	1 267

^a Urzędnicy i niżsi funkcjonariusze administracji ogólnej oraz nauczyciele i funkcjonariusze straży więziennej. ^b Sądownictwo powszechne i administracyjne.

Uwaga. Liczby etatów podano na podstawie preliminarza budżetowego na rok 1937/38 (dla przedsiębiorstwa Polskie Koleje Państwowe—preliminarz na rok 1937) przy czym nie uwzględniono etatów, dla których w preliminarzu budżetowym nie oznaczono grupy uposażenia.

(dok. str. 260)

TABL. 36. UPOSAŻENIE MIESIĘCZNE FUNKCJONARIUSZÓW PAŃSTWOWYCH, WOJSKOWYCH ZAWODOWYCH ORAZ PRACOWNIKÓW PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH (dok.)

DODATKI FUNKCYJNE I SŁUŻBOWE

Do niektórych stanowisk w służbie państwowej przywiązane są dodatki funkcyjne lub służbowe, zależne od faktycznie pełnionych czynności, niezależne od grupy uposażenia (stopnia):

W administracji ogólnej dodatki funkcyjne mieszczą się w granicach od zł 3 000 do zł 50, np. minister zł 2 000, wojewoda zł 1 500, dyrektor departamentu zł 600, naczelnik wydziału w ministerstwach zł 300, naczelnik wydziału w urzędach wojewódzkich zł 200, starosta zł 100, naczelnik więzienia III klasy zł 50.

W szkolnictwie – od zł 500 do zł 5, np. rektor uniwersytetu zł 500, dziekan wydziału uniwersytetu zł 250, wizytator szkół zł 150, dyrektor szkoły średniej zł 100–150, kierownik szkoły powszechnej zł 5–50.

W sądownictwie – od zł 2 000 do zł 50, np. pierwszy prezes Sądu Najwyższego zł 2 000, prezes Sądu Najwyższego zł 800, prokurator sądu apelacyjnego zł 600, prezes sądu okręgowego zł 400, sędzia–kierownik sądu grodzkiego zł 50–100.

W policji państwowej – od zł 800 do zł 40, np. nadinspektor zł 450, komisarz w służbie śledczej zł 210, w służbie zwykłej zł 165, przodownik w służbie śledczej zł 90, w służbie zwykłej zł 60, posterunkowy w służbie śledczej zł 60, w służbie zwykłej zł 40. Oficerowie otrzymują ryczałt na uzupełnienie umundurowania i dodatki służbowe na stanowiskach kierowniczych.

W wojsku – od zł 3 000 do zł 75, np. inspektor armii zł 1 200, dowódca dywizji zł 700, dowódca pułku zł 350, dowódca baonu piechoty w pułku zł 155, dowódca kompanii w pułku zł 105, dowódca plutonu w pułku zł 75. Oprócz wymienionych dodatków istnieją innego rodzaju dodatki: jak np. aeronautyczny, na uzupełnienie wyekwipowania, przeciwigazowy, techniczny.

W przedsiębiorstwie „Polskie Koleje Państwowe” – od zł 600 do zł 25, np. dyrektor dykcji okręgowej zł 600, naczelnik samodzielnego biura zł 250, naczelnik wydziału w dykcji okręgowej zł 200, naczelnik warsztatów głównych II klasy zł 125, zawiadowca odcinka drogowego I klasy zł 50, zawiadowca odcinka drogowego III klasy zł 25.

W przedsiębiorstwie „Polska Poczta, Telegraf i Telefon” – od zł 500 do zł 30, np. dyrektor dykcji zł 500, naczelnik wydziału, dyrektor urzędu zł 200, naczelnik urzędu I klasy zł 100, naczelnik urzędu IV i V klasy zł 30.

DODATKI LOKALNE

Wszystkim funkcjonariuszom państwowym przysługują dodatki lokalne w wysokości około 15% w Warszawie i około 10% (z wyjątkiem zawodowych wojskowych) na obszarze półwyspu Hel oraz w miastach: Gdynia, Katowice, Chorzów, Tarnowskie Góry, Mysłowice, Cieszyn, Bielsko i Biała.

PODATEK SPECJALNY

Miesięczne uposażenie zasadnicze wraz z dodatkiem funkcyjnym lub służbowym wypłacane było dla pracowników publicznoprawnych bez żadnych potrąceń, dla pracowników prywatnoprawnych po potrąceniu podatku dochodowego oraz składek ubezpieczeń społecznych i Funduszu Pracy.

Od dnia 1.XII 1935 r. uposażenia zostały obciążone podatkiem specjalnym: 1) dla pracowników publicznoprawnych uposażenia ponad zł 100 do zł 150 – 7%, do zł 200 – 9%, do zł 250 – 10%, do zł 500 – 11%, do zł 1 000 – 14%, do zł 2 000 – 17% i ponad zł 2 000 – 25%; 2) dla pracowników prywatnoprawnych uposażenia ponad zł 110 do zł 165 – 5½%, do zł 220 – 7% do zł 560 – 8%, do zł 2 350 – 10% i ponad zł 2 350 – 15%.

TABL. 37. PRZYCHODY (ŚRODKI DO ŻYCIA) RODZIN ROBOTNICZYCH W WARSZAWIE W 1935 R.^a

Wyszczególnienie	Rodziny robotnicze				
	Ogółem	z zatrudnionymi bezrobotnych	z zatrudnionymi i bezrobotnymi	z bezrobotnymi bez zatrudnionych	bez osób zdolnych do pracy
Liczba rodzin zbadanych . . .	300	155	55	71	19
Przeciętne przychody tygodniowe w złotych					
Na rodzinie	24,7	28,7	30,1	14,8	14,5
Na jednostkę konsumcyjną ^b . . .	8,6	10,9	7,9	4,7	10,6
Rodziny według wysokości przychodów tygodniowych na rodzinę w odsetkach					
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
do 5 zł	4,0	1,9	1,8	7,1	15,8
5 — 10 „	11,0	9,7	3,6	12,7	36,8
10 — 15 „	19,0	13,6	10,9	38,0	15,8
15 — 20 „	14,7	10,3	16,4	23,9	10,5
20 — 30 „	20,0	20,6	30,9	14,1	5,3
30 — 40 „	15,0	22,6	12,8	1,4	10,5
40 — 50 „	9,3	11,6	12,7	2,8	5,3
ponad 50 „	7,0	9,7	10,9	—	—
Rodziny według wysokości przychodów tygodniowych na jednostkę konsumcyjną ^b w odsetkach					
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
do 2,50 zł	4,0	3,2	1,8	8,5	—
2,50 — 3,75 „	11,7	1,9	14,5	31,0	10,5
3,75 — 5,00 „	13,0	10,3	12,7	21,1	5,3
5,00 — 7,50 „	20,0	15,5	21,8	23,9	36,9
7,50 — 10,00 „	12,3	12,9	16,4	8,5	10,5
10,00 — 15,00 „	17,0	23,9	16,4	4,2	10,5
15,00 — 20,00 „	12,7	18,1	12,7	1,4	10,5
ponad 20,00 „	9,3	14,2	3,7	1,4	15,8
Przychody z poszczególnych źródeł w odsetkach ogółu przychodów					
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Zarobki z pracy stałej:					
najemnej	66,8	85,5	63,8	7,9	4,1
samodzielnej	3,3	3,0	6,3	—	3,8
Zarobki dorywcze	8,0	2,1	8,5	33,0	3,2
Zasiłki dla bezrobotnych	2,2	—	1,2	13,7	—
Inne świadczenia ubezpieczeniowe:					
społ. i emerytury państw.	4,2	1,9	3,9	3,6	45,1
Pomoc społeczna	4,5	1,1	6,5	17,2	6,0
Pomoc rodziny i znajomych	3,2	1,2	2,5	6,6	24,7
Oszczędności i sprzedaż ruchomości	6,4	4,1	6,5	14,9	8,2
Posiadanie własnego mieszkania i podnajem	1,4	1,1	0,8	3,1	4,9

^a Na podstawie ankiety przeprowadzonej w czterech robotniczych dzielnicach Warszawy (Wola, Ochota, Bródno i Pelcowizna, Czerniaków). ^b Ob. uwagę ^a na str. 262.

Źródło: L. Landau *Bezrobocie i stopa życiowa ludności dzielnic robotniczych Warszawy*, Warszawa 1936.

TABL. 39. BUDŻETY DOMOWE RODZIN ROBOTNIKÓW BEZROBOTNYCH
W WARSZAWIE W 1932 R.

Wyszczególnienie	Wszystkie rodziny zbadane	Grupy według rocznej sumy wydatków na jednostkę konsumcyjną			
		do 263 zł	264–359 zł	360 zł i więcej	
Liczba rodzin zbadanych	80	34	24	22	
Rozchody w złotych					
Suma roczna na rodzinę czteroosobową ^{a)}	921	620	945	1 475	
Przychody w odsetkach					
Przychody ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	
Dochód z pracy i zajęć stałych	13,3	6,8	14,1	17,8	
Dochód z pracy i zajęć ubocznych	23,3	22,9	23,5	23,9	
Dochód za wykonanie usług osobistych	7,6	9,5	6,8	6,7	
Świadczenia społeczne ustawowe	6,6	1,3	5,2	11,7	
Świadczenia społeczne nieustawowe oraz pomoc społeczna	24,6	38,1	28,3	10,7	
Inne przychody	24,6	21,4	22,1	29,2	
Rozchody w odsetkach					
Rozchody ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	
Żywność	75,0	82,6	76,0	67,6	
Alkohol i tytoń	2,2	1,6	2,4	2,5	
Komorne	2,7	0,6	1,3	5,7	
Urządzenie mieszkania	0,2	0,2	0,1	0,3	
Opał i światło	10,4	10,3	10,3	10,8	
Higiena i zdrowie	2,3	1,4	2,3	3,1	
Odzież, obuwie, bielizna	5,1	2,6	5,2	7,2	
Kultura i oświata	0,9	0,4	1,0	1,2	
Ubezpieczenia i podatki	0,1	0,0	0,1	0,2	
Inne wydatki	1,1	0,3	1,3	1,4	
Przeciętne roczne spożycie niektórych artykułów na jednostkę konsumcyjną					
Chleb	.kg	115,6	98,8	124,8	135,6
Bułki i ciasto	.kg	5,6	4,2	6,1	7,7
Mąka pszenna i żytnia	.kg	15,5	10,9	15,6	24,4
Inna mąka, kasza, ryż	.kg	12,4	11,2	14,3	14,2
Groch i fasola	.kg	9,5	8,8	10,3	9,5
Ziemniaki	.kg	243,8	205,3	264,2	291,2
Inne jarzyny	.kg	25,9	18,2	28,8	36,8
Mleko	.l	39,0	24,6	36,8	70,0
Masło	.kg	0,7	0,3	0,7	1,4
Ser	.kg	0,2	0,0	0,1	0,6
Śmietana	.l	1,4	1,2	1,4	1,8
Jaja	.szt.	20,0	8,9	20,0	44,4
Mięso, wędliny, ryby	.kg	26,6	19,1	27,1	40,9
Tuszcze (oprócz masła)	.kg	8,3	6,0	9,0	11,9
Cukier i słodycze	.kg	13,0	9,5	12,6	20,3
Owoce i przetwory owocowe	.kg	0,1	0,0	0,3	1,0

^{a)} Ob. uwagę *a* na str. 262.

Źródło: A. Minkowska *Rodzina bezrobotna*, Warszawa 1935.

TABL. 40. BUDŻETY DOMOWE RODZIN PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH
W WARSZAWIE W 1932 R.

Wyszczególnienie	Budżet typo- wy	Grupy według rocznej ^a sumy wydatków na jednostkę konsumcyjną				
		do 1 439 zł	1 440- 1 799 zł	1 800- 2 999 zł	3 000 zł i więcej	
Liczba rodzin zbadanych	x	8	11	33	19	
Rozchody w złotych						
Suma roczna na rodzinę czterooso- bową ^b	6 173	4 086	5 677	7 507	13 020	
Przychody w odsetkach						
Przychody ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Zarobki głowy rodziny	79,1	80,6	79,1	82,4	74,0	
Zarobki członków rodziny	9,2	6,5	7,5	8,1	14,3	
Pozostałe pozycje przychodów	11,7	12,9	13,4	9,5	11,7	
Rozchody w odsetkach						
Rozchody ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Zywność	30,4	36,5	31,0	31,4	21,6	
Alkohol i tytoń	2,3	3,0	2,4	2,2	1,6	
Komorne	13,0	11,5	16,2	12,8	13,7	
Urządzenie mieszkania	4,0	2,9	1,6	3,6	6,8	
Opał i światło	5,1	6,0	5,5	4,8	3,8	
Higiena i zdrowie	3,3	3,2	2,4	3,7	3,4	
Odzież, obuwie, bielizna	12,1	11,3	13,2	12,8	12,1	
Kultura i oświata	5,5	3,6	5,6	5,8	7,8	
Ubezpieczenia i podatki	8,6	7,2	6,9	8,9	10,5	
Inne wydatki	10,3	7,8	8,6	10,4	14,1	
Rozchód na majątek i długi	5,4	7,0	6,6	3,6	4,6	
Przeciętne roczne spożycie niektórych artykułów na jednostkę konsumcyjną						
Chleb	.kg	97,3	106,4	89,8	88,7	82,2
Bułki i ciasto	.kg	28,6	22,9	28,3	33,7	43,4
Maka	.kg	25,6	26,2	29,8	24,1	21,1
Kasza i ryż	.kg	12,6	13,1	9,8	12,6	13,0
Groch i fasola	.kg	3,1	3,8	1,3	2,8	1,9
Ziemniaki	.kg	202,3	246,0	173,4	147,4	142,7
Inne jarzyny	.kg	55,8	47,3	50,8	67,2	77,4
Mleko	.l	139,6	123,6	166,6	143,6	171,5
Masto	.kg	13,2	10,6	9,2	16,1	22,7
Ser	.kg	3,7	3,1	2,8	4,7	5,9
Śmietana	.l	6,1	4,1	5,4	8,9	10,0
Jaja	.szt.	242,7	196,0	268,8	308,0	294,9
Mięso, wędliny, ryby	.kg	67,0	49,4	70,8	88,8	100,0
Tłuszcze (oprócz masła)	.kg	11,4	11,6	13,0	10,9	8,8
Cukier i słodczyce	.kg	31,7	30,4	26,5	37,4	33,2
Owoce i przetwory owocowe	.kg	18,9	9,3	10,1	30,5	48,1

^a Roczne sumy wydatków oszacowano na podstawie danych z maja 1932 r.^b Ob. uwagę ^a na str. 262.

TABL. 41. BUDŻETY DOMOWE RODZIN NAUCZYCIELI SZKÓŁ
POWSZECHNYCH W POLSCE W 1934 R.

Wyszczególnienie	Miasto		Wieś	
	Wszystkie rodziny zbadane		Grupy według rocznej sumy wydatków na jednostkę konsumcyjną	
			do 1 199 zł	1 200 zł i więcej
Liczba rodzin zbadanych	19	61	29	32
Rozchody w złotych				
Suma roczna na rodzinę czteroosobową ^{a)}	4 228	4 143	3 268	5 112
Przychody w odsetkach				
Przychody ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0
Zarobki głowy rodziny	74,8	70,8	82,5	62,3
Zarobki członków rodziny	5,8	14,7	2,8	22,7
Pozostałe pozycje przychodów	19,4	14,5	14,7	15,0
Rozchody w odsetkach				
Rozchody ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0
Żywność	29,5	27,0	30,6	24,4
Alkohol i tytoń	1,5	2,7	3,4	2,2
Komorne	12,7	7,4	7,7	7,1
Urządzenie mieszkania	5,0	4,7	3,8	5,3
Opał i światło	4,9	4,7	4,8	4,6
Higiena i zdrowie	4,8	4,9	4,4	5,3
Odzież, obuwie, bielizna	16,2	16,2	16,0	16,3
Kultura i oświata	8,8	11,8	9,1	13,4
Ubezpieczenia i podatki	1,0	0,6	0,6	0,6
Inne wydatki	12,7	16,1	12,0	18,8
w tym usługi osobiste	5,3	7,0	4,7	8,6
Rozchód na majątek i długi	2,9	3,9	7,6	2,0
Przeciętne roczne spożycie niektórych artykułów na jednostkę konsumcyjną				
Chleb . . . . . kg	103,4	65,3	66,0	64,6
Bułki i ciasto . . . . . kg	21,9	11,2	8,5	14,0
Mąka . . . . . kg	30,3	65,8	69,2	62,3
Kasza i ryż . . . . . kg	7,5	11,3	9,4	13,4
Groch i fasola . . . . . kg	2,7	3,2	2,9	3,6
Ziemniaki . . . . . kg	128,8	174,0	174,9	173,0
Inne jarzyny . . . . . kg	67,6	71,3	69,0	73,8
Mleko l	192,2	234,6	233,9	235,5
Masło . . . . . kg	15,5	11,5	9,5	13,7
Ser . . . . . kg	5,9	5,3	4,8	5,9
Śmietana l	7,6	5,7	4,5	7,0
Jaja . . . . . szt.	312,1	356,9	326,8	389,0
Mięso, wędliny, ryby . . . . . kg	61,9	66,5	61,2	72,2
Tłuszcze (oprócz masła) . . . . . kg	10,8	14,4	14,2	14,7
Cukier i słodycze . . . . . kg	35,8	36,5	33,5	39,8
Owoce i przetwory owocowe . . . . . kg	43,4	36,2	30,0	42,9

a) Ob. uwagę a na str. 262.

TABL. 42. WARTOŚĆ ODŻYWCZA I CIEPŁNA DZIENNYCH NORM SPOŻYCIA NA JEDNOSTKĘ KONSUMCYJNĄ W POLSCE

Grupy według rocznej sumy wydatków na jednostkę konsumcyjną	Wartość odżywcza w gramach			Wartość cieplna w kaloriach		
	Białko	Tłuszcz	Węglowodany	Ogółem	z roślinnych	z zwierzęcych
Rodziny robotnicze (1927 r.)						
Budżet typowy	53	42	430	2 379	1 898	481
do 599 zł	45	31	396	2 099	1 760	339
600—899 „	61	47	468	2 607	2 051	556
900—1 199 „	70	68	503	2 992	2 201	791
1 200 i więcej „	81	86	486	3 146	2 127	1 019
Rodziny robotników bezrobotnych (1932 r.)						
Rodziny zbadane	48	33	384	2 078	1 711	367
do 263 zł	37	23	315	1 660	1 407	253
264—359 „	50	34	409	2 209	1 832	377
360 i więcej „	68	49	482	2 701	2 138	563
Rodziny pracowników umysłowych (1932 r.)						
Budżet typowy	76	90	380	2 714	1 627	1 087
do 1 439 zł	65	78	359	2 468	1 549	919
1 440—1 799 „	77	87	339	2 520	1 425	1 095
1 800—2 999 „	90	105	426	3 094	1 816	1 278
3 000 i więcej „	99	119	434	3 297	1 843	1 454
Rodziny nauczycieli szkół powszechnych (1934 r.)						
Rodziny zbadane: w miastach	85	106	444	3 152	1 867	1 285
na wsi	94	112	478	3 393	2 016	1 377
do 1 199 zł	90	102	469	3 243	1 973	1 270
1 200 i więcej „	98	123	488	3 554	2 063	1 491
Normy żywnościowe w wojsku						
W formacjach liniowych	96	50	636	3 463	2 874	589
W szkołach	139	81	710	4 264	3 136	1 128

TABL. 43. STRUKTURA BUDŻETÓW RODZIN ROBOTNICZYCH I PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Lata	Liczba zbadanych budżetów	Rozchody					Inne
			Ogółem	Żywność i używki	Ko-morne	Opał i oświetlenie	Odzież, obuwie itd.	
w odsetkach								
Rodziny robotnicze								
Polska ^a	1927	40	100,0	66,2	6,4	4,5	10,9	12,0
Belgia	1928/29	116	100,0	58,2	9,1	4,9	15,4	12,4
Czechosłow.	1931/32	414	100,0	51,0	5,7	5,3	12,1	25,9
Holandia ^b	1934/35	75	100,0	37,5	17,6	5,3	8,3	31,3
Niemcy	1927/28	896	100,0	45,3	10,0	3,6	12,7	28,4
St. Zj. Am. ^c	1934	100,0	33,6	25,1 ^d	5,3	15,3	20,7	
Szwecja	1932/33	610	100,0	35,8	13,5	4,0	13,0	33,7
Rodziny pracowników umysłowych								
Polska ^a	1932	71	100,0	32,7	13,0	5,1	12,1	37,1
Belgia	1928/29	57	100,0	48,9	16,0	5,3	15,1	14,7
Czechosłow.	1931/32	379	100,0	35,3	7,9	4,3	14,3	38,2
Holandia ^b	1934/35	109	100,0	22,4	13,1	3,8	8,6	52,1
Niemcy	1927/28	498	100,0	33,2	12,0	3,7	13,9	37,2
St. Zj. Am. ^c	1934	100,0	31,5	25,2 ^d	4,7	18,9	19,7	
Szwecja ^e	1932/33	90	100,0	24,4	14,3	3,7	12,2	45,4

^a Budżet typowy w Warszawie. ^b Budżety w Amsterdamie. ^c Budżety w Kalifornii. ^d Łącznie z wydatkami na umeblowanie i utrzymywanie mieszkania. ^e Stan średni.

TABL. 44. STRAJKI W POLSCE W LATACH 1927 - 1936

Wyszczególnienie	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Liczba strajków	616	769	494	312	357	504	631	946	1 165	2 040
Liczba zakładów objętych przez strajki	3838	5230	4036	1185	1154	6219	7 282	9 416	11631	22550
Strajkujący w tys.	235	354	217	48	107	314	343	369	450	662
Stracone robotniko-dni w tys.	2464	2781	1085	273	601	2101	3 829	2 356	2 008	3 919
Strajkujący w ważniejszych gałęziach pracy w tys.										
Rolnictwo	1	2	1	2	2	27	2	3	4	6
Górnictwo	13	45	20	12	29	80	71	10	18	17
Hutnictwo	4	7	1	0	4	18	3	6	1	2
Przemysł przetwórczy:										
mineralny	15	13	12	8	6	6	11	17	23	42
metalowy i elektrotech.	28	24	16	4	6	9	12	13	9	21
chemiczny	4	3	2	0	10	1	8	6	7	3
włókienniczy	116	203	16	6	23	44	130	63	125	172
drzewny	10	14	7	4	3	5	8	6	24	23
spożywczy	2	4	2	2	6	3	1	5	8	13
odzieżowy	7	11	9	2	4	11	20	24	31	39
budowlany	27	15	2	2	3	3	20	27	27	71
Strajki powszechne	—	4	116	3	—	88	41	179	161	219
Strajki według żądań										
Podwyżka płac:										
liczba strajków	391	481	260	101	92	95	225	273	394	850
strajkujący w tys.	182	206	47	9	14	24	56	54	69	116
Nieobniżanie płac:										
liczba strajków	5	20	22	30	76	107	74	109	90	91
strajkujący w tys.	0	7	3	6	18	93	112	25	19	9
Wyplata zaległych zarobk.:										
liczba strajków	74	82	76	76	118	205	165	227	259	266
strajkujący w tys.	12	11	13	9	27	43	31	22	26	26
Strajki manifestacyjne:										
liczba strajków	13	13	7	5	15	4	39	81	79	89
strajkujący w tys.	10	38	118	4	125	1	116	214	282	225
Strajki według wyników ^a										
Wygrane (całkowicie lub częściowo):										
liczba strajków	457	571	352	207	252	349	468	672	877	1 602
strajkujący w tys.	196	279	63	26	82	108	198	119	142	387
Przegrane:										
liczba strajków	146	178	132	96	95	134	102	173	191	258
strajkujący w tys.	29	37	32	18	24	80	25	30	24	28

^a Uwzględniono strajki o wiadomych wynikach.

TABL. 45. OKUPACJE ZAKŁADÓW PRZY ZATARGACH PRACY W POLSCE W LATACH 1933 - 1936

Wyszczególnienie	1933	1934	1935	1936	Wyszczególnienie	1933	1934	1935	1936
Liczba okupacji	137	193	390	952	Okupacje według wyników ^a				
Liczba zakładów okupowanych	137	193	390	1340	Wygrane (całkowicie lub częściowo):				
Strajkujący w zatargach okupacyjnych w tys.	45	23	45	139	liczba okupacji	108	149	326	795
Okupujący w tys.	37	17	32	120	strajkujący w tys.	31	19	38	116
Robotniko-dni okupacji w tys.	240	147	205	899	Przegrane:				
					liczba okupacji	22	29	51	118
					strajkujący w tys.	12	3	4	15

^a Uwzględniono okupacje o wiadomych wynikach.

TABL. 46. LOKAUTY W POLSCE W LATACH 1927-1936

Wyszczególnienie	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Liczba lokautów . . .	2	—	5	7	4	8	7	3	6	6
Liczba zakładów obje- tych przez lokauty	6	—	29	39	34	9	13	44	6	6
Zlokautowani w tys. Stracone robotniko- dni w tys.	0,9	—	3,2	2,7	2,1	1,2	2,5	2,4	1,1	0,6
	27,9	—	79,3	58,2	44,8	41,1	29,9	46,4	78,1	10,9

TABL. 47. STRAJKI I LOKAUTY W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1928, 1932-1936

Kraje	Strajkujący i zlokautowani						Stracone robotniko-dni					
	1928	1932	1933	1934	1935	1936	1928	1932	1933	1934	1935	1936
	w tysiącach											
Polska	354	315	346	371	451	663	2 781	2 143	3 859	2 402	2 086	3 930
Anglia	124	379	136	134	271	315	1 383	6 488	1 072	959	1 955	1 830
Belgia	77	163	39	37	80	655	2 254	581	664	2 441	621	.
Czechosłow.	99	99	36	37	37	57	1 728	1 256	289	240	435	765
Francja	204	54	84	61	90	2330	6 377	.	.	.	.	.
Holandia	17	32	15	6	13	8	638	1 773	534	114	262	92
Kanada	17	23	26	46	33	35	224	255	318	575	284	277
Norwegia	8	6	6	6	4	.	364	394	364	235	168	.
Rumunia	11	19	12	11	16	.	110	104	57	156	361	.
St. Zj. Am.	357	243	812	1 467	1 117	788	31557	6 463	14819	19309	15456	13 913
Szwajcaria	5	5	3	3	1	4	98	159	69	33	15	39
Szwecja	71	50	32	14	17	.	4 835	3 095	3 434	760	788	.
Węgry	10	5	10	13	17	21	131	33	126	92	111	233

TABL. 48. ZWIĄZKI ZAWODOWE W POLSCE W LATACH 1932-1935

Lata Centrale związkowe Grupy związków	Liczba		Członkowie		Do- chody	Wy- datki	Nakład czaso- pism związk. w tys. egz.
	zwią- zków	od- dzia- łów	zareje- stro- wani	pfłacy- cy składki			
			w tysiącach		w tys. złotych		
Ogółem 1932	287	7 777	913	658	17 129	17 067	14 110
. 1933	277	9 281	897	669	15 289	15 109	12 286
. 1934	279	7 724	945	706	18 242	15 800	12 388
. 1935	298	7 383	941	618	13 851	13 208	7 958
w tym:							
Zw. Stow. Zawodowych	25	1 266	284	137	2 844	2 691	2 141
Zjedn. Zawod. Polskie	14	1 582	150	121	3 976	3 714	806
Zw. Zw. Zawodowych	24	833	148	142	1 034	968	1 224
Chrześc. Zjedn. Zawod.	3	254	65	20	137	135	180
Unia Zw. Zaw. Pracow- ników Umysłowych	30	444	39	34	982	1 007	391
Centr. Zj. Klas. Zw. Zaw.	21	132	36	17	169	176	121
Zjedn. Zawod. „Praca”	3	26	14	3	29	51	—
Związki zawod. robotn. niemieckich w Polsce	6	82	13	14	321	331	145
Zj. Zaw. „Praca Polska”	14	88	10	5	29	27	—
Związki:							
robotnicze	147	3 910	648	377	4 305	3 918	2 976
prac. umysł. prywatnych	98	948	78	54	1 357	1 316	880
prac. umysł. państw. i samorządowych	53	2 525	215	187	8 189	7 974	4 112

Źródło: Dane Ministerstwa Opieki Społecznej.

TABL. 49. ROBOTNICZY I PRACOWNICY UMYSŁOWI ZORGANIZOWANI W ZWIĄZKACH ZAWODOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1932 I 1934

Stan w dn. 31.XII

Kraje	1932	1934	Kraje	1932	1934	Kraje	1932	1934
	w tysiącach			w tysiącach			w tysiącach	
Anglia . . .	4 439	4 570	Holandia . .	779	719	Palestyna . .	.	68
Argentyna . .	250	260	Irlandia W.P.	154	195	Polska . . .	913	945
Austria . . .	645	430	Japonia . . .	384	412	Rumunia . .	28	44
Belgia	959	951	Jugosławia . .	52	60	St. Zj. Am.	2 127	3 045
Chiny	.	289	Kanada	277	258	Szwajcaria .	349	351
Czechosłow.	1 979	1 994	Luksemburg . .	19	17	Szwecja . . .	719	760
Dania	369	422	Lotwa	34	42	Węgry	154	164
Finlandia . . .	23	30	Meksyk	2 000	2 600 ^a	Włochy	4 033	4 698
Francja	1 340	1 352	Norwegia . . .	153	173	Z. S. R. R.	17260	19320
Grecja	69	99	N. Zelandia . .	45	63	Zw. Pld. Afr.	24	25

^a Stan w dn. 31.XII 1933.Źródło: *L'Année Sociale 1935/36*, Genewa 1936.

TABL. 50. INSPEKCJA PRACY W POLSCE W LATACH 1928 - 1935

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
Stan osobowy Inspekcji Pracy								
Inspektorzy okręgowi	12	12	12	12	12	12	12	11
Inspektorzy obwodowi	56	68	66	62	62	58	57	58
Podinspektorzy:								
do spraw ogólnych	28	31	30	27	28	25	27	35
do spraw kobiet i młodocianych	8	9	8	7	7	6	6	8
Lekarze inspekcyjni	2	2	2	2	1	1	1	1
Zakłady i robotnicy w ewidencji Inspekcji Pracy w tysiącach								
Zakłady pracy	48,1	52,1	53,0	51,8	52,5	54,5	54,2	54,5
w tym w rolnictwie	19,6	19,8	20,4	20,2	20,5	20,4	20,3	20,1
Robotnicy	1319,9	1563,9	1425,9	1290,5	1222,6	1248,9	1304,4	1337,0
w tym w rolnictwie	416,8	453,6	445,4	438,1	435,8	431,9	428,3	419,0
Czynności Inspekcji Pracy w tysiącach								
Wizytacje i komisje	15,0	17,3	19,6	19,5	21,9	22,2	22,0	22,2
Wizytowane zakłady	11,3	13,1	14,8	13,6	15,4	15,9	15,8	15,2
w tym w rolnictwie	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Robotnicy w wizytowanych zakładach	641,0	803,7	739,7	634,8	599,6	653,9	698,8	705,4
w tym w rolnictwie	9,2	7,1	6,5	4,2	3,9	5,6	2,8	4,5
Stwierdzone:								
wykroczenia przeciw przepisom ochronnym	40,9	45,4	53,2	38,9	51,4	65,5	74,8	85,1
nieszczęśliwe wypadki przy pracy	36,8	47,7	40,4	33,6	24,3	26,1	45,7	48,1
Interwencje w sprawie:								
zatargów poszczególnych robotników	31,4	25,3	23,4	24,5	22,1	19,9	21,3	27,9
zatargów zbiorowych	2,8	2,3	1,8	1,9	2,3	2,3	2,9	3,4
umów zbiorowych	0,6	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,4
Sprawy w komisjach rozjemczych	5,4	4,3	4,4	6,2	8,3	8,3	9,7	10,0
Zlecenia z zakresu ochrony pracy i inne	79,9	84,8	107,2	77,0	90,8	97,4	100,3	99,0

TABL. 51. OSOBY POBIERAJĄCE ZAOPATRZENIA EMERYTALNE Z FUNDUSZÓW PUBLICZNYCH W POLSCE W LATACH 1933 i 1935

Wyszczególnienie	Liczba osób Stan w dn. 31.XII								Wydatki na zaopatr.	
	1933				1935				1933	1935
	Ogółem	Emerycy	Wdowy	Sieroty	Ogółem	Emerycy	Wdowy	Sieroty	w milionach zł	
	w tysiącach									
Fundusze państwowe ^a	171,8 ^b	97,8	46,8	25,8	192,7 ^b	112,6	51,5	27,2	266,4	291,0
Skarb Śląski	1,4	0,7	0,3	0,4	1,8	1,0	0,4	0,4	3,9	4,5
Samorząd terytorialny	.	.	.	.	14,8	8,8	4,5	1,5	.	27,5
Ubezpieczenia społeczne ^c	276,5	185,8	49,3	40,2	337,7	231,3	54,9	50,2	113,6	143,1

^a Fundusze Skarbu Państwa, Państwowego Zakładu Emerytalnego, przedsiębiorstw (P.K.P., Poczta, Telegraf i Telefon, Lasy Państwowe), monopolów państwowych (solnego, spirytusowego i tytoniowego). Wydatki na zaopatrzenia dotyczą zasadniczo lat budżetowych 1933/34 i 1935/36 (ob. wyjaśnienia do tabl. 5, dz. XXII, str. 340). ^b W tym osób pobierających zaopatrzenie wyjątkowe w 1933 r. — 1,4 tys., w 1935 r. — 1,4 tys., nie uwzględnionych w podziale na emerytów, wdowy i sieroty. ^c Sumy liczb osób pobierających renty z ubezpieczenia emerytalnego i wypadkowego oraz wydatki na świadczenia w tych ubezpieczeniach. Liczby rencistów z ubezpieczenia wypadkowego pochodzą z 1934 r. (ob. dział XVII tabl. 2 i 4, str. 291 i 293).

TABL. 52. DOCHODY I WYDATKI FUNDUSZU PRACY W LATACH 1933/34 — 1936/37

Dochody Wydatki	1933— —1934	1934— —1935	1935— —1936	1936— —1937 ^a
	w milionach złotych			
Dochody	88,3	109,2	152,9	161,7
Obciążenie dochodów prywatnych	51,8	58,6	68,2	71,7
w tym pracowników i warsztatów pracy	51,1	57,6	67,2	70,7
Obciążenie spójzycia	8,7	10,2	10,9	10,8
w tym: wdowisk	2,9	3,2	3,4	3,4
mieszkań	1,2	2,3	2,6	2,2
cukru	1,4	1,5	1,6	1,7
żarówek	1,2	1,4	1,4	1,5
Dotacje Skarbu Państwa	19,2	30,0	31,9	—
Zabezpieczenie na wypadek bezrobocia robotnik. ^b	—	—	27,7	31,4
Zaległe podatki uiszczone w naturze	0,9	2,9	3,1	0,9
Różne	7,7	7,5	11,1	46,9
Wydatki	85,7	108,7	152,4	164,9
Roboty publiczne	49,9	80,2	87,4	95,7
Zatrudnienie młodzieży	—	2,0	7,2	9,2
w tym na robotach publicznych	—	1,4	6,2	—
Pomoc doraźna ^c	32,1	19,7	20,3	15,8
Akcje specjalne	1,4	4,4	1,6	1,5
w tym: kulturalno-oświatowa	—	—	0,6	0,4
ogrody działkowe	0,7	1,0	0,4	0,4
przysposobienie zawodowe	—	—	0,2	0,6
zatrudnienie pracowników umysłowych	0,7	1,0	0,1	0,1
Zabezpieczenie na wypadek bezrobocia robotnik.	—	—	26,5	31,3
Administracja	0,3	0,4	6,7	7,2
Koszty poboru opłat	1,2	1,5	1,8	1,5
Różne	0,8	0,5	0,9	2,7

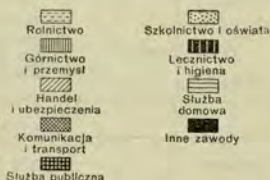
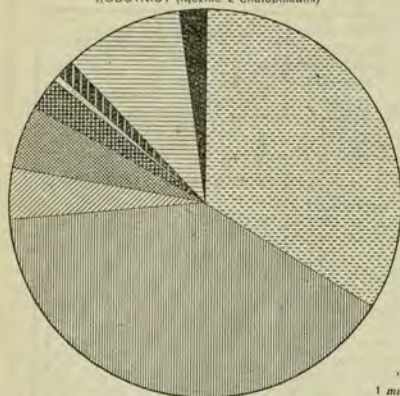
^a Dane tymczasowe. ^b Wpływy rzeczywiste; w dziale XVII, tabl. 4, str. 293 podany jest przypis składek i dopłat Skarbu Państwa. ^c Szczegółowe zestawienie ob. dział XV, tabl. 10, str. 280.

TABL. 53. DZIAŁALNOŚĆ FUNDUSZU PRACY W ZAKRESIE ROBÓT PUBLICZNYCH W LATACH 1935/36 i 1936/37

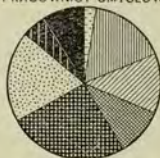
Województwa Rodzaje robót	Ogólna liczba osób, które pra- cowaly ^a	Liczba prze- pracowa- nych robot- niko-dni w tys. ^a	Wydatki na roboty publiczne			
			w tysiącach złotych		w odsetkach	
			1935/36	1936- -1937 ^b	1935- -1936	1936- -1937 ^b
Ogółem	100 915^c	16 889^d	87 350	95 664^e	100,0	100,0^e
według województw						
M. st. Warszawa	5 096	1 204	8 061	7 474	9,2	7,8
Warszawskie	8 356	1 643	6 328	6 126	7,2	6,4
Łódzkie	9 166	1 532	14 691	14 759	16,8	15,4
Kieleckie	11 063	2 232	11 251	10 885	12,9	11,4
Lubelskie	3 863	466	2 430	2 708	2,8	2,8
Białostockie	4 031	630	2 736	2 266	3,1	2,4
Wileńskie	5 295	821	2 330	2 853	2,7	3,0
Nowogródzkie	2 905	363	1 220	1 119	1,4	1,2
Poleskie	4 016	627	1 154	1 697	1,3	1,8
Wołyńskie	2 805	356	2 210	2 058	2,5	2,1
Poznańskie	6 656	903	5 255	7 239	6,0	7,6
Pomorskie	5 972	1 171	4 499	6 954	5,2	7,3
Śląskie	5 666	1 180	10 272	9 856	11,8	10,3
Krakowskie	11 952	1 651	7 229	8 458	8,3	8,8
Lwowskie	7 290	1 120	4 193	6 663	4,8	7,0
Stanisławowskie	3 419	480	1 659	1 985	1,9	2,1
Tarnopolskie	3 359	510	1 832	1 365	2,1	1,4
według rodzajów robót						
Studia i projekty techniczne	.	.	1 222	763	1,4	0,8
Komunikacja	60 195	9 159	38 155	19 922	43,7	20,8
koleje	2 073	472	1 330	1 649	1,5	1,7
drogi wodne	7 733	1 396	5 840	1 789	6,7	1,9
drogi bite i mosty	50 389	7 291	30 985	16 484	35,5	17,2
Melioracje	12 560	2 497	9 835	9 356	11,3	9,8
Urządzenia między- miastowe (elektryfi- kacja itp.)	353	77	543	245	0,6	0,3
Urządzenia miejskie	24 366	4 249	28 081	53 421	32,1	55,8
w tym:						
kanalizacja i wodo- ciągi	9 446	1 903	15 961	19 674	18,3	20,6
nawierzchnie ulic	11 799	1 879	9 272	28 088	10,6	29,4
Budowle publiczne	1 794	392	2 869	3 622	3,3	3,8
Budownictwo mieszka- niowe	.	250	5 257	5 024	6,0	5,3
Drobne roboty	1 647	265	1 388	2 114	1,6	2,2

^a Na robotach finansowanych przez Fundusz Pracy. ^b Dane tymczasowe. ^c Robotnicy i pracownicy umysłowi oprócz zatrudnionych przy pracach związanych ze studiami i projektami technicznymi oraz w budownictwie mieszkaniowym. ^d Ponadto pracownicy umysłowi, oprócz zatrudnionych przy pracach związanych ze studiami i projektami technicznymi oraz w budownictwie mieszkaniowym, pracowali 385 tys. dniówek a junacy 2 365 tys. dniówek. ^e W podziale według województw nie wykazano sumy 1 199 tys. zł (1,2%), a w podziale według rodzajów robót - 1197 tys. zł (1,2%).

LUDNOŚĆ NAJEMNA ZAWODOWO CZYNNA W POLSCE NA PODSTAWIE SPISU Z 1931 R.
ROBOTNICZY (łącznie z chałupnikami)

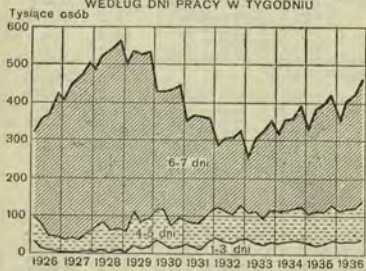
PRACOWNICY UMYSŁOWI

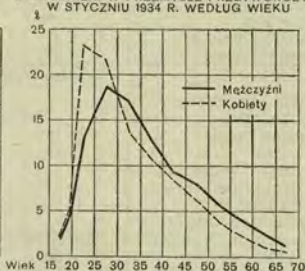
1 mm² = 2000 osób

ROBOTNICZY W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE W POLSCE

ZATRUDNIENI W PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM WEDŁUG DNI PRACY W TYGODNIU

ZATRUDNIENI W PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM W STYCZNIU 1934 R. WEDŁUG WIEKU

MĘŻCZYŹNI, KOBIETY I MŁODOCIANI W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE W POLSCE W STYCZNIU 1937 R.

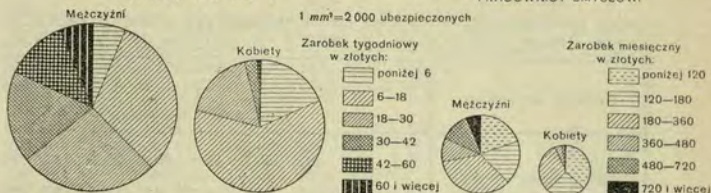
1 mm² = 500 robotników

UBEZPIECZENI W Z.U.S. W POLSCE WEDŁUG WYSOKOŚCI ZAROBKU W 1934 R.

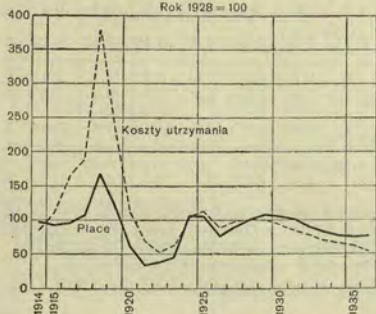
ROBOTNICZY

PRACOWNICY UMYSŁOWI

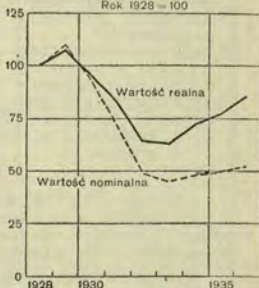
WSKAŹNIKI KOSZTÓW UTRZYMANIA I STAWEK PŁAC ROBOTNICZYCH W ZŁOCIE

Rok 1928 = 100

WSKAŹNIKI NOMINALNEJ I REALNEJ WARTOŚCI WYPŁAT ROBOTNICZYCH

Rok 1928 = 100

ROZKŁAD WYDATKÓW W BUDŻETACH ROBOTNICZYCH I PRACOWNICZYCH

ROBOTNICZY

PRACOWNICY UMYSŁOWI

DZIAŁ XV. OPIEKA SPOŁECZNA

TABL. 1. WYDATKI Z BUDŻETU MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ
NA OPIEKĘ SPOŁECZNĄ W POLSCE W LATACH 1929/30-1937/38

Rodzaje wydatków	1929-1930-	1930-1931-	1931-1932-	1932-1933-	1933-1934-	1934-1935-	1935-1936 ^a	1936 ^a -1937 ^a	1937 ^a -1938
	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
w milionach złotych									
Ogółem	36,3	56,5	49,5	53,6	58,0	33,4	28,5	14,5	14,6
Opieka nad:									
dziećmi i młodzieżą	9,4	8,7	6,3	5,3	4,9	4,9	5,7	4,8	5,0
niezdolnymi do pracy	1,7	1,4	1,0	0,8	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
inwalidami wojennymi	4,8	5,1	3,8	3,6	3,0	3,9	3,8	4,6	4,2
ofiarami wojny i wypadków politycznych	1,9	1,5	0,8	0,6	0,5	1,0	0,4	0,4	0,4
weteranami powstań narodowych ^b	0,13	0,13	0,11	0,08	0,07	0,06	0,14	0,18	0,22
poszkodowanymi przez wypadki żywiołowe	4,3	1,6	1,1	0,7	0,6	0,9	2,5	0,4	0,4
ruchem migracyjnym bezrobotnymi i ich rodzinami	3,2	3,7	2,6	1,3	0,9	0,6	0,5	0,8	0,8
w kraju ^c	10,0	33,7	33,4	41,0	47,1	21,1	14,6	2,5	2,5
za granicą	10,0	33,6	33,4	40,9	46,8	20,7	14,2	2,0	2,0
Różne ^d	—	0,00	0,05	0,11	0,15	0,31	0,36	0,50	0,50
	0,9	0,7	0,4	0,3	0,4	0,4	0,3	0,3	0,5

a Budżet. *b* Od 1935/36 r. łącznie z opieką nad osobami zasłużonymi w walce o niepodległość. *c* Łącznie z dopłatą na rzecz Funduszu Pracy (Funduszu Bezrobocia). *d* Walka z nierzędem, żebractwem, włóczęgostwem oraz opieką nad b. więźniami i ich rodzinami, popieranie samopomocy społecznej itp.

Uwaga. Wydatki Funduszu Pracy na opiekę społeczną ob. dział XIV, tabl. 52, str. 270.

TABL. 2. WYDATKI ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO I SKARBU ŚLĄSKIEGO NA OPIEKĘ SPOŁECZNĄ W POLSCE W LATACH 1928/29-1936/37

Wyszczególnienie	1928-1929-	1929-1930-	1930-1931-	1931-1932-	1932-1933-	1933-1934-	1934-1935-	1935-1936-	1936-1937 ^a
	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
w milionach złotych									
Związki samorządu terytorialnego ^b	61,7	70,4	74,9	74,1	74,4	69,2 ^c	56,9 ^c	47,8	48,5
Gminy wiejskie	5,5	7,4	8,3	10,5	9,5	7,2	5,9	4,9	5,3
Miasta	44,9	50,9	54,8	53,4	50,3	48,7 ^c	37,9 ^c	35,1	35,4
Powiatowe związki samorządowe	8,7	8,9	8,4	7,6	6,2	9,4 ^c	9,1 ^c	3,9	3,9
Wojewódzkie związki samorządowe	2,6	3,2	3,4	2,6	2,4	3,9	4,0	3,9	3,9
Skarb Śląski ^d	12,0	16,8	14,9	15,0	11,5	7,9	9,7	10,7	11,0

a Preliminarze budżetowe. *b* Łącznie z wydatkami zakładów opiekuńczych. *c* Łącznie z opłatami na Fundusz Pracy. *d* Łącznie z wydatkami na zdrowotność, przy czym dla zakładów opiekuńczych uwzględnione są tylko dotacje.

Uwaga. Wydatki i dochody zakładów opiekuńczych związków samorządu terytorialnego ob. dział XXIV, tabl 36, str. 375.

TABL. 3. KOMISJE OPIEKI SPOŁECZNEJ I OPIEKUNOWIE SPOŁECZNI W POLSCE W 1936 R.

Wyszczególnienie	Polska ^a	M. st. Warszawa	Województwa			
			centralne ^b	wschodnie	zachodnie ^a	południowe
Komisje opieki społecznej:						
wojewódzkie	15	—	5	4	2	4
powiatowe	215	—	69	38	43	67
gminne (wiejskie i miejskie)	3 095	1	1 302	421	438	932
Opiekunowie społeczni	19 807	317	5 515	2 777	3 504	7 694

^a Bez woj. śląskiego, gdzie rozporządzenie o opiekunach i komisjach opieki społecznej nie obowiązuje. ^b Bez m. st. Warszawy.

Uwaga. Zmniejszenie liczby opiekunów i komisji w 1936 r. w porównaniu z liczbami ogłoszonymi w Roczniku 1936 za 1932 r. jest spowodowane nieprzejawianiem działalności tych instytucji w niektórych miejscowościach.

TABL. 4. STOWARZYSZENIA OPIEKUŃCZE W POLSCE^a W LATACH 1932 i 1934
Stan w dn. 31.III

Rodzaje instytucyj	1932 ^b	1934					
		Pol-ska ^b	M. st. Warszawa	Województwa			południowe
				centralne ^c	wschodnie	zachodnie ^b	
Liczba instytucyj							
Ogółem	1 271	1 145	99	495	275	59	217
Stowarzyszenia opiekujące się:							
dziećmi i młodzieżą	317	262	44	59	48	11	100
dorosłymi i rodzinami	312	319	38	127	54	40	60
o celach specjalnych	642	564	17	309	173	8	57
Członkowie ^d w tysiącach							
Ogółem	210,8	210,2	34,0	83,0	48,0	4,7	40,5
W stowarzyszeniach opiekujących się:							
dziećmi i młodzieżą	51,0	50,1	12,6	10,0	6,2	1,4	19,9
dorosłymi i rodzinami	49,9	48,5	7,7	18,5	8,2	2,9	11,2
o celach specjalnych	109,9	111,6	13,7	54,5	33,6	0,4	9,4

^a Stowarzyszenia o celach wyłącznie opiekuńczych. ^b Bez woj. śląskiego. ^c Bez m. st. Warszawy. ^d W 1932 r. liczba członków tylko dla 1064 stowarzyszeń.

TABL. 5. FUNDACJE OPIEKUŃCZE I LECZNICZE W POLSCE W LATACH 1936 i 1937
Stan w dn. 1.I

Rodzaje fundacyj	1936	1937					
		Pol-ska	M. st. Warszawa	Województwa			południowe
				centralne ^a	wschodnie	zachodnie	
Ogółem	1 586	1 554	48	214	19	495	778
Opiekuńcze	1 470	1 447	38	184	17	471	737
Opiekuńczo-lecznicze	36	30	2	10	—	8	10
Lecznicze	80	77	8	20	2	16	31

^a Bez m. st. Warszawy.

Uwaga. Wartość majątku fundacyj w dn. 1.I 1936 r. wynosiła około 200 milionów zł.

TABL. 6. ZAKŁADY OPIEKI CAŁKOWITEJ (ZAMKNIĘTEJ) DLA DOROSŁYCH W POLSCE W 1935 R.

Stan w dn. 31.III

Wyszczególnienie	Polska	M. st. Warszawa	Województwa			
			cen- tralne ^a	wschod- nie	zachod- nie	połu- dniowe
Zakłady						
Ogółem	1 517	31	261	48	1 064	113
Schroniska	1 466 ^b	24	245	44	1 053 ^b	100
Zakłady specjalne	51	7	16	4	11	13
Właściciele zakładów						
Samorząd terytorialny ^c	1 029	5	91	9	884	40
Organizacje społeczne	110	18	38	22	18	14
Fundacje	155	4	73	—	40	38
Zgromadzenia zakonne ^d	32	1	11	1	12	7
Związki wyznaniowe	105	1	46	14	32	12
Osoby prywatne	8	1	1	1	4	1
Właściciel nie podany ^d	78	1	1	1	74	1
Pensjonariusze						
Ogółem	30 522	3 408	7 255	1 884	13 351	4 624
mężczyźni	9 168	867	1 931	451	4 826	1 093
kobiety	21 354	2 541	5 324	1 433	8 525	3 531
W szpitalach	26 681 ^b	2 560	6 214	1 757	12 323 ^b	3 827
W zakładach specjalnych	3 841	848	1 041	127	1 028	797
ociemniałi i głuchoniemi	131	19	28	21	63	—
nieuleczalnie chorzy	1 522	430	318	55	160	559
upośledzeni umysłowo	250	—	136	—	49	65
w domach ochrony kobiet	378	—	95	—	123	160
w domach pracy dobrowolnej	951	399	251	51	237	13
w domach pracy przymus.	609	—	213	—	396	—
Właściciele zakładów						
Samorząd terytorialny ^c	15 899 ^b	1 444	3 028	191	9 649 ^b	1 587
Organizacje społeczne	5 566	1 261	1 516	1 185	434	1 170
Fundacje	3 554	430	1 394	—	570	1 160
Zgromadzenia zakonne ^d	2 029	8	365	118	1 197	341
Związki wyznaniowe	2 390	198	932	351	557	352
Osoby prywatne	94	27	9	16	35	7
Właściciel nie podany ^d	990	40	11	23	909	7
Źródła opłaty						
Skarb Państwa	123	11	94	11	5	2
Samorząd terytorialny ^c	12 736	1 898	3 421	898	4 712	1 807
Organizacje społeczne	2 048	712	559	355	39	383
Fundacje	1 597	15	712	—	172	698
Zgromadzenia zakonne	424	—	163	61	163	92
Związki wyznaniowe	1 250	91	562	230	85	282
Osoby prywatne	2 274	396	463	69	935	411
Źródło opłaty nie podane	4 970 ^e	285	1 281	315	2 140 ^e	949
Wiek						
poniżej 30 lat	2 463	281	477	57	1 213	435
30—39 „	1 729	293	393	58	734	251
40—49 „	1 566	240	416	57	572	281
50—59 „	2 483	369	728	91	866	429
60 i więcej lat	14 922	2 089	4 816	1 549	4 060	2 408
wiek nie podany	2 259 ^e	136	425	72	806 ^e	820

^a Bez m. st. Warszawy. ^b W tym 800 przytułków-schronisk w gminach wiejskich woj. poznańskiego o liczbie 5100 pensjonariuszów. ^c Łącznie z zakładami utrzymywanymi przez Skarb Śląski. ^d Część zakładów zgromadzeń zakonnych w woj. zachodnich podano w grupie „Właściciel nie podany” z powodu braku odpowiednich zapisów w materiale. ^e Ponadto brak danych dla 5100 pensjonariuszów w przytułkach-schroniskach gmin wiejskich woj. poznańskiego.

TABL. 7. ZAKŁADY OPIEKI CAŁKOWITEJ (ZAMKNIĘTEJ) DLA DZIECI I MŁODZIEŻY W POLSCE W 1935 R.

Stan w dn. 31.III

Wyszczególnienie	Polska	M.st. Warszawska	Województwa			
			centralne ^a	wschodnie	zachodnie	południowe
Zakłady						
Ogółem	910	83	247	127	121	332
Żłobki ^b	44	5	11	4	15	9
Schroniska i bursy	807	70	213	119	92	313
Zakłady specjalne	59	8	23	4	14	10
Właściciele zakładów						
Samorząd terytorialny ^c	103	5	52	16	19	11
Organizacje społeczne	518	66	123	85	33	211
Fundacje	71	6	14	1	15	35
Zgromadzenia zakonne	137	3	30	20	20	64
Związki wyznaniowe	47	3	20	2	15	7
Osoby prywatne	11	—	5	1	3	2
Właściciel nie podany	23	—	3	2	16	2
Wychowankowie						
Ogółem	42 982	6 194	12 889	5 721	5 375	12 803
chłopcy	22 465	2 940	5 920	2 974	2 984	7 647
dziewczeta	20 517	3 254	6 969	2 747	2 391	5 156
W żłobkach	2 939	1 306	478	183	435	537
W schroniskach i bursach	36 082	4 266	10 911	5 360	3 695	11 850
W zakładach specjalnych	3 961	622	1 500	178	1 245	416
ociemniałi i głuchoniemi	684	21	141	33	280	209
wątli i słabowici	360	36	281	43	—	—
upośledzeni umysłowo	581	69	440	—	72	—
kalecy i epileptycy	79	—	29	—	50	—
trudni do prowadzenia	2 111	403	579	102	843	184
w pogotowiacz opiekun-	146	93	30	—	—	23
cznych						
Właściciele zakładów						
Samorząd terytorialny ^c	7 347	599	3 115	1 104	1 368	1 161
Organizacje społeczne	20 669	3 822	6 028	3 021	1 027	6 771
Fundacje	5 022	1 428	788	2	703	2 101
Zgromadzenia zakonne	6 793	128	1 919	1 497	875	2 374
Związki wyznaniowe	1 434	217	529	38	424	226
Osoby prywatne	454	—	313	20	42	79
Właściciel nie podany	1 263	—	197	39	936	91
Źródła opłaty						
Skarb Państwa	1 836	726	461	17	532	100
Samorząd terytorialny ^c	14 701	2 180	5 856	2 327	1 927	2 411
gminy wiejskie	920	29	472	231	170	18
miasta	10 062	1 592	4 211	1 155	894	2 210
powiatowe związki	1 649	80	783	522	118	146
wojewódzkie związki	2 070	479	390	419	745	37
Organizacje społeczne	6 367	930	1 906	682	245	2 604
Fundacje	2 777	1 061	350	2	148	1 216
Zgromadzenia zakonne	1 700	44	334	83	172	1 067
Związki wyznaniowe	650	47	287	21	101	194
Osoby prywatne	6 772	749	942	582	596	3 903
Źródło opłaty nie podane	8 179	457	2 753	2 007	1 654	1 308

^a Bez m. st. Warszawy. ^b W tym 6 domów matki i dziecka. ^c Łącznie z zakładami utrzymywanymi przez Skarb Śląski. (dok. str. 278)

TABL. 7. ZAKŁADY OPIEKI CAŁKOWITEJ (ZAMKNIĘTEJ) DLA DZIECI I MŁODZIEŻY W POLSCE W 1935 R. (dok.)

Stan w dn. 31.III

Wyszczególnienie	Polska	M. st. Warszawy	Województwa			
			centralne ^a	wschodnie	zachodnie	południowe
Wiek						
poniżej 1 roku	1 582	837	212	44	212	277
1—3 lat	1 500	215	509	221	207	348
4—7 „	4 136	302	1 737	706	455	936
8—14 „	16 292	1 971	5 393	2 076	1 773	5 079
15—18 „	9 267	1 397	2 284	1 089	887	3 610
19—21 „	3 423	831	551	418	321	1 302
22 i więcej lat	1 267	501	262	85	76	343
wiek nie podany	5 515	140	1 941	1 082	1 444	908
Szkolenie i nauczanie						
wychowanków ^b	40 043	4 888	12 411	5 538	1 940	12 266
w przedszkolach	3 054	91	1 341	609	386	627
„ „ powszechnych	16 389	2 110	5 855	2 039	1 720	4 665
„ „ średnich ogólnokształcących	4 181	310	452	466	237	2 716
„ „ i na kursach zawodowych	4 956	1 285	1 256	666	457	1 292
„ „ innego typu	1 233	481	144	96	26	486
w „terminie”	2 014	179	441	230	223	941
nie uczący się	2 553	351	733	336	516	617
szkolenie nie podane	5 663	81	2 189	1 096	1 375	922
Stan rodzinny						
dzieci mające rodziców	8 508	1 097	1 567	1 022	1 135	3 687
dzieci mające matkę (ojciec nie znany)	5 444	808	1 904	370	861	1 501
pólsieroty bez matki	3 142	442	992	364	335	1 009
pólsieroty bez ojca	8 413	1 315	2 375	1 163	702	2 858
sieroty	8 556	1 237	3 086	1 011	703	2 519
stan rodzinny nie podany ^c	8 919	1 295	2 965	1 791	1 639	1 229
Zawód rodziców						
rolnicy i robotnicy rolni	5 068	306	890	862	414	2 596
rzemieślnicy	3 769	747	911	399	347	1 365
robotnicy (oprócz rolnych)	5 796	711	1 752	421	969	1 943
pracownicy umysłowi	3 474	751	389	320	300	1 714
służba domowa	5 501	887	1 592	468	903	1 651
inne zawody	3 121	495	575	388	322	1 341
zawód rodziców niewiadomy ^c	16 253	2 297	6 780	2 863	2 120	2 193

^a Bez m. st. Warszawy. ^b Dane dotyczą dzieci i młodzieży ze schronisk, burs i zakładów specjalnych. ^c W przeważającej liczbie dzieci niewiadomego pochodzenia.

TABL. 8. LETNIE KOLONIE I PÓLKOLONIE DZIECIĘCE W POLSCE W LATACH 1930, 1932, 1934 i 1935

Wyszczególnienie	1930 ^a	1932 ^a	1934 ^a	1935					
				Pol-ska	M.st. War-szawa	Województwa			
						cen-tral-ne ^b	wschod-nie	za-chod-nie	połu-dnio-we
Dzieci objęte akcją w tys.	129,4	138,0	179,3	237,3	41,2	72,3	27,2	40,5	56,1
w tym dzieci rodziców bezrobotnych				82,2	3,4	37,0	8,7	13,5	19,6
Liczba kolonii	1 016	1 013	1 428	1 648	240	284	119	602	403
Dzieci na koloniach w tys.	85,3	80,4	101,9	126,7	23,3	40,9	12,1	28,3	22,1
wypoczynkowych	74,9	69,5	93,4	118,8	22,9	38,0	11,7	25,6	20,6
leczyńskich	10,4	10,9	8,5	7,9	0,4	2,9	0,4	2,7	1,5
Liczba półkolonii	145	234	553	918	29	127	174	77	511
Dzieci na półkoloniach w tys.	44,1	57,6	77,4	110,6	17,9	31,4	15,1	12,2	34,0
Sumy wydatkowane na kolonie i półkolonie w tys. zł	11 448	5 569	5 491 ^c	6 670 ^d	1 722	1 925	569	1 410	1 053
Skarb Państwa	1 374	780	749	984	230	279	131	202	142
Związki samorządu terytorialnego	1 145	835	500	1 061	228	257	71	422	83
Fundusz Pracy	—	—	592	665	54	476	23	65	47
Subsydia społeczne	6 067	3 508	2 143	2 082	536	537	200	388	421
Oplaty rodziców	2 404	—	1 243	1 649	642	331	130	226	320
Ubezpieczalnie społeczne	458	446	264	140	32	45	5	18	40

^a Bez woj. śląskiego. ^b Bez m. st. Warszawy. ^c W 1934 niedobór wynosił 20 tys. zł. ^d W 1935 niedobór wynosił 216 tys. zł. Brak podziału dla 89 tys. zł z woj. śląskiego (woj. zachodnie).

Uwaga. W 1935 r. organizowało akcję kolonijną 1123 instytucji.

TABL. 9. PRZYFABRYCZNE INSTYTUCJE OCHRONY MACIERZYŃSTWA^a W POLSCE W LATACH 1932, 1934, 1936 i 1937

Stan w dn. 1.I

Rodzaje instytucji	1932	1934	1936	1937				
				Pol-ska	Województwa			
					cen-tral-ne	wschod-nie	za-chod-nie	połu-dnio-we
Fabryki wykonywujące opiekę	74	75	121	159 ^b	112	7	21	19
państwowe	40	37	35	34	17	3	9	5
prywatne	34	38	86	125	95	4	12	14
Kobiety zatrudnione w fabrykach	20 799	20 279	51 616	68 707	57 717	1 166	5 011	4 813
Żłobki	34	35	32	30	17	—	8	5
Dzieci w żłobkach	525	577	618	478	263	—	153	62
Stacje lotne ^c	60	56	97	138	99	7	16	16
Dzieci pod opieką stacji	3 430	3 380	4 239	6 445	3 444	479	741	1 781

^a Istniejące na zasadzie ustawodawstwa pracy. ^b Fabryk obowiązanych do wykonywania przepisów o ochronie macierzyństwa (art. 15 ust. z 2.VII 1924 w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet) było w dniu 1.I 1937 — 266, w tym państwowych 38. ^c Odpowiada liczbie fabryk wykonywujących opiekę stacyjną.

TABL. 10. POMOC DORAŻNA FUNDUSZU PRACY DLA BEZROBOTNYCH W POLSCE W LATACH 1934/35 i 1935/36

Wyszczególnienie	1934/35	1935/36					
		Polska	M. st. Warszawa	Województwa			
				centralne ^a	wschodnie	zachodnie	południowe
Liczba rodzin objętych akcją pomocy dorażnej							
Czerwiec	157 465	107 195	10 262	10 850	452	72 137	13 494
Wrzesień	143 053	76 925	5 974	7 635	945	55 554	6 817
Grudzień	244 312	209 839	3 581	79 053	4 636	99 870	22 699
Marzec	259 950	260 360	8 654	82 283	9 516	126 215	33 692
Wartość udzielonych świadczeń w tys. złotych							
Ogółem	31 366	20 298	1 841	5 539	626	9 974	2 219
Z kredytów Biura Głównego Funduszu Pracy w gotówce	19 247	14 690	1 517	5 204	500	6 267	1 168
w naturze	13 363	12 319	1 279	4 271	478	5 427	830
w naturze	5 884	2 371	238	933	22	840	338
Z dochodów biur wojewódzkich Funduszu Pracy	12 119	4 620	181	274	180	3 060	925
z dochodów własnych świadczenia w naturze za zaległe podatki	11 702	4 408	181	214	177	3 010	826
	417	212	—	60	3	50	99
Ilość niektórych artykułów wydanych jako świadczenia w naturze							
Mąka . . . . . t	43 171	20 668	2 013	6 477	70	10 081	2 027
Chleb (pieczywo) . . . . . „	5 107	7 290	1 575	478	96	4 946	195
Sól . . . . . „	665	187	—	152	7	15	13
Cukier . . . . . „	677	431	49	157	15	172	38
Mieszanka cukrowo-kawowa . . . . . „	1 256	987	129	429	12	336	81
Zboże i kasze . . . . . „	929	896	—	435	55	210	196
Mieso, słonina, tłuszcz, wędliny . . . . . „	309	444	—	299	12	126	7
Ziemniaki . . . . . „	59 012	36 036	532	4 943	942	26 583	3 036
Mleko l	79 404	125 310	—	7 480	—	106 562	11 268
Węgiel . . . . . t	66 375	62 945	683	20 705	24	36 131	5 402
Drzewo . . . . . m ³	62 515	24 104	—	1 595	5 159	13 634	3 716
Torf . . . . . t	—	2 426	—	2 426	—	—	—
Nafta l	8 559	1 418	—	848	—	570	—
Mydło . . . . . t	41	71	—	60	1	9	1

^a Bez m. st. Warszawy.

Uwaga. Sumy wartości świadczeń dla poszczególnych województw nie bilansują się wskutek braku podziału dla niewielkich sum wydatkowanych za pośrednictwem instytucji działających na terenie całego Państwa. Ponadto różnice pomiędzy sumami ogółem a ich częściami składowymi wynikają ze zwiększenia lub zmniejszenia remanentów towarowych.

TABL. II. UCZESTNICZY OCHOTNICZYCH DRUŻYN ROBOCZYCH FUNDUSZU PRACY W POLSCE W 1936 R.
Stan w dn. 15.IX

Płeć Wiek Wykształcenie	Ogółem	Pochodzenie młodzieży		
		Z miast	Ze wsi	Nie podane
Ogółem uczestnicy zbadani	10 105	5 065	4 935	105
Meżczyźni	9 358	4 552	4 709	97
Kobiety	747	513	226	8
Wiek				
poniżej 17 lat	1 928	973	944	11
od 17—20 „	5 836	2 902	2 891	43
„ 21—24 „	1 594	801	776	17
powyżej 24 „	693	380	309	4
wiek nie podany	54	9	15	30
Wykształcenie				
Analfabeci	298	88	205	5
Szkoła:				
powszechna nie ukończona	5 376	2 514	2 850	12
„ ukończona	2 926	1 502	1 413	11
średnia ^a	468	315	147	6
zawodowa ^a	866	622	232	12
Wykształcenie inne i nie podane	469	112	293	64

^a Ukończona lub nie ukończona.

Uwaga. We wrześniu 1936 r. (stan 10 667 uczestników) Ochotnicze Drużyny Robocze Funduszu Pracy zostały przemianowane na Junackie Hufce Pracy i podporządkowane Min. Spraw Wojskowych.

TABL. 12. ZAOPATRZENIA WETERANÓW POWSTAŃ NARODOWYCH I BYŁYCH SKAZAŃCÓW POLITYCZNYCH W POLSCE

A. Wydatki z budżetu Skarbu Państwa w latach 1931/32 — 1937/38

Wyszczególnienie	1931—	1932—	1933—	1934—	1935—	1936—	1937—
	—1932	—1933	—1934	—1935	—1936	—1937 ^a	—1938 ^a
	w tysiącach złotych						
Ogółem	2 624	3 040	3 302	3 535	3 584	4 300	4 680
Pensje weteranów powstań narodowych	1 499	1 291	1 174	921	871	900	750
Zaopatrzenia byłych skazańców politycznych	1 125	1 749	2 128	2 614	2 713	2 900	3 100
Zaopatrzenia osób szczególnie zasłużonych ^b	—	—	—	—	—	500	830

B. Osoby pobierające zaopatrzenia w latach 1931 — 1936

Stan w dn. 31.XII

Wyszczególnienie	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Ogółem	2 363	2 548	2 887	3 064	3 052	3 365
Uczestnicy powstań narodowych	1 594	1 406	1 273	1 167	1 047	950
Weterani	327	264	191	145	107	75
Wdowy	1 267	1 142	1 082	1 022	940	875
Byli skazańcy polityczni	769	1 142	1 614	1 897	2 005	2 246
Skazańcy	454	731	1 056	1 251	1 315	1 479
Wdowy	204	278	364	454	499	565
Sieroty	111	121	164	152	145	155
Rodzice	—	12	30	40	46	47
Osoby szczególnie zasłużone	—	—	—	—	—	169 ^c

^a Budżet. ^b Zaopatrzeniem objęte są osoby szczególnie zasłużone w walkach o niepodległość Państwa Polskiego. ^c Stan w dn. 31.III 1937 r. Przyznano zaopatrzenie: 59 zasłużonym, 36 wdowom, 56 sierotom, 13 matkom i 5 ojcom.

TABL. 13. ZAOPATRZENIE INWALIDÓW WOJENNYCH I WOJSKOWYCH W POLSCE^a

A. Wydatki z budżetu Skarbu Państwa w latach 1931/32 – 1937/38

Wyszczególnienie	1931–	1932–	1933–	1934–	1935–	1936–	1937–
	–1932	–1933	–1934	–1935	–1936	–1937 ^b	–1938 ^b
w tysiącach złotych							
Ogółem	159 755	127 614	121 821	99 876	99 502	94 400	94 020
Renty inwalidów: wojennych i wojskowych	156 846	125 589	120 083	98 377	98 112	92 800	92 540
wojennych sprzed 1914 r.	1 484	1 260	1 124	1 101	1 046	1 100	980
Kapitalizacja rent	1 425	756	614	398	344	500	500

B. Osoby pobierające renty inwalidzkie w latach 1932 – 1936

Stan w dn. I.VII

Wyszczególnienie	1932	1933	1934	1935	1936 ^c		
					Ogółem	A	B
Ogółem	256 030	243 340	180 982	190 732	199 638	196 459	3 179
Inwalidzi	112 404	119 592	77 756	81 858	87 856	85 096 ^d	2 760
Wdowy	65 748	66 318	53 078	58 657	61 284	60 923	361
Sieroty	62 462	41 830	29 546	28 941	28 032	27 974	58
Rodzice ^e	15 416	15 600	20 602	21 276	22 466	22 466	—

^a Wydatki na leczenie, protezowanie i opiekę nad inwalidami ob. tabl. I, str. 274. ^b Budżet. ^c A—renty inwalidów wojennych i wojskowych, B—renty inwalidów wojennych sprzed 1914 r. ^d W tym 6661 inwalidów wojskowych. ^e Liczba rent wypłacanych rodzicom.

TABL. 14. ZAREJESTROWANI INWALIDZI WOJENNI I WOJSKOWI WEDŁUG STOPNIA UTRATY ZDOLNOŚCI ZAROBKOWEJ W POLSCE W 1936 R.

Stan w dn. 31.III

Województwa Przyczyny inwalidztwa	Ogółem	Inwalidzi według utraty zdolności do pracy			
		poniżej 15%	15–44%	45–84%	85–100%
Ogółem	168 320	39 416	100 464	26 258	2 182
Inwalidzi, których uprawnienia określono:					
na stałe	149 229	35 664	87 580	24 106	1 879
tymczasowo	19 091	3 752	12 884	2 152	303
Województwa:					
centralne	28 367	6 692	16 084	5 102	489
wschodnie	12 499	2 472	7 406	2 439	182
zachodnie	68 489	18 360	39 351	9 951	827
południowe	58 965	11 892	37 623	8 766	684
Przyczyny inwalidztwa:					
uszkodzenia kończyn	92 562	18 228	54 547	19 005	782
uszkodzenia głowy, kręgosłupa itp.	23 250	6 596	13 936	2 457	261
schorzenia pochodzenia gruźliczego	8 384	1 771	5 234	1 192	187
schorzenia psychiczne i nerwowe	8 464	2 514	4 663	997	290
schorzenia uszu	2 962	692	1 966	290	14
ociemniałi	5 755	16	4 382	867	490
inne schorzenia	26 943	9 599	15 736	1 450	158

DZIAŁ XVI. ZDROWOTNOŚĆ PUBLICZNA

Ob. także dział XV, tabl. 5, 8 i 9, str. 275 i 279

TABL. 1. LEKARZE W POLSCE W LATACH 1928, 1933 i 1935

Województwa			1935					1935		
	1928	1933	Ogółem	Większe miasta ^a	Większe miasta	1928	1933	Ogółem	Większe miasta ^a	Większe miasta
	liczby bezwzględne					na 10 000 mieszkańców				
Polska	9 757	11 434	12 427	7 664	4 763	3,2	3,5	3,7	16,8	1,6
M. st. Warszawa	2 144	5225	2 850	2 850	×	20,1	3,8	23,0	23,0	×
Woj. centralne ^b	2 434		2 875	1 257	1 618	2,1		2,2	8,3	1,4
„ wschodnie	979	1 175	1 346	556	790	1,9	2,0	2,3	21,2	1,4
„ zachodnie	1 266	1 783	1 797	939	858	2,9	3,9	3,8	11,2	2,2
„ południowe	2 934	3 251	3 559	2 062	1 497	3,5	3,7	4,0	29,5	1,8

^a Miasta liczące powyżej 50 000 mieszkańców. ^b Bez m. st. Warszawy.

Zródło: Dr M. Kacprzak *Rozsiedlenie lekarzy w Polsce*, Warszawskie Czasopismo Lekarskie, nr 2-4, 1937 r.

TABL. 2. LEKARZE W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Liczba lekarzy na 10 000 mieszkańców

Kraje	Rok	Lekarze	Kraje	Rok	Lekarze	Kraje	Rok	Lekarze
Japonia	1933	10,5	Dania	1934	7,3	Z.S.R.R.	1935	5,0
Węgry	1934	10,3	Niemcy	1936	7,2	Bułgaria	1935	4,4
Włochy	1934	8,4	Norwegia	1934	7,2	Szwecja	1934	4,2
Szwajcaria	1935	8,3	Holandia	1934	6,9	Polska	1935	3,7
Łotwa	1935	7,8	Czechosłow.	1934	6,4	Jugosławia	1934	3,5
Belgia	1934	7,4	Francja	1931	6,1	Finlandia	1935	3,1

TABL. 3. SZPITALI I ŁÓŻKA W SZPITALACH W POLSCE W LATACH 1928-1936

Stan w dn. 1.1

A. Szpitale i łóżka w szpitalach w latach 1928-1936

Szpitala, łóżka	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Szpitala	672	707	716	718	726	710	676	679	672
Łóżka w szpitalach	58836	61028	64493	67252	70937	70763	69083	70775	70734
Liczba łóżek na 10 000 mieszkańców	19,6	20,1	21,0	21,2	22,0	21,7	20,9	21,2	20,9

B. Szpitale i łóżka w szpitalach według właścicieli szpitali i województw w 1936 r.

Właściciele szpitali	Szpitale	Łóżka w szpitalach		Województwa	Szpitale	Łóżka w szpitalach	
		ogółem	na 10 000 mieszkańców			ogółem	na 10 000 mieszkańców
Ogółem	672	70734	20,9				
Szpitala:				M. st. Warszawa	61	7 321	59,7
państwowe	59	9 982	3,0	Centralne ^b	225	19338	14,9
samorządowe	285	35650	10,5	Wschodnie	102	4 969	8,4
społeczne ^a	221	23144	6,8	Zachodnie	168	23477	49,4
prywatne	107	1 958	0,6	Południowe	116	15629	17,4

^a Łącznie ze szpitalami ubezpieczalni społecznych. ^b Bez m. st. Warszawy.

Uwaga. Tablice 3, 5 i 6 nie obejmują szpitali i sanatoriów wojskowych.

TABL. 4. ŁÓŻKA W SZPITALACH W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Liczba łóżek na 10 000 mieszkańców

Kraje	Rok	Łóżka	Kraje	Rok	Łóżka	Kraje	Rok	Łóżka
Kanada	1934	92,6	Dania	1934	63,4	Polska	1936	20,9
Niemcy	1934	92,3	Łotwa	1935	60,9	Grecja	1934	19,2
Australia	1934	83,0	Czechosł.	1934	50,8	Jugosławia	1934	18,9
Norwegia	1934	82,4	Węgry	1934	49,9	Bułgaria	1935	18,9
Austria	1934	77,8	Z.S.R.R.	1935	28,0	Litwa	1934	15,5

TABL. 5. ŁÓŻKA DLA CHORYCH NA GRUŻLICĘ W SZPITALACH OGÓLNYCH^a I SANATORIACH W POLSCE W LATACH 1934-1936

Stan w dn. I. I

Zakłady łóżka	1934	1935	1936					
			Pol- ska	M. st. War- sza- wa	Województwa			połu- dnio- we
					cen- tral- ne ^b	wschod- nie	za- chod- nie	
Zakłady	183 ^c	183 ^c	202	7	78	10	67	40
szpitale	143	143	147	7	53	6	61	20
sanatoria	4 ^o	4 ^o	41	—	18	2	5	16
prewentoria	.	.	14	—	7	2	1	4
Łóżka w zakładach	7 384 ^c	7 258 ^c	8 619	463	3 049	392	2 158	2 557
w szpitalach	2 817	2 696	2 866	463	717	132	1 000	554
w sanatoriach	4 567	4 562	4 798	—	1 847	100	1 058	1 793
w prewentoriach	.	.	955	—	485	160	100	210

^a Posiadających łóżka dla chorych na gruźlicę. ^b Bez m. st. Warszawy^c Bez prewentoriów.

TABL. 6. ZAKŁADY DLA UMYSŁOWO CHORYCH W POLSCE W LATACH 1934-1936

Stan w dn. I. I

Zakłady łóżka Chorzy	1934	1935	1936					
			Pol- ska	M. st. War- sza- wa	Województwa			połu- dnio- we
					cen- tral- ne ^a	wschod- nie	za- chod- nie	
Zakłady	40	40	44	4	18	2	12	8
specjalne	33	35	35	3	15	1	9	7
oddziały szpitali ogólnych	7	5	9	1	3	1	3	1
Łóżka w zakładach	15 152	15 186	15 319	550	4 688	265	7 695	2 121
w zakładach specjalnych	14 782	14 878	14 698	410	4 568	230	7 469	2 021
w oddziałach szpitali ogólnych	370	308	621	140	120	35	226	100
Chorzy	14 956	16 580	17 619	641	5 154	280	8 464	3 080

^a Bez m. st. Warszawy

TABL. 7. OŚRODKI ZDROWIA W POLSCE W LATACH 1931 - 1935

Wyszczególnienie	1931	1932	1933	1934	1935					
					Pol-ska	M.st. War-sza-wa	Województwa			
							cen-tral-ne ^a	wschod-nie	za-chod-nie	połu-dnio-we
Stan w dn. 31.XII										
Liczba ośrodków . . .	205	231	224	260	310	10	118	54	37	91
Liczba działów:										
przeciwgruźlicze . . .	193	216	213	246	294	10	113	47	35	89
przeciwjadlicze . . .	186	210	209	231	273	9	111	54	18	81
przeciwweneryczne . . .	105	112	102	119	154	5	70	31	10	38
opieka nad matką . . .	107	101	106	119	156	9	66	25	16	40
„ nad dzieckiem . . .	135	146	150	170	227	9	89	35	30	64
inne	189	226	187	257	288	22	121	63	9	73
Liczba personelu:										
lekarze	488	474	544	662	776	133	250	118	86	189
pielęgniarki	355	382	368	453	544	78	182	81	88	115
kontrolerzy sanitarni . . .	78	70	55	65	75	26	30	5	4	10
inni funkcjonariusze . . .	287	180	315	363	433	53	149	72	67	92
Osoby pod stałą opieką w tys.	435	441	453	524	705	49	302	129	72	153
W ciągu roku sprawozdawczego										
Udzielone porady w tys.	981	1134	1180	1331	1462	196	502	301	143	320
Przeprowadzone od-wiedziny domowe w tys.	203	217	218	247	283	41	90	37	47	68

^a Bez m. st. Warszawy.

TABL. 8. WYDATKI NA URZĄDZENIE I PROWADZENIE OŚRODKÓW ZDROWIA W POLSCE W LATACH 1931/32 - 1935/36

Fundusze	1931-1932	1932-1933	1933-1934	1934-1935	1935/36					
					Pol-ska	M.st. War-sza-wa	Województwa			
							cen-tral-ne ^a	wschod-nie	za-chod-nie	połu-dnio-we
w tysiącach złotych										
Ogółem	4 084	3 699	3 234	3 357	4681	1 500	1314	562	694	611
Skarb Państwa	368	359	371	455	678	20	213	169	123	153
Związki samorzą-du terytorialnego	2 963	2 579	2 358	2 219	3315	1 428	883	312	363	329
Ubezpieczalnie społeczne	317	229	203	156	143	—	38	12	36	57
Opłaty za świad-czenia	197	210	159	133	179	30	72	37	25	15
Fundacja Rocke-fellera	70	—	18	13	—	—	—	—	—	—
Polski Czerwony Krzyż	—	—	—	—	39	—	31	3	2	3
Inne	169	322	125	381	327	22	77	29	145	54

^a Bez m. st. Warszawy.

TABL. 9. STACJE OPIEKI NAD MATKĄ I DZIECKIEM W POLSCE
A. Sieć stacji w latach 1934-1937
Stan w dn. 1.1

Wyszczególnienie	1937								
	1934	1935	1936	Pol- ska	M.st. War- sza- wa	Województwa			
						cen- tral- ne ^a	wschod- nie	za- chod- nie	połu- dnio- we
Stacje	377	387	423	488	25	168	95	111	89
w tym przy ośrod- kach zdrowia	142	158	190	241	10	104	47	18	62
w miastach	315	315	329	358	25	113	56	83	81
na wsi	62	72	94	130	—	55	39	28	8
Stacje stanowiące własność: Skarbu Państwa	6	6	8	4	—	2	1	—	1
Samorządu terytorialnego	225	234	266	323	10	100	60	87	66
gmin wiejskich	14	8	12	16	—	—	6	10	—
miast	81	77	77	82	10	21	5	35	11
powiat. związków	80	91	128	170	—	63	47	17	43
wspólna z innymi instyt. Ubezpieczalni społecznych	50	58	49	55	—	16	2	25	12
Organizacji społecznych	22	15	13	13	—	—	—	12	21
Organizacji społecznych	124	132	136	148	15	66	34	12	21

B. Działalność stacji w latach 1934 i 1935

Wyszczególnienie	1935						
	1934	Pol- ska	M.st. War- sza- wa	Województwa			
				cen- tral- ne ^a	wschod- nie	za- chod- nie	połu- dnio- we
Liczba stacji uwzględnionych	387	423	28	143	81	100	71
Dzieci pod opieką w tys.	124,3	128,1	15,5	40,2	16,9	30,3	25,2
Porady udziel. dzieciom w tys.	446,3	493,7	76,9	143,1	57,7	148,5	67,5
Kobiety pod opieką w tys.	19,1	15,2	3,5	5,4	2,1	1,9	2,3
Porady udziel. kobietom w tys.	32,8	30,3	7,9	11,1	4,0	2,7	4,6
Dokonane wywiady w tys.	276,4	293,6	29,0	94,7	32,7	94,5	42,7
Wydane mleko w tys. l.	3 272	2 605	115	902	261	1 210	117

^a Bez m. st. Warszawy.

Uwaga. Ponadto w 1935 r. 49 stacji dokonało 34 080 naświetlań lampą kwarcową 3 801 dzieci; 46 stacji dokonało 20 329 szczepień oraz 36 stacji sprawało opiekę higieniczną w 282 szkołach, w których zbadano 75 940 dzieci.

TABL. 10. POMOC LEKARSKA DLA FUNKCJONARIUSZÓW PAŃSTWOWYCH I ICH RODZIN W POLSCE W 1935 R.

Wyszczególnienie	Polska	M.st. War- szawa	Województwa			
			cen- tralne ^a	wschod- nie	za- chod- nie	połu- dnio- we
Osoby leczone ^b	554 810	120 213	140 163	91 883	81 175	121 376
ambulatoryjnie	404 993	89 119	104 332	72 298	50 327	88 917
w domu	119 325	27 092	31 764	15 247	20 550	24 672
w szpitalach i sanatoriach	30 492	4 002	4 067	4 338	10 208	7 287
Porady udzielone	1 189 097	216 967	315 100	203 993	185 300	267 737
Dni szpitalne i sanatoryjne	425 184	86 598	85 900	44 124	96 423	112 139
Badania diagnostyczne i zabiegi fizykoterapeutyczne	33 932	9 081	9 120	6 208	1 219	8 304
Wydane recepty	797 056	181 333	201 648	134 017	138 510	141 548
Wydane aparaty ortopedyczne	107	47	4	4	40	12
Koszt pomocy lekarsk. w tys. zł	6 784	1 346	1 646	865	1 477	1 450

^a Bez m. st. Warszawy.

^b Osoby leczone przez różnych lekarzy liczone są wielokrotnie.

TABL. II. LECZNICTWO W UBEZPIECZALNIACH SPOŁECZNYCH W POLSCE W LATACH 1935 i 1936^a

Wyszczególnienie	1936							
	1935	w tym ubezpieczalnie						
		Ogółem	Warszawa	Łódź	Kraków	Lwów	Sosnowiec	Poznań
w tysiącach								
<i>Przec. liczba ubezpieczon.</i>	1 676,7	1 767,8	317,6	170,4	81,4	75,2	73,6	67,8
Porady lekarzy domowych	13676,5	15529,5	3340,7	1479,7	780,8	834,6	962,7	608,0
w gabinetach i ambulat. w domu chorego	9 895,7	11703,6	2262,4	924,6	548,4	563,7	769,2	387,6
specjalistów	8 460,8	10436,3	1970,6	758,0	509,1	491,7	717,4	352,4
Wydane leki i środki opatrunkowe	1 344,9	1 267,3	291,8	166,6	39,3	72,0	51,8	35,1
Zabiegi personelu pomocniczego ^b	3 870,8	3 825,9	1078,3	555,1	232,4	270,9	193,5	220,5
Zabiegi fizykoterapeutyczne ^{cd}	17450,8	18031,5	4662,7	2280,3	694,8	912,3	1112,4	439,9
Zabiegi w zakł. Roentgena ^e	2 412,9	2 380,3	592,4	116,3	—	122,1	355,4	3,9
prześwietlenia	1 738,0	1 949,7	388,1	234,6	179,2	244,6	54,5	175,4
zdjęcia	339,6	387,9	81,4	55,8	18,4	47,4	33,6	22,8
naświetlania	144,8	178,3	35,6	23,5	5,0	26,6	13,2	11,0
Analizy chemiczno-bakteriologiczne ^e	120,4	130,8	28,7	23,8	8,7	14,5	12,7	4,5
w tym: mocz	74,4	78,8	17,1	8,5	4,7	6,3	7,7	7,3
krwi (odczyn Wassermana)	573,2	622,8	171,9	117,5	35,2	68,6	30,9	22,6
plwociny	282,7	297,3	101,0	50,0	12,4	24,7	11,8	6,2
Leczeniomatologiczne ^e	70,5	75,4	18,6	12,1	4,8	8,7	4,1	3,4
plomby	38,6	44,9	10,8	3,7	2,6	8,5	2,3	2,6
leczenia ropotoku (zabiegi)	132,2	101,3	5,3	1,8	2,5	2,2	8,4	0,0
znieczulenia zębów	66,6	56,0	17,9	0,5	1,0	0,6	2,4	0,4
usunięcia zębów	518,3	512,5	141,7	86,8	7,3	4,3	26,7	15,6
protezy	552,1	582,9	111,6	43,3	13,7	30,8	52,0	15,0
inne zabiegi	3,1	3,9	—	0,2	0,0	0,1	0,4	0,6
Chorzy nowoprzyjci / lub skierowani ^g	55,1	46,8	—	0,8	4,1	3,1	1,0	0,1
do szpitali własnych	48,4	58,5	0,9 ^h	15,2	11,0	9,8	12,0	1,1
do sanatoriów własnych	125,3	140,8	32,2	3,7	3,7	5,9	1,0	7,2
obcych	1,33	1,3	—	0,8	—	0,2	—	—
Dni szpitalne ^f	6,1	8,6	1,9	0,7	0,1	0,7	0,3	0,3
sanatoryjne ^f	820,2	865,4	11,9 ^h	232,4	149,2	132,7	180,5	30,7
zasilkowe:	68,3	58,8	—	44,1	—	6,7	—	—
chorobowe	49 10,7	5 384,8	931,8	603,4	322,0	236,8	341,9	214,2
połogowe	696,9	725,7	129,9	147,1	38,8	17,2	23,3	31,2
dla karmiących	5 228,6	5 693,1	750,1	417,9	243,2	190,9	251,2	224,3
Zgony	30,2	33,6	5,4	3,5	1,2	1,2	1,8	1,0
Zasiłki wypłac. w tys. zł:	—	—	—	—	—	—	—	—
chorobowe	7 139,1	7 962,3	1748,4	955,0	406,8	344,5	559,7	276,0
połogowe	773,1	808,8	151,8	203,5	35,8	12,8	19,9	30,2
dla karmiących	739,0	802,8	137,2	75,1	45,5	22,1	28,2	26,2
pogrzebowe	1611,4	1 711,1	382,6	203,1	67,9	56,9	95,6	54,9

^a Bez Górnego Śląska. ^b Opatrunki, zastrzyki, bańki, masaże itp. ^c Bez zabiegów dokonywanych w szpitalach i sanatoriach. ^d Naświetlania lampą kwarcową, diatermia, sollux itp. ^e Obowiązkowe. ^f Do zakładów własnych. ^g Do zakładów obcych. ^h Szpital własny był czynny tylko w I kw. 1936 r.

^g W zakładach własnych.

Uwaga. Ob. także dział XVII, tabl. 7, str. 295.

TABL. 12. SZCZEPIENIA OCHRONNE W POLSCE W LATACH 1927 - 1936^a

Szczepienia	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w tysiącach									
Przeciwko:										
ospie	737	753	954	124	176	250	211	381	263	145
durowi brzusz-										
nemu	87	85	182	149	189	220	162	493	218	256
czerwonce	24	7	15	17	13	38	7	276	84	252
plonicy	257	211	136	161	111	146	114	180	206	173
blonicy				109	118	153	162	242	302	414

^a Dane nie dotyczą wojska.

TABL. 13. WAŻNIEJSZE CHOROBY ZAKAŻNE W POLSCE ZAREJESTROWANE W LATACH 1927-1936^a

Choroby	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Zachorowania										
Dur brzuszny	19035	14080	15429	11962	12104	20349	12523	18560	13590	15807
Dur osutkowy	2950	2401	1988	1640	2154	2424	3454	5127	4149	3757
Dur powrotny	13	10	3	3	2	6	2	2	1	1
Ospa	36	21	12	21	9	3	5	5	4	1
Odra	34041	37063	25481	59567	19427	24877	38170	38256	23606	40591
Plonica	36300	28898	20909	29991	19115	22015	21961	20968	17898	21173
Krzusiec	9638	11865	9082	10206	5852	8723	8813	9295	7523	10997
Błonica	8640	10460	11977	17074	14917	18757	17324	23370	17849	19565
Czerwonka	5011	1784	2750	1910	1293	7244	675	16717	4326	7603
Zimnica	646	745	315	199	134	151	222	255	251	263
Róża	3 207	4 564	4 328	5 090	3 921	3 856	4 034	4 769	4 934	5 819
Zapalenie opon mózgowych	489	715	869	607	558	594	530	539	1 075	1 322
Śpiączka epidemiczna	44	38	25	21	13	11	23	12	11	12
Gorączka połogowa	1 118	1 189	1 309	1 564	1 517	1 229	1 407	1 588	1 721	1 467
Heine-Medina	64	66	46	40	40	148	69	83	69	252
Zgony										
Dur brzuszny	1 507	1 169	1 052	910	916	1 408	920	1 334	1 108	1 107
Dur osutkowy	265	161	146	112	144	185	200	303	249	234
Dur powrotny	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ospa	5	2	1	—	2	2	1	—	2	—
Odra	901	493	249	584	235	206	309	344	186	327
Plonica	3 288	2 159	1 164	1 135	693	729	607	508	482	561
Krzusiec	706	666	488	458	322	371	261	215	291	576
Błonica	824	863	733	963	858	1 059	877	1 088	894	997
Czerwonka	644	206	197	306	137	852	42	1 753	447	755
Zimnica	5	3	1	1	1	1	1	—	—	1
Róża	159	207	222	245	201	196	221	223	204	300
Zapalenie opon mózgowych	181	223	259	176	155	162	134	136	215	251
Śpiączka epidemiczna	17	19	8	5	7	3	8	1	8	4
Gorączka połogowa	383	438	365	350	371	341	334	354	366	397
Heine-Medine	6	5	2	8	6	11	8	16	7	22

^a Dane nie dotyczą wojska.

TABL. 14. ZGONY WEDŁUG PRZYCZYŃ W MIASTACH LICZĄCYCH PONAD 100 000 MIESZKAŃCÓW W POLSCE W LATACH 1934-1936

Przyczyny zgonów	Zgony			Zgony na 10 000 mieszkańców		
	1934 ^a	1935	1936	1934 ^a	1935	1936
Ogółem	38 098	40 175	39 907	110,3	111,6	109,7
Dur brzuszny i rzekomy	360	282	297	1,0	0,8	0,8
Dur osutkowy	16	7	4	0,0	0,0	0,0
Odra	118	120	119	0,3	0,3	0,3
Płonica	184	148	213	0,5	0,4	0,6
Krzusiec	165	150	254	0,5	0,4	0,7
Błonica i dławiec	365	258	293	1,1	0,7	0,8
Grypa	223	276	159	0,6	0,8	0,4
Czerwonka	27	12	37	0,1	0,0	0,1
Inne choroby nagminne	390	435	554	1,1	1,2	1,5
Gruźlica narządów oddechowych	5 099	5 000	4 883	14,8	13,9	13,4
Pozostałe postacie gruźlicy	693	624	684	2,0	1,7	1,9
Rak i inne nowotwory złośliwe	3 453	3 529	3 772	10,0	9,8	10,4
Zapalenie opon mózgowych	474	415	401	1,4	1,2	1,1
Udar i rozmięczenie mózgu	1 658	1 813	1 737	4,8	5,0	4,8
Choroby serca	6 481	7 523	7 195	18,8	20,9	19,8
Choroby narządów oddechowych	916	1 110	984	2,7	3,1	2,7
Zapalenie płuc	3 851	4 058	3 786	11,2	11,3	10,4
Choroby przewodu pokarmowego (z wyłączeniem raka)	2 259	1 911	2 053	6,5	5,3	5,7
w tym u dzieci do 2 lat	1 399	1 076	1 307	4,1	3,0	3,6
Marskość wątroby	74	80	61	0,2	0,2	0,2
Zapalenie nerek	624	662	585	1,8	1,9	1,6
Choroby ciąży i porodu	283	310	327	0,8	0,9	0,9
Wądość wrodzona i wady rozwoju	1 835	2 086	2 040	5,3	5,8	5,6
Uwład starczy	2 086	2 249	2 068	6,1	6,3	5,7
Śmierć gwałtowna	909	947	961	2,6	2,6	2,6
Samobójstwo	845	840	795	2,5	2,3	2,2
Inne choroby	3 980	4 430	4 701	11,5	12,3	12,9
Choroba niewiadoma	730	900	944	2,1	2,5	2,6

^a Bez m. Chorzowa. W r. 1935 było w Chorzowie ogółem 1126 zgonów.

TABL. 15. ZGONY WEDŁUG PRZYCZYŃ W NIEKTÓRYCH KRAJACH W 1932 R.

Zgony na 10 000 mieszkańców

Kraje	Ogółem	w tym zgony, których przyczyną były						
		choro- by na- gmin- ne	gru- lica na- rząd. odde- chow.	rak i inne nowo- twory złośli.	choro- by serca	zapa- lenie płuc	śmierć gwał- towna	samo- bój- stwo
Węgry	179,3	13,7	16,4	10,2	17,6	18,6	3,4	3,5
Francja	157,7	6,2	11,9	9,7	15,1	8,0	5,1	2,1
Polska	150,1	14,2	17,6	4,6	8,3	15,5	3,2	0,9
Włochy	146,7	13,5	7,7	7,3	16,0	20,5	3,6	1,0
Czechosłowacja	141,2	8,5	13,2	11,9	16,2	13,9	3,7	3,0
Austria	139,1	7,5	13,0 ^a	17,1	23,7 ^b	11,8	4,2	4,4
Belgia	131,8	9,6	6,4	10,1	20,0	9,6	3,2	1,8
Anglia	122,6	8,9	6,8	15,0	24,9	7,8	4,1	1,4
Szwecja	115,7	6,4	9,4	13,0	10,1	8,2	3,9	1,8
Niemcy	107,8	5,6	6,3	13,4	12,2	7,0	3,9	2,9
Holandia	90,0	6,3	4,5	12,2	13,1	6,6	3,0	0,9

^a Wszystkie postacie gruźlicy. ^b Wszystkie postacie chorób obiegu krwi.
Źródło: *Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich*, Berlin 1936.

TABL. 16. SAMOBÓJSTWA W POLSCE W LATACH 1935 i 1936^a

A. Zamachy i zgony według płci

Lata Miasta. Wieś Województwa	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety		Na 100 000 mieszkańców	
	zama- chy	zgony	zama- chy	zgony	zama- chy	zgony	zama- chy	zgony
Polska . . . 1935	4 119	2 613	2 468	1 821	1 651	792	12,2	7,7
Miasta . . .	2 549	1 261	1 323	797	1 226	464	27,5	13,6
Wieś . . .	1 570	1 352	1 145	1 024	425	328	6,4	5,5
. . . 1936	4 451	2 598	2 576	1 772	1 875	826	13,1	7,6
Miasta . . .	2 772	1 235	1 405	766	1 367	469	29,6	13,2
Wieś . . .	1 679	1 363	1 171	1 006	508	357	6,8	5,5
M. st. Warszawa	826	232	375	125	451	107	67,2	18,9
Woj. centralne ^b	1 474	876	856	594	618	282	11,3	6,7
„ wschodnie	505	348	300	244	205	104	8,5	5,8
„ zachodnie	747	506	469	362	278	144	15,6	10,6
„ południowe	899	636	576	447	323	189	10,0	7,1

B. Zamachy według płci i wieku

Województwa	Wiek – lat						
	10–14	15–19	20–29	30–39	40–59	60–79	80 i więcej
Mężczyźni							
Polska ^c 1935	13	101	903	573	565	287	17
. . . . 1936	27	141	963	579	561	269	22
Woj. centralne . .	12	69	470	297	266	102	9
„ wschodnie . .	5	13	128	66	52	33	3
„ zachodnie . .	3	25	165	104	107	54	5
„ południowe . .	7	34	200	112	136	80	5
Kobiety							
Polska ^c 1935	8	160	770	347	252	97	14
. . . . 1936	12	236	890	380	262	86	6
Woj. centralne . .	7	151	522	217	128	39	4
„ wschodnie . .	1	28	84	41	38	12	—
„ zachodnie . .	2	27	135	54	36	22	1
„ południowe . .	2	30	149	68	60	13	1

C. Zamachy według płci i wyznania

Płeć	Wyznanie					
	rzymsko- katolickie	grecko- kato- lickie	prawo- sławne	ewange- lickie	mojże- szowe	inne i niewia- dome
Ogółem 1935	3 039	262	292	142	339	45
. . . . 1936	3 303	297	285	166	366	34
Mężczyźni	1 881	181	180	111	201	22
Kobiety	1 422	116	105	55	165	12
Na 100 000 mieszkańców						
. . . . 1935	13,9	7,4	7,3	16,5	10,6	.
. . . . 1936	14,9	8,3	7,0	19,2	11,4	.

^a Zarejestrowane przez Policję Państwową. ^b Bez m. st. Warszawy. ^c Poza tym w wieku niewiadomym: r. 1935 mężczyzn 9, kobiet 3, r. 1936 mężczyzn 14, kobiet 3.

DZIAŁ XVII. UBEZPIECZENIA. POŻARY

Łokaty długoterminowe zakładów ubezpieczeń ob. dział XII, tabl. 33, str. 216.
 Emeryci—tablica zbiorcza, ob. dział XIV, tabl. 51, str. 270. Emeryci państwowi
 samorządowi, ob. dział XXII, tabl. 4—6 i 8, str. 339—341. Lecznictwo, ob. dział XVI,
 tabl. 10 i 11, str. 286 i 287.

A. Ubezpieczenia społeczne

TABL. 1. OSOBY PODLEGAJĄCE UBEZPIECZENIOM SPOŁECZNYM
 W POLSCE W LATACH 1928—1936

Rodzaje ubezpieczeń	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	przeciętna roczna liczba ubezpieczonych w tysiącach								
Na wypadek choroby	2 518	2 662	2 580	2 391	2 150	2 044	1 816	1 865	1 957
Polska bez Górnego Śląska	2 251	2 382	2 308	2 153	1 958	1 872	1 638	1 679	1 768
Górny Śląsk	267	280	272	238	192	172	178	186	189
Na wypadek braku pracy	1 158	1 254	1 195	1 083	952	928	1 042	1 099	1 211
Robotników	933	1 005	932	827	712	696	775	822	919
Pracowników umysł.	225	249	263	256	240	232	267	277	292
Emerytalne	1 144	1 181	1 143	1 032	934	902	2 031	2 109	.
Robotników	919	932	880	776	694	671	1 764 ^a	1 830	.
Pracowników umysł.	225	249	263	256	240	231	267	279	294
Od wypadków w zatrudn.	3 678	3 833	3 722	3 473	3 204	3 078	3 729	3 790	3 873
Dział przemysłowy	1 740	1 865	1 708	1 479	1 211	1 087	1 829 ^a	1 890	1 973
Dział rolny	1 938	1 968	2 014	1 994	1 993	1 991	1 900 ^b	1 900 ^b	1 900 ^b

a Wzrost liczby ubezpieczonych spowodowany zwiększeniem zakresu ubezpieczenia. b Liczby szacunkowe.

TABL. 2. OSOBY POBIERAJĄCE RENTY LUB ZASIŁKI Z ZAKŁADÓW
 UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH W POLSCE W LATACH 1928—1936
 Stan w dn. 31.XII

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936 ^a
Ubezpieczenie na wypadek braku pracy ^b									
Ogółem	30 313	56 947	115 891	130 878	114 526	64 036	58 304	68 107	72 508
Robotnicy	28 260	53 319	106 425	113 613	91 924	49 394	48 468	58 918	63 130
Pracownicy umysłowi	2 053	3 628	9 466	17 265	22 602	14 642	9 836	9 189	9 378
Ubezpieczenie emerytalne									
Ogółem	132 527	148 487	153 266	158 485	162 795	171 113	203 445	225 013	.
Robotnicy ^c	127 428	142 255	145 931	149 695	152 231	156 878	185 341	203 339	.
Inwalidzi i starcy	75 420	78 303	83 226	87 754	91 552	95 309	117 352	131 205	.
Wdowy	19 599	22 566	25 793	28 436	30 326	32 515	34 640	37 314	.
Sieroty	32 408	41 385	36 910	33 503	30 349	29 054	33 346	34 818	.
Wstępni	1	1	2	2	4	—	3	2	.
Pracownicy umysłowi ^d	5 099	6 232	7 335	8 790	10 564	14 235	18 104	21 674	26 553
Inwalidzi	1 016	1 320	1 758	2 435	3 456	5 034	7 153	8 986	11 426
Starcy	838	1 046	1 225	1 389	1 539	2 954	3 095	3 527	3 943
Wdowy	1 605	1 974	2 257	2 631	3 045	3 658	4 281	5 091	6 265
Sieroty	1 640	1 892	2 095	2 335	2 524	2 580	3 575	4 070	4 919
Ubezpieczenie od wypadków w zatrudnieniu									
Ogółem	86 052	95 830	102 785	109 679	103 538	105 365	112 655	.	113 912
Poszkodow.	66 605	75 603	81 783	87 946	81 193	82 466	87 539	.	.
Wdowy	10 452	10 863	11 197	11 588	11 849	13 103	12 457	.	.
Sieroty	8 092	8 333	8 629	8 902	9 252	8 531	11 355	.	.
Wstępni	903	1 031	1 176	1 243	1 244	1 265	1 304	.	.

a Dane tymczasowe. b Przeciętne roczne liczby osób pobierających zasiłki.
 c Bez dodatkowego ubezpieczenia kolejarzy i górników. d Bez zaopatrzeń na rachunek Skarbu Państwa.

TABL. 3. BILANSE^a ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH W POLSCE
W LATACH 1928 – 1935
Stan w dn. 31.XII

Aktywa Pasywa	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
	w milionach złotych							
Wszystkie rodzaje ubezpieczeń								
Aktywa	568,6	749,0	897,0	1055,8	1137,6	1190,4	1291,9	1415,1
w tym: kapitały w bankach	120,5	136,4	163,7	120,8	121,6	129,9	134,0	128,9
papiery wartościowe	51,5	108,7	150,8	234,1	253,5	266,5	332,1	430,5
pożyczki hipoteczne	57,4	74,3	87,7	99,0	104,3	111,1	134,2	109,8
nieruchomości	105,3	131,3	165,0	221,1	243,1	253,3	258,0	262,9
składki zaległe	129,2	168,8	200,7	232,9	260,3	264,1	286,7	280,2
Pasywa	191,2	237,8	324,2	417,2	505,0	516,5	496,1	380,5
Ubezpieczenie na wypadek choroby								
Aktywa	168,9	214,8	251,4	273,8	286,5	289,8	280,6	266,8
w tym: kapitały w bankach	19,4	21,4	23,6	18,3	15,2	16,8	19,0	21,3
papiery wartościowe	0,9	0,7	0,8	0,6	0,7	6,6	5,7	4,0
pożyczki hipoteczne	1,8	1,9	1,6	2,7	2,7	2,8	2,3	1,8
nieruchomości	37,9	53,1	62,4	80,4	84,8	87,1	88,3	90,3
składki zaległe	66,3	84,4	99,5	108,4	120,0	117,0	100,2	96,8
Pasywa	161,6	215,8	253,9	252,1	267,3	287,5	279,5	172,0
Zabezpieczenie na wypadek braku pracy robotników								
Aktywa	47,0	41,9	17,6	22,3	22,1	21,3	23,6 ^b	18,0 ^b
w tym: kapitały w bankach	18,7	3,5	1,0	2,7	2,3	1,6	2,3	0,3
papiery wartościowe	—	—	—	—	—	—	0,0	0,0
nieruchomości	0,3	1,2	1,6	1,7	1,7	1,7	1,8	1,8
składki zaległe	7,4	8,0	9,2	11,0	12,1	12,6	14,7	15,3
Pasywa	12,2	1,9	44,8	116,5	159,7	158,3	155,6	137,4
Ubezpieczenie na wypadek braku pracy pracowników umysłowych								
Aktywa	17,0	35,2	40,4	31,3	17,1	22,1	21,9	25,1
w tym: kapitały w bankach	12,1	19,4	18,5	7,5	0,2	—	—	—
papiery wartościowe	0,4	6,8	7,6	5,1	—	—	—	—
składki zaległe	3,6	7,0	9,8	13,1	14,8	16,5	18,9	18,7
Pasywa	0,5	0,4	1,7	1,4	11,8	20,0	12,3	7,0
Ubezpieczenie emerytalne robotników ^e								
Aktywa	92,6	112,7	141,1	150,9	156,2	150,6	200,1	260,9
w tym: kapitały w bankach	16,5	23,0	30,8	21,3	23,3	15,7	24,3	24,2
papiery wartościowe	9,4	16,5	23,7	28,4	31,9	34,4	53,8	98,7
pożyczki hipoteczne	13,3	13,9	15,5	15,6	18,5	18,0	29,9	28,7
nieruchomości	34,4	38,6	46,0	48,7	51,9	52,5	55,4	54,3
składki zaległe	0,2	0,6	0,5	0,5	0,6	0,6	15,5	22,3
Pasywa	2,4	3,8	2,1	4,6	9,1	9,7	13,1	19,1
Ubezpieczenie emerytalne pracowników umysłowych								
Aktywa	146,5	225,1	312,6	424,6	497,6	548,5	605,4	678,8
w tym: kapitały w bankach	30,8	47,2	63,6	47,9	58,1	72,6	67,9	64,7
papiery wartościowe	30,3	65,5	95,4	168,9	192,3	195,2	242,3	293,5
pożyczki hipoteczne	32,4	42,8	53,1	62,4	65,5	72,3	84,9	63,5
nieruchomości	28,5	31,9	44,8	74,9	87,6	94,8	94,8	98,8
składki zaległe	19,6	30,7	42,3	56,3	61,6	69,0	74,9	64,1
Pasywa	4,3	4,6	7,8	28,4	29,3	12,4	11,6	28,6
Ubezpieczenie od wypadków w zatrudnieniu ^d								
Aktywa	96,6	119,3	133,9	152,9	158,1	158,1	160,3	165,5
w tym: kapitały w bankach	23,0	21,9	26,2	23,1	22,5	23,2	20,5	18,4
papiery wartościowe	10,5	19,2	23,3	31,1	28,6	30,3	30,3	33,4
pożyczki hipoteczne	9,9	15,7	17,5	18,3	17,6	18,0	17,1	15,8
nieruchomości	4,2	6,5	10,2	15,4	17,1	17,2	17,7	17,7
składki zaległe	32,1	38,1	30,4	43,6	51,2	48,4	53,5	63,0
Pasywa	10,2	11,3	13,9	14,2	27,8	28,6	24,0	16,4

^a Do aktywów lub pasywów nie włączono niedoborów i nadwyżek. ^b Stan w dniu 31.III następnego roku. ^c Łącznie z ubezpieczeniem dodatkowym kolejarzy i górników. ^d Do 1931 r. włącznie bez Zakładu Ubezpieczeń od Wypadków w Rolnictwie w Poznaniu.

TABL. 4. DOCHODY I WYDATKI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH W POLSCE W LATACH 1928 - 1935

Dochody Wydatki	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
	w milionach złotych							
Wszystkie rodzaje ubezpieczeń								
Dochody	558,1	649,7	647,0	603,1	512,2	474,1	480,4	506,4
w tym: ze składek ^a	517,8	596,3	579,5	523,7	436,4	394,6	398,6	419,4
ubezpieczonych pracodawców	193,2	224,1	219,1	197,5	161,4	145,9	173,9	176,9
Skarbu Państwa	308,6	355,2	344,4	311,9	263,6	237,8	213,1	229,7
z majątku	16,0	17,0	16,0	14,3	11,4	10,9	11,6	12,8
z majątku	14,4	27,4	38,0	50,3	48,3	49,1	48,2	50,7
Wydatki	418,4	526,3	601,7	586,9	503,7	428,3	346,6	353,2
w tym: świadczenia	322,5	418,5	494,2	476,6	407,8	322,2	279,3	279,6
koszty administracji	41,6	49,1	54,7	53,8	46,6	42,5	43,7	38,4
Ubezpieczenie na wypadek choroby								
Dochody	297,1	340,3	335,8	293,6	242,4	214,4	142,3	144,2
w tym: ze składek ^a	282,5	322,2	309,6	268,3	218,0	192,8	124,3	123,7
ubezpieczonych pracodawców	118,8	135,5	130,4	113,0	91,4	80,6	63,7	63,3
Skarbu Państwa	163,7	186,7	179,2	155,3	126,6	112,2	60,6	60,4
z majątku	0,2	0,3	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
z majątku	0,2	0,3	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Wydatki	297,9	349,6	345,5	311,3	246,0	233,8	150,1	132,7
w tym: świadczenia	222,7	267,1	269,7	233,7	182,6	159,8	118,7	98,5
koszty administracji	24,9	29,0	29,7	28,8	24,5	23,0	18,7	15,4
Zabezpieczenie na wypadek braku pracy robotników								
Dochody	51,0	52,8	49,0	44,2	35,6	33,9	36,2	39,3 ^b
w tym: ze składek ^a	48,1	51,1	47,9	42,9	34,3	32,6	34,8	39,2
ubezpieczonych pracodawców	8,0	8,5	8,0	7,1	5,7	5,4	5,8	6,6
Skarbu Państwa	24,1	25,6	23,9	21,5	17,2	16,3	17,4	19,8
z majątku	16,0	17,0	16,0	14,3	11,4	10,9	11,6	12,8
z majątku	0,2	0,3	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Wydatki	26,1	55,6	113,5	111,1	78,7	32,6	26,4	29,7 ^b
w tym: świadczenia	20,7	49,8	104,4	101,3	70,2	26,4	20,4	26,5
koszty administracji	5,4	5,8	9,1	8,5	6,7	4,7	4,3	12,9
Ubezpieczenie na wypadek braku pracy pracowników umysłowych								
Dochody	18,7	23,1	22,4	22,5	17,4	22,2	25,6	23,1
w tym: ze składek ^a	14,6	18,6	19,4	19,4	16,5	19,5	23,8	21,5
ubezpieczonych pracodawców	6,8	8,7	9,2	9,2	7,7	10,2	13,3	11,2
Skarbu Państwa	7,8	9,9	10,2	10,2	8,8	9,3	10,5	10,3
z majątku	0,4	2,1	2,8	3,1	0,9	2,7	0,0	0,3
z majątku	0,4	2,1	2,8	3,1	0,9	2,7	0,0	0,3
Wydatki	2,2	6,7	18,5	31,3	41,9	25,2	16,0	14,6
w tym: świadczenia	1,5	5,5	17,0	29,1	39,7	22,4	13,1	11,5
koszty administracji	0,6	1,0	1,2	1,9	1,9	1,5	1,8	1,4
Ubezpieczenie emerytalne robotników^c								
Dochody	65,2	76,2	74,0	70,7	61,4	54,0	122,0	131,8
w tym: ze składek ^a	60,4	69,1	65,6	59,2	49,2	43,3	108,3	114,3
ubezpieczonych pracodawców	29,8	34,1	32,4	29,2	24,2	21,2	62,9	66,4
Skarbu Państwa	30,6	35,0	33,2	30,0	25,0	22,1	45,4	47,9
z majątku	4,4	6,0	7,5	10,3	11,6	10,4	10,5	12,8
z majątku	4,4	6,0	7,5	10,3	11,6	10,4	10,5	12,8
Wydatki	48,8	56,2	57,9	63,1	61,5	58,1	69,7	77,3
w tym: świadczenia	44,7	51,6	52,8	58,2	57,0	53,7	60,8	66,6
koszty administracji	3,2	3,7	4,1	3,9	3,5	3,4	7,3	7,8

^a Dochody ze składek oznaczają sumę przypisu składek w okresie sprawozdawczym. ^b Rok budżetowy 1935/36; w pierwszym kwartale r. 1935 dochody wynosiły 8,8 mln zł, a wydatki 13,0 mln zł (dane za te okresy częściowo pochodzą z szacunków). ^c Łącznie z ubezpieczeniem dodatkowym kolejarzy i górników. (dok. str. 294)

TABL. 4. DOCHODY I WYDATKI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH W POLSCE W LATACH 1928 - 1935 (dok.)

Dochody Wydatki	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
	w milionach złotych							
Ubezpieczenie emerytalne pracowników umysłowych								
Dochody	71,7	95,6	105,1	110,9	99,0	99,0	99,5	102,5
w tym: ze składek ^a	63,8	79,7	82,9	82,3	69,5	62,1	64,2	66,8
ubezpieczonych	29,8	37,3	39,1	39,0	32,4	28,5	28,2	29,4
pracodawców	34,0	42,4	43,8	43,3	37,1	33,6	36,0	37,4
z majątku	4,9	13,3	21,2	27,4	28,5	29,7	29,0	30,1
Wydatki	10,2	17,9	20,9	22,2	25,4	31,0	36,3	46,2
w tym: świadczenia	6,7	12,4	13,7	16,2	19,6	24,8	29,1	33,4
koszty administracji	2,5	3,3	3,8	3,8	3,6	3,6	4,2	3,5
Ubezpieczenie od wypadków w zatrudnieniu								
Dochody	54,4	61,7	60,7	61,2	56,4	50,6	54,8	65,5
w tym: ze składek pracodawców ^a	48,4	55,6	54,1	51,6	48,9	44,3	43,2	53,9
z majątku	4,5	5,7	6,5	9,4	7,2	6,2	5,2	4,6
Wydatki	33,2	40,3	45,4	47,9	50,2	47,6	48,1	52,7
w tym: świadczenia	26,2	32,1	36,6	38,1	38,7	35,1	37,2	43,1
koszty administracji	5,0	6,3	6,8	6,9	6,4	6,3	7,4	7,4

^a Dochody ze składek oznaczają sumę przypisu składek w okresie sprawozdawczym.

TABL. 5. PRZYPIS SKŁADEK I SKŁADKI ZALEGŁE W ZAKŁADACH UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH W POLSCE W LATACH 1928, 1932-1935

Rodzaje ubezpieczeń	Przypis składek w ciągu roku					Składki zaległe w końcu roku				
	1928	1932	1933	1934	1935	1928	1932	1933	1934	1935
	w milionach złotych									
Ogółem	517,8	436,4	394,6	398,6	419,4	129,2 ^a	260,3	264,1	286,7	280,2
Na wypadek choroby Polska bez Górnego Śląska	282,5	218,0	192,8	124,3	123,7	66,3	120,0	117,0	109,2	96,8
Górny Śląsk	250,9	194,0	173,1	104,8	105,0	65,8	118,6	115,6	107,5	95,2
Na wypadek braku pracy	31,6	24,0	19,7	19,5	18,7	0,5	1,4	1,4	1,7	1,6
Robotników	62,7	50,8	52,1	58,6	60,7	11,0	26,9	29,1	33,6	34,0
Pracowników umy- ślowych	48,1	34,3	32,6	34,8	39,2 ^b	7,4	12,1	12,6	14,7 ^c	15,3 ^c
Emerytalne	14,6	16,5	19,5	23,8	21,5	3,6	14,8	16,5	18,9	18,7
Robotników ^d	124,2	118,7	105,4	172,5	181,1	19,8	62,2	69,6	90,4	86,4
Pracowników umy- ślowych	60,4	49,2	43,3	108,3	114,3	0,2	0,6	0,6	15,5	22,3
Od wypadków w za- trudnieniu	63,8	69,5	62,1	64,2	66,8	19,6	61,6	69,0	74,9	64,1
	48,4	48,9	44,3	43,2	53,9	32,1 ^a	51,2	48,4	53,5	63,0

^a Bez Zakładu Ubezpieczeń od Wypadków w Rolnictwie w Poznaniu.
^b Rok budżetowy 1935/36; w pierwszym kwartale r. 1935 przypis składek wyniósł 8,5 mln zł. ^c Stan w dniu 31.III następnego roku. ^d Łącznie z ubezpieczeniem dodatkowym kolejarzy i górników.

TABL. 6. DOCHODY ZE SKŁADEK I ŚWIADCZENIA NA JEDNEGO UBEZPIECZONEGO W ZAKŁADACH UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH W POLSCE W LATACH 1928-1935

Rodzaje ubezpieczeń	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
	w złotych							
Dochody ze składek na jednego ubezpieczonego ^a								
Na wypadek choroby ^b	111,5	119,7	118,2	109,7	99,1	92,5	64,0	62,5
Na wypadek braku pracy								
Robotników	51,6	50,8	51,5	51,8	48,1	46,9	44,9	44,1
Pracowników umysłowych	64,7	74,9	73,9	75,7	68,8	84,2	89,1	77,3
Emerytalne								
Robotników ^c	38,2	40,8	40,1	40,4	37,4	36,6	49,8	51,7
Pracowników umysłowych	283,3	320,5	315,0	321,5	289,7	295,9	239,9	239,7
Od wypadków w zatrudnieniu	13,2	14,5	14,5	14,9	15,2	14,2	11,6	14,2
Świadczenia na jednego ubezpieczonego								
Na wypadek choroby ^b	86,2	97,9	101,4	93,7	81,1	73,8	60,4	46,9
Na wypadek braku pracy								
Robotników	22,2	49,6	112,1	122,4	98,6	37,9	26,4	32,2
Pracowników umysłowych	6,8	22,2	64,7	113,8	165,3	96,8	49,1	41,3
Emerytalne								
Robotników ^c	23,3	27,7	29,1	36,7	41,7	43,5	18,7	20,7
Pracowników umysłowych	29,6	49,7	52,1	63,4	81,5	107,0	108,8	119,9
Od wypadków w zatrudnieniu	7,1	8,4	9,8	11,0	12,0	11,3	10,0	11,4

^a Dochody ze składek oznaczają sumę przypisu składek w okresie sprawozdawczym. ^b Bez Górnego Śląska. ^c Bez dodatkowego ubezpieczenia górników i kolejarzy.

TABL. 7. PODZIAŁ ŚWIADCZEŃ UBEZPIECZENIA NA WYPADEK CHOROBY W POLSCE^a W LATACH 1928-1936

Rodzaje świadczeń	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	W milionach złotych								
Ogółem	194,0	233,1	234,0	201,7	158,9	138,2	98,9	78,7	77,1
Zasiłki pieniężne	63,3	76,6	62,9	47,8	34,0	27,4	13,5	10,2	11,2
Pomoc lekarska	53,0	61,8	69,5	63,1	54,7	49,6	35,8	28,9	28,1
Leki i opatrunki	34,6	40,1	42,8	35,5	28,1	23,2	17,8	14,2	12,9
Szpitala, zakłady lecznicze, przewóz chorych i lekarzy	43,1	54,6	53,4	49,6	37,6	34,7	29,5	24,0	20,9 ^b
Profilaktyka i rozbudowa lecznictwa związkowego	—	—	5,4	5,7	4,5	3,3	2,3	1,4	2,9
Inne	—	—	—	—	—	—	—	—	1,1
Na jednego ubezpieczonego w złotych									
Ogółem	86,2	97,9	101,4	93,7	81,1	73,8	60,4	46,9	43,6
Zasiłki pieniężne	28,2	32,1	27,2	22,2	17,4	14,6	8,3	6,1	6,3
Pomoc lekarska	23,5	26,0	30,1	29,3	27,9	26,5	21,9	17,2	15,9 ^b
Leki i opatrunki	15,4	16,9	18,6	16,5	14,3	12,4	10,8	8,5	7,3
Szpitala, zakłady lecznicze, przewóz chorych i lekarzy	19,1	22,9	23,1	23,0	19,2	18,5	18,0	14,3	11,9
Profilaktyka i rozbudowa lecznictwa związkowego	—	—	2,4	2,7	2,3	1,8	1,4	0,8	1,6

^a Bez Górnego Śląska. ^b Wydatki na „przewóz chorych i lekarzy” w 1936 r. mieszczą się częściowo również w wydatkach na „pomoc lekarską”.

TABL. 8. WYPADKI W ZATRUDNIENIU, ODSZKODOWANE PRZEZ ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ OD WYPADKÓW W POLSCE

A. Wypadki według przyczyn i następstw w latach 1928–1933

Przyczyny wypadków Następstwa wypadków	1928	1929	1930	1931	1932	1933
<i>Przeciętna liczba ubezpieczonych w tys.</i>	3 678	3 833	3 722	3 473	3 204	3 078
Liczba wypadków	19 202	21 881	18 943	18 076	13 117	13 370
Przyczyny wypadków						
Silniki, pędnie, maszyny	4 105	4 338	3 554	3 085	2 392	2 492
Windy, żurawie, dźwigi itp.	363	387	300	348	241	250
Kotły, przewody parowe, parniki itp.	47	27	65	37	24	33
Materiały wybuchowe	147	170	141	192	112	130
Materiały zapalne, żrące itp.	1 052	1 264	785	561	339	346
Zasypanie, załam. się rusztowań itp.	3 702	2 969	2 335	2 686	2 041	2 122
Upadek z drabin, rusztowań, scho- dów itp.	2 472	3 977	2 445	2 469	1 791	1 922
Załadowanie, wyładowanie, dźwiganie ciężarów itp.	1 769	1 954	2 288	1 876	1 120	1 201
Przewóz wozami, przejechanie, uderze- nie, ukąszenie itp.	1 844	2 178	2 648	2 671	2 113	2 336
Ruch kolejowy	1 421	1 968	1 851	1 663	1 057	903
Przewóz wodą	47	42	55	23	19	23
Użycie narzędzi ręcznych	878	1 113	1 189	869	624	658
Prąd elektryczny	98	128	84	95	70	59
Inne przyczyny	1 257	1 366	1 203	1 501	1 174	895
Następstwa wypadków						
Śmierć	1 098	1 214	963	844	759	715
Niezdolność do pracy ^a	18 104	20 667	17 980	17 232	12 358	12 655

B. Wypadki według następstw w poszczególnych działach pracy w 1933 r.

Działy pracy	Prze- ciętna liczba ubezpie- czonych w tys.	Ogólna liczba wypad- ków	Następstwa wypadków	
			Śmierć	Niezdol- ność do pracy ^a
Ogółem	3 078	13 370	715	12 655
Gospodarstwa rolne, leśne i młyny . . .	2 010	5 906	351	5 555
Kopalnie i huty oraz ich zakłady uboczne	142	2 410	139	2 271
Obróbka metali	51	412	12	400
Maszyny, narzędzia, instrumenty, przy- rzędy	64	406	18	388
Przemysł włókienniczy	138	585	15	570
Obróbka drzewa	54	804	42	762
Budownictwo	80	758	39	719
Pozostałe działy	539	2 089	99	1 990

^a Stała i przejściowa, trwająca ponad 4 tygodnie.

B. Inne ubezpieczenia

TABL. 9. LICZBA ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ DZIAŁAJĄCYCH W POLSCE W LATACH 1929, 1932, 1934 i 1935

Zakłady	1929				Zakłady	1932			
	1929	1932	1934	1935		1929	1932	1934	1935
Ogółem	60	63	67	70	Wzajemne większe	12	9	8	8
w tym większe					zakłady	18	23	30	33
Zakłady	42	40	37	37	Akcyjne	15	15	15	15
krajowe	53	55	58	61	Zakłady za-				
Publiczne	8	8	5	5	graniczne	7	8	9	9

TABL. 10. DZIAŁALNOŚĆ ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ^a W POLSCE
W LATACH 1929, 1932, 1934 i 1935

Wyszczególnienie	Ogółem				w tym zakłady zagraniczne			
	1929	1932	1934	1935	1929	1932	1934	1935
Stan ubezpieczeń w końcu roku ^b								
Liczba polis w tys.								
W dziale życiowym	128,7	150,7	192,3	241,1	41,6	38,9	39,2	42,6
W działach rzeczowych	7 750,6	6 861,7	6 812,2	7 003,2	59,9	64,1	70,4	88,6
W dziale ogniowym	4 928,2	4 913,1	5 011,6	5 180,0	33,9	45,2	48,0	51,1
„ „ od kradzieży	81,0	52,6	57,8	67,5	13,4	7,0	10,9	13,9
„ „ transportow.	2 673,5	1 862,9	1 714,2	1 722,8	10,8	11,1	10,7	23,0
„ „ od gradobicia	60,8	31,0	26,5	30,6	1,4	0,8	0,6	0,4
„ działach innych	7,1	2,1	2,1	2,3	0,4	0,0	0,2	0,2
Suma ubezpieczeń w milionach zł								
W dziale życiowym	1 097,1	927,8	709,1	747,2	531,9	430,0	300,9	298,6
W działach rzeczowych	57940,5	49251,4	39904,7	37698,6	3488,9	3382,9	3633,0	3650,6
W dziale ogniowym	52765,0	45458,2	36291,1	33951,3	3052,5	2939,3	3147,4	3221,1
„ „ od kradzieży	1258,7	1105,4	905,7	976,6	177,8	167,0	139,2	157,0
„ „ transportow.	2041,5	2211,5	2347,5	2412,1	150,4	217,4	304,2	229,5
„ „ od gradobicia	822,2	287,3	185,4	201,9	79,0	11,0	3,9	2,3
„ działach innych	153,1	189,0	175,0	156,7	29,2	48,2	38,3	40,7
Zbiór składek w milionach złotych ^c								
Z ubezpieczeń be- średnich	234,0	169,4	135,5	135,5	34,7	29,8	23,7	23,8
z tego przekazano reasekuratorom	89,2	55,7	41,7	37,6	12,3	11,8	10,6	8,0
W dziale życiowym	52,0	42,6	33,9	36,7	24,6	19,6	14,9	14,7
„ „ ogniowym	147,6	104,9	84,2	80,3	6,6	6,8	6,2	6,0
„ „ od kradzieży	4,8	4,0	3,4	3,5	0,9	0,9	0,8	0,8
„ „ transportow.	2,6	2,6	2,8	3,2	0,3	0,7	0,6	0,7
„ „ od gradobicia	13,2	5,7	3,3	3,3	0,9	0,1	0,0	0,0
„ działach innych ^c	13,8	9,6	7,9	8,5	1,4	1,7	1,2	1,6
Z ubezpieczeń przyjętych do reasekuracji z tego retrocedowano	37,6	19,1	14,2	14,8	0,1	0,1	—	—
	7,1	7,8	4,3	4,3	—	—	—	—
Szkody do pokrycia w milionach złotych ^c								
Z ubezpieczeń be- średnich	151,0	93,6	72,4	69,3	11,7	14,2	11,5	11,5
w tym udział reasekuratorów	64,8	33,7	21,9	19,5	7,0	6,0	5,8	3,8
W dziale życiowym	8,1	18,9	14,3	14,3	3,4	8,5	7,0	6,6
„ „ ogniowym	110,4	60,2	47,7	44,9	5,3	3,7	2,8	3,1
„ „ od kradzieży	4,1	2,2	2,0	2,0	1,1	0,6	0,6	0,5
„ „ transportow.	1,8	2,1	2,5	2,2	0,1	0,5	0,5	0,5
„ „ od gradobicia	18,7	5,2	1,8	1,5	1,1	0,1	0,0	0,0
„ działach innych ^c	7,9	5,0	4,1	4,4	0,7	0,8	0,6	0,8
Z ubezpieczeń przyjętych do reasekuracji w tym udział reasekuratorów	28,6	13,1	7,3	7,4	0,1	0,1	—	—
	6,1	4,8	2,2	1,7	—	—	—	—

^a Bez zakładów wzajemnych mniejszych. ^b Nie uwzględniono ubezpieczeń szyb, od odpowiedzialności prawnej i od wypadków. ^c Łącznie z ubezpieczeniem szyb, od odpowiedzialności prawnej i od wypadków.

TABL. II. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW ZAKŁADÓW
UBEZPIECZEŃ^a W POLSCE W LATACH 1929, 1932, 1934 i 1935

Wyszczególnienie	Ogółem				w tym zakłady zagraniczne			
	1929	1932	1934	1935	1929	1932	1934	1935
	w milionach złotych							
Bilanse. Stan w dn. 31.XII								
Stan czynny								
Kasa	2,5	2,3	2,0	1,5	0,6	0,9	1,0	0,6
Instytucje kredytowe	24,2	21,9	36,5	36,7	1,0	4,8	3,4	3,1
Papiery procentowe własne	56,5	74,9	79,8	87,4	15,1	23,6	24,8	26,5
Pożyczki hipoteczne i pod zastaw hipotek	16,1	24,6	23,5	22,5	0,6	5,8	5,3	5,4
Pożyczki udzielone związkom samorządowym	4,6	5,1	4,3	6,2	0,7	0,7	0,7	0,7
Dłużnicy	101,8	140,2	122,6	122,1	15,0	12,6	9,6	9,0
w tym zaległe składki	68,7	109,0	99,3	99,8	11,4	10,4	8,5	7,9
Nieruchomości	51,8	75,6	78,1	79,9	10,2	21,2	25,3	25,4
Inne aktywa	52,6	76,7	69,9	75,0	5,2	20,7	20,0	21,0
w tym pożyczki pod zastaw własnych polis	6,0	26,0	22,6	25,0	2,6	12,7	12,3	13,6
Strata	13,2	4,9	5,0	12,1	5,7	1,3	1,5	6,9
Suma bilansowa	323,3	426,2	421,7	443,4	54,1	91,6	91,6	98,6
Stan bierny								
Kapitał zakładowy	27,1	30,2	33,5	31,7	4,3	4,8	6,8	6,8
Inne kapitały własne	64,7	99,8	121,2	132,4	1,1	1,8	1,1	3,7
Fundusz ubezpieczeniowy	78,1	138,1	133,8	150,2	31,0	69,3	69,4	76,4
Fundusze techniczne	35,2	38,1	29,1	28,0	4,1	5,2	5,7	4,9
Długi hipoteczne	5,0	3,2	1,5	1,5	—	—	—	0,2
Wierzyciele	36,2	37,5	28,1	24,7	2,3	0,9	1,0	1,6
Inne pasywa	69,9	73,5	69,1	69,8	11,2	9,5	6,7	4,9
Zysk	7,1	5,8	5,4	5,1	0,1	0,1	0,9	0,1
Rachunki strat i zysków								
Zyski								
Zysk (nadwyżka) w działach: życiowym	0,3	1,9	1,3	1,5	0,1	0,4	0,0	0,0
ogniowym	3,0	13,9	5,2	5,4	0,0	0,0	0,1	0,0
innych	1,1	1,2	0,8	1,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Czysty dochód z majątku Zysk na kursie walut obcych i papierów wartościowych	6,4	6,0	6,0	6,0	0,6	0,8	1,1	0,9
i papierów wartościowych	0,3	1,0	3,5	1,6	0,2	0,0	1,7	0,9
Inne zyski	9,9	10,0	10,2	11,4	0,0	2,0	1,9	1,4
Strata (niedobór bilansowy)	13,2	4,9	5,1	12,1	5,7	1,3	1,5	6,9
Ogółem	34,2	38,9	32,1	39,0	6,7	4,6	6,4	10,2
Straty								
Strata (niedobór) w działach: życiowym	5,1	0,2	2,1	2,4	3,5	0,1	1,2	0,8
ogniowym	6,4	1,2	1,1	1,4	0,9	0,8	0,5	0,5
innych	4,4	1,8	1,2	0,9	0,7	0,4	0,4	0,3
Strata na kursie walut obcych i papierów wartościowych	1,6	1,2	1,9	2,2	0,2	0,3	1,1	1,4
Rezerwa (odpisy) na należno- ści watpliwie	4,6	16,6	8,4	11,3	1,1	1,8	1,1	3,3
Inne straty i odpisy	5,0	12,1	12,0	15,7	0,2	1,1	1,2	3,8
Zysk (nadwyżka bilansowa)	7,1	5,8	5,4	5,1	0,1	0,1	0,9	0,1

^a Bez zakładów wzajemnych mniejszych.

C. Pożary. Straże pożarne

TABL. 12. POŻARY BUDYNKÓW W POLSCE^a W LATACH 1932-1935

Wyszczególnienie	1932 ^{b,c}	1933 ^{b,c}	1934 ^{b,c}	1935					
				Pol-ska ^b	M.st. War-sza-wa	Województwa			
						cen-tral-ne ^c	wschod-nie	po-znań-skie i po-mor-skie	po-tu-dnio-we
Pożary w tys.	18,1	16,7	20,3	20,2	0,2	8,5	4,5	1,9	5,1
w miastach	1,8	1,9	2,0	2,1	0,2	0,7	0,2	0,3	0,7
na wsi	16,3	14,8	18,3	18,1	×	7,8	4,3	1,6	4,4
Dotknięte pożarem: nieruchomości za- budowane w tys.	28,9	27,0	33,9	32,8	0,2	14,2	8,4	2,2	7,8
budynki w tys.	51,9	49,3	62,5	58,5	0,2	27,9	13,5	4,4	12,5
Wartość ubezpiecze- niowa budynków dotkniętych pożar- em w milionach zł	118,7	127,2	116,2	156,4	41,6	47,3	12,5	22,3	32,7
Szkody pogorzelowe w budynkach w milionach zł	35,2	28,6	32,5	28,6	0,2	14,6	4,9	4,3	4,6
<i>Stosunek szkód do wartości w odsetkach</i>	29,7	22,5	27,9	18,2	0,4	31,0	39,1	19,3	14,0

^a Pożary zarejestrowane przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych, a w woj. poznańskim i pomorskim przez Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych w Poznaniu. ^b Bez woj. śląskiego. ^c Bez m. st. Warszawy.

TABL. 13. STRAŻE POŻARNE W POLSCE W LATACH 1930, 1932, 1935 i 1936
Stan w dn. 31.XII

Wyszczególnienie	1930	1932	1935	1936					
				Pol-ska	M.st. War-sza-wa	Województwa			
						cen-tral-ne ^a	wschod-nie	za-chod-nie	po-tu-dnio-we
Straże ochotnicze (niezawodowe)									
Liczba straży	8 786	10789	11612	12357	19 5	214	1 813	2 035	3 276
Członkowie w tys.	215,4	255,9	296,9	303,8	0,4	141,1	54,8	49,7	57,8
Straże zawodowe (miejskie i przemysłowe)									
Liczba straży	.	.	67	70	1	9	6	32	22
Członkowie w tys.	.	.	2,9	3,0	0,4	0,2	0,2	1,5	0,7
Zasadniczy sprzęt strażacki ^b									
Samochody ^c	276	415	617	654	36	311	62	111	97
Motopompy ^c	397	669	1 073	1 272	4	516	125	173	255
Sikawki ręczne ^c	10556	12276	13 786	14 044	—	5 949	1 813	2 259	3 765
Na jedną straż przypada przeciętnie km ²	44,2	36,0	33,2	31,2	×	26,3	68,3	22,8	24,1

^a Bez m. st. Warszawy. ^b Do 1932 r. włącznie tylko sprzęt straży ochotniczych.

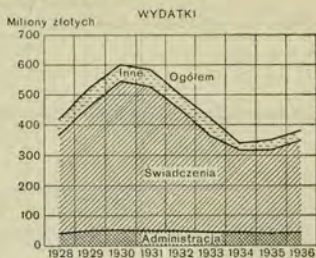
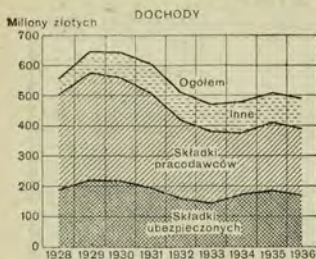
^c Podział terytorialny podano dla 1935 r.

Uwaga. Dane o działalności kulturalno-oświatowej Związku Straży Pożarnych R. P. ob. dział XIX, tabl. 37, str. 334.

Źródło: Dane Związku Straży Pożarnych R. P.

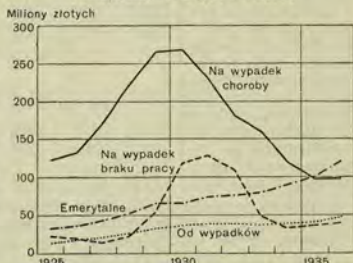
DOCHODY I WYDATKI ZAKŁADÓW UBEZPIEZEŃ SPOŁECZNYCH W POLSCE

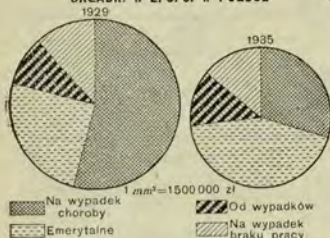
UBEZPIECZENI W Z. U. S. W POLSCE
ROBOTNICZY I PRACOWNICY
UMYSŁOWI RAZEM

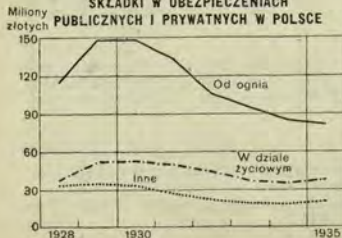
ŚWIADCZENIA W Z. U. S. W POLSCE

SKŁADKI W Z. U. S. W POLSCE

ŚWIADCZENIA W UBEZPIECZENIU NA WYPADEK CHOROBY NA 1 UBEZPIECZONEGO

SKŁADKI W UBEZPIECZENIACH
PUBLICZNYCH I PRYWATNYCH W POLSCEUBEZPIECZENIA W DZIALE ŻYCIOWYM
W POLSCE